Constantin Chiriță

Pescărușul ALB

Coperta : *Petre Vulcănescu*

CONSTANTIN CHIRIȚĂ

PESCĂRUȘUL ALB

roman

1969

Editura pentru Literatură

AVERTISMENT

Inainte de a începe să-mi relateze acest caz, cîndva celebru, cunoscut în analele justiţiei cu denumirea convenţională: „Pescăruşul alb“, *doctorul Alexandru Tudor mi-a făcut o introducere* „pertinamente necesară“, *după expresia lui, care m-a urmărit apoi, ca o obsesie, tot timpul povestirii:*

„*Problema principală a criminalisticii contemporane şi a profesiunii noastre constă, de fapt, în arta de a studia alibiurile şi, mai cu seamă, în necesitatea de a le plasa cu atîta siguranţă şi rigurozitate în contextul cazului dat, încît orice posibilitate de eroare asupra valorii lor să fie exclusă, ceea ce uneori e foatre dificil, dacă nu chiar imposibil. Această* artă a alibiului *a devenit, de altfel, una din principalele preocupări ale literaturii detective clasice, de enigmă, evidentă în mai toate volumele maeştrilor genului: Stanislas André Steeman, Agatha Christie, Ellery Queen, etcetera, şi ridicată la absolut, sau la absurd, în romanul mai mult ambigu decît ambivalent al Patriciei Highsmith:* „*Necunoscutul din Nord Express*“, *în care autoarea punîndu-şi eroii, doi oameni pînă atunci necunoscuţi, vecini de compartiment şi pasageri de ha-*

zard ai Nord Expresului, în postura de a suprima fiecare, la o anumită distanţă în spaţiu şi timp, fiinţa care-l jeneazâ pe celălalt, transformă problema clasică a alibiului într-o problemă insolubilă. Din fericire, aceasta este o invenţie literară... Fără a dori să remarc cu orice preţ originalitatea cazului „Pescăruşul alb", problema alibiurilor ni s-a prezentat aici în aspecte atît de neobişnuite şi de uluitoare, încît, la un moment dat, relaţia dintre fapte şi alibiuri ne obliga, pur şi simplu, să tragem concluzia că faptele acelea crude, sîngeroase nici nu s-ar fi petrecut, pentru că nu avea cine să le comită. Încă de la primul asasinat ne-am ciocnit de piedici aproape insurmontabile, dar al doilea, şi mai ales al treilea, cel neizbutit, ne-au făcut să trăim, poate pentru prima dată în cariera noastră, senzaţia violentă a irealităţii. Şi totuşi, două persoane fuseseră ucise, *iar a treia, ajunsă la pragul morţii fizice, concrete, scăpase numai datorită unui joc* imposibil *de dirijat şi constrîns, acel joc al întîmplării, al întîmplării unice, limită. Nici descoperirea mobilului nu a simplificat lucrurile. Dimpotrivă. Mobilul adîncea enorm conflictul dintre fapte şi alibiuri, îl făcea ireductibil şi ireconciliabil, pentru că şi mobilul, în contextul dat, ignora, dispreţuia şi, în ultimă instanţă, anula realitatea... Dar realitatea era una singură şi foarte brutală : acele crime, şi noi aveam datoria să-i descoperim cele mai* precise *şi mai* adecvate *componente, adică să folosim sensul mare al raţionamentului cartesian. Nu :* doi *plus* doi *foc* patru. *Ci :* doi *plus* doi *fac* tot atît *cît* trei *plus* unu, *dar imediat trebuie imaginată şi o a treia posibilitate. Adevărul e unul singur : patru. Dar căile pentru a ajunge la el sînt multiple, diverse, şi fiecare poate corespunde şi se poate adapta unei anumite situaţii. In noianul acelor fapte atît de contradictorii trebuia să găsim singura cale care putea* reconstitui *întocmai adevărul, din cele multe care îl afirmau,*

singura cale care putea să dea fiecărui fapt valoarea *şi* ordinea *reală, pentru ca verigile atît de ciudat împrăştiate să se unească într-un lanţ perfect, invulnerabil, în jurul asasinilor...*"

Nu mi-a fost greu să sesizez avertismentul subînţeles al doctorului Tudor. Îmi cerea o atenţie deosebită pentru toată durata povestirii şi, prin aceasta, îmi sugera să dau, de la bun început, un foarte necesar semnal de alarmă cititorilor.

PARTEA ÎNTÎI

ÎNSEMNĂRILE ZIARISTULUI VLADIMIR ENESCU (*)

(*) Ziaristul Vladimir Enescu a început să-şi scrie jurnalul cu aproape o săptămînă înainte de găsirea primului cadavru. Ne-am gîndit totuşi că ar fi bine să-i publicăm însemnările, *in extenso*, în primul rînd pentru că, după opinia doctorului Tudor, ele conţin numeroase date şi observaţii reale, unele deosebit de importante, care au ajutat la elucidarea cazului, şi în al doilea rînd pentru că atmosfera şi întîmplările cuprinse în ele nu prevesteau cîtuşi de puţin tragedia de mai tîrziu, ceea ce, precum se va vedea, i-a sugerat doctorului Tudor însăşi cauza tragediei.

Schiţa fîşiei de pe litoral denumită convenţional „PESCĂRUŞUL ALB"

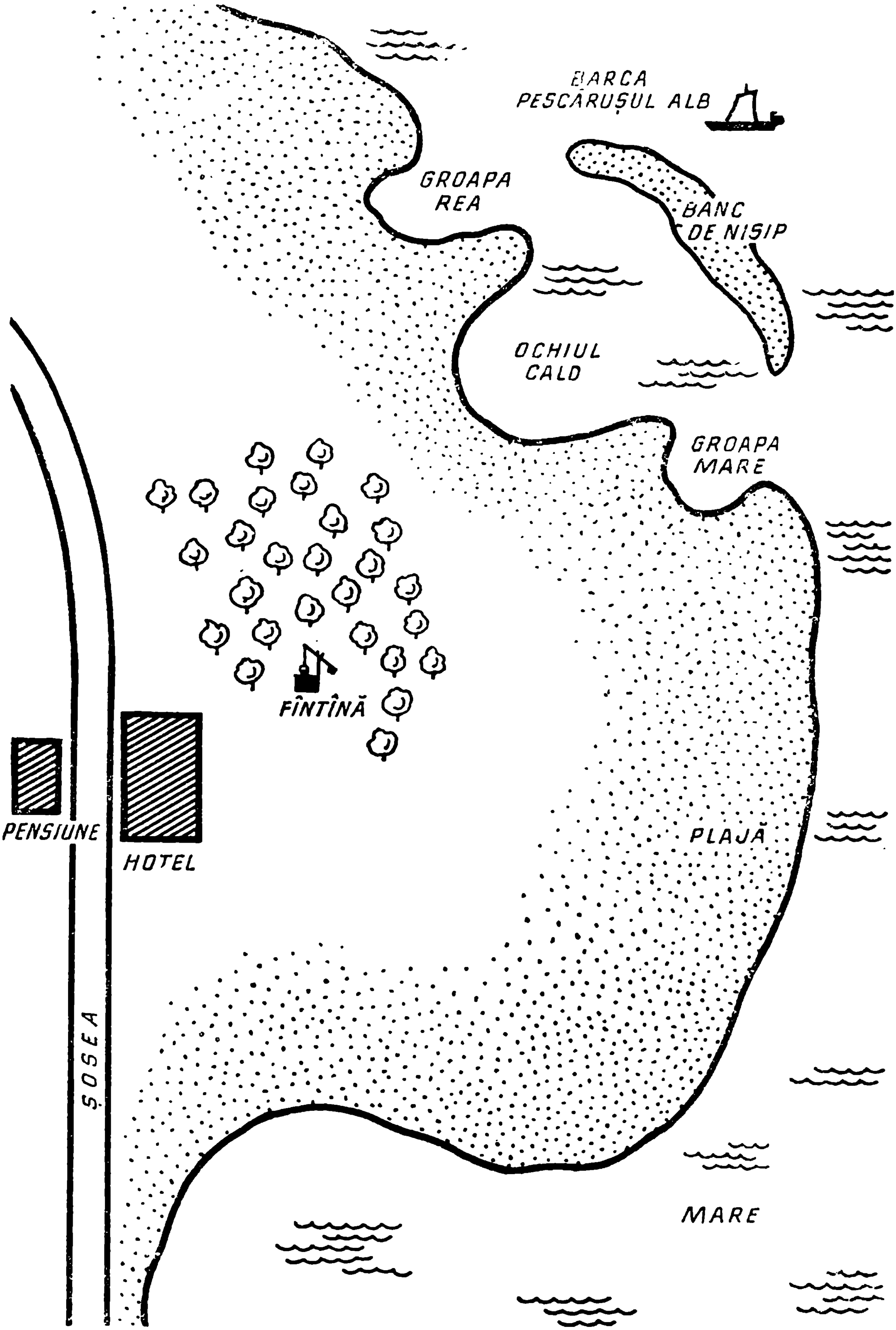

PERSONAJELE PRINCIPALE

Radu Stoian, 25 de ani, funcţionar la societatea de asigurări „Universala".

Dan Ionescu, 26 de ani, profesor de educaţie fizică.

Paul Soran, 27 de ani, actor.

Vladimir Enescu, 27 de ani, redactor la ziarul „Mesagerul".

Andrei Dorian, 46 de ani, arhitect, vicepreşedinte al Jockey-Clubului.

Silvia Costin, 26 de ani, profesoară.

Emil Sandu, 27 de ani, avocat.

Moni Marinó, 58 de ani, profesor.

Gilbert Pascal, 48 de ani, avocat, vicepreşedinte al societăţii de asigurări „Universala".

Elena Pascal, 18 ani, studentă la conservator

Vicenzc Petrini, 54 de ani, arheolog.

Dr. Alexandru Tudor, 42 de ani.

Ion Roman, 55 de ani.

Victor Marian, 33 de ani.

şi un ajutor local în persoana căpitanului.

Vintilă V. Vintilă, 35 de ani.

Numele, vîrsta şi profesiunea personajelor de mai sus sînt copiate întocmai după fişele de locatari ale hotelului „Lux" şi ale pensiunii „Mioara", care s-au păstrat intacte în dosarul „Pescăruşul alb". Dacă în decursul lecturii vor apare unele neconcordanţe cu realitatea, vina nu este a noastră, şi cititorul va face, sperăm, singur, rectificările de rigoare.

Capitolul I

Miercuri, 2 iulie

Parcă nu-mi vine să cred că totul a plecat de la o simplă informaţie meteorologică ! Oare ce s-ar fi întîmplat dacă n-aş fi trecut chiar în clipa aceea pe la secretariat, parcă anume ca să-l prind pe patron în plină furie retorică ? Cum îi mai turuia gura ! Parcă-l aud :

„Murim, domnilor, murim ! Moare gazeta, domnilor ! Noi îi săpăm groapa, cu indiferenţa noastră. Am ajuns nişte slujbaşi de duzină, nişte arhivari, domnilor, nu ziarişti. La vîrsta dumneavoastră aduceam în fiecare zi cel puţin două ştiri senzaţionale. Le dibuiam, le găseam, sau le scorneam undeva. Oamenii trebuie aţîţaţi şi potoliţi. Vor întrebări, nedumeriri, mistere. Şi trebuie să le dăm iluzia asta, să-i lăsăm să se creadă înconjuraţi de taine şi aiureli... Dacă nu faceţi ceva se duce gazeta de rîpă. Colindaţi, domnilor, mahalalele şi provincia, trageţi de limbă cameristele din lumea mare, sau pensionarii matusalemici de prin parcurile oraşelelor... Ziaristul e un copoi, domnilor, nu o plantă care se vesteieşte de prea mult soare... Dumneata parcă trebuia să pleci astăzi în concediu, domnule Enescu...“.

Nimic nu-i poate scăpa patronului ! Mă zărise, sau mă simţise intrînd, deşi era cu spatele la mine.

— Am fost nevoit să-mi schimb planul, i-am răspuns eu absolut nevinovat. M-am interesat la serviciul meteorologic, am un foarte bun prieten acolo, şi mi s-a spus că luna iulie va fi o adevărată nenorocire pentru litoral. Aşa că voi pleca la munte, pe la vreo cabană. Trebuie să mă interesez...

— Poftim !? s-a înfuriat patronul. Cu o asemenea ştire vrei să-ţi rozi oasele pe paturile de lemn ale cabanelor !? E nemaipomenit !... Daţi imediat ştirea la cules ! Titlu invizibil, pe o coloană : „*Buletin meteorologic*“. Textul cu cele mai mici litere : „Din surse foarte demne de încredere aflăm, în ultima clipă, o ştire pe care ne grăbim să o aducem la cunoştinţa cititorilor noştri, ca o dovadă de netăgăduit a grijii pe care în permanenţă le-o purtăm...“. Aşa ! Ardeţi apoi o frază cu spiritul democratic al ziarului nostru, etcetera... Apoi adăugaţi : „Prima jumătate a lunii iulie (pare mai serios dacă folosim termeni oarecum precişi) şi o mare parte din cea de a doua jumătate vor fi o adevărată urgie pentru litoral : frig, vînt, ploaie, ca-n ultima zi de toamnă, etcetera. Ne vom da toată silinţa să venim cu amănunte în numerele următoare ale ziarului, pentru a exclude orice posibilitate de eroare“... Aşa ! Ştirea să se piardă în pagina a cincea, în în aşa fel ca să n-o citească nimeni... Aşa ! Iar dumneata, domnule Enescu, vei pleca pe litoral. Cînd ai tren spre Constanţa ?

— Nu m-am interesat... am răspuns eu zăpăcit.

— Poftim !? Cine se ocupă de transporturi ?

Am auzit vocea lui Boca şi am reţinut foarte uşor datele, din cauza paralelismului : erau două accelerate de noapte. Primul pleca la 7 seara şi ajungea în Constanţa la 11. Al doilea pleca la 3 dimineaţa şi ajungea la 7. Iar din Constanţa spre Bucureşti, la fel : un accelerat pleca la 7 seara şi ajungea la 11 în Bucureşti, celălalt pleca la 3 dimineaţa şi ajungea la 7 în Bucureşti. Toate aveau o singură oprire la Ciulniţa, unde făceau cruce.

— Perfect ! s-a înveselit patronul. Să se scoată ediţia de dimineaţă mai devreme. La ora 3 dimineaţa, domnule Enescu, pleci cu ziarul şi cu bagajele la Constanţa. Cum ajungi te şi prezinţi cu ştirea la cele zece hoteluri şi restaurante mari din Constanţa şi Mamaia. Vorbeşti numai cu proprietarii, personal. Îi anunţi că mîine sau poimîine vom publica ştirea cu litere cît potcoavele, pe cinci coloane, în pagina întîia. Poţi să le spui şi titlul : LUNA IULIE CEL MAI APRIG DUŞMAN AL LITORALULUI ! FRIG, PLOAIE, VIJELIE ! O ADEVĂRATĂ NENOROCIRE !... Atît, domnule Enescu. Restul nu te priveşte. Va fi treaba administratorului nostru. Şi îţi garantez că vei primi oferte la cele mai elegante hoteluri de pe litoral. Singura dificultate va fi aceea de a alege..."

Asta s-a întîmplat alaltăeri, luni, pe la 7 seara. Iar marţi, adică ieri la 7 dimineaţa am sosit la Constanţa. Am vizitat toate cele zece hoteluri de lux indicate de patron. Dacă aş fi mîncat şi aş fi băut tot ce mi s-a oferit aş fi întunecat amintirea lui Gargantua. Şi s-a întîmplat exact cum a prevăzut bătrînul. E adevărat că la început au fost nişte îndoieli şi chiar cîteva ameninţări. Ca să fiu sincer, auzind ameninţările m-am gîndit că ar fi bine să renunţ, să dau dracului totul şi să mă aciuez la o pensiune mai convenabilă. Aiurea !... Au tăbărît pe mine, nu alta : „Stai, domnule, că ni se strică mărfurile. Am angajat personal, orchestre, duduiţe, ne duci la faliment. Nu trebuie să se publice ştirea !" Mie mi se făcuse lehamite, eram indiferent ca o scîndură ; abia la a treia vizită am descoperit puterea indiferenţei şi am început s-o folosesc. Rezultatul : mai întîi indigestie, mahmureală ; apoi : cameră pe gratis la Lux, gastronomie — tot ce-mi trăzneşte prin cap, bineînţeles gratuit, şi totul pentru o lună de zile. Nu ştiu ce mutră am făcut cînd mi s-au oferit toate acestea ? Probabil că eram obosit şi la capătul puterilor. Într-o clipă directorul hotelului mi-a adus o notă

pe care erau trecute foarte citeț : numele meu, numărul camerei, costul întreținerii pe o lună de zile, și o stampilă cît palma : ACHITAT. Zarurile erau prea aruncate. Numai un neghiob ar fi dat cu piciorul. Dar am luat nota de plată cu un gest atît de plictisit, încît directorul s-a repezit iarăși : „Vă rog, vă rog, dacă aveți uneori invitați la masă nu vă sfiiți. Voi da dispoziții...“ Ce puteam să fac ? M-am dus la culcare și am căzut pe pat ca un butuc. Noapte de plumb, dar m-am trezit ca un nou născut. Dac-ar da Dumnezeu să fie pronosticul greșit, măcar pe jumătate ! Ce vacanță grozavă aș avea ! Fără nici o grijă, totul de-a gata, ca un prinț. Am simțit cît de mare am devenit chiar de la primul dejun, care mi s-a servit la pat. Numai capodopere culinare, cel puțin așa cred, pentru că unele bucate îmi erau absolut necunoscute. Iar fata mi le-a servit ca într-o rugăciune. Mă ruga să iau mai mult, totul, orice... dar avea nasul cam mare și ochii prea lacomi.

Dimineața a fost urîtă, cu ploaie mărunță, scîrboasă, indiscretă. Am stat în hotel, în salonul cel mare de la parter, dar cele cîteva persoane pe care le-am întîlnit nu mi-au încurajat dorința de a înjgheba o distracție comună. Mai întîi m-am adresat unui tînăr de vîrsta mea, poate cu un an, doi mai tînăr. Era îmbrăcat foarte sumar : un maiou subțire, pantaloni scurți, sandale de plajă. Frigul cotropise tot salonul, ca un tiran. Pielea de gîscă a îndrăznețului devenise vînătă. Cu toate acestea domnișorul se plimba nepăsător, cu mîinile la spate, parcă ar fi fost pe plajă. Trebuie să recunosc însă că parodia aceea de îmbrăcăminte îl avantaja într-un fel : îi scotea la vedere o mușchiulatură arogantă și destul de reală. Într-un costum obișnuit nu ar fi făcut prea multe parale și cred că tipul știa asta. Mi s-a recomandat cam rece : Dan Ionescu și ca să sparg gheața l-am întrebat, în glumă, dacă se pregătește pentru un concurs de patinaj. Mi-a replicat cu oarecare întîrziere că s-ar putea să se pregătească pentru un

meci de box. L-am privit cu milă apriorică, fără să-i spun că sînt campion la karate, asta din cauza respectului meu idiot pentru adevărul absolut. El şi-a reluat plimbarea impetuoasă, dar cam fără rost, pentru că descendentele Afroditei necunoscîndu-i dorinţele nu prea se grăbeau să ia cu asalt hotelul.

Eram nemulţumit de eşecul primei tentative, mai ales că nu avusese nimic răutăcios în ea, dar nu într-atîta încît să mă consolez cu gîndul claustrării într-o cameră de hotel. Zărisem de la început, într-un fotoliu ascuns în cel mai întunecos ungher al hotelului, un cetăţean cam trecut, cu faţa numai riduri, ca un pergament, care, aşa îmi făcea mie impresia, suferea de singurătate, şi suferea adînc, în tăcere. Părea împietrit, nici o mişcare nu-i scutura trupul, dar muşchii feţei nu i se astîmpărau nici o clipă zugrăvind cele mai ciudate şi mai dureroase expresii pe care le văzusem vreodată. Era de necrezut, pentru că toate metamorfozele figurii sale erau lipsite de ceea ce dă de obicei particularitate unei expresii : ochii. Deşi îl priveam insistent de o bună bucată de vreme, individul nu-şi deschisese nici o clipă pleoapele. M-a cuprins o milă groaznică şi m-am apropiat de el. Am ales cea mai simplă cale pentru a intra în vorbă : m-am recomadat locatar al hotelului şi am adăugat, pentru a-mi scuza gestul, că fiind foarte puţine persoane în hotel, a ne cunoaşte devine un fel de...

Nu m-a lăsat să termin fraza. Mi-a întins mîna, o mînă surprinzător de viguroasă pentru vîrsta şi atitudinea lui de om prăbuşit, m-a privit o clipă, ironic şi plictisit, apoi şi-a retras mîna şi a închis ochii. Nici măcar numele nu şi l-a rostit ! Cum puteam să reacţionez ?... Am făcut cale întoarsă în vîrful picioarelor : călcam pe pluş cu aerul unui cretin. A doua înfrîngere. Prin urmare nu mai aveam ce căuta în salon. Cu intenţii de autoflagelare m-am îndreptat spre ieşire, dar pe drum mi-am schimbat gîndul. Am făcut un popas

la biroul de recepţie. Portarul probabil că era pasionat după Wells. Nici urmă de el. M-am uitat, mai mult din joacă, pe lista locatarilor. La etajul I unde locuiam eu, doar patru camere erau ocupate : camera nr. 15 — Silvia Costin, profesoară ; camera nr. 17 — Andrei Dorian, arhitect ; camera nr. 13 (Aha ! 13 !) — Vladimir Enescu, ziarist ; camera nr. 18 — Moni Marinó, profesor. În dreptul camerelor 12—14 se trăsese o acoladă şi se scrisese : REŢINUT *pt. dl. preşedinte Gilbert Pascal.* Mai exista un REŢINUT în dreptul apartamentului 19, dar fără altă explicaţie decît : STRĂINĂTATE. Am tras cu ochiul la rubrica : *data naşterii,* şi m-am lămurit întru cîtva. Cetăţeanul cu faţa plină de riduri şi cu mîini viguroase, care nu voise să-şi rostească numele, nu putea fi decît profesorul Moni Marinó, iar tînărul învineţit de frig, care mă ameninţase cu un meci de box, nu stătea la hotel. Nu avea nici vîrsta, nici mutra şi nici manierele unui arhitect. Unele nume nu-mi erau străine ca rezonanţă, dar adevărul e că nu mă familiarizasem cu lumea Capitalei. Cu doi ani în urmă mai scriam încă eseuri pretenţioase pe pagina a doua a unui ziar de provincie. Tocmai făceam aceste reflecţii cînd am simţit o voce în ceafă :

— Dacă sînteţi amabil, aş dori o informaţie...

M-am întors ca să nu-mi trădez surpriza. Cel care mă întrebase îşi descheia fulgarinul bine pătruns de ploaie şi îmi zîmbea convenţional. Putea să aibă 25 de ani, era de statură potrivită şi avea un păr negru, bogat, care i se termina în coamă poetică şi care-i încadra un chip absolut angelic, dintre acelea care sucesc gîtul şi provoacă insomnii fetelor de pe bulevarde. Privirile lui nu erau însă ale unui seducător, ci mai degrabă timide, şovăielnice.

— Sînt destul de amabil din fire, dar din păcate nu pot să dau anumite informaţii, i-am răspuns cam ermetic.

A tresărit şi s-a uitat la mine ca la un crocodil :

— Voiam să vă întreb dacă a sosit cineva... E interzis ?

Tot nu înţelegea ce se întîmplă. Dar cînd am văzut cum într-o singură secundă fruntea i se umple de sudoare, n-am mai rezistat. I-am spus cît se poate de calm că în curînd se va întoarce, probabil, portarul. Zăpăceala lui zău că m-a impresionat. A început să bîlbîie nişte scuze, să cheme în ajutor o suită nesfîrşită de zîmbete, să înghită ostentativ aer. Drept răspuns i-am întins mîna şi mi-am rostit numele, cu gîndul că-şi va reveni din înec, dar el şi după ce şi-a rostit numele : Radu Stoian, tot prins într-o plasă de paianjen părea. Cea mai bună soluţie era să-l părăsesc, ceea ce am şi făcut. Dar întorcînd capul, după cîteva clipe, l-am văzut exact aşa cum îl lăsasem : puţintel aplecat, cu umerii ridicaţi, cu mîinile scormonind inutil aerul.

Abia ajuns în salon am şi fost acostat. Dan Ionescu s-a înfipt ca un stîlp în faţa mea ! Involuntar, mîna dreaptă mi s-a încordat şi a început să se ridice încet, într-o mişcare cu dublă destinaţie : atac sau apărare. Dan mi-a prins-o pe la mijloc şi cred că duritatea ei l-a surprins.

— Bine, domnule, a început el să rîdă, nu puteai să-mi spui că eşti ziarist ? Ţi-am citit cîteva cronici sportive formidabile. Şi dac-ai şti de cînd te tot caut prin ziare...

Băiatul nu minţea. Într-adevăr scrisesem cîteva cronici care avuseseră ecou în lumea sportivilor, dar care m-au pus într-un conflict neaşteptat cu mai multe persoane, pînă atunci foarte distinse şi respectabile. M-am retras demn ca un neînţeles, lăsînd altora plăcerea de a fi înjuraţi şi pîndiţi la colţuri de stradă.

Gheaţa fusese spartă. Am ocupat două fotolii în plină lumină, apoi a început bombardamentul. Zău că acest Dan Ionescu e un fel de enciclopedie în materie de sport. Mi-a împuiat urechile cu nume, cifre, recorduri, rezultate, pronosticuri, campionate mondiale, olimpice, judeţene, şcolare, de maidan. Tot ceea ce îşi amintea i se părea esenţial pentru omenire, şi pentru mine, şi mă obliga să-l ascult, închipuin-

du-şi, probabil, că dacă nu l-aş fi întîlnit fericirea vieţii mele ar fi fost definitiv ratată. Noroc că s-a poticnit la un nume (probabil locul 16 la cursa de 350 de metri dintr-o suburbie a Bagdadului) şi îşi încorda cu disperare braţele. Dar memoria nu se lăsa de loc intimidată de ameninţarea pumnilor strînşi ca nişte grenade. Am profitat repede de răgaz, l-am încolţit cu cîteva întrebări banale şi astfel am aflat că e profesor de educaţie fizică la un liceu din Ploieşti, abia de un an, că e un fel de celebritate pe litoral (nu e an în care să nu salveze cîteva persoane de la înec) şi că ar fi ajuns de cîteva ori campion dacă n-ar fi fost nedreptăţit de nişte măgari, care se intitulează arbitri şi nu mai ştiu cum.

— Locuieşti la hotel ? l-am întrebat repede pentru că iar ajunsese în plin subiect sportiv.

— Aiurea ! mi-a răspuns el. Ce, sînt fraier ? Cu un sfert din cît m-ar costa aici duc o viaţă formidabilă la pensiunea de vizavi. Cameră solo, linişte ca înainte de start, serviciu mişto... Pssst ! Ce spui de împărătească ?

Mi-a indicat cu privirea o anumită direcţie... Şi m-am pomenit fluierînd de uimire. O femeie între 25 şi 30 de ani, o adevărată domniţă... Ba nu ! pentru că avea prea multă prestanţă, parcă tot ce o înconjura era proprietatea ei. Îmi imaginam că aşa cum călca pe covor ar fi călcat şi pe valuri. Da ! Nătărăul cu muşchi găsise cuvîntul exact : împărăteasa ! Era înaltă, dar totul sugera înălţime, toate lucrurile care o compuneau, cum ar fi spus Baudelaire : şi fruntea înaltă, şi faţa ovală, prelungă, şi gîtul fin care amintea portretele lui Modigliani, şi braţele şi picioarele care probabil îndemnau la revoltă marmura salonului... S-a aşezat la o măsuţă, undeva, şi o bună bucată de vreme nu m-am mai uitat la ea, ci la fericitul de lîngă ea, un bărbat cam bizar şi în mod sigur antipatic, din cauza aerului de distincţie pe care, în permanenţă, se străduia să-l afişeze : prin gesturi alunecoase, obosite, leneşe, fără îndoială îndelung studiate în faţa

oglinzii. Mi s-a părut mai scund decît ea (deşi n-aş putea să jur) iar mutra lui forţa la rîs. Avea urechile destul de clăpăuge, nasul foarte subţire, parcă trecut printr-un ghips aristocratic, bărbia stridentă şi rotundă ca o minge, gura însă abia vizibilă, ca o linie, cu misiunea precisă de a uni urechile. Era un conflict net între componentele figurii lui, numai fruntea rămînea superioară, o frunte surprinzător de lată, pentru că, din păcate, tipul nu era chel.

— Profesoara Silvia Costin... am spus fără voia mea, cu privirile însă aţintite asupra individului care îşi supra înnobila figura printr-o pereche de ochelari cu rame de aur. Îl cunoşti ?

— Arhitectul Andrei Dorian, mi-a răspuns Dan Ionescu, cu oarecare uimire în voce. Mă mir că n-ai auzit de el. E proprietarul celor mai buni trăpaşi din ţară şi un fel de rege al hipodromului... O cunoşti ?

— O văd pentru prima oară... Într-adevăr, parcă e o împărătească... Oare pe ea a aşteptat-o îngerul de la recepţie ?

Şi ca să nu cad din nou în ermetism m-am apucat să-i povestesc campionului cu piele de gîscă vînătă întîlnirea mea cu Radu Stoian. Nu m-am aşteptat la negaţia lui.

— Nici nu te gîndi ! Absolut imposibil ! E una din domniţele mari ale Bucureştiului şi are reputaţia de a fi inabordabilă. Chiar mă mir că se află în compania lui Dorian. Probabil că s-au întîlnit aici din întîmplare.

— Eu nu prea aş crede... i-am răspuns, amintindu-mi de repartiţia camerelor.

Am mai pălăvrăgit multă vreme (subiecte idioate, banale şi nu numai din vina mea) pînă ce am simţit că plictiseala îmi înlocuieşte măduva. Am invocat pretextul mesei şi nu chiar într-o doară. Dan parcă atîta aştepta. A şi tulit-o spre pensiunea lui, peste drum de hotel. Eu am intrat în restaurant şi m-am aşezat chiar în mijloc, la o masă cu flori, nu pentru că aş înnebuni după petale şi mirezme, ci pentru că

acolo se afla băiatul cu chip angelic şi cu privirile pironite în uşa hotelului, şi pentru că... în imediata vecinătate se aşezase profesoara Silvia Costin şi idolul roibilor. Nu ştiu dacă Radu a fost foarte fericit văzîndu-mă lîngă el. De zîmbit nici vorbă că mi-a zîmbit, parcă asta era profesiunea lui. Poate de aceea l-am şi întrebat cu ce se ocupă şi am aflat că e un fel de subşef de serviciu la cea mai mare societate de asigurări : împotriva furturilor şi accidentelor. Am rezistat tentaţiei de a afla dacă printre asiguraţii lui sînt mai multe femei decît bărbaţi. Nu prea avea chef de vorbă în rolul lui misterios de paznic al intrării hotelului, şi nici eu nu duceam dorul unei conversaţii banale, mai ales că urechile mele, în alte împrejurări foarte discrete, voiau să ia forma pîlniilor pentru a culege cîte ceva din discuţia de alături.

Doamne, ce dialog ! Arhitectul întreba sau făcea reflecţii cu nemiluita (tip de întrebare : „Ai văzut că plouă ?“, deşi ploua de dimineaţă ; tip de reflecţie : „Da, extraordinar, ziua e lumină şi noaptea e întuneric...“) iar ea răspundea invariabil printr-un *da* fără ton. Nu mai aveam nici o îndoială : împărăteasa îşi dispreţuia sau îşi ignora partenerul. El, sau era cretin şi nu înţelegea, sau avea un anumit scop care-i impunea o tenacitate ieşită din comun. Am întors capul şi m-am uitat ca din întîmplare spre ea ; privirile ni s-au întîlnit şi am avut viziunea fulgerătoare a unui sloi care se topeşte. Cred că m-am înroşit şi pentru a-mi ascunde tulburarea m-am apucat să consult lista, gest care a atras imediat chelnerul în preajma mea. Aştepta comanda, gata să sară, ca un cangur. Oare au observat şi *ei* respectul de care mă bucuram în local ? De ce să nu fiu luat drept un om foarte important ?... Poate de aceea m-am uitat, o clipă, spre Radu cu aerul unui judecător sever, dar el, săracul !, mi-a înapoiat acelaş zîmbet nătîng cu care, zău, n-aveam ce face. Pentru Radu cel frumos nu exista nimic altceva decît intrarea

hotelului. Nici nu se atinsese de mîncare. Oare pe cine aştepta ?

M-am ridicat de la masă puţintel cam năucit, dar am mai zăbovit un moment pentru a-l privi pe arhitectul Dorian. Mă bîntuia un fel de încîntare. Regele cailor bălani îşi pusese parcă şase perechi de ochelari fără ramă pentru a controla nota de plată. Din păcate, banii i-a aruncat cu un gest prea dezinvolt ca să nu-mi strice cheful. Profesoara şi-a încreţit fruntea, dar asta mi-a făcut plăcere : fusesem deci remarcat. Fără voia mea am rîs, şi sînt sigur că şi ea a schiţat un surîs, de bunăseamă cam vag, dar nu putea fi decît un surîs discret şi complice. Şi am mai zăbovit un moment pentru a-i admira statura, supleţea şi mai ales mersul ei de împărătească... Dar mai era cineva în restaurant care se îndeletnicea cu aceeaşi meserie : omul cu faţa de pergament, domnul Marinó ! Ochii lui tulburi erau plini de luciri, da, ochii aceia morţi, mereu închişi, înviaseră şi culegeau fiecare pas al domniţei care urca, victorioasă, scările. Marinó m-a observat observîndu-l şi am văzut cum i se închid pleoapele şi cum chipul lui ia masca unei blazări eterne.

M-am dus glonţ în cameră şi cînd m-am trîntit pe pat am simţit şuvoaie de plumb în membre, iar în locul capului o pată neagră. Am dormit cîteva ore groase. Parcă am şi visat ceva, dar nu-mi amintesc foarte sigur : o oază, sau o insulă, în orice caz o fîşie de verdeaţă singuratică, în care nu eram singur...

Am coborît iarăşi în salon... Domnul Marinó dormea într-un fotoliu. Dormea şi visa pentru că faţa lui îşi schimba neîncetat expresia : spaimă, linişte, teamă, fericire, cruzime, duioşie, lăcomie, resemnare şi alte stări care nu-şi au corespondenţe precise în vocabular. Puteai să-l priveşti ore întregi fără să te plictiseşti. Nici o mască nu se repeta, mereu apărea o nuanţă care o deosebea. Sute de riduri luau parte la acest joc al feţei şi cred că fiecare rid îşi avea rolul său... Numai că

domnul Marinó nu dormea ! Sînt sigur. Degetele lui băteau imperceptibil un anumit tact pe braţele fotoliului şi aveam impresia că acel tact comanda expresiile feţei sale.

Radu cel frumos şi angelic era tot în salon, tot în aşteptare, tot cu privirile magnetizate, tot cu zîmbetul acela binevoitor pe faţă. Alături de el, Dan, în mare vervă, povestea şi rîdea ca un clovn. Probabil că avea nevoie de admiratori, pentru că nu m-a iertat.

— Alo, maestre ! m-a strigat el. Ne cam lipseai...

M-am aşezat într-un fotoliu, lîngă ei, luînd o înfăţişare posacă, pentru a tempera zelul neobositului orator. Ţi-ai găsit ! Îşi schimbase el îmbrăcămintea (purta pantaloni lungi şi subţiri, pantofi împletiţi şi o cămaşă cu unduiri de drapel, foarte scurtă la mîneci pentru a i se vedea în întregime bicepşii ameninţători) dar inteligenţa se încăpăţînase să rămînă la fel. Nici moluştele nu i-ar fi aplaudat discursul. Nişte platitudini imperiale, aruncate ferm şi sentenţios, parcă în numele cîtorva galaxii... Uf !... Oare de ce îşi închipuia că, îmbrăcat şi cu pantofi în picioare avea obligaţia să revoluţioneze filozofia ?

— Viaţa e un ciocan, dragii mei, loveşte într-una, dar puterea ei reală stă de fapt în coadă, şi coada ei e în mîini îndepărtate, nevăzute, care nu iartă, nu-i aşa ?, nu iartă nimic !

Radu îl privea speriat şi copleşit, eu însă îl lucram cu imaginaţia : îl acoperisem cu păr, îi micşorasem statura, îi lungisem botul, îi aplicasem o coadă nesfîrşită şi mă zgîiam la el ca la un cimpanzeu, şi-l trăgeam de coadă cu o rîvnă care mi-ar fi folosit mult în viaţă dacă aş fi avut-o.

— Dacă ne-am da toţi seama de adevărul ăsta ! continua el să peroreze. Ah ! acest ciocan cu coadă !

— Oare împărăteasa noastră nu s-o fi apropiat vreodată de acest adevăr ? l-am întrebat eu îmboldit de presimţirea unei mişcări pe scara interioară a salonului.

Culmea e că filozoful şi-a întrerupt meditaţiile rostind probabil cea de a doua frază inteligentă din viaţa lui :

— Ce-ar fi să ne prezentăm tustrei şi să-i facem un pic de curte ? Ne recomandăm frumos : Profesor, ziarist, licenţiat şi aşa mai departe. O să fie încîntată de un asemenea mediu, parol !

Mi-am dat acordul cu un gest plictisit. Radu a îngînat nişte scuze rapide şi nu pot spune că retragerea lui nu mi-a făcut plăcere. Mai ales că presimţirea de pe scară se materializase. Profesoara cobora singură, pare-se cu intenţia de a se plimba. Pentru că s-a oprit la uşă, oarecum mirată. Acolo am atacat-o, politicoşi ca nişte seniori, încărcaţi de scuze, deplîngînd vremea şi elogiind discret (eu) lumina pe care o împrăştia prezenţa ei. Era niţel cabotinaj în comportarea mea, dar vorbele curgeau atît de spontan şi sunau atît de elegant încît am simţit chiar un pic de uimire admirativă în privirile împărătesei. Asta a hotărît-o, desigur, să ne invite în fotolii, lîngă ea, şi tocmai cînd eram pe cale să dau cep unui nou val de inspiraţie poetică, neghiobul de Dan, fără nici un pretext, a început să glorifice sportul, ba a mai avut tupeul să-mi facă din ochi ca unui complice. Uf ! ce moară!... Am încercat s-o cîştig pe împărătească prin cîteva zîmbete acre la adresa oratorului sportiv, dar ea îl asculta cu o politeţe regală. Resemnat şi tăcut am hotărît s-o privesc şi nu regret de loc acea jumătate de oră de contemplaţie. Superbă femeie ! Sigură, voluntară, conştientă de fiecare gest, de fiecare zîmbet, de fiecare vorbă, ceva de oţel care zgîndără puterile şi îndeamnă la prins şi la îndoit. Şi frumuseţea ei feminină, înaltă, ca un dar al veşniciei. Superbă femeie ! O priveam şi nu înţelegeam de ce ascultă numele, cifrele şi exclamaţiile primare ale lui Dan ! Campionul, bineînţeles, că era înflăcărat şi mîndru ca primul ouceritor al Everestului : pieptul bombat, braţele încordate, privirile numai scîntei ; n-ai fi zis că, nu-i aşa ?, coada ciocanului vieţii lui se află

în mîini îndepărtate... Noroc că a sosit la timp arhitectul Dorian, cu sprîncenele atît de ridicate că aproape îi atingeau părul. Uimire superioară, nici vorbă, priviri de catedră, gesturi vag binevoitoare şi un costum comandat pe Bond Street. Spun : *noroc*, pentru că mai bine de jumătate de oră am simţit fiorul genialităţii şi mi-am bătut joc de acest zeu al murgilor cu o vervă nemaipomenită. Am inventat un roman, un autor, un cal şi nişte întîmplări halucinante : curse, infracţiuni, asasinate, citate din Lucreţiu (cu care-mi dădusem licenţa) şi poate chiar din Kant, tensiune, suspense, melodrame şi un epilog absolut ridicol şi năucitor. Un adevărat trăznet, după care cel puţin 25 de secunde : tăcere. Apoi...

— Care e numele calului ? m-a întrebat foarte serios arhitectul Dorian. Trebuie să aibă un nume...

— Mi se pare Incitatus... şi am înghiţit în sec că era prea, prea de tot.

— Incitatus... Incitatus... a încercat să-şi amintească arhitectul. Parcă am auzit de el... Nu se trage cumva din Hermes şi Milena ? Amîndoi pur sînge...

— Nu cred... m-am străduit eu să fiu serios. Mi se pare că se trage din Kali şi din Gula...

— Aha ! a zîmbit arhitectul superior. Atunci e un cal neo-zeelandez, nu australian, cum s-ar putea crede.

Dacă n-ar fi fost vocea aceea neaşteptată, rea :

— Caligula... Incitatus...

Era vocea lui Marinó. Ne privea din apropiere prin pleoapele întredeschise. Eu m-am scuzat la repezeală, înainte ca arhitectul să-şi vină în fire, şi m-am dus direct afară, în ploaie. După cîtva timp a venit şi Dan lîngă mine :

— Ce s-a întîmplat oare cu regele hipodromului ? Şi-a dus mîinile la spate şi mi-a spus ca la tribunal : „Domnule, nu ne cunoaştem !“ Ştii ce i-am răspuns ? „Domnule, a doua oară veţi face cunoştinţă cu un campion de box !“

M-a pufnit rîsul. La urma urmei tăcerea profesoarei era un semn clar de complicitate. Altceva nu mă mai interesa, aşa că puteam să revin în salon.

Arhitectul dispăruse. Profesoara se retrăsese în zona verde a salonului, printre cactuşi, ferigi şi palmieri. Radu era la postul lui de observaţie, zîmbitor şi stîngaci. Marinó moţăia într-un fotoliu, dar îmi făcea impresia că trage cu coada ochiului spre profesoară. Ne-am instalat lîngă Radu, chiar în momentul cînd am zărit o tresărire pe faţa lui. Îngerul devenise tot o încordare. Privirile mi-au fugit spre uşa hotelului, pe care portarul tocmai o deschidea. Dar persoana care intra, un bărbat trecut de 50 de ani, îmbrăcat cam extravagant, cu un fel de redingotă şi pantaloni golf, mărunţel şi durduliu, nu era cea aşteptată de Radu. Dezamăgirea băiatului era prea evidentă.

Noul venit a coborît în salon după vreun sfert de oră, fără redingotă, dar cu un pulover la fel de lung. Se învîrtea cu atîta firesc şi atît de degajat de parcă era în casa lui. S-a oprit chiar în faţa noastră : vesel, volubil, natural, parcă avea inima în palmă. În cîteva minute am aflat despre el mai multe decît ştiam despre Radu sau Dan. E un italian din Palermo, pe nume Vicenzo Petrini, a stat vreo doi ani şi în România, ca antreprenor constructor (de aceea vorbeşte binişor româneşte), dar s-a lăsat de meserie pentru a se dedica în întregime unei pasiuni răpitoare : arheologia, care l-a transformat într-unul din cei mai celebri colecţionari de antichităţi din Italia, cea plină de colecţionari. Ne-a întrebat cum stăm cu bambinele, şi încurcătura noastră i-a scos hohote de rîs.

— *Io sono un cavaliero incurabile*, ne-a mărturisit sicilianul. Un crai, mi se pare că aşa se spune pe aici. Un veritabil crai ! Dac-aţi şti ce m-a adus aici... Ha, ha, ha !...

Am rîs şi noi, toţi trei. Şi Radu participa, în sfîrşit, la veselia noastră. Eu însă aveam un motiv mai puternic. Îi

priveam chelia ireproşabilă, nasul cam borcănat şi burticica destul de agresivă, îi auzeam vorbele, dar mai ales vedeam cum gîtul i se suceşte, încet, şi cum i se lungeşte, şi cum i se lungeşte, încet, pentru a încremeni brusc. O zărise pe Silvia Costin, pe împărăteasa noastră. Privirile îi erau numai flăcări, dar într-o clipă i s-au stins. Figura lui nu mai trăda nici o emoţie, ci o nepăsare uşoară. Eu cam înţelegeam ce se petrece. Don Petrini era în situaţia celui care descoperă întîmplător o comoară şi simulează nepăsarea pentru a nu trăda secretul.

Un gest nestăpînit al lui Radu m-a îndemnat iarăşi să întorc capul. Hotelul primea alt oaspete, un personaj nedefinit, pentru că părea învăluit într-un giulgiu, de fapt într-o foaie de cort. Radu s-a retras în nemişcarea lui stîngace înainte ca noul venit să se debaraseze de anvelopa aceea scorţoasă. In schimb l-am văzut pe Dan frecîndu-se la ochi :

— Asta prea seamănă cu Paul Soran... a şoptit el. Şi tare îmi vine să cred că e chiar Paul Soran în carne şi oase. Absolut sigur ! Ce, nu-l cunoaşteţi ? Paul, noua vedetă a Revistei.

Habar n-aveam. In cei doi ani de cînd eram în Capitală nu călcasem pragul niciunui teatru de revistă. Numele însă nu-mi era necunoscut. De aceea nu m-am mirat cînd l-am văzut pe Dan ducîndu-se spre recepţie şi înapoindu-se, după cîteva minute, împreună cu Paul Soran. Artistul a acceptat compania noastră şi mi-a cîştigat din prima clipă simpatia. E înalt, bine făcut, şi nu e nevoie să-l vezi în costum de baie pentru a-i remarca osatura şi forţa. Faţa mobilă, simetrică, bărbătească nu ar atrage totuşi atenţia dacă nu i-ai întîlni privirea. Spun asta pentru că abia după ce şi-a lepădat ochelarii mari, de motociclist, i-am simţit personalitatea. Are ochi mari, negri, foarte depărtaţi unul de altul, uneori plini de strălucire, parcă ar mărturisi o febră clocotitoare, alteori tulburi, întunecaţi, parcă i-ar cotropi ceaţa unor amin-

tiri grele. Iată rivalul la care nu mă aşteptam ! Involuntar, m-am uitat spre colţul verde al profesoarei. Silvia Costin nu mai era singură. Arhitectul, puţintel îngheboşat, perora în faţa ei. Bineînţeles că ea îl asculta, dar cu privirile îndreptate spre grupul nostru. Probabil că-l studia pe Paul Soran... Ei şi !

Ei şi ! De ce să mă necăjesc ? La naiba cu iluziile ! Sînt sătul de atîtea aventuri auzite şi povestite. La urma urmei am venit să mă odihnesc, după doi ani de muncă îngrozitoare, norocul a fost foarte binevoitor cu mine, şi Paul Soran e un băiat admirabil. Şi Radu cu chipul lui de înger intimidat de perspectiva unor miracole apropiate, şi Dan cu muşchiulatura lui arogantă, cu care am fost prea crud în gîndurile mele, şi don Petrini cu chelia lui comică şi cu burta lui săltăreaţă.

Eram cinci persoane la masa mare şi scundă din mijlocul salonului, dar veselia noastră tinerească (uneori naturală, alteori exagerată) cucerise tot hotelul. Don Petrini e un tip fermecător. E în stare să transforme orice remarcă într-un subiect de conversaţie ; cunoaşte o sumedenie de anecdote pe care şi le aminteşte întotdeauna la momentul potrivit; e familiarizat cu cele mai celebre staţiuni ale Europei prin care ne plimbă mereu cu amintirile lui. Verva lui ne-a cam paralizat. Singurul care i-a făcut faţă a fost Paul Soran. Şi la anecdote şi la improvizaţii, salvîndu-ne oarecum prestigiul. Bună idee a avut Dan să-l invite la masa noastră.

Cina am luat-o împreună şi s-a desfăşurat sub conducerea sicilianului, care s-a dovedit un gurmand de prima mînă. Alegea şi propunea tot felul de năzbîtii culinare, numindu-le în toate limbile pămîntului ; vreo patru chelneri poliglоţi roiau în jurul lui pentru a-i descifra preferinţele. L-am imitat şi eu, superior, deşi m-am trezit de cîteva ori în conflict aprig cu stomacul. Cred că mi s-au adus vreo douăzeci de feluri de mîncare. Radu, Dan şi Paul s-au constituit într-un

fel de trio tradiţionalist, şi primul lor manifest a fost acela de a elogia activ, prin lichidare, mămăliga, brînza, ceapa şi mai ales sarmalele.

Abia la sfîrşitul mesei mi-am dat seama că rezistenţa şi tradiţionalismul celor trei erau o mască. Probabil că şi eu aş fi recurs la ea dacă n-aş fi căpătat acea informaţie meteorologică de aur. Evident, băieţii nu aveau bani şi le era teamă să nu se pomenească la plată cu o surpriză. Ca să mă conving că nu greşesc i-am cerut, discret, chelnerului să aducă două sticle de vin „extra" în salon. Chelnerul a transformat comanda mea într-un prilej unic de fericire personală. A adus imediat două sticle (un Murfatlar vechi, negru şi tonic), pahare pentru toată lumea, sifoane şi ceva de ronţăit. Înainte de a ciocni a trebuit să liniştesc trioul care nu se simţea prea bine în haine : am anunţat că toţi sînt invitaţii mei. Don Petrini a protestat, dar în faţa tenacităţii mele s-a văzut nevoit să comande o sticlă de coniac „cel mai bun care există în lume", şi după un adevărat consiliu al chelnerilor, după cîteva telefoane şi şuşoteli, şi după cam jumătate de oră, directorul în persoană a adus la masa noastră o butelie „grand fine Napoleon". Inutil să adaug că pînă şi arhitectul Dorian a făcut ochii mari. Băieţii nu s-au repezit la pahare, au băut domol şi pe îndelete, şi fiecare ne-a rugat să acceptăm o altă comandă. Rugăminte de circumstanţă, bineînţeles. Şi aşa era prea multă băutură.

Sub înrîurirea licorii s-au făcut şi unele confidenţe. Am aflat că Paul Soran e în conflict cu familia de multă vreme. Părinţii, amîndoi doctori cunoscuţi, îl pregătiseră încă din liceu pentru medicină, dar el, cu cîteva zile înaintea examenului de admitere, a fugit de acasă, la o rudă, în Timişoara, pentru a-şi realiza visul adolescenţei : conservatorul. N-a fost acceptat la examen din cauza intervenţiei părinţilor, şi drept răzbunare s-a înscris la facultatea de teologie din Iaşi... pe care a părăsit-o cu cîteva zile înaintea examenului de licenţă.

Ceva sau cineva (din frînturi de frază se putea deduce că o mare dragoste) i-a redeschis gustul teatrului, şi după cîteva probe strălucite a fost angajat la o companie de revistă.

Dan a început să povestească la un moment dat episoade din activitatea lui de salvator de la înec, dar dîndu-şi probabil seama că nu are haz, vizavi de Paul Soran şi de don Petrini, a renunţat repede, cu o concluzie cam dureroasă : „Mereu numai femei în vîrstă, foarte rar mai tinerele şi toate, absolut toate, în loc să mulţumească aşteaptă să le cazi în genunchi". Mai tîrziu s-a repezit asupra mea cu o idee fixă : nu există nici o diferenţă între oameni, oricine poate să ajungă orice, totul e o problemă de ambiţie şi voinţă, de pildă el, care s-a ridicat fără nici un sprijin. „De dumneata nu mă feresc, mi-a şoptit el. Sînt un copil din flori. N-am avut nici tată, nici mamă, nici frate, nici soră, nimic. Cineva m-a luat de pe treptele unei biserici şi m-a dus la un azil." Apoi i-a părut rău de destăinuire. De cîte ori îmi întîlnea privirile îşi încorda maxilarele.

Radu, tot timpul reţinut şi surprinzător de rezistent la băutură, a scăpat şi el cîteva vorbe confuze despre o copilărie de salon şi o tinereţe chinuită, despre o licenţă strălucită, după ce patru ani de zile a fost un oarecare student al Academiei Comerciale, dar de cele mai multe ori se retrăgea în exclamaţii care trădau cînd durere, cînd neputinţă. Parcă voia să se împotrivească unor sentinţe nedrepte, strîngea pumnii, dar numai după o secundă îl cuprindea resemnarea şi în acele momente chipul lui era de o frumuseţe ideală. Şi mereu, direct sau pe furiş, privirile lui cercetau intrarea hotelului.

Don Petrini a fost tot timpul numai vervă şi cutezanţă. De cîteva ori mi-a şoptit la ureche că va invita la masa noastră cuplul aristocratic : Silvia Costin — Andrei Dorian, care părea dezgustat de ceea ce se întîmpla în salon. Eu nu făceam altceva decît să-l incit, fie prin îndoială, fie printr-o

abilă nepăsare. Sicilianul n-a mai rezistat. S-a ridicat de la masă dar parcă pentru a se ciocni de cineva. Nu știu cînd a apărut domnul Marinó în preajma mesei noastre. Scuzele au fost spontane și, culmea ! rostite de amîndoi în aceeași limbă, în italiană, și urmate de cîteva fraze banale, tot în italiană (înțeleg binișor limba). Don Petrini l-a invitat pe celălalt la masa noastră. Marinó ne-a aruncat o privire sumară, fața i s-a schimonosit (rînjet, dispreț, dezgust, oroare ?) Doamne ! ce față maleabilă ! ce mască nuanțată ! A refuzat invitația cu o voce de vată. Era ireal. Vorbele rostite și tonul lor nu puteau să aparțină acelei figuri schimonosite. Oare nu vorbise altcineva în locul lui ?

— Tipul ăsta nu-mi este necunoscut, ne-a șoptit Paul Soran. Parcă l-am mai văzut undeva și nu de mult, dar îmi este imposibil să-mi amintesc. Îi simt de la distanță dușmănia. Oare cine dracu' o fi ?

L-am lăsat pe Marinó și l-am urmărit pe sicilian care a avut un asemenea succes la masa celor doi aristocrați... încît a rămas acolo. După un timp s-a ridicat și Paul Soran de la masa noastră.

— N-am încotro, s-a scuzat el. Trebuie să vă părăsesc pentru cîteva clipe, fără să-l imit însă pe signor Petrini.

Am rămas toți cu gura căscată. Paul și-a aranjat ținuta apoi s-a îndreptat cu un mers degajat spre masa nobililor. Bineînțeles că s-a înclinat în fața profesoarei care i-a răspuns, pe cinstea mea, cu un surîs amical. Era evident că nu făceau atunci cunoștință. Atunci de ce nu s-a dus mai de mult acolo ?... De ce a așteptat atîta vreme ?

— E un actor bun ? m-am pomenit că-l întreb pe Dan.

— Formidabil ! Nimeni nu-i rezistă în sală...

— Atunci de ce a ajuns la un teatru de revistă ? Din cauza studiilor ?

— Precis ! a încuviințat Dan. Dar se vorbește că ar fi în tratative cu un mare teatru de comedie. La toamnă, gata !

Mi se cam topea buna dispoziţie. Paul era lîngă Silvia Costin, şi el nu-şi scotea muşchii la licitaţie ca Dan, şi nici nu-şi purta inconştient un chip angelic, ca Radu, Paul era un bărbat, poate singurul dintre noi capabil să impresioneze împărăteasa. Adică singurul meu rival...

Iar mă năpădeau gînduri idioate ! La dracu'. Gata ! Trebuie să mă odihnesc. Am luat paharul şi am ciocnit cu ceilalţi. Şi cu Paul, şi cu don Petrini, după ce s-au întors la masa noastră. Sicilianul era în culmea fericirii, parcă descoperise o Fikelura veritabilă şi intactă, pe care urma să o adauge colecţiei sale de ceramică. Era aşa de fericit că a mai comandat o sticlă de Napoleon, deşi prima încă nu se terminase. Dar eu n-am mai aşteptat-o. Am plecat spre camera mea. Nu eram în apele mele, parcă mă zgîria ceva şi mi se deschisese brusc oboseala aceea cumplită şi dureroasă din cauza căreia fusesem alungat în concediu. Voiam să fiu singur, simţeam nevoia singurătăţii, şi ştiam că mă voi linişti numai după ce voi împărtăşi jurnalului impresiile atît de multe culese în primele două zile ale vacanţei mele.

Doamne, cum a trecut timpul !... M-au prins zorii. M-a cuprins liniştea, o simt, dar simt şi o oboseală de plumb. Am scris destul... Şi pe cer parcă se vede o stea. Poate că ziua a treia va fi o zi frumoasă şi poate că vor fi şi alte frumuseţi...

Capitolul II

Joi, 3 iulie.

M-a sculat un soare atotstăpînitor şi arogant ; probabil voia să se răzbune pentru insultele din buletinul meteorologic. M-am uitat la ceas : ora 8. Am sărit din pat ca un pompier deşi dormisem foarte puţin. Cîteva amintiri nu prea vechi şi cîteva constatări subtile mi-au dat senzaţia plăcută că am capul limpede. Într-un sfert de oră am fost gata. Am îmbucat ceva la repezeală, m-am bărbierit ca un automat, capul sub duş, pieptenul, un costum uşor de vară, cam singurul, şi iată-mă în salon în aşteptarea necunoscutului, sau mai bine zis posedat de o anumită dorinţă...

Salonul era pustiu, doar într-un fotoliu, ascuns după o gazetă, l-am descoperit pe Paul Soran.

— Ceilalţi ? l-am întrebat.

— Depinde la care ceilalţi te referi... Dan şi Radu au plecat dis de dimineaţă la Constanţa, cu motocicleta, ca să aducă nişte *strict necesare*. S-au întors de cinci minute. Ne-am mutat toţi trei la pensiunea de peste drum şi am vărsat fondurile personale într-un buget comun... Ceilalţi ? Poate că n-au coborît. Dar mai există şi un portar pe lumea asta...

Amabilitatea portarului e greu de descris, dar, gata ! m-am decis să nu mai fac aluzii la buletinul meteorologic. M-am interesat cu indiferenţa mea bine antrenată despre mişcarea

celorlalţi locatari. Şi am primit un raport complet : domnul Petrini dăduse dispoziţii să nu fie deranjat pînă la 12 ; domnul Marinó coborîse la 6 şi 30 de minute ; profesoara Silvia Costin la ora 7 ; cam cu zece minute înaintea arhitectului Andrei Dorian.

L-am pus şi pe Paul la curent, dar el nici nu m-a auzit, şi uitîndu-mă mai bine la el l-am descoperit întunecat şi abătut. Imaginaţia a început imediat să-mi zburde, însă nu pentru multă vreme. Paul s-a apucat să-mi povestească, aparent nepăsător, că petrecerea a continuat pînă în zori, animată de cea de a doua sticlă de coniac (bineînţeles tot „grand fine Napoleon") şi că don Petrini, pentru a nu-şi jigni comesenii, le-a făcut marea favoare de a-i lăsa pe ei s-o plătească. Auzind asta am simţit cum mi se scurg, arzînd şi alunecînd pe piele, toţi banii care-mi poposiseră vreodată prin buzunare. Nu cred că suma pe care-o aveam pentru concediu, suma iniţială, mi-ar fi ajuns pentru jumătate de sticlă de Napoleon. (Îmi amintesc eleganţa desăvîrşită cu care directorul adusese prima sticlă şi prestanţa lui de arhiepiscop cînd adăugase că în toată ţara se găsesc doar 12 sticle asemănătoare, dintre care cinci în restaurantul lui).

— V-a costat mult ? am întrebat ca un nătîng.

— Dincolo de faliment... s-a prăbuşit Paul Soran.

În sfîrşit, înţelegeam de ce băieţii îşi împreunaseră fondurile şi se mutaseră tustrei la pensiunea de peste drum.

— Din vina noastră ! s-a enervat Paul. Culmea e că don Petrini rîdea ca un măscărici gîndindu-se la mutra pe care o va face proprietarul localului cînd va descoperi că pivniţa lui a fost pe jumătate devalizată. Fir-ar să fie de aristocraţie şi politeţe !... La despărţire am încercat să dosim o sticlă pe jumătate plină, cu gîndul s-o comercializăm, că de băut nu ne mai ardea. Parcă înghiţeam bani cu zimţi, pe dungă... Sicilianul l-a observat pe Dan tocmai cînd o ascundea printre flori... „Ura ! a sărit don Petrini. Încă o sticlă pentru

ideea asta ! Să udăm florile cu coniac Napoleon !“ Şi s-a apucat, pe dumnezeii mei !, să toarne coniac la rădăcina florilor... Apoi ne-a rugat, cu lacrimi, să cîntăm împreună cu el un cîntec pe care şi-l amintise atunci : „Am un leu şi vreu să-l beu şi nici ăla nu-i al meu“. Pe dumnezeii mei !

M-a pufnit un rîs cumplit, cu hohote şi lacrimi, care nu s-a terminat decît în clipa cînd l-am auzit pe Paul spunînd cu o foarte demnă indiferenţă că toţi trei au hotărît să-şi reducă vacanţa... Între timp sosiseră şi ceilalţi doi în salon... Dar aşa cum se întîmplă uneori cînd omul ajunge în pragul disperării, băieţii au uitat dintr-odată totul, au devenit foarte veseli (o veselie vecină cu demenţa, desigur) şi din grămada de idei care s-a lansat, unele de-a dreptul sinucigaşe, a fost aleasă cea mai rezonabilă : să profităm de soare şi să mergem la plajă. Dan s-a oferit imediat să ne conducă într-un loc grozav, cunoscut de puţini oameni şi de aceea aproape întotdeauna liniştit, la „Ochiul cald“.

M-am uitat curios la Radu, pentru că nu prea îl simţeam la unison, şi l-am surprins exact în momentul cînd se transformase în arc. Ochii lui priveau ţintă uşa hotelului. Auziserm şi noi claxonul unei maşini, dar nu-i dădusem importanţă. Portarul se şi întorcea îngheboşat de două geamandane uriaşe. În urma lui, un bătrînel cu părul alb ca zăpada, foarte elegant îmbrăcat, cu două valize de lac în mîini. Apoi un tînăr literalmente strivit de bagaje : zeci de cutii, valize şi sacoşe îl împresurau, ca o armură în relief, din care îi ieşea numai capul, sau mai bine zis ochii, şi era o minune să vezi cum ochii lui alergau iscoditori prin toate ungherele salonului, şi nu ştiu de ce mi se părea că au darul să înregistreze orice amănunt cu fidelitatea şi precizia unui obiectiv fotografic. Cortegiul era încheiat de o fată... o rochie şi o pereche de pantofi. Nici măcar poşetă nu avea, era liberă ca o zeiţă. Probabil că rochia şi pantofii reprezentau

ultima intenţie a modei, fata însă întruchipa totul : trecutul, prezentul şi viitorul în definiţia lor feminină. Faţa ei era proaspătă ca a unui copil, gesturile ei exprimau o uimire continuă, privirile inocente, neastîmpărate şi generoase răsplăteau parcă realitatea însăşi : ceva din duioşia şi bucuria lor se dăruia şi coloanelor inutile din mijlocul salonului.

Am rămas toţi ca nişte statui, iar Radu întîlnise, în sfîrşit, fericirea absolută.

Fata se aşezase într-un fotoliu de catifea, la cîţiva paşi de noi, şi strălucea toată, de la gambe la părul de aur care-i cădea şuvoaie pe umeri. Era foarte tînără, avea acea vîrstă înşelătoare : între 15 şi 18 ani, iar privirile ei îl căutau pe Radu cu o insistenţă neascunsă. Aşa mi s-a părut la început pentru că în momentul cînd domnul cu păr alb s-a uitat la ea, privirile fetei au renunţat la fixitatea aproape bolnavă, capul i s-a rotit încet şi o uimire fermecătoare i-a invadat chipul : parcă trăia surpriza unui copil care descoperă o mie de fleacuri colorate în jurul lui. Evident, se prefăcea, dar cu cîtă artă, cu cîtă naturaleţe !... Ah ! fericitul cu chip angelic !

Numai că... Mi-am amintit de cel care încheiase cortegiul, de tînărul încărcat de bagaje, de ochii lui iscoditori... Venea spre noi, ţanţoş, parcă voia să ceară socoteală cuiva... Oare... ? Ni s-a recomandat foarte desinvolt : Emil Sandu, avocat, şi ne-a întrebat dacă există vreun loc bun de baie prin apropiere ! Un tip nesuferit, antipatic, l-am calificat fără ezitare. Vocea parcă-i scîrţîia, şi faţa lui, cam mult prelungită, amintindu-mi o caricatură răutăcioasă a marelui Stan Laurell, cerea permanent şi asidu o pereche de palme zgomotoase. I-a răspuns Dan, sau Radu, sau Paul, nu ştiu care dintre ei, pentru că atenţia mea avea altă destinaţie. În orice caz am auzit vorbele : „Ochiul cald". Îmi amintesc perfect că fata i le-a repetat domnului argintat, într-o frază care mi-a umplut inima de bucurie :

— Mergem să facem baie la Ochiul cald, papá ?

Dar cu asta nu s-a terminat fericirea noastră. Părintele simpatic a încuviinţat printr-un zîmbet, apoi i-a întins mîna lui Emil Sandu, care i se realăturase, spunîndu-i cam aşa :

— Vă mulţumesc foarte mult... Sînt avocatul Gilbert Pascal... Încîntat de cunoştinţă...

Va să zică întîlnirea lor fusese o întîlnire de tren, sau de taxi, absolut întîmplătoare ! Era cazul să-mi retuşez prima impresie despre Emil Sandu. Nu era chiar foarte antipatic. În orice caz nu era iremediabil antipatic.

Cam peste jumătate de oră am plecat spre plajă. Ne-am înţeles toţi, fără cuvinte. Am plecat în momentul cînd am ştiut că în urma noastră va fi *cineva*. Am încetinit mersul, ne-am lăsat depăşiţi. Tatăl şi fiica, el într-un costum alb, strălucitor, ea într-un costum de baie care-i dovedea generozitatea şi inocenţa, au trecut pe lîngă noi salutîndu-ne, tatăl scoţîndu-şi cu distincţie pălăria de Panama, fiica aruncînd o privire divină spre Radu.

— Mişto muieruşcă ! mi-a şoptit avocăţelul la ureche, dar şi-a înghiţit cuvintele cînd a văzut cum mi se strîng pumnii.

Aproape un ceas am mers prin nisip, aşa cum se merge prin nisip : greoi, nesigur, urmăriţi vehement de un soare insuportabil. Dar în faţa noastră se legăna şi aluneca straniu zeiţa tuturor visurilor. Cred că am fi trecut toate mările şi oceanele după ea, fără să ne dăm seama.

În sfîrşit, după un cot a apărut şi golfuleţul, dar nu pustiu. Un cort şi două parasolare îi îmbogăţeau malul foarte bogat în vegetaţie de nisip, iar în apă, nu prea departe de ţărm, se zăreau trei căşti : una albă şi două albastre, pe care le-am identificat imediat. Casca albă : profesoara Silvia Costin. O cască albastră : domnul Moni Marinó. Cealaltă cască albastră... : don Petrini, da ! sicilianul cu chelie ireproşabilă şi burticică hazlie, cel care ceruse să fie sculat după

ora 12. Doar unul din înotători a salutat prezența noastră : don Petrini. Ne-a făcut un oarecare semn cu mîna, dar numai după o secundă am văzut cum iar începe să i se lungească gîtul. Avea ochi buni sicilianul !... Imediat a pornit spre mal cu entuziasmul unui campion olimpic, după ce a lansat un „Bravissimo bambini !", nu atît un salut de recunoaștere cît o urare de recunoștință. Precis nu venea în întîmpinarea mea.

Tocmai făceam această reflecție cînd mi s-a întîmplat accidentul. Piciorul mi-a alunecat într-o groapă, idiotul !, iar trupul neavertizat a apăsat brutal alunecarea, drept care m-am trezit cu o entorsă de toată frumusețea. În loc să urlu de durere, precum aveam dreptul, am început să rînjesc și m-am străduit să-mi port pașii mai departe, cu eroism, și poate că aș fi rezistat cîtva timp dacă nu m-aș fi uitat la încheietură : parcă mi se lipise o minge de oină, atît de mare și de vînătă era umflătura. N-am mai putut suporta. Pentru că mai erau și vreo mie și ceva de draci care-și ascuțeau coarnele și-și antrenau copitele acolo. Mi-am cerut scuze și m-am așezat la umbra unui tufiș.

Dan s-a repezit să-mi facă un masaj, dar nerăbdarea de a se scălda îi transformase degetele în niște cîrlige de oțel. Ceilalți m-au consolat prin vorbe, poate amicale și compătimitoare, dar eu le auzeam funebre. Pentru că hainele le alunecau de pe trupuri ca-n ritmul filmelor mute. Și totuși, Dan i-a întrecut pe toți. S-a dezlipit de mine cînd ceilalți intrau în apă, dar a ajuns înaintea lor lîngă casca portocalie care ascundea buclele de aur ale zeiței.

M-am dezbrăcat și eu cu gîndul să fac baie, dar cînd am ajuns la marginea apei durerea m-a prăbușit. M-am răstignit pe nisip consolîndu-mă doar cu prietenia și dărnicia unui soare prea bun față de cele ce-i făcusem. Și am urmărit de acolo evenimentele care se petreceau nu prea departe, în golfuleț.

Mai întîi, o cască albastră, de culoarea cerului, (bineînțeles Marinó) s-a îndepărtat de grupul gălăgios de la Ochiul cald, a străpuns bariera unor talazuri uriașe, probabil acolo unde se afla bancul de nisip, și s-a pierdut, departe, în larg.

Dar pe mine mă interesa golfulețul, Ochiul cald, unde erau șapte căști și vreo două speranțe. O cască portocalie : zeița. O cască albă : împărăteasa. O cască albastră : don Petrini. O cască neagră : Paul Soran. O cască roșie : Dan Ionescu. O cască verde : Emil Sandu. O cască în dungi multicolore : Radu Stoian. Parcă se înțeleseseră toți, de la început, să poarte căști diferite. Eu m-aș fi confundat cu Paul Soran : aveam o cască neagră.

Cele șapte căști formau un fel de cerc, la prima vedere. Pentru că încetul cu încetul, una din ele a devenit centrul cercului, evident casca portocalie. Și tot încetul cu încetul, o altă cască, albă, se îndepărta de cerc. La început mișcarea mi s-a părut sincronizată, apoi s-a deformat. Circumferența s-a apropiat de centrul portocaliu, pînă ce totul a devenit o floare cu cinci petale. Punctul alb s-a îndepărtat, pînă ce l-am pierdut din vedere. Abia mai tîrziu l-am descoperit, dar atît de departe în larg, încît mi s-a făcut rău. Alți ochi nu cred că ar fi fost în stare să descopere casca albă, dar eu, în privința vederii, sînt un fenomen, și termenul acesta mi-a fost acordat de mai mulți oculiști.

Dezlegasem de multă vreme enigma celor două căști, și imaginația mea, cam febrilă, brodase un început de dramoletă. Expulzată printr-o mișcare inconștientă, desigur, împărăteasa simțise totul ca o jignire gravă și se dăruise viteză depărtării. Amintindu-mi-o : sigură, maiestuoasă, voluntară, stăpînă, reacția ei îmi apărea cît se poate de firească. Ironia soartei !... Cu oricare altă femeie alături, profesoara ar fi rămas împărăteasa necontestată a mării și a pămîntului. Singura care putea s-o detroneze era zeița de aur. Și iată că

întîmplarea, de bună seamă numai întîmplarea, le alăturase... Oare aiuram ?... Nu cred...

Dar casca albastră din larg ?... Cîtă cutezanţă în izolarea ei ! Abia o mai vedeam : un strop de cer pe întinsul albastru de cerneală. Şi alături de el un punct alb ? sau o simplă părere ? Să se fi întîlnit în larg cele două căşti temerare ?

Fiindcă soarele mă răsfăţase cam mult am căutat un adăpost pe care l-am şi găsit sub forma unui tufiş făcut din arbuşti foarte deşi. M-am întîlnit şi cu un vîntuleţ cumsecade, şi dacă n-ar fi fost piciorul beteag, m-aş fi considerat un produs fericit al pămîntului. Dar miile de draci care roiau în jurul meu găsiseră alte unelte cu care să mă pună la încercare : burghie şi sfredele. Am fost sportiv la viaţa mea, am avut entorse cu ghiotura, dar niciuna atît de cruntă... şi mai ales niciuna într-un moment atît de nepotrivit. Şi mai era şi ingratitudinea umană...

Floarea cu bulb portocaliu ieşise din mare, bineînţeles tot ca să se zbenguiască. Doar zeiţa mi-a făcut un semn de simpatie cu mîna, un semn de trecere, foarte scurt, pentru că imediat a început să strige : „Papa !“ şi cînd capul alb al avocatului Pascal s-a ridicat din nisip, a adăugat, inocentă şi femmecătoare : „Îmi dai voie să mă mai distrez puţin ?“ Avocatul a negat mai întîi, dar nu ştiu cum a început ea să-şi plimbe mîinile pe trup, că a şi primit încuviinţarea capului alb.

Singurul care m-a vizitat a fost don Petrini. Părea nespus de nenorocit. M-a mîngîiat pe creştet, mi-a insuflat curaj, a oftat de cîteva ori ca un tată grijuliu... dar cum a terminat de fumat ţigara s-a şi dus după ceilalţi. Asta m-a înfuriat la culme. Ce căuta el cu burticica lui săltăreaţă, cu chelia lui de sfeclă emailată, cu umerii lăsaţi şi cu pungile fleşcăite de la piept printre tinerii aceia aproape superbi ?...

Dacă aş fi fost şi eu acolo aş fi întregit superlativul. Fără falsă modestie ! Sînt un tip destul de bine făcut, n-am

nici nasul prea subţire, sau prea mare, nici urechile blegi, gura, zic fetele, e bine desenată, bărbia pătrată, masculină, iar în în ceea ce priveşte forţa şi supleţea nu prea îmi găsesc rivali. Dacă n-ar fi fost accidentul ăsta blestemat ! Trebuia să mă obişnuiesc cu rolul de spectator. Tocmai eu !

Îi priveam cum se zbenguiesc... Zeiţa !... Oare cum o cheamă ? Precis... Elena ! Alt nume nu i se potriveşte. Şi totuşi perfecţiunea asta de bronz şi de aur are şi ceva misterios în ea, dar nu pot să sesizez ce anume...

Printre cei care o înconjurau mai era unul de prisos, în afara lui don Petrini, unul la fel de agresiv ca sicilianul : avocăţelul cu aplomb şi cu mutră lunguiaţă, Emil Sandu. Singurul care mi s-a părut mai retras a fost Paul Soran... dar într-o clipă oarecare, cînd joaca din grup l-a apropiat de zeiţă, am văzut cum braţul care îi atingea şoldurile i s-a umflat lacom şi sînt sigur că apăsa şi avea duritatea fierului. Dacă nu mi s-ar fi încordat şi mie braţul în clipa aceea n-aş fi observat nimic.

I-am privit multă vreme, n-aveam altceva de făcut. Jocuri copilăreşti, cu mingea, cu inelul, cu costumul de pescuit submarin al lui Dan, tumbe, salturi, alergări ; am suportat totul cu stoicism. Dar nici stoicismul n-a ţinut prea mult, pentru că grupul a descoperit, nu ştiu cum, alt joc, dacă poate fi numit aşa : sărituri în apă. Şi eu, pe cinstea mea, sînt un as în materie. După cîteva salturi stupide, cineva a venit cu ideea trambulinei, care îmi apăruse în minte din prima clipă. Au făcut o piramidă. La început Dan şi Paul — bază. Deasupra lor, ca un semicerc, Radu. Zeiţa s-a căţărat prima pe ei şi a sărit în apă ca o zvîrlugă. Al doilea a sărit avocăţelul. Din fericire a căzut pe burtă. Don Petrini n-a avut curajul să se transforme în saltimbanc, dar şi-a asumat rolul de pilon. Fără îndoială, cu speranţa că zvîrluga se va folosi de genunchii şi de burticica lui pentru a se căţăra pe semicercul adorat. Ceea ce s-a şi întîmplat de cîteva ori. Au sărit toţi

prin rotaţie. Premiul întîi, cu oarecare subiectivitate : zeiţa. Apoi în ordine : Dan, Paul, Radu, cîteva locuri goale, şi la urmă de tot : Emil. Dacă n-a ţinut cu orice chip să dea un spectacol de sărituri comice, ceea ce nu cred, atunci acest avocăţel cu ochi de şarpe e un cretin perfect. N-a căzut pe burtă numai atunci cînd a căzut pe spate sau pe coaste. În orice caz are o burtă de oţel. Cred că şi o broască şi-ar fi crăpat-o după atîtea căzături. Treaba lui, la urma urmei.

În toiul spectacolului a ieşit din apă profesoara. Bineînţeles că s-a aşezat la umbră, pe nisip, lîngă mine, după ce m-a întrebat dacă nu mă stinghereşte. Aş fi nedrept să nu recunosc că e o femeie extraordinară, şi nu spun asta cîştigat de ideea compensaţiei. Un trup de marmură, probabil cu carnea la fel de dură, un trup sănătos, puternic, aproape rubensian, nu coborît din Fragonard ca el zeiţei. Am uitat de dracii care se cuibăriseră în piciorul meu şi de uneltele ciudate pe care mereu le inventau şi le foloseau. De cîteva ori m-am uitat în ochii împărătesei şi de fiecare dată îndemnat de datoria reciprocităţii... Ce priviri ! Adînci, tainice, prevestitoare de convulsii grele, definitive. În clipele acelea îmi apăsam călcîiul în nisip ca să mă salveze durerea. Mi-a zîmbit mereu, un zîmbet familiar care voia să rupă nişte obstacole. Eu, îmi găsisem, după multe foieli, absolut îngrozitoare, o poziţie care-mi scotea în relief bicepşii cam fără concurenţă, nu ca să fac pe nebunul, ci ca să-i dau o bucurie, să-i arăt că nu-s chiar un tip de lepădat.

— Caraghios spectacol ! a spus ea cu privirile aiurea.

— Cam copilăros, dar amuzant... i-am răspuns cu gîndul că odată şi-odată entorsa se va vindeca.

S-a uitat la mine uimită, neîncrezătoare, ceea ce m-a determinat să caut repede alt subiect de conversaţie. Am întrebat-o, într-o doară, dacă a mai fost vreodată la Ochiul cald. Ea a luat întrebarea în serios (sau poate s-a prefăcut) şi mi-a spus că de 10 ani, în fiecare August vine aici ; că locul în

care se dădeau în spectacol caraghioşii se numeşte Groapa mare, un loc foarte primejdios, de obicei supraveghiat şi totuşi bîntuit de accidente ; că de la Groapa mare porneşte un banc de nisip, în formă de semicerc, pînă la Groapa rea, alt loc primejdios, unde chiar anul trecut s-a înecat o studentă.

Şi deşi mă convinsesem că e o înotătoare de forţă, m-am mirat ca un nătîng (din păcate nu în gînd) că şi-a ales tocmai acest loc pentru vacanţă.

— E cel mai bun loc de pe tot litoralul, mi-a răspuns. Aici marea e întotdeauna caldă, ochiul e un adevărat dar al mării.

Şi mi-a explicat că bancul de nisip deviază curenţii reci spre cele două gropi, împotrivindu-li-se ca o adevărată pavăză. Din cauza aceasta chiar înotătorii experimentaţi sînt în primejdie cînd e furtună. Talazurile sînt atît de mari în faţa bancului, încît depăşirea lor cere nu numai forţă, ci mai ales iscusinţă. Înotătorii de toate zilele sînt împinşi de curent spre una din cele două gropi, şi acolo apa suge ca o pîlnie.

— Mi-a plăcut fantezia dumitale de aseară, mi-a spus ea pe neaşteptate. Ştiu să deosebesc inteligenţa autentică de poză...

În clipa aceea mi-a îngheţat răsuflarea şi cred că eram roşu ca para focului. Iarăşi am apăsat călcîiul în nisip. Noroc că o umbră rea a poposit ca un grijaj de fier între trupurile noastre guvernate brusc de legea apropierii.

— E aproape ora două... am auzit vocea arhitectului Dorian. Şi poate că dumnealui vrea să plece... Şi-a fracturat piciorul şi s-ar putea să aibă nevoie de îngrijiri. Dacă nu s-ar fi accidentat...

Era cel mai josnic atac care se petrecea în lume în momentul acela. Profesoara s-a uitat mai întîi în ochii mei, sau a vrut să se uite, pentru că eu cercetam terorizat nisipul. apoi mi-a privit piciorul accidentat pe care-l simţeam stră-

puns de tot felul de tăişuri : calde, reci, zimţuite, încîrligate, cum tot iadul n-ar fi fost în stare să născocească, apoi din nou s-a uitat la mine, atît de insistent, încît a trebuit să-i răspund. Doamne ! ce priviri păgîne ! Şi culmea e că mă simţeam vinovat !

A sărit de lîngă mine ca o lăcustă, şi fără să-i fie primejduit echilibrul a apelat la braţul stîlpului de hipodrom, ceea ce m-a mîhnit peste măsură. Am rămas singur, cu trista ţeţea unui om care pierde ceva ce n-a posedat niciodată... Cei-lalţi terminaseră de mult concursul de sărituri. Începuseră o cursă de înnot de-a lungul coastei. Îi recunoşteam după căşti. Deznodămîntul nu mi-a făcut prea mare plăcere, pentru că aproape de sosire, avocăţelul cu cască verde a ţîşnit ca un peşte şi de pe poziţia a patra a ajuns pe locul doi, în urma lui Dan.

Între timp a apărut şi domnul cu păr alb, avocatul Gilbert Pascal, lîngă mine. Asistase şi el la desfăşurarea cursei. L-am privit mai pe îndelete şi am observat cîteva ciudăţenii în înfăţişarea lui. Părul îi era într-adevăr neverosimil de alb, pur şi simplu de vată, şi tot atît de des. Faţa însă părea a unui copil îmbătrînit înainte de vreme. Era cam caraghios, mai ales că în costum de plajă i se vedea trunchiul scorojit şi scofîlcit, iar pe de lături braţele lungi, ca de urangutan, care mai că-i atingeau genunchii.

Nu ştiu ce boscorodeau concurenţii acolo lîngă groapă, pentru că l-am simţit pe avocat cam nervos, apoi l-am văzut ducîndu-şi mîinile, pîlnie, la gură şi strigînd :

— Elenaaa ! Eeeeennaaaa !

Va să zică nu greşisem ! O chema Elena !... Şi Elena s-a supus de astă dată ca o şcolăniţă. A ieşit repede la mal, dar nu s-a dus direct la panasolarul tatălui cu păr de vată. A făcut mai întîi o escală... la tufişul meu. S-a aşezat lîngă mine, mi-a zîmbit (iar eu am simţit în tot corpul o căldură de

catifea) apoi şi-a plimbat degetele, ca nişte adieri, pe umflătura de la picior.

— Tare mult aş vrea să te vindeci repede, mi-a şoptit. Îmi promiţi că vei face aşa ?

A adăugat şi un surîs tainic, apoi a închis ochii de cîteva ori, pe cinstea mea, de parcă mi-ar fi acceptat, aprioric, o dorinţă foarte intimă. Cred că în clipa aceea m-am rugat lui Dumnezeu să trăiesc, deşi nu simţeam nici o primejdie în jurul meu. M-a cuprins o febră şi o moleşeală necunoscute. Da, fata asta avea ceva care-mi scăpa, ceva nedefinit care se opunea înfăţişării ei de zeiţă... I-am întins mîna cu un curaj isteric, într-un gest care ar fi vrut să spună : „ajută-mă, te rog, să mă ridic". Voiam pur şi simplu să-i simt braţul şi s-o mai reţin un pic lîngă mine. M-am agăţat de mîna ei şi m-am pomenit tras în sus, cu o forţă pe care n-aş fi bănuit-o în silueta aceea atît de zveltă şi de fragilă.

Paul mi-a descoperit piciorul învineţit şi s-a apucat să-mi facă un masaj adevărat, numindu-mi toate oasele şi tendoanele şi muşchii pe care-i dereglase entorsa. Amintiri din vremea cînd fusese sortit altei profesiuni. M-a masat îndelung, cu artă, era o adevărată binefacere. A apărut şi Dan cu motocicleta lui Paul (fusese trimis special pentru asta) aşa că în patru minute am ajuns la hotel. Direct în camera nr. 13.

Paul îmi prescrisese odihnă absolută, comprese reci, piciorul la orizontală, cu alte cuvinte mă condamnase la nemişcare, şi asta nu-mi prea convenea. Oare o făcuse într-adins ?... Îmi aminteam zîmbetul Elenei, şi mai ales clipirile ochilor ei, atît de adevărate, dar parcă nu întru totul nevinovate...

Aşa că spre seară am coborît în salon. Nu mai simţeam nici o durere, sau poate îmi amorţise piciorul. Erau toţi în hol, toţi cei care fuseseră dimineaţa la Ochiul cald ; chiar şi domnul Marinó, care ocupase un fotoliu în cel mai întunecos ungher al salonului, precum îi era obiceiul. Băieţii de la pensiune au şi sărit asupra mea cu ameninţări şi dojeni.

M-a zărit şi Elena, a înclinat uşurel capul, dar nu l-a părăsit pe Emil care i se proţăpise în faţă. I-am alungat pe cei care nu mai pridideau cu sfaturile şi m-am îndreptat spre o măsuţă ascunsă de palmieri, unde se afla, singură, profesoara Silvia Costin. Arhitectul Dorian susţinea o conversaţie foarte aprinsă cu avocatul Gilbert Pascal. Cred că nu remarcase sosirea mea, dar oricum nu-mi păsa de el. Împărăteasa m-a primit cu destulă bunăvoinţă, chiar mi-a surîs şi mi-a arătat fotoliul din faţa ei. Era de o eleganţă tulburătoare, îmbrăcată parcă într-un giulgiu de cer, transparent şi tremurător, iar somnul de după amiază o întinerise cu cîţiva ani. Părea o fetişcană, zău că da, nu spun asta ca să mă răzbun pe Elena cea infidelă şi înconjurată de prea mulţi.

Nu-mi amintesc ce am vorbit cu profesoara. Probabil numai banalităţi, dar aveam tot timpul senzaţia unui dialog între gheaţă şi jar. Gesturi, priviri, zîmbete, toate grele, neterminate, dorite, începute... Am privit-o intens şi ea şi-a desfăcut braţele, leneş, şi parcă vedeam nişte aripi care vor să adăpostească pe cineva. Dacă ar fi trebuit să-mi rostesc numele, atunci, aş fi rostit un singur cuvînt : Vulcan.

Şi deodată a apărut lîngă mine... Elena !

— Joci bridge ? m-a întrebat cu aceleaşi clipiri tainice în ochi.

Toată, toată era o chemare, o promisiune, o încîntare. Am răspuns afirmativ şi m-am ridicat din fotoliu, găsind totuşi puterea unei scuze, ba am şi ridicat neputincios din umeri ca şi cum m-aş fi angajat în joc dinainte. Elena nu m-a invitat însă la o plimbare, sau la o discuţie, aşa cum mă aşteptasem, şi cum dorisem ; chiar m-a dus la o masă de bridge la care se mai aflau trei persoane : arhitectul Dorian, avocatul Gilbert Pascal şi Emil Sandu. Eram al patrulea. Oare cine organizase complotul ?... Pînă să mă dezmeticesc, Elena dispăruse din salon cu băieţii de la pensiune. Nici

măcar nu-mi mulţumise. Oare de ce atîtea mizerii numai pe capul meu ?

Am fost atît de nervos că primele robere le-am jucat ca un netot, cu licitaţii sinucigaşe, cu inspiraţii oribile de impas, chiar cu o renonsă. Pînă ce l-am auzit pe regele cailor :

— Pierdeţi patru sute de lei, domnule Enescu...

Va să zică jucam pe bani ! Dar nu asta m-a trezit. Am simţit în spatele meu un parfum discret, insinuant care-mi mai înfiorase nările. Ruşinea m-a trezit. Îl aveam partener pe tatăl Elenei, şi mi-am amintit că în cercurile de bridge din Capitală sînt destul de bine cotat, deşi am pătruns numai de doi ani. Am jucat rece, lucid, crud. Şansa era mereu împotriva mea, primeam numai cărţi proaste, trebuia să merg la sacrificii şi să calculez fiecare levată, în zeci de probabilităţi. Numai aşa am izbutit să anulez cărţile extraordinare ale adversarilor.

— Magistral ! am auzit o voce undeva în apropiere.

Era domnul Marinó, care, aşa cum am aflat mai tîrziu, îmi urmărea jocul de aproape o oră. Şi lîngă el, dură, nemiloasă, şi poate din cauza asta şi mai ispititoare : Silvia Costin. Mi-am plecat capul ostentativ şi grav : iertare, supunere, fidelitate ; cred că în clipa aceea eram capabil de gesturi definitive. Ea mi-a răspuns încruntîndu-şi uşor sprîncenele. Era totuşi un succes. Puteam deci să duc partida pînă la capăt.

Emil e o adevărată cizmă în materie de bridge. Dacă ar fi fost în stare să-mi dea cele mai sumare indicaţii la licitaţie, i-aş fi adus pe adversari la faliment, pentru că n-am întîlnit un om mai norocos ca el. Doamne ! Ce cărţi îi veneau ! La una din done a avut absolut toate valorile în mîinile lui.

Am cîştigat o sumă oarecare, şi m-am gîndit că aş putea s-o ofer ca împrumut băieţilor de la pensiune. Bucuria suc-

cesului mi-a fost însă umbrită de o remarcă făcută în şoaptă, în spatele meu :

— Infamie !

Am mai avut vreme să văd faţa domnului Marinó schimonosită de o expresie care şi acum mă înfioară : un dezgust violent, agresiv, etern. Oare cui se adresase ? I-am privit pe toţi cei de la masă. Emil îşi număra banii fără să se grăbească, şi aerul lui era acela al unui cîştigător calm care nu vrea să-şi ridiculizeze adversarii. Avocatul Gilbert Pascal era, în schimb, foarte nervos, privirile lui iscodeau salonul ca nişte reflectoare, dar înţelegeam, sau mai bine zis intuiam cauza nervozităţii lui. Arhitectul Andrei Dorian părea jignit în amorul propriu ; nega mereu ceva în tăcere, scuturîndu-şi capul sau încordîndu-şi pumnii. Gura aceea subţire care-i unea urechile părea o zgîrietură a feţei. Mai întîlnisem asemenea jucători care nu se împacă niciodată cu ideea că pot pierde. Pentru ei *a pierde* înseamnă o dezonoare, un atentat la adresa inteligenţei şi personalităţii lor. Eram sigur că va propune o revanşă imediată, ceea ce s-a şi întîmplat. Din fericire, m-am scuzat înainte de a-i auzi vorbele, şi pretext, slavă Domnului !, aveam : piciorul.

Don Petrini, care apăruse între timp la masa noastră, s-a oferit voluntar al patrulea. Pe neaşteptate s-a scuzat şi Emil, dar mai abil, propunînd altceva mai *antrenant*, mai cu *emoţii* : un pocher. Avocatul şi arhitectul au rămas cîteva clipe în cumpănă, uitîndu-se unul la altul neîncrezători, dar don Petrini a reacţionat cu atîta bucurie la propunerea lui Emil, încît s-au lăsat şi ei molipsiţi. Pocherul urma să se joace în apartamentul sicilianului. Dar înainte ca jucătorii să părăsească holul s-au mai făcut cîteva mişcări. Arhitectul Dorian, cu sprîncenele iarăşi ridicate pînă la jumătatea frunţii a avut o discuţie nervoasă cu profesoara. Nu ştiu care a fost deznodămîntul. Îmi amintesc numai mîna lui fră-

mîntînd violent o batistă albă, nevinovată. Avocatul Gilbert Pascal a expulzat-o cu un gest surprinzător de sever pe Elena din grupul băieţilor. Fata a răspuns cu o acceptare docilă... dar cred că numai eu am observat privirea de semnal pe care i-a aruncat-o lui Radu.

Am rămas înţepenit la masa la care jucasem bridge. Atmosfera nu mai era aceeaşi ca ieri. Liniştea era prea grea, prea apăsătoare. Fiecare parcă voia să se izoleze. Nu numai domnul Marinó care în colţul lui întunecos părea umbra unei statui. Şi Radu care se înfăşurase pe jumătate cu draperia unei ferestre şi care privea cu ochi sticloşi scara interioară ; şi Paul Soran care se rezemase de o coloană, chiar în mijlocul salonului, fredonînd, cu privirile pierdute, o melodie spaniolă, patetică, obsedantă. Dan încremenise în faţa profesoarei şi o privea crud, duşmănos. Credeam că va ţipa la ea, sau că se va repezi asupra ei. Dar ea rămînea nemişcată pe fotoliu, cu ochii închişi, cu braţele căzute, şi ghiceam în atitudinea ei o încordare de oţel.

Am fost sigur că Dan nu va rezista multă vreme. El a părăsit, primul, salonul, fără să adreseze cuiva vreo vorbă. Locul lui a fost ocupat, mai tîrziu, de domnul Marinó. Apoi s-a desprins şi Paul de lîngă coloana lui. Mi-a făcut un semn de rămas bun cu mîna, s-a înclinat mut în faţa profesoarei, fără să ştie dacă e văzut, şi parcă fără să vrea să fie văzut, apoi s-a îndreptat spre ieşire urmărit de masca dispreţuitoare a lui Marinó. M-am ridicat şi eu din fotoliu, cu intenţia de a mă apropia de Radu, dar ceva m-a reţinut, nu ştiu ce. Paşii m-au dus spre altă fereastră şi am stat acolo ore întregi, privind ploaia fantomatică de afară. Nu vedeam nimic, nu auzeam nimic, numai gînduri şi fiori, gînduri încîlcite şi fiori răi. Presimţeam că se întîmplă ceva care ameninţă veselia. Presimţiri stupide, fără rost, fără cauză... M-am desşurubat de la fereastră şi am văzut salonul pustiu.

Doar domnul Marinó în colţul lui întunecos, umbră nemişcată.

Am pornit, sfîrşit şi difuz, spre camera mea. Pe scară l-am întîlnit pe Radu. Chipul lui angelic, nevinovat, devenise sîngeriu, părul i se răvăşise, ochii îi erau tulburi şi beţi. Nu cred că m-a văzut. Mergea nesigur, parcă bîjbîia prin întuneric. Iar cînd am ajuns pe coridor am văzut-o pe Elena, complet goală, în deschizătura uşii. Părea o statuie de bronz, biciuită de reflexe. Ochii închişi, nările dilatate, buzele întredeschise, turnată pentru veşnicie, ca o tentaţie supremă a naturii. Am trecut în vîrful picioarelor pe lîngă ea, şi parcă am simţit o crispare în atitudinea ei, şi parcă i-am auzit respiraţia înspăimîntată.

M-am aşezat la masă, în faţa caietului, şi am început să-mi apăs piciorul bolnav pînă ce am devenit lac de sudoare, pînă ce durerea m-a trezit. N-am fost niciodată mai treaz... dar niciodată n-am fost ameninţat de atîtea beţii.

Capitolul III

Vineri, 4 iulie.

Dimineaţă însorită, limpede, caldă. Am coborît în hol la ora 9. Fără să-l fi întrebat, portarul mi-a spus cu aceeaşi amabilitate exagerată că toţi locatarii au plecat la plajă. Am ieşit afară şi l-am zărit pe Paul în uşa pensiunii. M-a ameninţat, vesel, cu degetul :

— Te-ai trezit cam tîrziu, maestre. Să nu-mi spui în ce cameră ţi-ai petrecut noaptea că nu mă interesează. Mai bine arată-mi drăcia aia care se numeşte picior.

De aceea nu plecase Paul. Ca să-mi vadă piciorul şi să mă transporte cu motocicleta la plajă. Examenul medical nu l-a prea mulţumit. Nici umflătura, nici vînătaia, nici durerea nu se atenuaseră.

— Îţi voi face masaj pe plajă. Şi ar fi bine să ţii piciorul în apă rece şi să-l mai mişti puţin... Ai auzit ce s-a întîmplat la pocher ?... Adică de unde să auzi ?... Pe la trei dimineaţa domnul Emil cîştiga vreo şase mii de lei... pe care i-a pierdut în cinci minute, la o întîlnire cu don Petrini. Un caré de aşi cu o chintă regală făcută din două bucăţi. După mutra pe care mi-a arătat-o adineauri am impresia că a ajuns în situaţia noastră, poate chiar mai prost...

Nu-l compătimeam de loc pe Emil. Ba cred că i-aş fi mulţumit domnului, sau lui don Petrini, dacă ar fi rămas

fără o lescaie şi s-ar fi înapoiat acasă. Prea îşi dădea ifose, prea se băga în toate, într-un fel strica o foarte posibilă armonie. Dracu' să-l ia ! — Suferise cea de a doua înfrîngere (de ordin financiar). Prima înfrîngere (de ordin sentimental) i-o administrase Elena, care, nu mai încăpea nici o îndoială, aparţinea cu suflet şi trup lui Radu.

La Ochiul cald ne aştepta o surpriză. O corăbioară cu pînze era ancorată la cîţiva metri înaintea bancului de nisip, foarte aproape de locul unde se spărgeau talazurile. O barcă albă, cu pînze albe, cu o denumire în alb : „Pescăruşul alb", proprietatea avocatului cu păr alb, adică a Elenei, adică a tuturor.

Grupul tinerilor independenţi ocupase umbra tufişului meu din ajun. Ne-au făcut o primire triumfală, absolut fără motiv, absolut gratuită, la care a luat parte şi Emil, e drept, rînjind cam pe dos. Veselia s-a transformat, firesc, în amoc şi ca la o comandă au pornit toţi : Paul, Dan, Radu, Emil, spre parasolare şi corturi, ţipînd, urlînd, gesticulînd, schimonosindu-se. Făceau larmă cît şapte sute de derbedei scutiţi de examene. Au invadat zona aristocratică şi i-au scos cu forţa pe toţi cei care se aciuaseră acolo : arhitectul Dorian, Silvia Costin, Elena, don Petrini (sicilianul a început singur să ţopăie, ca un maimuţoi) avocatul Gilbert Pascal. Niciunul n-a putut rezista iureşului, pentrucă era prea multă surpriză, prea multă spontaneitate şi sinceritate în gestul băieţilor. Ţinîndu-se de mîini, aproape chiuind, au pornit toţi, într-un lanţ straniu, cu verigi strălucitoare, nervoase, dar şi cu verigi ruginite, smulse, spre marea cea mare, şi s-au aruncat în apă, sau au căzut, sau au fost împinşi, toţi odată, nebunii !... Oare cum ar fi reacţionat domnul Marinó la amocul băieţilor ?... m-am pomenit întrebîndu-mă. Întrebare inutilă. Marinó era departe, în larg, la linia orizontului, îi zăream casca albastră în spuma albă a valurilor.

Dar nu era oare cazul să mă bucur şi eu de rebeliunea plăcută a vremii ?... M-am rostogolit în apa caldă, într-adevăr foarte caldă, aproape dezgustător de caldă, şi mi-am aruncat privirile în larg. Corăbioara îşi ridicase ancora şi aluneca pe valuri. După viteza şi precizia cu care înainta mi-am dat repede seama că nu avea numai pînze ci şi motor. Două trupuri erau agăţate de barcă. Le-am identificat după culoarea căştilor : Paul şi Dan. Toţi ceilalţi erau înăuntru. Departe, în zare, apăruse un vapor. Dar nu spre el se îndrepta barca, aşa cum am crezut la început. Alta era ţinta ei : o cască albastră (culoarea era o simplă presupunere la distanţa aceea) care abia se mai zărea din cînd în cînd printre valuri.

Nu ştiu cîtă vreme am rămas în apă. Mă asaltau tot felul de gînduri, dar toate se dezlînau, stupid, ca înainte de a adormi. Cînd mi-am amintit că sînt undeva pe malul mării, cu piciorul beteag şi cu nişte focare de plăceri grele în preajmă, dar care mă respingeau, sau la care nu puteam ajunge, şi totul din cauza unui accident cretin, am simţit cum mă înconjoară un vîrtej rece şi plin de alice. Dar nu era o părere. Mă aflam chiar în centrul unui vîrtej, care s-a topit însă prea repede. Anunţa ploaia, care nu s-a lăsat aşteptată : o ploaie puternică, densă, friguroasă.

Barca se apropia, în viteză, de mal. Pasagerii se strînseseră în mijlocul ei, în jurul catargului, ca un ciorchine, ferindu-se cum puteau de rafalele reci ale ploii. Dan a aruncat ancora la vreo zece, cincisprezece metri de bariera ucigătoare a talazurilor. Spectacolul la care am asistat după aceea mi-a îngheţat inima : nouă oameni se luptau din răsputeri pentru a străpunge bariera. Aproape un sfert de oră a durat lupta lor, crîncenă, istovitoare. Un singur om, cel de al zecelea, a spart bariera chiar pe la mijlocul ei : domnul Marinó. Nu ştiu cînd a ajuns acolo. Ceilalţi au intrat în Ochiul cald, mai bine zis în Ochiul calm, fie în apropiere de Groapa mare, fie în apropiere de Groapa rea, după cum i-a prins şi împins curentul.

Sînt însă ferm convins că şi Dan şi Paul şi Emil şi profesoara, ba chiar şi Elena ar fi străpuns bariera tot pe la mijloc, dacă nu şi-ar fi asumat fiecare, probabil, rolul de supraveghetor al celor care înotau mai slab. Cred că se înţeleseseră între ei. Paul condusese grupul împins spre Groapa rea, Dan pe cel împins spre Groapa mare. Altminteri, cine ştie ?...

Atît de epuizaţi au ajuns la mal încît n-au mai avut puteri să se tîrască pînă la corturi sau la parasolare. S-au prăbuşit pe nisipul ud şi au rămas acolo minute întregi, pînă au prins din nou curaj şi putere.

Din fericire ploaia s-a oprit repede şi soarele şi-a năpustit iarăşi razele asupra plajei. Ca prin farmec toţi ne-am simţit înviorаţi, deştepţi şi mîndri. Chiar şi eu, pentru că şi eu am trăit din plin momentul cel greu. Dar mai ales ne-am simţit flămînzi. Doamne ! ce mă mai chinuia foamea, mai ales că dimineaţă nu îmbucasem nimic, şi tocmai eu am fost cel mai privilegiat. Paul mi-a făcut semn şi în patru minute motocicleta m-a lăsat în faţa hotelului. El a întors în viteză, probabil ca să ajute la transportarea obiectelor de plajă.

N-am ajuns imediat în restaurant, aşa cum mă împingeau toate dorinţele, ci am făcut o scurtă escală în salon, chiar în mijlocul salonului, împotriva voinţei mele. De undeva, dintr-un fotoliu a ţîşnit în faţa mea o fetişcană elegantă, zveltă, cu un păr roşu, aprins, cu ochii migdalaţi, cu nerăbdare copilăroasă în vorbe şi gesturi :

— Oh ! ce bine c-aţi venit ! s-a bucurat ea. Probabil că dumneavoastră sînteţi altcineva (!)... dar poate că ştiţi cînd se întoarce domnul... Vicenzo Petrini ?

Am rămas o clipă cu gura căscată : iată şi bambina de aramă a lui don Petrini ! mi-am spus, şi amintindu-mi chelia lui foarte comică şi burticica lui săltăreaţă m-a cuprins chiar niţică furie. Un altul în locul meu poate că ar fi încercat să-i sufle lui don Petrini bambina, poate că în altă stare nu m-aş fi dat nici eu în lături, mai ales că operaţia asta nu mi-ar

fi reclamat atît calităţile cît defectele. (O simplă părere, bineînţeles). Dar mai bine să-mi dau un vot de generozitate.

— Se întoarce imediat, i-am răspuns eu liniştitor.

Dar în loc să alerg spre restaurant m-am aşezat într-un fotoliu, curios să asist la întîlnirea prea roşcatei cu marele colecţionar de antichităţi... şi trufandale. Nici măcar nu mi-am dat seama că tăcerea şi retragerea mea erau îndeajuns de jignitoare pentru frumoasa cu ochi migdalaţi.

Surprinzător a fost faptul că don Petrini a ajuns înaintea celorlalţi la hotel. Oare cu ce inimă a părăsit-o el pe Elena ? Sicilianul a trecut ca o vijelie prin hol, fără să remarce vizitatoarea, care de altfel nu i-a dat nici o atenţie, plasîndu-l probabil în rîndurile personalului. E adevărat că fata s-a uitat mai întîi la mine, dar eu îmi admiram cu atîta veneraţie vîrfurile sandalelor încît şi-a oprit întrebarea care-o stingherea. Numai după un minut a sosit şi Elena. Singură. A intrat veselă în hol şi deodată s-a oprit locului, ca trăznită. Cam acelaşi lucru s-a întîmplat şi cu prea roşcata. S-au dezmeticit însă destul de repede amîndouă. O mişcare reciprocă de apropiere şi părul de aur a ajuns la un metru de părul de aramă. Nu şi-au întins mîinile, ceea ce mi s-a părut elegant, aristocratic. Roşcata a fost mai curajoasă :

— Eşti cu babacu' sau cu Radu ?... Sau cu amîndoi ?...

— Da ! i-a răspuns Elena cu un ton semeţ în voce.

— Aha ! a exclamat cu subînţeles cealaltă.

— Tu ? a ridicat vag din sprîncene zeiţa.

— Îl aştept pe domnul Vicenzo Petrini...

— Ahaaaa ! i-a întors-o Elena, tot cu subînţeles, apoi a început să urce, demnă şi mlădioasă, scările.

Scena la care, cu voia mea, asistasem, m-a cam năucit. Şi mai mult ca să-mi feresc capul de prea multe vîrtejuri i-am spus gazelei roşcate că domnul Vicenzo Petrini s-a întors şi că se află în camera lui, la etajul unu. După care

am făcut rapid stînga-mprejur ca să nu mai fotografiez mutra fetei.

Am mîncat singur, la o masă dosită de o învălmăşeală de plante exotice. Mi se topise orice urmă de curiozitate şi numai poziţia avantajoasă a mesei m-a obligat să văd cele cîteva mişcări din restaurant. Domnul Marinó şi-a ocupat locul lui, retras şi întunecos. I s-au servit imediat spaghetti, fără să comande. Elena şi babacul n-au coborît la masă ; probabil că au fost serviţi în camere. Arhitectul Dorian şi profesoara au luat masa ca doi necunoscuţi, poate chiar mai rău, ca doi oameni care nu mai vor să se cunoască. Nici o privire, nici o vorbă schimbată între ei, tot timpul o răceală de gheaţă. Don Petrini şi bambina lui au coborît în restaurant (m-am uitat la ceas) aproape după o oră şi s-au aşezat în cel mai ferit ungher, zău că puteau fi invidiaţi chiar şi de domnul Marinó. Oare de ce se ascundeau toţi ?... Pentru că şi eu, la urma urmei, mă cam ascunsesem... Dar ca să mă ascund şi mai bine, sau în orice caz mai cu folos, m-am dus direct în cameră. Şi m-am trezit după cîteva ceasuri, limpede, plin de curaj şi cu piciorul ocolit de dracii aceia înarmaţi care mă urmăriseră într-una.

Salonul era ocupat de tinerii independenţi. Doar Radu stătea ceva mai la o parte, întunecat şi nervos. Ceilalţi o înconjurau, strălucitori, pe Silvia Costin. M-am dus şi eu într-acolo, cam împotriva inimii, şi am rămas multă vreme, tăcut ca o moluscă, fără ca vreunul să se sinchisească de muţenia mea agresivă. Oare de ce voiam să fac pe martirul ?

Stupidă seară ! Anostă, scîrboasă... Brrrr ! Stăteam ca un idiot în faţa profesoarei, nici nu îndrăzneam s-o privesc, şi ceilalţi se întreceau în a-i face complimente, în a o flata, în a o împodobi cu aureole (cum făcusem şi eu cîndva). Deveniseră toţi inteligenţi, dintr-o dată, inclusiv Emil, care de cîteva ori îşi amintise nişte citate franţuzeşti, rostite, culmea ! într-o limbă mai mult decît corectă, de-a dreptul

familiară... Şi mă mînca şi pe mine limba, şi nu numai limba, era aur şi platină în capul meu... Şi tăceam ca un moron, şi-i ascultam pe ceilalţi, şi toţi : Dan, Paul, Emil, nu făceau altceva decît să-şi încerce şansele. Un atac concentric, şi reduta nu mi se părea inexpugnabilă, cum încercase cineva s-o califice, ci destul de docilă.

Împărăteasa asculta totul cu plăcere, chiar şi inepţiile, de care discuţia nu ducea lipsă, dădea mereu replici, aproape toate scînteietoare, şi dacă povestea ceva, eleganţa expresiei şi logica gîndirii ei stîrneau cea mai neprefăcută admiraţie. Şi mai era şi frumuseţea ei puternică şi aerul de tinereţe pe care-l împrăştia... (Tare aş fi vrut s-o văd în momentul acela alături de Elena !) Prea mă răscoleau nişte regrete deloc îndepărtate... Oare cine va fi fericitul ? Oare va fi un fericit ?

Şi deodată mi-am amintit de arhitectul Dorian. L-am căutat cu privirile, degajat şi indiferent, şi l-am zărit la barul hotelului, lîngă avocatul Gilbert Pascal. Amîndoi păreau pleoştiţi, îngheboşaţi, parcă alunecau din haine. Şi fiindcă Radu era tot singur, de bună seamă că Elena fusese claustrată în cameră.

Pe la opt seara a apărut şi domnul Vicenzo Petrini în hol, dar nu coborînd scările din interior, ci urcînd cele cîteva trepte de la intrarea hotelului.

— Probabil că a condus-o acasă pe domnişoara însîngerată, mi-a şoptit Paul la ureche.

Aşa cum se întîmplă mai întotdeauna în toiul discuţiilor, s-a lăsat brusc un moment de tăcere primejdioasă. Noroc că Paul a intervenit salvator :

— Bine că mi-am amintit ! Duminică sînteţi invitaţii mei ! Deschidem stagiunea de vară la Teatrul Municipal. Nu se primeşte nici o scuză. Numai jurăminte. Gata : Juraţi !

Ne-a obligat să întindem mîinile, să ni le împreunăm, a boscorodit nu ştiu ce descîntec, a rostit numele fiecăruia. Mai multe nu-mi amintesc, fiindcă deodată am descoperit că mîna împărătesei era deasupra mîinii mele. Mă mir cum de nu i-a sfîrîit carnea, atîta jar era în braţul meu. Profesoara s-a dezlegat încet din mănunchiul de mîini, apoi s-a adresat nimănui :

— A stat ploaia... Şi cred că mi-ar prinde bine o scurtă plimbare... Trebuie să fie un aer superb...

Dar nu eu am sărit din fotoliu pentru a o însoţi. Dan a fost cel mai iute, şi noi, ca nişte adevăraţi prieteni, ne-am amintit că întrerupsesem cîndva o discuţie foarte importantă. Doar Emil a încercat un gest, o mişcare de arc trezit prea tîrziu, dar mîna lui Paul l-a imobilizat într-o fracţiune de secundă. Eu singur am observat incidentul, şi tot eu am fost singurul care a observat privirea şi mutra îngrozită a arhitectului Dorian în clipa cînd cei doi au părăsit hotelul.

După un timp a venit şi don Petrini la noi. Voios, hazliu, oarecum confidenţial ; probabil că aştepta felicitările sau insinuările noastre, pe care chiar le-a primit din gura lui Emil. Sicilianul a dat înapoi ostentativ : o negaţie care vrea cu orice preţ să întărească afirmaţia. S-au spus multe bancuri dar toate mi s-au părut fără sare, idioate, antediluviene. Rîdeam într-una ca un cocoş beat, ca să nu-i indispun, dar nici a zecea parte din atenţia mea nu urmărea bancurile. Poate de aceea am zărit capul Elenei ivindu-se o clipă printre gratiile de lemn ale scării principale şi pe urmă manevrele de catifea ale lui Radu. A înconjurat holul fără zgomot, în etape bine calculate, lente, dosindu-se elastic după fotolii, plante şi coloane, pentru a ajunge nevăzut la capătul scării. A urcat încet, calm, dar chiar în clipa cînd urma să dispară din raza vederilor a ţîşnit ca un fulger babacul cu păr de vată. Am pornit şi eu după el, ca o umbră gră-

bită, aşa că am mai putut să prind nişte scîncete înfundate şi să aud vocea înăbuşită a avocatului :

— Măgarule ! Derbedeule ! Îţi interzic definitiv !... Dacă te mai prind a doua oară...

Şi vocea lui Radu, speriată, aproape tînguitoare :

— Vă rog să mă iertaţi...

Punctul penibilei discuţii l-a constituit zgomotul făcut de o palmă care-şi atinge ţinta. Sărmanul Radu !

— N-am să vă iert pentru asta ! i-am auzit vocea, o voce teribilă tocmai prin şoaptele ei.

— Nici eu... Şi foarte repede !

M-am întors. A venit şi Radu după cîteva minute. Cu acel chip de înger aprins, pe care îl mai remarcasem, poate cu un obraz mai roşu decît altul. Părea absent, şi chiar era, dar în ochii lui mocneau luciri grele.

— Aş bea ceva... a spus el pe neaşteptate.

Don Petrini a sărit imediat :

— Un coniac ! O sticlă de Napoleon ! Sînteţi invitaţii mei. Iată o idee ! Ne retragem sus, la un pocher amical, cu un pahar de Napoleon pe masă. *D'accordo* ?

Cel mai entuziast a fost Emil, dar don Petrini l-a vindecat într-o clipă. I-a spus că în ceea ce priveşte băutura, are principii sfinte. Nu bea decît cu cine a mai băut şi altădată. Iar în ceea ce priveşte pocherul e unul din cei care au formulat şi votat legea pentru decapitarea chibiţilor. Mie mi-a făcut un semn cu ochiul, de glumă, nu de chemare, dar oricum nu aveam chef să beau coniac. N-aveam chef de nimic.

Cînd a sosit Dan, singur şi cam stingher, a şi fost înhăţat de don Petrini. Tuspatru au urcat sus, Dan dus mai degrabă cu forţa, pentru că nu prea era în apele lui. Dar parcă eu eram ? Parcă Emil era ?... Fiecăruia i se întîmplase ceva neplăcut. Cred că şi lui Paul. Avocăţelul Emil mi s-a lamentat fără încetare. Mereu îmi spunea că orice pocherist

de caracter, orice pocherist nobil, care a cîştigat, acordă în mod automat revanşă celor care au pierdut. Îmi displace pocherul, îmi displace şi Emil, dar nu pot să nu recunosc că avea dreptate... Nu-l înţelegeam pe don Petrini. De ce-l exclusese din partidă pe Emil şi nu respecta dreptul sacru al revanşei ? I-am promis lui Emil că voi discuta mîine cu don Petrini şi-l voi obliga să-i acorde revanşa.

— Aiurea ! s-a înfuriat Emil. Mîine macaronarul pleacă nu ştiu unde, probabil după bambina lui, aşa că...

Nu l-am mai ascultat. Apăruse împărăteasa. Învăpăiată, cu ochii arzînd. Urca încet scările. Am pornit hipnotizat, năucit, pe urmele ei. Se oprise în mijlocul coridorului. M-am oprit şi eu lîngă ea. S-a uitat la mine tulbure, dureros. Mi-am lipit obrazul de obrazul ei şi am strîns-o sălbatec. Atît. Nu m-a respins şi nici n-am simţit în ceafă pumnul arhitectului. Cred că l-aş fi sfărîmat în clipa aceea. Ea mi-a pus mîna pe frunte şi m-a îndepărtat încet, încet. Aceeaşi mînă mi-a mîngîiat apoi încet, încet obrazul. Atît.

Bine c-am terminat de scris. Ca să mă las pradă vîlvătăilor pe care le simt în preajma mea.

Spre rai ? Spre iad ? Încotro ?

Capitolul IV

Sîmbătă. 5 iulie.

Zi goală, zi tristă. Am dormit prost, m-am sculat dis de-dimineaţă, dar n-am avut curajul să cobor în hol înainte de ora opt. Nici n-am satisfăcut pofta evidentă de sporovăială a fetei cu nasul mare atunci cînd mi-a adus dejunul. Probabil că avea răspunsuri la mii de întrebări şi nu aştepta decît un gest din partea mea pentru a porni morişca. Nu l-am făcut.

În hol n-am găsit pe nimeni. Pustietate. Era prea devreme, sau prea tîrziu ? Portarul mi-a înmînat un bilet fără plic. Un scris necunoscut :

„Iartă-ne pentru trădare. Ne-am hotărît să închinăm toată ziua de azi trecutului antic. Am plecat spre Histria cu noaptea în cap. Dacă nu ne întoarcem pînă la miezul nopţii, să nu ne cauţi la poliţie sau la morgă, ci printre ruine, pentru că, pînă la urmă, tot în nişte ruine ne vom preface. Numai că nu vom avea strălucirea şi faima celor de la Histria. Doar curajul de a ne anticipa viitorul şi destinul. Hai, nu te întrista ! Mai bine ocupă-te de entorsă şi de a l t e l e... Numai pe Elena s-o laşi în pace... Stop ! Radu protestează... Bine ! Atunci la asalt, bătrîne ! N-o ierta ! Fă-o să-i sfîrîie călcîiele ! Bravo ! Dar să nu te pună nu ştiu ce drac să ceri încuviinţarea lui papá. A devenit atît de închizitorial,

încît mă îndoiesc că i-ar fi tată adevărat, sau cine ştie... De împărătească să te fereşti... Dan şi-a fracturat cervicala de atîtea încuviinţări... Spune că e ca o stană de *piatră*. Dar eu cred că expresia i se potriveşte numai la palme. Nici nu încearcă să nege (în schimb îşi mîngîie obrazul)... Ştii cu ce plecăm ? Cu un taxi ! Aşa dar putem semna cu demnitate : Trioul tradiţionalist care a reprezentat cu cinste pocherul românesc. (Din păcate n-am putut scăpa de virtutea noastră cea mai specifică : modestia. Am fi plecat cu avionul la Histria, sau cu un yacht în care am fi amenajat un spital pentru entorsa ta). Aşa dar, încăodată : Cei trei, şi mai săraci cu duhul, dar mai puţin săraci cu materia. Ura !"

Scrisoarea m-a amuzat. Era precis opera lui Paul, adică într-un fel o şi semna. Portarul mă privea zîmbitor, probabil că o citise şi el, sau poate fusese scrisă la masa lui.

— Şi ceilalţi au luat calea Histriei ? l-am întrebat eu într-o doară (desigur, prefăcîndu-mă).

— Ceilalţi ? şi-a început el raportul. Domnul arhitect Dorian încă n-a coborît, dar m-a rugat să comand o maşină pentru ora 9. Doamna... cum îi spuneţi dumneavoastră ?... doamna împărătească a ieşit de vreo jumătate de oră. Domnul avocat Pascal a plecat de la 7, tot cu o maşină, dar nu spre Histria, ci la Mangalia. Cu duduiţa. Pe signor Petrini nu l-am văzut şi nici nu ne-a lăsat vorbă cînd să-l sculăm... Aaaa ! Domnul Marinó. Dar cred că ştiţi şi dumneavoastră. Dacă vremea e puţintel favorabilă, la ora şase şi jumătate e pe plajă.

I-am mulţumit portarului şi m-am uitat afară. Era soare, un soare cam timid, ameninţat de nori.

— Oare va ploua şi astăzi ? am întrebat fără voia mea.

— Dumneavoastră ştiţi mai bine, m-a trezit portarul din nişte gînduri cam încîlcite. Aaaa ! Uitasem să vă spun. A plecat şi domnul Emil Sandu, împreună cu domnul avocat

Pascal, în față, lîngă șofer... Iar duduița părea cam de ceară...

Duduița ?... Aaaa ! Fosta zeiță... Îmi venea să rîd de copilăriile de *ieri*... Am pornit spre plajă, pe drumul scurt, prin pădurice, pe cărarea motocicletei. O mișcare neatentă mi-a amintit beteșugul și mi-a umplut piciorul de draci. M-am așezat aproape urlînd pe bordura unei fîntîni pe care n-o zărisem pînă atunci, dar m-a gonit o duhoare îngrozitoare, duhoarea fîntînilor părăsite. Piciorul durea ca o sută de măsele rebele, și nu știam ce să fac. Să mă întorc la hotel, sau să--mi continui drumul spre plajă ? Mai aveam cam jumătate de cale pînă la Ochiul cald. Dacă mi s-a năzărit o asemenea întrebare înseamnă că mă simțeam prost de tot. Oare nu plaja era în clipa aceea tot destinul meu ?... Cred că deliram... Dar am pornit-o. Mai mult într-un picior, sau ținîndu-mă de crengi, sau sprijinindu-mă în cîte un băț, am ajuns pînă la urmă la Ochiul cald. Un singur parasolar se vedea pe marginea golfulețului, iar dincolo de bancul de nisip se legăna pe valuri corăbioara : Pescărușul alb, iar departe, în larg se zărea din cînd în cînd o cască albastră. Degeaba, nu era nici o cască albă pe întinsul mării. Fir-ar să fie !

M-am dezbrăcat și am intrat în apă, la început într-un picior, ca un cocostîrc, și cînd apa mi-a ajuns pînă la piept am încercat o plută. Nu era o părere. La orizontală, piciorul nu mă mai durea. Apa era călduță, mai puțin scîrboasă ca ieri... O mișcare, încă una : am început să înot ! În loc să mă doară, parcă mă gîdila ceva pe la gleznă. Nu știu cît m-am zbenguit (cîteva minute, probabil) ; mi s-a părut mult, dar aș mai fi rămas, în apă, măcar plută, dacă nu m-ar fi înspăimîntat amenințarea unui cîrcel, chiar la piciorul beteag. M-am retras la tufișul meu și am stat acolo ore întregi. Gînduri neroade pe care nu mi le amintesc, numai starea

aceea rea, de aşteptare bolnavă, nămoloasă, absurdă s-a strecurat în amintire...

Dar nu eram singurul care făceam acolo elogiul singurătăţii. De vreun ceas şi mai bine ieşise şi domnul Marinó din apă. L-am salutat şi mi-a răspuns. Atît. S-a retras sub parasolarul lui, probabil ca să-şi antreneze măştile. Distanţa dintre noi era de vreo cinci metri. Ne auzeam răsuflările, din cînd în cînd, pentru că amîndoi ne feream să ni le auzim. Tîrziu, mi-am luat inima în dinţi, prosteşte :

— Nu vreţi să jucaţi după amiază un bridge ?

— No ! mi-a răspuns el fără să se întoarcă.

Am plecat spre hotel. Am ajuns după jumătate de oră. Nimeni. Idioată zi. Noroc că începuse iarăşi să mă doară piciorul...

Pe la unu şi jumătate au sosit băieţii : Dan, Paul şi Radu. Le-am ieşit în întîmpinare, dar nu ştiu ce-mi spunea că erau şi ei în situaţia mea. Poate pentru că zîmbeau la fel de forţat ca mine. Sau poate că mă înşelam.

— V-aţi ruinat acolo printre ruine ? am încercat eu un foarte cretin joc de cuvinte.

— Ne-a ruinat şoferul, mi-a răspuns Paul. Ne-am înţeles una şi a cerut alta. Dacă nu l-am fi ameninţat cu bătaia ne-ar fi luat şi cămăşile. La un moment dat a pus mîna pe manivelă, dar l-am liniştit noi repede. Escroc agresiv, tîlhar !

— Cred că v-aţi lecuit de excursii...

— Aiurea ! mi-a răspuns Dan. Acuş plecăm la Mangalia, dar nu cu taxiul, gata ! Cu trenul. E o mare serbare acolo, o chermeză autentică, şi nu se poate să nu întîlnim cîţiva cunoscuţi.

— Precis ! i-am încurajat fără să vreau. Probabil că şi duduiţa Elena a plecat într-acolo... cu doi cerberi lîngă ea : babacul şi Emil.

Le-am spus ceea ce îmi spusese portarul şi parcă am zărit o tresărire, o schimbare pe faţa lui Radu.

— Hai să mergem ! a ţîşnit din el o chemare grăbită, ca un protest.

Paul şi Dan l-au privit ca pe o arătare din altă lume. Primul mi-a clipit din ochi, al doilea a încercat să-l calmeze :

— Nu fi nerod că nimeni nu ţi-o poate smulge de lîngă babacu'. Iar dacă ţi-e frică de Emil, atunci merită să ţi-o ia şi tu meriţi să porţi un bostan în loc de cap... Eu zic că ar fi mai sănătos să stai cîtva timp pe de lături, de veghe... Primejdia vine din partea babacului.

— Exact ! am spus eu cu o intonaţie de rămas bun.

Mă cam enervase inconştienţa lui Radu. Cele întîmplate cu o seară înainte oare nu-i folosiseră la nimic ?... Dracu' să-i ia ! Aveam şi eu grijile mele... pe care le-am întîlnit în hol, sau aşa am crezut la început, în persoana arhitectului Dorian. Am uitat dacă l-am salutat sau nu, dar i-am simţit privirile insistente. Parcă-mi găureau craniul. Am căutat şi eu nişte alice ca să-i răspund şi cînd le-am potrivit direcţia... l-am văzut pe Dorian la un metru în faţa mea.

— Aş vrea să vă rog ceva... a început el.

Involuntar, sau poate chiar voluntar, braţul drept mi s-a încordat. La cea mai mică necuviinţă i l-aş fi repezit, fără ezitare şi cu multă precizie, în mutră.

— Vă rog... l-am invitat totuşi.

— Mi se pare că sînteţi în relaţii amicale, sau cam aşa ceva, cu cetăţenii de peste drum. Nu fac nici o aluzie la dumneavoastră, asta vreau să fie foarte clar... Dumnealor însă nu prea sînt obişnuiţi cu maniere civilizate, cu... mă rog... cu cuviinţa pe care o reclamă societatea. Asemeni unor... mă rog... şi vă rog să mă scuzaţi... asemeni unor haimanale ofensează grav anumite persoane... Doamna Silvia Costin este viitoarea mea logodnică... chiar dacă trecem în momentul de faţă printr-un moment cam dificil... Mă adresez dumneavoastră ca unui intelectual autentic, cu convingerea că mă veţi înţelege...

Înţelegeam, cum să nu înţeleg. În spatele cuvintelor pretenţioase descopeream un cerşetor, asta înţelegeam mai ales. Nu prea înţelegeam însă destinaţia gestului său. Oare sub pretextul că se referă la amicii mei nu urmărea retragerea mea din faţa *viitoarei sale logodnice* (dacă o numea aşa nu-i era foarte roz viitorul !), sau credea cu adevărat că unul din cei trei băieţi îi ameninţa logodna ?

— Nu înţeleg... i-am răspuns eu, la urma urmei foarte sincer. Nu prea înţeleg ce se întîmplă şi ce...

— Vreau să evit un conflict grav ! m-a întrerupt brusc şi cu surprinzătoare vehemenţă arhitectul. Cînd e vorba de onoarea mea, sau de onoarea unei *anumite* persoane, nu mă dau în lături de la nimic, şi nu voi regreta nimic. Iată ce vreau să înţeleagă amicii dumneavoastră.

Andrei Dorian nu glumea. Era o schimbare evidentă în vocea şi în gesturile sale. Dar oare pînă unde putea să meargă hotărîrea sau fermitatea lui ?

— Pentru că discutăm ca doi intelectuali, i-am ripostat eu cu un ton cît se poate de calm, apreciez sincer părerea pe care o aveţi despre propria onoare. În ceea ce priveşte însă onoarea celeilalte persoane... eu cred că duduia Silvia Costin e singură în măsură să hotărască...

— Vă înşelaţi ! mi-a răspuns foarte prompt arhitectul. Doamna în cauză e încă foarte tînără şi complet lipsită de experienţă în acest domeniu... sentimental.

Poate că avea dreptate, dar abia îmi ţineam rîsul. Oare ce conta experienţa, sau lipsa de experienţă cînd era vorba de o fire atît de voluntară, atît de mîndră, aproape tiranică, da, ca aceea a profesoarei ? Mare imbecil acest arhitect !

— Mă scuzaţi pentru această inadmisibilă... pentru acest deranj supărător, dar am impresia că vă bucuraţi de o anumită autoritate în rîndul prietenilor dumneavoastră.

Îmi părea rău de un singur lucru : că nu era acolo lîngă noi profesoara, *viitoarea logodnică*. Cred că aş fi luat-o în

braţe şi aş fi sărutat-o... Uf !... Eram iarăşi în pragul delirului, sau poate chiar în plin delir.

— Probabil că aţi aflat, s-a pregătit Dorian să încheie, întîmplarea penibilă de aseară. Domnişoara Costin a repusat cu greu, făcînd apel la ultimele ei energii, un atac profund dezgustător al unuia dintre prietenii dumneavoastră.

A început să-mi vîjîie capul. Nu mai deosebeam ce e adevărat şi ce e intenţie. Îl vedeam prin ceaţă pe domnul Marinó, undeva aproape, arhitectul îmi apărea diformat, răspîndit în mii de aţe încîlcite, iar deasupra mea plutea o pată de lumină spre care începeam să mă dizolv. M-am trezit însă repede. Arhitectul era tot în faţa mea şi mă privea năucit, Marinó dormita într-un fotoliu, iar pata de lumină se autodizolvase.

— Nu sînteţi dispus să jucaţi un bridge ? a întrebat terestru şi parcă speriat arhitectul.

— Şi unde poate fi găsit al patrulea ? a răspuns altcineva în locul meu.

Era glasul fără viaţă a lui Marinó.

— Poate acceptă domnişoara Silvia, a îngînat Dorian.

Partida de bridge a durat pînă la miezul nopţii. Probabil că am jucat bine, dar n-aş putea să jur, deşi Marinó m-a felicitat de cîteva ori. Eram ca într-un vis şi simţeam mereu o pată de lumină caldă deasupra capului. Am privit rar şi am fost privit rar, dar pentru multe veşnicii.

La miezul nopţii a apărut don Petrini cu o sticlă de coniac Napoleon. Cînd nimeni nu ne observa schimbam paharele. Eu sau ea. La despărţire ne-am atins braţele.

M-am îmbătat mai tîrziu ; acum simt beţia cînd îmi închei amintirile. Mă voi arunca pe pat aşa cum sînt. Dacă nu mă va strangula şi acoperi somnul, nu ştiu ce se va întîmpla cu mine.

Capitolul V

Duminică, 6 iulie

Primul om cu care am intrat în vorbă, dimineaţa, a fost arhitectul Dorian. El m-a acostat în hol :

— Domnule Enescu, te rog să uiţi convorbirea de ieri. E o rugăminte personală, foarte personală. Te-aş ruga să consideri că n-a fost nimic, deoarece nu mai este nimic. Şi te rog să primeşti toate mulţumirile mele.

„Nu mai este nimic...“ Oare ce-a vrut să spună cu aceste cuvinte ?... Mi-am amintit că în timpul partidei de bridge, şi el şi Silvia s-au gratulat tot timpul cu o politeţe rezervată, fără efuziuni, fără răceală, ca doi oameni care se întîlnesc, întîmplător, a treia oară în societate... Ce-a vrut să spună arhitectul ? Oare se terminase totul, sau dimpotrivă... ?

Eram prea neliniştit, prea confuz, prea nerăbdător ca să mai pot primi raportul portarului, cum se întîmpla în fiecare dimineaţă. M-am apropiat totuşi fără zgomot de pupitrul lui. Era în uşa biroului, cu spatele la mine, ca un oblon. Vorbea cu cineva, confidenţial şi misterios. Iată ce m-a determinat să mai fac doi paşi imprudenţi şi să culeg nişte şoapte :

— N-aveţi nici o grijă, domnule director, spunea portarul. Nimeni nu va afla de la mine că e un poliţist, aici, printre clienţi. Dacă ziceţi că e în misiune oficială...

M-am retras în vîrful picioarelor. Va să zică, unul din clienţii hotelului era poliţist ! În misiune oficială ! Aşa ceva nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap. Extraordinar !... Oare cine putea fi ?... Nu era prea complicat să-l dibui. Prin metoda eliminării. Dacă îi excludeam pe băieţii de la pensiune (ei nu erau clienţii hotelului) mai rămîneau cîteva persoane... Dar ce mă interesa pe mine prezenţa unui poliţist în hotel ? Eram în concediu... şi în mod sigur detectivul venise aici pentru un fleac oarecare. Să fie sănătos, că eu nu prea eram...

Silvia tocmai cobora scările. Am salutat-o înclinînd capul, m-am uitat în ochii ei, cald, blînd şi ea a încuviinţat încet, dăruindu-mi tot adîncul privirilor. Am simţit în clipa aceea o certitudine grea, definitivă. Nu i-am ieşit înainte, nu m-am luat după ea, nu i-am spus nici un cuvînt, am întors doar capul şi am urmărit-o cîteva clipe. Şi arhitectul Dorian, rezemat de o coloană, parcă ascunzîndu-se, se uita după ea : crud, sticlos, sau poate că aşa mi s-a părut. L-am văzut făcînd cîţiva paşi în direcţia ei, dar observîndu-mă, s-a oprit. A ridicat din umeri, nu ştiu de ce, apoi s-a apropiat de pupitrul portarului.

— Au mai sosit clienti ? a întrebat el cu o intonaţie gravă care voia să dea un rost întrebării sale ex machina.

— Unul singur, i-a răspuns portarul. Un domn din Bucureşti, un contabil expert.

— Domnul Daniel I. Daniel ?

Portarul a ridicat din umeri :

— Nu eram eu de serviciu cînd a sosit. Dar dacă vreţi să mă uit în registru...

N-a mai fost nevoie. Contabilul expert, în prototipul lui cel mai desăvîrşit : îndeajuns de chel, de statură potrivită, cu figura obosită de nopţi de calcule, dar cu luciri foarte vii şi interogative în priviri, tocmai cobora scările. Era îmbrăcat într-un costum de vară, de culoare deschisă, aproape alb, într-o mînă îşi ţinea pălăria de paie, în cealaltă un baston

de bambus. Mersul lui, felul cum îşi mişca mîinile ocupate, felul cum privea : bănuitor, iute, nervos indicau acel tip de funcţionar obişnuit cu tot ce poate fi numit măreţie sau mizerie în profesiunea lui, şi împotriva cărora, pentru a se apăra, îşi construise o carcasă invulnerabilă : nepăsarea, bineînţeles aparentă.

A salutat ridicîndu-şi pălăria, ca şi cum ar fi luat-o de pe cap, şi-a coborît braţul încet, odată cu umerii, apoi s-a aşezat îngîndurat pe un fotoliu, undeva în hol. Cîteva minute mai tîrziu a coborît şi domnul Marinó.

Am părăsit hotelul, pe urmele arhitectului Dorian, dar n-am luat imediat drumul plajei, ca el, ci am poposit, mai mult din obligaţie decît din plăcere, în poarta pensiunii. Paul trebăluia la motocicletă, monta roata din faţă.

— Ura ! m-a primit el cu o voce cam voalată. Cum îţi merge piciorul ?... Pentru că azi am impresia că vom face drumul pe jos... S-a mai potolit ?

— Mult mai bine i-am răspuns. Eşti singur ?

— Derbedeii ceilalţi s-au repezit s-o însoţească pe domniţa Silvia. Au văzut-o singură, fără umbra aia cu numele Dorian, şi închipuirea lor a şi născocit un conflict plăcut şi aşteptat. Crezi că e o simplă născocire ?

— Nu cred... Ceva s-a întîmplat, deşi astă noapte...

I-am povestit lui Paul cîteva banalităţi de la partida de bridge, i-am destăinuit şi impresia mea despre politeţea rezervată dintre cei doi. Bineînţeles nici un cuvînt, nici o silabă despre întîlnirile dintre mine şi Silvia. Pentru a-mi ascunde emoţia m-am prefăcut cam mahmur.

— Pe mine nu mă poţi duce, m-a ameninţat Paul. Te simt de la o poştă. Pariez pe ce vrei că în momentul ăsta te consideri, fatal, sclavul ei.

Am protestat fără vehemenţă, aproape nepăsător, după o lecţie pe care o învăţasem bine. Abia atunci Paul s-a uitat mai atent la mine. Părea surprins şi neîncrezător :

— Fereşte-te, domnul meu ! Împărăteasa voastră e cea mai dură fiinţă din lume, cînd vrea să fie, şi poate juca acest rol toată viaţa : fără inimă, fără temperatură, fără sînge : marmură albă de Carrara, deşi arde Vezuviul în ea... Ştii de cît timp îi dă tîrcoale domnul milionar Dorian ? De şase ani de zile. Şi cred că nici mîna nu i-a sărutat-o pînă acum.

— O cunoşti atît de bine ? l-am întrebat mirat, dar biciuit pe dinăuntru de ameninţări reci.

— Din păcate ! s-a cutremurat el. Am dat împreună examen la conservator. A înnebunit comisia. Au fost urlete şi s-au rugat în genunchi să urmeze conservatorul. Dar n-au lăsat-o nici pe ea părinţii. Am revăzut-o, adică am cunoscut-o, după mulţi ani...

— Pînă la sărutarea mîinii ?

— Da... a şoptit el dureros. Am ajuns pînă acolo şi cred că aş fi putut obţine totul... dar n-am avut puterea să-l înfrunt pe Dorian. *Atunci*... Acum l-aş preface în bucăţi... M-am retras şi nu ştiu ce s-a întîmplat cu mine un an de z i l e. Nu ştiu nici unde am stat, nici dacă am fost om, sau scaun, sau ploaie. Nu-mi amintesc nimic. Poate că am fost răstignit pe o cruce de fier. Dar m-am vindecat, de tot. Toţi mă cred misogin, şi au dreptate. După incendiul prin care am trecut, după ce am privit-o zile întregi pe Silvia de la cîţiva centimetri, nu mă mai poate răscoli altă femeie. Utile dulci, atît. Dar trăiesc şi pentru că am descoperit alte adevăruri. Nu ştiu dacă e un pretext pentru a supravieţui. Dorinţele, sentimentele, pasiunile unui om nu se dăruie obligatoriu unei singure cascade : femeia. Mai există şi alte chemări, şi alte înălţimi... sau neanturi.

— Arta... i-am spus eu plin de căldură.

— Arta... şi altele... Eu am convingerea că dacă un om visează să ajungă pe o stea, şi dacă-şi supune toată viaţa acestui gînd, totul, t o t u l... pînă la urmă ajunge acolo. Dar gîndul acesta, puterea aceasta mi s-au revelat mai tîrziu, după

ce am pierdut-o pe Silvia. Substanța stelei mele s-a schimbat... Ia spune ! Ai descoperit-o pe Silvia ?

— Cred că da... Unii însă o preferă pe Elena...

— Elena e o simplă glazură, domnul meu. De fapt e un fel de minge de cauciuc. Cine o ține o clipă la piept crede că-i a lui. Fiindcă se modelează docil, după oasele sau mușchii pieptului său. Dar mingea scapă din mînă și fiindcă e strălucitoare, moale și elastică poate ajunge în mîna oricui, la pieptul oricui. Silvia e marmură. Cine va ajunge la ea se va încorpora în marmura ei, în toate strălucirile, fibrele și densitățile ei.

— Am impresia... am început eu o idee.

Paul mi-a făcut un semn categoric cu mîna :

— Gata ! mi-a simțit el ideea. Din fericire sînt un om rațional, mai ales după experiența care m-a pulverizat. Mi-am adunat praful și m-am refăcut prin logică. Marmura Silviei nu mai poate accepta o daltă care a ezitat în fața ei, care n-a avut puterea loviturii, chiar dacă prima lovitură în marmură ar fi sfărîmat dalta. Acesta era riscul. Gata ! Dalta mea a ezitat, a tremurat și s-a ascuns, înspăimîntată de mănușile din piele de porc ale domnului arhitect Dorian... O singură durere mă mai încearcă uneori. Nu, nu mi-e teamă de Dorian. El a devenit un fel de decor, o coloană mobilă cu care împărăteasa s-a obișnuit pe aleile sau în saloanele prin care se plimbă. Mă scîrbește gîndul că un oarecare, un *quidam*, un cretin, un primar îi va surpa rădăcina. Un tip ca Dan, sau ca...

— Sau ca mine... am profitat de pauză.

— Nu m-am gîndit la dumneata. Poate că dacă aș fi în locul Silviei te-aș privi mai atent. Dumneata, cu aparența aceasta timidă și delicată ascunzi totuși o forță de fier, adică exact ceea ce cred că-i place Silviei. Mai ales la timiditatea dumitale mă gîndesc. E un ceva ciudat, nesigur, și are o sursă nedefinită : candoare ? control ? stăpînire ? plus ? minus ?...

O asemenea timiditate poate răscoli şi mai ales poate interesa şi incita orice femeie... Nu ! M-am gîndit la un oarecare, la un troglodit pe care Elena l-ar respinge ca pe o rîmă, dar care pe Silvia ar cutremura-o. Iar un cutremur, chiar de o singură clipă, poate fi fatal. Ştii cine mi-a făcut această teorie ? Chiar Silvia. Bineînţeles în glumă. Pentru că repeta una din obsesiile arhitectului Dorian. Cred, şi n-ar fi exclus, că arhitectul a sugestionat-o.

Paul mi-a spus toate acestea în drum spre plajă şi n-aş fi sincer dacă n-aş recunoaşte că vorbele lui m-au impresionat enorm. Enorm. La un moment dat a tăcut. Am tăcut şi eu. Mă cam rodea ceva pe dinăuntru. Erau şi goluri, şi răceli şi văpăi. Dureroasă, cumplită senzaţie. Ca să scap de ea aş fi fost capabil să-mi provoc voluntar o nouă entorsă, pe cuvîntul meu. Să simt altă durere, mai puţin clocotitoare şi adîncă. Dar mi-am amintit plecarea băieţilor, aseară, în escapadă, la chermeză. Poate chipul palid, nedormit al lui Paul mi-a declanşat amintirea :

— Cum aţi petrecut astă noapte ? Cînd v-aţi întors ?

— Abia acum te-ai trezit ? mi-a zîmbit Paul. A fost ceva înfiorător. Cel puţin în ceea ce mă priveşte. Ceilalţi s-au distrat bine. Radu a făcut vreo cinci victime.

— Dar Elena ? Emil ? Domnul avocat cu păr de vată ?

— Nici urmă... Poate că nu i-am întîlnit noi... Eu nu mă simt bine printre mii de oameni, în mijlocul lor. Numai cînd e o barieră între mine şi ei, cum se întîmplă la teatru, doar atunci sînt în largul meu şi mă simt genial. Din păcate la chermeza asta, din mii de oameni nu era nici un spectator. Toţi erau actori, toţi improvizau ceva : dans, băutură, aventură, amiciţie, dar mai ales băutură, toţi îşi amăgeau viaţa. Eu am ales mijlocul cel mai simplu, cel mai abject, cel mai cinstit : băutura. Ceilalţi, Dan, şi pînă la urmă şi Radu : aventura de o noapte. A fost ceva dezgustător... Dar dacă n-am trece şi prin asemenea momente... Dan, cel puţin,

a făcut o cucerire de calitate, şi, cine ştie ?, poate chiar de durată. Plecînd de la o glumă. A văzut o fată formidabilă, destul de bine încadrată, şi s-a legat s-o cucerească. L-am învăţat eu cum să procedeze : să se ducă la ea şi să-i spună : „Nu există zi, nici noapte, nici mare, nici pămînt, sîntem noi doi, tu cea mai frumoasă, eu fără nume, aici, oriunde... Mă înţelegi ?“ A rîs la început, dar rîzînd de cîteva ori a învăţat discursul. Ei bine ! S-a prins ! Şi cred că era singurul mijloc... Dar mi se pare că şi Dan s-a prins. Gluma s-a cam răzbunat...

Într-adevăr, Dan parcă era alt om. Dacă nu m-ar fi avertizat Paul, aş fi crezut că e frînt de oboseală şi de nesomn. Avea cearcăne la ochi şi neliniştea îl frămînta fără încetare. Radu arăta şi mai prost, ca un înger de ceară care trădase divinitatea, trăsăturile i se prelungiseră şi mereu scutura din cap, împotrivindu-se parcă unor gînduri rele.

— Mi se pare că ai comis cîteva crime regretabile astă noapte... l-am înţepat eu în glumă.

Dar el a tresărit şi s-a uitat la mine înspăimîntat. A vrut să spună ceva şi simţeam că nu poate să deschidă gura.

Paul mi-a făcut cu ochiul şi mi-a arătat cortul avocatului. Apoi i s-a adresat, mîngîietor şi ironic, lui Radu :

— Nu-ţi fie teamă că nu va afla nimic de la dumnealui, scumpa ta zeiţă. Ziariştii ştiu să fie discreţi în anumite împrejurări. Deşi... poate că ar fi mai înţelept să renunţi la Elena pentru bruneta de la miezul nopţii...

— Cum ! ? s-a răzvrătit îngerul cu toată sinceritatea. Nu vreau să mai ştiu nimic din ce s-a întîmplat noaptea trecută. Voi m-aţi dus acolo !

— Doamne ! Ce imbecil ! l-a admonestat Dan. De ce nu-ţi găseşti alta ? Chiar bruneta de la miezul nopţii... Tu crezi că o să poţi rezista lumii în care se află Elena ? Acolo se intră numai cu milioane... Sau răpeşte-o şi fugi cu ea în străinătate, dacă vrei s-o păstrezi pentru mai multă vreme...

Hai ! Du-te la domnul preşedinte Gilbert Pascal ! Ai curaj ?... Du-te şi spune-i numai două vorbe !... Atunci ?... Altul te-ar invidia pentru ochii aceia sclipitori de la miezul nopţii... Mulţumeşte-te cu ei... ca să nu simţi puterea cea rea a avocatului... sau pe a lui don Petrini...

— Don Petrini !!? m-am mirat eu.

— Don Petrini ! mi-a răspuns Paul. Ne-a demonstrat alaltăieri, în timp ce jucam pocher, că Elena face parte din categoria femeilor care pot fi cumpărate. Bineînţeles că nu ştia nimic despre povestea lui Radu. Şi ca să ne convingă definitiv s-a jurat că va pune la cale un tîrg !

Radu suferea cumplit. Şi pe mine m-ar fi rănit încercarea sicilianului. Chiar simţeam ceva mînie... Dar amintirea roşcatei de eri m-a adus la realitate. Al dracului sicilian ! Nu era însă momentul să torn benzină peste flăcări. Şi pentru că discuţia băieţilor risca dintr-un moment în altul să devină penibilă, m-am gîndit că ar fi mai bine să-i părăsesc.

M-am ferit s-o întîlnesc pe Silvia, nu pentru că eram sub avalanşa unor gînduri confuze. Îmi închipuiam, sau voiam eu să cred, că se stabilise o înţelegere mută între noi : aceea de a nu ţine seama de nimeni şi nimic, de a ne şti înlănţuiţi deasupra tuturor şi oricînd, de a ne lăsa luaţi şi stăpîniţi de misterul spontan al clipei. Nu voiam să mă gîndesc la ceea ce-mi spusese Paul, nici nu mă uitam în larg după casca albă (Silvia) încadrată de o cască albastră (Marinó) şi de una verde (Emil). Era totuşi cineva care cerceta largul cu binoclul. La început am zărit, întîmplător, în jocul unor raze solare, lentilele binoclului, camuflate cu grijă în deschizătura cortului, însă în momentul cînd casca roşie a lui Dan s-a apropiat de casca albă a Silviei, arhitectul nu s-a mai ascuns. A ieşit din cort şi multe minute a rămas nemişcat, cu binoclul aţintit spre larg.

Arhitectul nu era singurul cercetător modern al largului. Mai exista un ochean îndrăgostit de depărtări şi proprieta-

rul lui nu era altul decît noul client al hotelului, expertul contabil. M-am apropiat pe nesimţie de el, adică aşa am crezut, fiindcă m-a observat şi m-a întrebat fără să se întoarcă :

— Vreţi să priviţi şi dumneavoastră ?

Trebuia să refuz, dar nu ştiu ce drac şi-a băgat coada şi m-a îndemnat să primesc oferta. Ca un caraghios (parcă trebuia să mă feresc de cineva ?) am privit mai întîi corăbioara cu pînze şi motor, de lîngă bancul de nisip. Se vedea ca-n palmă. Dar ce mă interesa pe mine barca ? Cu un curaj nemaipomenit m-am uitat brusc spre cele patru căşti din larg. Cutezătorii se întorceau la mal. Dan şi Emil o încadrau pe Silvia, Marinó rămăsese undeva în urmă. Campionul de înot era foarte aproape de Silvia, cam la jumătate de metru înaintea ei, înota pe spate, şi probabil că o privea mereu, sau discuta cu ea... I-am înapoiat contabilului binoclul, uitînd să-i mulţumesc. „Pentru puţin", mi-a răspuns el şi am avut impresia că înghit nisip. Nu ştiu ce scuză am mormăit, dar el nu m-a mai auzit, cred, pentru că meşterea ceva la un aparat minuscul de fotografiat.

Don Petrini asediase contul avocatului Gilbert Pascal şi părea în vervă după gesturile şi atitudinile lui caraghioase. N-am rezistat tentaţiei de a-i face ceva rău, măcar un banc idiot, aşa că m-am dus spre el. Sicilianul descria muzeul Vaticanului. M-a observat şi m-a primit ca pe cel mai bun prieten, aşa că am renunţat la gîndurile cele rele. M-a invitat lîngă el pe o pătură poroasă şi m-am transformat în ascultător... Aiurea ! Mă prefăceam foarte atent, foarte interesat de ceea ce spunea don Petrini, dar nu auzeam o iotă. Simulam totul pentru a putea duce la capăt un dialog mut cu Elena, cea bine păzită. De fapt fata, altădată cu aliură de zeiţă, interpreta, solo, o pantomimă a durerii, revoltei, singurătăţii, izolării şi nedreptăţii. Era destul de dulce în postura de artistă mută, măştile ei erau groteşti, fără

nuanțe, parcă pentru a nu naște nici o confuzie. Aveam impresia că se joacă. Dar deodată s-a revoltat oral :

— Ori fac baie, ori mă dezbrac de tot, chiar acum ! Și a repetat gestul pe care-l făcuse în prima zi cînd îșI convinsese tatăl !

Don Petrini s-a enervat foc :

— Tocmai cînd ajunsesem la bijuteriile Vaticanului ! Asta nu se poate ! Trebuie să vi le descriu...

Era o manevră, evident. Voia s-o oprească pe Elena și pe babacu' să plece la baie. Fata amenințase serios și sicilianul avea o mutră de parcă înghițise bijuteriile cu casete cu tot și aștepta un miracol rege. Numai că s-a petrecut un contramiracol. Avocatul a întins mîna spre cort și a prins brațul Elenei, de multă vreme pregătit. Apoi au pornit amîndoi spre apă, fata într-un costum nou, foarte îndrăzneț, care-i realiza aproape în întregime amenințarea... deși lucrul cel mai de preț pe care-l poseda diavolița aceasta candidă erau ochii. Mulți trebuie să fi avut dacă a potrivit atît de bine momentul ieșirii din cort cu momentul ieșirii lui Radu din apă. S-au întîlnit chiar pe la jumătatea plajei, într-un pasaj gîtuit și obligatoriu atît pentru cei care se întorceau cît și pentru cei care se duceau la plajă. Nici vorbă că două mîini fricoase s-au întîlnit, dar numai pentru o fracțiune de secundă, fiindcă avocatul cu păr alb și cu brațe de urangutan a simțit ceva și s-a oprit. Radu însă a mers mai departe, așa că nu s-a ales decît cu niște priviri fioroase, pe care, de altfel, nici nu putea să le vadă.

Lîngă mine, don Petrini continua să povestească. Descria bijuteriile Vaticanului cu pasiunea unui colecționar și ascultătorul lui, contabilul expert, era atent și zelos ca un sfînt care candida la galeriile reședinței papale. În clipa cînd domnul Marinó a trecut pe lîngă noi, contabilul i-a adresat un zîmbet de oaie și o întrebare care parcă cerea milă :

— Aţi văzut şi dumneavoastră bijuteriile Vaticanului ?

Marinó s-a schimonosit îngrozitor, aşa cum îl cunoşteam. Nici măcar nu s-a uitat la contabilul expert. A trecut mai departe spre parasolarul lui. Răspunsul l-a dat don Petrini :

— Sigur că le-a văzut. Am şi discutat despre ele...

Mi se făcuse cald. Am plecat spre Ochiul cald, după ce am trecut pe lîngă Silvia şi ne-am înţeles privirile şi totul. M-am bălăcit în apă aproape un ceas, am şi înotat puţintel, dar cu grijă ca să nu-mi stîrnesc iarăşi vreun cîrcel. Am ieşit din apă odată cu Elena şi cu taică-său, şi fata mi-a jucat, în spatele lui, o altă pantomimă prin care mă implora să-i transmit un sărut nesfîrşit şi repetat unui băiat cu coamă de poet. Ce să fac ? M-am dus spre cortul băieţilor cu mesajul cel aprins. Am ajuns acolo chiar în clipa cînd Emil Sandu anunţa ca o sentinţă :

— Gata ! Ultimul tur ! Au trecut cele două ore şi v-aţi dat cuvîntul de onoare !

Era finalul unei partide de pocher. Într-adevăr a fost ultimul tur, absolut anost, fără nici o întîlnire. Emil avea un aer supravictorios. Şi-a numărat liniştit banii, apoi a plecat spre locul lui. Parcă îl ducea un car triumfal. Ceilalţi însă, trioul independenţilor, ascultau parcă un marş funebru cîntat la moartea celui mai drag din familia lor.

— Ne-a nenorocit ! mi s-a tînguit Dan. Ne-a luat aproape toţi banii. Vreo două mii cinci sute de lei.

Am rămas cu gura căscată. Nu ştiu ce mi-a venit să mă duc la don Petrini şi să-i relatez catastrofa. Sicilianul l-a acostat imediat pe avocăţelul cu aplomb. Nu ştiu ce-a discutat cu el (pentru că s-au retras undeva), dar după cîteva minute am văzut ceva ce părea un căţel cu coada între picioare ducîndu-se spre cortul băieţilor. Ei bine ! domnul Emil le-a înapoiat banii ! Am ajuns la timp pentru a-l auzi :

— Pe cuvîntul meu ! Asta-i tot cîştigul : două mii două sute. Nici un sfanţ mai mult. Parol. Poftim !

Ia uite ce mare putere are sicilianul !

Dar cam era timpul să ne întoarcem la hotel, şi cum n-aveam chef de vorbă, şi cum o văzusem pe Silvia plecînd în compania tăcută a domnului Marinó, am pornit de unul singur pe drumul cel scurt. În apropierea fîntînei părăsite, m-a ajuns din urmă Paul.

— Pari cam abătut... mi-a spus el. Să nu confunzi mările şi apele... Zău da... Mi se pare că ai intrat în laţ. Eu te-am avertizat : Fereşte-te ! Fereşte-te cît mai e timp ! Îţi spun asta fiindcă ţin foarte mult la dumneata...

— De ce nu-i avertizezi pe ceilalţi... Pe Dan, sau pe Marinó...

— Dan !!... El poate să ia, dar nu poate să dea, nu poate să se dea de tot. Muşchii şi gata... Marinó !... Oare unde l-am mai întîlnit pe omul ăsta ? Unde ? Nu ! Marinó nu are nevoie de avertismente. Dintre toţi cei care sîntem aici, Marinó e cel mai stăpîn pe sine. În privinţa asta ne este tuturor superior. Nu simţi forţa şi siguranţa pe care le emană ? N-aş vrea să-l am duşman... Şi nu cred că e o aparenţă...

Şi eu aveam cam aceeaşi părere despre Marinó. Dispreţul violent pe care-l arăta fiecăruia, izolarea lui superioară, sinceritatea brutală a fiecărui gest îl transformau într-un individ redutabil. Oare cine era acest Marinó ? Profesorul Marinó !

Hotelul ne-a primit cu o gălăgie infernală. Cred că o sută de oameni îl invadaseră. Vreo douăzeci dintre ei s-au repezit asupra lui Paul.

— Te-am căutat peste tot, nemernicule ! Şi sub pat, şi în şifonierul camerei tale, şi în şifonierele unor cuconiţe despre care se spune c-ar fi zeiţe şi împărătese. Unde ai dispărut ?

— În cel mai firesc loc, le-a răspuns Paul. Pe plajă...

— Aiurea !... Am colindat toată plaja, în grupuri de cîte trei. Nici ţipenie de om. Singura scăpare : destăinuiri totale !

Cortegiul s-a depărtat, sau m-am izolat eu de el. Niciodată n-am putut să suport gălăgia. Îmi închipuiam ce se întîmplase. Restaurantul fusese cotropit de excursioniști, doar era duminică. Și printre ei se aflau și actorii de la teatrul lui Paul... Aoleu ! Îi promisesem, adică îi jurasem lui Paul că voi asista la spectacolul premieră. Uitasem să-i cer bilet...

L-am găsit la pensiune împreună cu ceilalți doi. Nu mi-a dat nici un bilet, mi-a spus că mă va aștepta și pe mine și pe ceilalți conjurați (de fapt toată lumea de la hotel era invitată) la intrarea teatrului.

— Pot să viu împreună cu fata fără nume ? l-a întrebat Dan în glumă. Dar să știi că dacă nu-mi împrumuți motocicleta nu pot s-o aduc de la Mangalia.

— Ai noroc c-am reparat-o azi dimineață, i-a răspuns Paul. Bine... Dar un avertisment îți dau și ție. S-ar putea să te aștepte un lat din care n-o să mai scapi... adică nu ! ești altă categorie...

Numai eu înțelegeam tîlcul celor spuse de Paul, sau așa îmi închipuiam. Dan lua, nu dădea... Apoi Paul mi s-a adresat cam stînjenit :

— Aș fi vrut să-l invit și pe Marinó. Dar nu știu cum să procedez. Nu vrei să mă reprezinți dumneata... sau poate e mai bine să mergem împreună, noi doi, la el ?

Am acceptat cea de a doua soluție. Dar înainte de a pleca mi-am amintit una din întrebările care mă zgîndărau :

— Ia spune, dom' Paul ! Crezi că Marinó e detectiv ?

— Ce ți-a venit să întrebi ! s-a mirat Paul.

I-am relatat convorbirea pe care o surprinsesem oarecum cu voia mea, dimineața, la recepție. Radu mi s-a înfipt în față ca o suliță dușmănoasă :

— Ce caută un polițist aici ? De ce ?

Era foarte tulburat băiatul. Noroc că l-a apucat Dan de umeri și a început să-l cam zgîlțîie :

— Iar începi să aiurezi ! Trezeşte-te odată, pentru Dumnezeu. Nu cu poliţia o să te îndepărteze domnul avocat de fiică-sa. Nu e el omul în stare să bage poliţia în probleme absolut stricte de familie. Să nu pierzi totul din cauza fricii şi imbecilităţii tale...

Radu tremura. Cred că era dat pînă în vîrful unghiilor dacă orice fleac putea să-l alarmeze. Îmi aminteam cum aşteptase în hol sosirea Elenei. Dar îmi mai aminteam şi scena rea de pe scara hotelului, şi ameninţarea avocatului. Sărmanul Radu ! Cît de prăpădit era !

Domnul Marinó n-a promis că va veni la spectacol şi nici n-a venit. Eu am sosit primul la teatru, pentru că m-a adus Dan cu motocicleta. Abia trecuse de şase. M-a depus lîngă o bancă, apoi a pornit în trombă, spre Mangalia, ca să-şi aducă duloineea. Paul îi jurase că nu va începe spectacolul înainte de a-l vedea în sală împreună cu fata fără nume. Nici avocatul Gilbert Pascal n-a venit, de aceea sosirea Elenei m-a surprins enorm. Radu totuşi o aşteptase. Au şi dispărut amîndoi în mulţime, înlănţuiţi. Don Petrini a sosit ceva mai tîrziu, împreună cu Silvia. El ne-a spus că Marinó nu va veni, dar că locul lui nu va fi gol. Expertul contabil abia aşteptase invitaţia. Tot sicilianul ne-a spus că arhitectul Dorian şi avocatul Gilbert Pascal plecaseră, înainte de ora cinci, spre oraş, cu un taxi, declinînd amîndoi invitaţia lui Paul. Despre Emil nu ştia nimic...

— Emil nu mă interesează ! a spus Paul cam enervat. Şi v-aşi ruga să poftiţi în sală...

Şi-a plasat singur invitaţii. Pe mine şi pe Silvia în rîndul al treilea din faţă, în cele mai bune locuri. Pe sicilian l-a lăsat mai în urmă, în apropierea cuplului de porumbei : Radu—Elena. Pe contabilul expert cam pe la mijlocul sălii. La început i-am zărit pe cei doi îndrăgostiţi. Se înghesuiseră unul în altul şi nu exista nimic altceva pentru ei, nici teatru, nici lume, nici timp, nimic, nimic.

Spectacolul a început cu întîrziere, deşi sala ticsită de lume cerea mereu prin aplauze ridicarea cortinei. Cred că trecuse mai bine de jumătate de ceas de cînd trebuia să se audă sunetul gongului. Abia atunci a ieşit Paul Soran în faţa publicului şi gestul lui m-a impresionat. (Îi povestisem Silviei bănuiala mea despre cauzele întîrzierii, dar ea în afară de un gest oarecum amuzat n-a făcut alt comentariu. Se sprijinea de braţul meu, cu toată febra ei şi tăcea tot timpul. Cum să mă mai feresc ? De ce să mă feresc ? La dracu' toate avertismentele amicale ! La urma urmei, Paul era un neghiob !).

Pe un anumit plan, bineînţeles. Pentru că apariţia lui pe scenă, de fapt înaintea cortinei nemişcate, a fost extraordinară. Pur şi simplu a început prin a destăinui cauza adevărată a întîrzierii !

— Vă rog să mă scuzaţi, foarte dragi şi înţelegători spectatori... a început el. Aseară, la Mangalia, un băiat foarte simpatic, fără nume, îndrăgostit de ideea unei stele, a văzut undeva o fată, de asemenea fără nume, sau poate numele ei era frumuseţea...

Şi Paul a repetat, cu o sinceritate deplină, fără să uite cel mai mic amănunt, povestea lui Dan şi a fetei de la Mangalia. În final s-a adresat direct spectatorilor :

— Puteam noi să respingem rugămintea băiatului ? Poate că am fi rănit undeva, poate că am fi lovit într-o stea... (apoi a indicat un loc din sală). Dragul meu prieten fără nume, draga mea necunoscută fără nume, dar foarte frumoasă, fiţi bineveniţi la spectacolul nostru !

Au fost tunete de aplauze. Toată sala şi-a repezit privirile spre locul arătat de Paul, unii au aruncat flori celor doi îndrăgostiţi, le-am făcut şi eu un semn cu mîna, un semn orb, pentru că nu mă interesa nimeni şi nimic în clipa aceea. Capul Silviei era rezemat de umărul meu, pe gîtul meu, îi simţeam răsuflarea şi aş fi vrut să fim de marmură, să ne

dăm așa cum eram veșniciei. Poate că am văzut și cîteva momente din spectacol ; cînd îl simțeam pe Paul pe scenă deschideam ochii și zîmbeam, dar numai atunci. Abia în antract ne-am trezit. Am rămas însă la locurile noastre ; chiar cînd sicilianul ne-a descoperit și ne-a invitat la bufet ca să ne răcorim și să facem cunoștință cu fata lui Dan. A fost o invitație speriată, terminată cu scuze foarte nobile, dar și cu un semn din ochi, adresat numai mie, destul de vulgar. La naiba cu el !

Probabil că în întregul lui spectacolul a fost acceptabil, dar eu nu-mi amintesc decît momentele lui Paul care e într-adevăr un geniu al improvizației. Găsise o axă în povestea lui Dan și a fetei de la Mangalia și compunea ca în muzică, pe o temă dată. În final s-a adresat iarăși celor doi îndrăgostiți și cînd sala și-a ațintit privirile spre locul arătat de mîna lui, s-a înclinat încet și a rostit cu voce duioasă, blîndă :

— Da... Au plecat... E vremea să plecăm și noi...

L-am așteptat la ieșire. A venit cu oarecare întîrziere.

— Nu m-a lăsat Dan, s-a scuzat el. Fata a vrut cu orice chip să mă sărute... pe frunte.

— Și pe mine m-a sărutat ! a sărit don Petrini, dar ochii lui indiscreți o căutau pe Elena pierdută la brațul lui Radu.

Am pornit în grup spre hotel, pe jos. Cred că am mers mereu lîngă Silvia. Chiar atunci cînd nu era lîngă mine. O simțeam sprijinită de brațul meu, sau cu capul pe umărul meu. Sînt cel mai norocos om din lume.

Frumoasă noapte...

Capitolul VI

Luni, 7 iulie.

Îngrozitoare zi ! Oare nu sînt victima unui coşmar ? Aş vrea să fiu lucid, să rămîn lucid pînă ce îmi voi termina însemnările şi să trimit paginile scrise, fără nici o modificare, ziarului. Gînduri stupide, poate, dar presimt că s-a întîmplat ceva groaznic, parcă s-a furişat un diavol printre noi şi se răzbună pentru toate fericirile lumii. Îngrozitoare zi !

Dimineaţa a prevestit-o. O dimineaţă scîrboasă, cu ploaie şi frig, cu nelinişti, cu ceaţă, cu tensiune, cu convulsii pretutindeni, cu figuri stranii, necunoscute, figurile noastre, dar parcă ale altora, ale unor necunoscuţi.

Pînă şi personalul hotelului era neliniştit. Cînd am coborît în hol, portarul nu m-a întîmpinat cu zîmbetul şi cu amabilitatea lui obişnuită.

— Scandal mare ! mi-a şoptit el. Nu ştiu de unde a aflat domnul preşedinte Gilbert Pascal, domnul avocat...

M-am dumerit repede, tot cu ajutorul portarului. Avocatul o încuiase pe Elena în cameră şi luase cheia cu el. Fata a sărit pe geam cu sprijinul cuiva. (Iată cum izbutise Elena să vină la spectacol !) Probabil că avocatul trimise un spion (şi imediat m-am gîndit la îngrijitoarea cu nasul mare) care i-a relatat tot ceea ce se întîmplase. A urmat un scandal teribil, în biroul directorului (parcă directorul avea vreo

vină !) încheiat cu ordinul domnului președinte de a i se face contul și de a i se pregăti bagajele pentru trenul de noapte. Fata a amenințat cu sinuciderea, în gura mare, dar domnul Gilbert Pascal a rămas neînduplecat.

Rătăceam singur prin holul hotelului, amintindu-mi îmbrățișarea neîntreruptă și expresia de fericire de pe chipurile celor doi tineri, în sala teatrului. Valuri de furie urcau în mine. M-am decis să vorbesc imediat cu avocatul, dar n-a fost nevoie să fac nici o mișcare pentru a ajunge în această situație. M-am pomenit cu domnul avocat și vicepreședinte Gilbert Pascal, în persoană, la un metru în fața mea :

— Sînt inoportun, știu... a început el. Deși aș putea să-ți fiu tată, mă adresez cu scuze și cu rugămintea să mă asculți. Cred că nu mai este pentru nimeni un secret întîmplarea de astă noapte...

— Nu înțeleg care este rolul meu...

— Dumneavoastră sînteți singurul care vă bucurați de o anumită autoritate aici, și deci și în pensiunea de vizavi... Sînteți după toate aparențele un intelectual și un om de onoare... vreau să cred acest lucru... Atunci v-aș ruga să-mi explicați... I-am cerut domnului Stoian Radu, obținîndu-i cuvîntul de onoare, să și-o scoată din cap pe Elena... Și cu toate acestea... ați auzit și dumneavoastră... Ce ați face în locul meu ?... Spuneți ! Nu e o infamie, domnule Enescu, o infamie nemaipomenită !

Spumega de furie, era și durere, o durere nestăpînită în toate gesturile și vorbele lui și cu toate acestea nu mila era sentimentul care mă copleșea. I-am răspuns fără ocolișuri :

— Despre asemenea infamii s-au scris sute de mii de cărți. Unele din ele au devenit o mîndrie a lumii, și dacă ar rămîne numai ele în urma noastră, n-aș spune că n-am lăsa un mare regret în univers.

— Domnule Enescu ! s-a răstit el. Eu nu trăiesc din poezii. Eu trăiesc într-o lume foarte concretă, în care fericirea

se obţine cu cantităţi imense de aur... şi de sudoare... şi de suferinţă... şi de sînge... de... de...

Omul suferea ca un ţap înjunghiat, cum ar fi spus Arghezi, şi eu eram insensibil ca o rocă. Nici mila de la început n-o mai simţeam. Oare ce ar fi spus şi ce ar fi făcut Silvia în locul meu ?

— Ar fi mai bine să discutaţi cu Elena, am spus. La urma urmei, ea trebuie să hotărască...

— Am vorbit cu ea. S-a jurat cu lacrimi, s-a jurat pe toţi dumnezeii că se va cuminţi. Dar n-o mai pot crede. Nu e prima dată cînd face asemenea jurăminte. Şi înainte de a pleca la mare mi-a căzut în genunchi. De aceea vă rog şi pe dumneavoastră să mă ajutaţi. Vă promit că voi fi discret şi... recunoscător. Am relaţii care ar putea uşura enorm cariera dumneavoastră... Dacă există unele impedimente aş putea interveni să vi se lărgească zona misiunii oficiale, bineînţeles cu toată discreţia. Nimeni nu va şti că nu sînteţi ziarist...

Am rămas trăznit, incapabil să scot o vorbă. Avocatul cu păr de vată a făcut un pas înapoi. Mi-a şoptit :

— Nu vă neliniştiţi, domnule Enescu. Voi păstra secretul... Eu în orice caz vă anunţ că l-am concediat din societatea mea pe domnul Stoian Radu. Şi vă anunţ oficial că-l voi pune sub urmărire pentru neglijenţă şi tentativă de fraudă... Şi voi dovedi toate acestea prin acte !

Întîlnirea aceasta a constituit doar începutul. Nici nu m-am dezmeticit bine şi am văzut-o pe Silvia coborînd scările la braţul lui Dorian. Nici nu mi-a răspuns la salut, sau poate a clătinat imperceptibil capul. Oare ce complot se organizase împotriva mea ? Oare cine îl dirijase ?

Nu trebuia să ezit nici o clipă. M-am oprit în faţa Silviei. Ca un baraj.

— V-aş ruga să-mi acordaţi cîteva minute, i-am spus cu un calm de care nu mă credeam capabil.

— Doamna nu are vreme ! s-a repezit arhitectul.

Nu m-am uitat la el :

— Ca să puteţi vorbi în numele dumneaei v-ar mai fi necesare cîteva secole, poate chiar timpul care a trecut de la Caligula, cu o escală foarte necesară în perioada darwiniană...

Nu ştiu dacă m-a înţeles, dar asta nu l-a împiedicat să-mi răspundă cu o superioritate destul de fermă :

— Domnule ! Pe mine nu mă impresionează bagatelele. Cu atît mai mult profesiunea dumitale. Ar fi primejdios să-ţi faci un duşman din mine, mai ales că nu avem nimic de împărţit. Dar dacă te încăpăţînezi voi fi foarte aspru şi energic. Scurt ! Prezenţa dumitale e necesară în altă lume, mai întunecoasă şi mai mărginaşă. Aici nu te pîndesc decît pericole. Pare paradoxal ceea ce îţi spun, dar e purul adevăr. Scurt !

Va să zică şi el mă considera poliţist ! Probabil... adică nu probabil, ci mai mult ca sigur, şi Silvia. Imbecilul şi-a dus mîinile la buzunare, şi le-a controlat, apoi mi-a spus, desfăcîndu-şi braţele :

— N-am de făcut nici o reclamaţie. Nu-mi lipseşte nimic, nici măcar ţigările...

Iată ce m-a scos din sărite şi m-a coborît în categoria troglodiţilor :

— Ba vă lipsesc nişte măgari în herghelie, care ar putea împrumuta din cînd în cînd niţică minte şi niţel bun simţ...

— Ha ! s-a strîmbat Dorian diplomatic. Te deplîng, domnule, deşi mă mănîncă palmele...

M-a oprit Silvia cu o privire de fulger. I-am mulţumit :

— V-am scutit de solitudine cel puţin o săptămînă...

Cred că nu exageram. O singură palmă să-i fi trăznit şi arhitectul ar fi zăcut cel puţin o săptămînă la spital. Mi s-a părut că Silvia a zîmbit, dar eram prea încîlcit, prea enervat ca să mai pot primi ceva, chiar şi o bucurie.

Am plecat spre pensiune plin de catran. Dar şi acolo se întîmplase ceva. Dacă Dan mi se părea desfigurat, atunci cum arăta Radu ? Şi eu venisem la ei ca să mă liniştesc...

— S-a dus ! m-a luat Dan în primire. Îmi vine să mă dau cu capul de pereţi... 48 de ore de fericire, atît ! E căsătorită, are un copil, şi, culmea ! m-a asigurat că e gata să divorţeze.

— N-ai vrut ceva fără nume, fără timp, fără identitate ? m-am cam răstit la el.

— Nu ştiu ce-am vrut... Ştiu c-am alergat ca un nebun după o... după o aia... o himeră. Gata ! Le dau dracului pe toate. Vorba lui Paul : *utile dulci*... Îmi pare rău numai că n-ai venit aseară, la bufet, ca s-o vezi. Merita, zău. M-au împresurat o mulţime de artişti. Unii chiar i-au propus angajamente... Iar sicilianul i-a şoptit c-o ia cu el, la Palermo. Noroc că i-am prins puţintel braţul şi am strîns... Acum că sînt liber, şi dacă n-ai nimic împotrivă, voi încerca o lovitură de forţă : împărăteasa. Voi ataca brusc şi fără şovăire. Mi-a băgat Paul în cap o nouă teorie.

— Aş cam avea ceva împotrivă, m-a luat gura pe dinainte. Silvia e iarăşi în relaţii bune cu arhitectul... şi teoriile lui Paul nu sînt întotdeauna fericite. Iar arhitectul Dorian...

— Şi te-ai găsit tocmai tu să-i iei apărarea animalului ăluia ! Unde nu dă Domnul să mă provoace ! L-aş atinge, fără martori, numai peste bot. I-aş face şi nasul ca bărbia : rotund ca o minge... Domnule Enescu, păzea ! Pun mîna în foc că în 24 de ore împărăteasa va capitula în întregime. Atac prin surprindere !

— Infamie !

Aceeaşi voce, acelaş ton, aceeaşi surpriză ca atunci, la bridge. Domnul Marinó stătea nemişcat, pe o bancă, în faţa pensiunii, la adăpostul unor tufe, şi se adresase nimănui. Poate că nici nu vorbise, sau vorbise altcineva, dar îl vedeam şi pe Dan încremenit. N-am plecat noi, ci el, în spatele hote-

lului. Oare unde ? Şi eu şi Dan am ridicat din umeri, dar un fior de neliniște ne dădea tîrcoale.

Am vrut să intru în vilă. Dan m-a oprit :

— Paul a plecat la teatru, iar Radu... Mai bine să nu-l vezi. Mi-e teamă să nu se sinucidă. Trebuie neapărat să-i aranjăm o întîlnire clandestină cu Elena.

— Domnul avocat Gilbert Pascal, l-am anunţat, s-a hotărît să plece, cu trenul de noapte. Şi nu singur...

— Atunci e jale ! s-a speriat Dan. Cum dracu s-o scoatem la capăt cu Radu ăsta ? Dacă ştiam că e aşa de molîu... Zău ! Parcă n-ar fi bărbat... Şi dac-ai şti ce zîne l-au încolţit sîmbătă, la chermeză ! Mare idiot mai e ! Alţii şi-ar da tot viitorul numai să poarte o zi chipul lui... Să-l ia dracul !... Tocmai Elena !

— Şi pariul sicilianului ? mi-am amintit. Cum merge ?

— Nu ţi-a spus ? s-a mirat Dan. Sau nu l-ai văzut ? Ne-a anunţat că pleacă la Palermo, chiar astăzi, cu vaporul de seară.

— Imposibil ! am refuzat eu vestea. Cred că e o nouă manevră. O fi vrînd să adoarmă nişte santinele ca să se poată strecura în linişte într-un alcov... Mare coţcar, sicilianul !

— Parol ! a reafirmat Dan. De la Paul şi-a şi luat rămas bun... Adică... Oare plecarea lui n-o fi în legătură cu cealaltă plecare ?... Hopa ! Vrea s-o atace pe Elena fără rivali ! Şi pleacă după ea la Bucureşti ! Nemaipomenit !... Apropo ! Ai aflat pînă la urmă cine e poliţistul ?

I-am povestit ce mi s-a întîmplat cu avocatul Gilbert Pascal, cu Silvia şi cu arhitectul Dorian. În sfîrşit, şi-a descreţit şi Dan fruntea. Rîdea cu hohote, ca un isteric. L-am lăsat.

Doar cîţiva metri separau pensiunea de hotel, dar s-a abătut asupra mea o asemenea rafală de ploaie, încît am ajuns în hol ciuciulete. Îmi venea să urlu, nu pentru tonele

de apă vărsate asupră-mi, care, la urma urmei, mă mai învioraseră, ci pentru că indivizii din salon, şi mai cu seamă arhitectul Dorian, făceau haz pe socoteala mea. Se uitau la mine ca la un şoarece scos din apă. Am zburat în cameră şi m-am întors peste două minute îmbrăcat într-un costum asemănător celui în care mă întîmpinase Dan la prima noastră întîlnire ; numai pantalonii se deosebeau : ai mei erau lungi. Rîsetele s-au topit ca prin farmec şi am avut impresia că vreo două persoane nu se mai simţeau bine în hainele lor uscate şi elegante.

Don Petrini era la bar. Mi-a ghicit imediat întrebarea.

— Da *mio caro amico*, s-a întristat sicilianul. Am avut azi dimineaţă o convorbire cu Palermo. Nu mai pot întîrzia nici un minut... Peste cîteva ore... Gata ! Adio Mamaia, adio amici, adio *fetiţe*... aşa le spuneţi, nu ? Dar nu regret deloc cele cîteva zile petrecute aici...

Nu ştiam ce să cred. Sicilianul părea sincer. Totuşi am riscat o întrebare :

— Şi plecaţi aşa, cu mîna goală ?

L-am văzut tresărind şi privind, precis involuntar, în jurul lui. Trecea printr-un moment de descumpănire, de nesiguranţă. Două, trei secunde, atît. Apoi şi-a regăsit calmul :

— Foarte bogat... mi-a şoptit. Dar trebuie să fiu cavaler. Ceva pot să-ţi spun : una din ele va veni la Palermo... poate şi cealaltă... însă mai tîrziu...

— Adică aţi cîştigat pariul ? m-am îngrozit eu.

— Nu numai unul. DOUĂ ! Şi cu asta, gata ! Nimeni altcineva nu mai ştie... şi nici nu trebuie să ştie.

Eram atît de uluit încît nici nu mi-am dat seama că ne-am despărţit. Probabil că m-a şi îmbrăţişat. Cîştigase două pariuri... Adică ?... Erau simple vorbe, sau... ? Dar cine era a doua ? Şi cine era prima ?... L-am văzut cum îşi ia rămas bun de la Silvia, şi m-am simţit uşurat. Nu era atitudinea unui om care trecuse de sărutarea mîinilor... Prin urmare,

Elena căzuse !... Sau erau simple vorbe ?... Şi roşcata ?... Idiot mai eram ! Ce mă interesau pe mine palavrele lui don Petrini !? La dracu' !

Apoi s-a prăvălit Dan asupra mea :

— Ai făcut tu o farsă cu costumul meu de pescuit ? Să ştii că nu suport tîmpeniile !

— Eu nu-i suport pe tîmpiţi ! m-am oţărît la el. Ce mă interesează pe mine costumele tale ? Putea să fie şi de paraşutist, şi de cardinal, şi de gorilă, nu-mi place să îmbrac costumele altora. Găseşte-ţi altul...

A înghiţit în sec şi s-a calmat şi el.

— Oare cine dracu' mi l-a luat. Eri dimineaţă mai era în şifonier. Măcar să fi făcut cineva o farsă, fiindcă mi-e teamă să nu-l fi şparlit vreunul din vizitatorii de eri...

Dar în clipa cînd a văzut-o pe Silvia a uitat de costum. Şi s-a ţinut de cuvînt, canalia ! Nici nu s-a uitat la arhitect. Perora în faţa împărătesei ca ambasadorul unei ţări victorioase. Iar ea zîmbea şi asculta, fără să se uite o clipă la mine. Şi cînd mă gîndesc că numai cu 12 ore înainte eram în relaţii definitive cu eternitatea !

Apoi a apărut soarele. Un soare extraordinar, ca o explozie neîntreruptă. Şi dintr-odată m-a cuprins teama, o teamă nelămurită, absurdă... Nu mai era nimeni în salon. Am plecat şi eu după soare... (*).

(*) Aici se întrerup însemnările ziaristului Vladimir Enescu.

PARTEA A DOUA

UNU...
DOI...
TREI!

Luni, 7 iulie.

Ora 17,00

Ion Roman îşi alesese un fotoliu chiar în mijlocul salonului de recepţie şi privea oarecum amuzat, uneori chiar uimit, tot ceea ce se întîmpla în jurul lui. Clienţii hotelului erau subjugaţi de două evenimente : plecarea neaşteptată a lui Vicenzo Petrini şi apariţia, la fel de neaşteptată, a soarelui. Sicilianul, agitat şi volubil, îşi lua rămas bun de la fiecare. Părea profund nefericit că părăseşte un soare atît de generos şi amici atît de dragi, şi-i invita pe toţi, printre scuze, la palatul său din Palermo, sub cel mai sincer şi mai fidel soare al Italiei. Chiar şi profesorul Marinó schiţă un zîmbet vag, în momentul cînd Vicenzo Petrini se opri în faţa lui pentru a-şi ţine discursul de adio ; dar nu numai zîmbetul neobişnuit stîrni curiozitatea lui Ion Roman, ci şi plicul mic şi burduşit care fu luat cu afirmaţii repetate şi care îşi găsi iute adăpost în buzunarul de dinăuntru al hainei sicilianului. Marinó mulţumi politicos, printr-o înclinare cam exagerată a umerilor, apoi părăsi salonul pe uşa care dădea spre pădurice. Pe aceeaşi uşă plecaseră, atraşi de soare şi de plajă şi ceilalţi : Gilbert Pascal şi Elena, Emil Sandu, arhitectul Dorian, aproape în acelaş timp cu Silvia Costin, ziaristul Vladimir Enescu, îngîndurat şi nedecis, parcă tras de cineva.

— *A rivederci, caro amico!* răsună veselă vocea lui Vicenzo Petrini. A fost o încîntare pentru mine...

— Şi pentru mine a fost o mare plăcere... răspunse Ion Roman complimentului făcut de sicilian. Şi regret această ple...

Vicenzo Petrini îl întrerupse ca şi pe ceilalţi :

— *Chi lo sa?!* Palermo e un rai pentru toată lumea. *Si! Si!...* Iar contabilitatea neagră e atît de iubită şi de necesară, încît un expert ca dumneavoastră poate deveni celebru şi bogat, în cel mult trei ani. *Si! Si!... E per adio, una sincera parola: la mia casa e vostra casa...*

Ion Roman îi mulţumi cam încurcat, apoi îl urmări cu privirile, ridicîndu-se alene din fotoliu. Sicilianul părăsea hotelul, doar cu o servietă de voiaj în mînă. Unul din portari îi ducea bagajele, nişte bagatele : o valiză puţintel mai mare decît servieta de mînă, şi un sac lunguieţ de piele, nu prea umflat, folosit foarte frecvent de călătorii marini la transportul garderobei. Altceva nimic.

„Bagaje pentru trei, patru zile de voiaj, descoperi Ion Roman. Atunci de ce regretă plecarea ?“

Îşi aminti convorbirea pe care Vicenzo Petrini o avusese dis-de-dimineaţă cu Palermo. O convorbire oarbă, care putea fi interpretată oricum : familiară, de afaceri, amicală, anostă, utilă, importantă, oricum. Sicilianul nu folosise decît afirmaţii, negaţii, întrebări şi exclamaţii.

Ion Roman ajunse în uşa hotelului chiar în momentul cînd sicilianul se urca în taxi, adică se pregătea să urce, pentru că mai întîrzie cîteva clipe. De peste drum răsună vocea profesorului Dan Ionescu :

— Allllo ! Don Petrini ! Aşteptaţi o clipă. Merg şi eu cu dumneavoastră, dacă nu vă supăraţi, bineînţeles...

Şi apăru imediat la fereastră, iar de acolo sări exact în mijlocul şoselei, aproape speriindu-l pe sicilian. Era îmbrăcat

ca un sportiv : maiou alb cu mîneci foarte scurte, pantaloni gri, fresco, pantofi de ciclism, albi, de piele.

Don Petrini mai flutură de cîteva ori din mînă, apoi maşina demară şi dispăru repede după un cot al şoselei.

Ion Roman era într-o mare dilemă, adică fusese într-o mare dilemă. Pînă la plecarea sicilianului mai avusese de ales : portul sau plaja, firul numărul unu, sau firul numărul doi. Plecarea, pe care de altfel o aştepta de dimineaţă, de cînd îl auzise pe sicilian cerînd la recepţie să i se trimită contul, îl constrîngea să meargă numai într-un anumit sens. Dar tocmai această constrîngere, nu opţiune, îl neliniştea. Acceptase o situaţie în loc s-o impună, cum ar fi trebuit... Îşi aminti bagajele cu care plecase Vicenzo Petrini. Cel mult două costume de haine în sacul de piele, o valiză mică, o servietă... Prea puţine pentru un vilegiaturist de soi, cum se pretindea, şi cum îl confirmau escapadele lui, uşurinţa cu care arunca banii, obişnuinţa lui cu tot ce era fin şi scump... hm ! coniacul Napoleon !... Să fi venit doar pentru cîteva zile, anume, pe litoral ? Sau hotelul constituia o simplă escală ?... Dacă trăsese de fapt la Bucureşti, iar litoralul nu însemna decît o distracţie, sau o diversiune ?... Dacă în loc să plece spre port, sicilianul se ducea la gară ?... Vaporul spre Constantinopol pleca la ora 7 seara, dar tot la 7 seara pleca şi un accelerat spre Bucureşti ! Ce se mai putea face ?

Privi în jur. Nici o maşină, nici un taxi... Dar parcă se auzea, nu departe, dinspre plajă mitraliera unei motociclete. Era Paul Soran care se ivea din pădurice ca un bolid. Frînă atît de brusc că pur şi simplu fu azvîrlit de pe motocicletă.

— Pariez, spuse el rîzînd, că dacă n-aş fi ocolit pe la plajă l-aşi mai fi prins aici pe don Petrini. Bine că mi-am luat rămas bun înainte de a pleca la teatru, dimineaţă. Mă mir cum de aţi rezistat tentaţiei şi nu v-aţi dus la Ochiul cald, cu ceilalţi.

Ion Roman înţelese că trebuie să forţeze lucrurile :

— Şi eu sînt pe cale să pariez că îţi vei mai lua odată rămas bun de la don Petrini. Iată ce am găsit în fotoliul în care a stat înainte de plecare...

Şi Ion Roman îi întinse lui Paul Soran un breloc busolă de care erau prinse cîteva chei yale.

— Un moment... răspunse tînărul actor după ce privi, în treacăt, legătura de chei. Benzină avem... foamea mai poate să aştepte... Veniţi şi dumneavoastră ?

Ion Roman făcu un gest de supunere neputincioasă : eu le-am găsit, eu trebuie să i le dau...

— Atunci pe motocicletă ! îl îmboldi Paul Soran. Vom face un adevărat tur de forţă. Sper că nu sînteţi bolnav de inimă...

Din fericire, Ion Roman era sănătos tun. Dacă ar fi avut o cît de uşoară maladie cardiacă nu se ştie care ar fi fost desnodămîntul fantasticei curse. Privise ceasul în clipa demarajului : 17,25. La ora 17,50 erau în port.

Doar cîteva persoane se aflau în sala de plecare. Şi printre ele, Vicenzo Petrini, singur, la bar, cu un pahar de whisky în faţă. După un cutremur scurt, sicilianul încremeni, cu gura căscată şi ochii mari. Apoi văzînd zîmbetul lui Paul şi mutra cam pleoştită a lui Ion Roman, sări de pe scaun ca un tinerel :

— Ai venit să ne mai despărţim odată ! i se adresă lui Paul Soran. *Mamma mia* ! Ce surpriză ! Un whisky ? Un coniac ?

Refuzară amîndoi, pentru că întrebarea li se adresase amîndurora. Paul Soran îi explică sicilianului motivul celei de a doua despărţiri, iar Ion Roman îi întinse, cu noduri nevăzute în gît, legătura de chei. Don Petrini făcu un haz monstru după ce cîntări, o clipă, cheile.

— Căutaţi alt păgubaş, spuse el. Astea sînt chei romîneşti de la Fichet-uri oficiale. Or fi aparţinînd domnului arhitect Dorian, sau domnului avocat Pascal... Sau sînt ale dumitale şi ai vrut să ne mai luăm odată rămas bun... ?

Ion Roman se strădui din răsputeri să rîdă cît mai firesc cînd îl plezni întrebarea sicilianului.

— Aş fi fost bucuros să vă fac un serviciu, răspunse el după ce se calmă. Dacă portarul nu mi-ar fi spus că le-a văzut la dumneavoastră...

— *Grazie, mille grazie...* se înclină don Petrini. Nici nu se putea serviciu mai frumos decît prezenţa dumneavoastră aici. Vaporul va pleca cu întîrziere, după cum ni s-a comunicat. Nu s-a terminat încă aprovizionarea cu combustibil. În cel mai fericit caz vom pleca la nouă... Dar nu putem sta aşa, fără un pahar sau o gustare, măcar o cafea...

Nici lui Paul Soran invitaţia nu-i dădea ghes ; tînărul nu ştia ce să răspundă. Ion Roman însă era de-a dreptul nenorocit. Cel puţin aşa îl arăta mutra...

— Dacă găsesc un taxi, se scuză el. N-aş vrea de loc să vă stingheresc...

— O, nu ! se repezi sicilianul. Îmi face mare plăcere...

— Trebuie să plec, insistă Ion Roman gîndindu-se la firul numărul doi. Am promis că voi face cîteva fotografii pe plajă. Ar fi păcat să nu exploatăm soarele ăsta extraordinar...

Pretextul era de ultimă oră, dar din fericire Ion Roman avea aparatul de fotografiat la el, un aparat mic ca o jucărie. Deşi enervat, don Petrini privi cu multă curiozitate aparatul.

— Sînteţi fotograf amator ? întrebă el. Ştraşnic aparat ! Aţi mai făcut fotografii pe plajă ?

— Doar cîteva, eri după masă, răspunse Ion Roman. Fotografii nearanjate, naturale, instantanee... chiar pe ascuns, ca să nu simtă cei fotografiaţi...

— Formidabil ! se bucură don Petrini, dar chiar în clipa aceea scăpă aparatul din mînă.

— Oh ! *Mamma mia* ! începu să se plîngă sicilianul şi faţa lui exprima o dezolare cumplită. Vă voi trimite, expres, un aparat nou, cel mai bun care se găseşte în Italia.

Paul Soran ridică de jos aparatul care se deschisese în timpul căderei şi i-l întinse lui Ion Roman.

— Dacă vreţi să-mi încredinţaţi filmul, se rugă don Petrini, voi face tot ce e cu putinţă, voi apela la cei mai mari maeştri fotografi ca să salvez ce se mai poate salva...

— Nu prea cred că se mai poate salva ceva, spuse Ion Roman, morocănos şi prost dispus. Noroc că mai am un film la mine...

Ultimele cuvinte i le adresase lui Paul Soran, care înţelese apropoul, ba chiar luă imediat iniţiativa :

— I-am promis domnului Roman că-l voi duce la plajă în cel mai scurt timp... adică înainte de a dispare soarele...

Dar în timp ce-şi strîngeau mîinile, don Petrini îl puse pe Paul Soran să jure că-l va vizita cît mai curînd la Palermo, înainte de sfîrşitul toamnei, iar lui Ion Roman îi ceru adresa, ca o condiţie a despărţirii, pentru a-i trimite aparatul promis.

— Pe Radu şi pe Dan i-aţi mai văzut ? îl întrebă Paul Soran din uşa sălii de plecare. Ce să le transmit ? Şi lui Enescu ?

— Dan a venit cu mine pînă în oraş, îi făcu sicilianul cu ochiul. Mai mult ca sigur că are o întîlnire. S-o fi răzgîndit fata fără nume şi nu vrea să mai divorţeze... Celorlalţi : cele mai frumoase urări... Şi domnişoarei Elena... şi maiestăţii sale Silvia... Bineînţeles, domnului Enescu, lui Papá, domnului cu cai, tuturor, şi lui domnu' Emil... totuşi...

Cînd ajunseră la motocicletă, Ion Roman îşi luă inima în dinţi :

— Se poate să mă fi îmbolnăvit de cord, la venire...

Paul Soran rîse cu poftă. Atît. Era ora 18,10. Faptul că Ion Roman a rezistat cursei nebuneşti e unul din succesele carierei sale.

Ora 18,30

Ion Roman se prăbuşi sub primul parasolar pe care-l întîlni pe plajă. Era mai bine, mult mai bine decît pe şaua din spatele motocicletei. Îl trecuseră atîtea sudori că nu mai avea nevoie de apa sărată a mării. Paul Soran se lăsase pe nisip, în plin soare, la cîţiva metri de el. În cinci secunde se dezbrăcase, dar cînd se lăsase pe nisip părea frînt de oboseală.

— Prea repede ! îşi aminti Ion Roman cu voce tare. De ce ? Pentru că nu ne gonea nimeni... mai ales la înapoiere...

— Păi n-aţi spus dumneavoastră că vreţi să mai prindeţi soarele ? se miră Paul Soran. Am crezut că e adevărat...

— Zece minute mai devreme, sau zece minute mai tîrziu, nu e mare diferenţă, mormăi ca pentru sine Ion Roman.

Apăru de undeva şi ziaristul Vladimir Enescu. Parcă fusese şi el al treilea pe motocicletă.

— Piciorul ? îl interogă Paul Soran. Nu-mi place, spuse mai departe, după o scurtă cercetare. Am impresia că-ţi faci singur rău. De ce nu stai la orizontală ?

— Dar tu de ce stai ? îi ripostă ziaristul. Toţi ceilalţi sînt în apă.

— Din cauza unei curse, răspunse Paul Soran. Am gonit ca un nebun... pentru că nu eram singur. Ştiam că nu se va întîmpla nimic, dar am vrut să simt primejdii, aer rece, emoţii.

— Ca să uiţi *ce* ? îl fixă ziaristul.

Paul Soran se înălţă într-un cot, neîncrezător :

— De unde ştii ?... Sau e o metodă pe care o foloseşti cu ajutorul piciorului ?... Am cam ghicit, dar şi tu ai ghicit. Am

făcut o drăcie mare, la teatru. Un fel de grevă, şi eu sînt instigatorul. După succesul de aseară am cerut schimbarea contractului, bineînţeles în avantajul nostru. Ei n-au vrut, noi am ameninţat cu greva, am fost solidari şi am hotărît să nu ne prezentăm astă seară la spectacol. Deci astă seară se joacă şi fără piesă şi fără actori...

— Şi crezi că vor ceda ? se auzi vocea lui Ion Roman.

— Nu se poate să nu cedeze ! se revoltă Paul Soran. Nu cerem decît un plus de zece la sută la contract. Şi aşa cîştigă destul... În două luni de zile... sute de mii de lei...

— Şi dacă totuşi nu cedează ? repetă Vladimir Enescu şi mai net, întrebarea lui Ion Roman. Dacă reziliază contractul ? Atitudinea voastră, greva, le dă dreptul la asta.

— Ştiu... răspunse cu voce tremurătoare Paul Soran. Pot să rezilieze contractul, au dreptul. Gîndul ăsta mă terorizează. Pentru că eu sînt instigatorul. Şi în loc să-mi ajut colegii, pur şi simplu îi nenorocesc. E îngrozitor, dar nu se poate să nu cîştigăm ! Toate atuurile sînt de partea noastră ! Nu se poate ! Sînt gata să-mi pun capul !

Era o hotărîre de oţel în vorbele şi în atitudinea lui Paul Soran.

— Dumneata n-ai putea să scrii ceva ? întrebă Ion Roman.

— Tocmai la asta mă gîndeam... răspunse Vladimir Enescu. Nici nu începe discuţie că sînt alături de voi. Dar cînd se ciocnesc două forţe dure, apare şi posibilitatea ca încăpăţînarea să dispreţuiască interesul. Voi nu vreţi. Ei nu vor. Negîndu-vă reciproc, fiecare parte pierde. Depinde cine rezistă mai uşor pierderii. Voi sau ei ?

— M-am gîndit şi la asta, cînd am pornit acţiunea, spuse Paul Soran. Am făcut acelaş calcul ca tine. Şi am mai descoperit un element care intră în joc : prestigiul lor, nu atît în faţa noastră, cît în faţa oraşului. Tot oraşul vorbeşte de spectacol. Dacă vor voi să pară generoşi şi faţă de noi şi faţă de oraş ? Vor pierde cîteva zeci de mii de lei, dar îşi vor

mări prestigiul cu care vor recupera foarte repede acești bani. Iată elementul cel nou pe care m-am străduit să li-l bag în cap...

— E foarte adevărat, acceptă cu jumătate de voce Vladimir Enescu. Dar să știi că și cruzimea, în anumite cazuri, fascinează și ridică prestigiul... Să sperăm că nu în cazul vostru... Mi s-a făcut poftă de-o baie...

Și porni cam șontîc, dar nu spre Ochiul cald, ci de-a lungul plajei, spre Groapa mare.

Ora 18,45

Din apropierea parasolarului, Ion Roman începu să cerceteze suprafața mării cu binoclul. Înotătorii erau departe, în larg. Unul singur rezistase tentației mulțumindu-se doar să străpungă barajul, chiar pe la mijloc, și apoi să se bălăcească în apropierea bărcii „Pescărușul alb". Era la mai puțin de două sute de pași de mal și îl recunoscu după figură: Radu Stoian. Ceilalți erau atît de departe, puncte abia vizibile cu ochiul liber, încît nu-i putea deosebi decît după culoarea căștilor. Șase căști răzlețe, toate îndepărtîndu-se ca un evantai spre orizont, și una dintre ele, cea mai temerară, abia se zărea din cînd în cînd printre valuri, o cască albastră, de culoarea cerului : profesorul Moni Marinó. El era vîrful evantaiului, dar mișcarea înotătorilor nu avea nimic simetric. Fiecare părea că rătăcește într-un imperiu propriu, supus unei legi aspre a izolării. Da, era tendință de izolare în mișcarea fiecărei căști, nu era un grup de înotători pornit în aventură, nu erau nici măcar cupluri sesizabile în desfășurarea celor șase căști.

Silueta unui vapor captă pentru un moment atenția lui Ion Roman. Izbuti chiar să-i descifreze numele : „Albatrosul". Vaporul înainta spre Constanța și avea pavilion românesc.

„Probabil că vine de la Sulina, sau de la Sfîntul Gheorghe“, îşi spuse în gînd, apoi îşi plimbă din nou privirile prelungite pe suprafaţa mării. Regăsi înotătorii, unul cîte unul, parcă în aceleaşi locuri. La extrema stîngă o cască alb roşie : avocatul Gilbert Pascal ; apoi o cască albă, confundîndu-se şi pierzîndu-se din cînd în cînd în spuma valurilor : profesoara Silvia Costin ; apoi casca azurie a lui Marinó înţepînd orizontul ; mult în urma ei, la dreapta, o cască portocalie : Elena Pascal ; apoi, tot spre dreapta, cam pe aceeaşi linie o cască verde : avocatul Emil Sandu ; şi, în sfîrşit, la extrema dreaptă, o cască alb-neagră : arhitectul Andrei Dorian. Între cele două extreme putea să fie o distanţă de un kilometru, iar de la casca azurie a lui Marinó, cea mai înaintată, pînă la casca multicoloră a lui Radu Stoian, de lîngă Pescăruşul alb, putea să fie jumătate de kilometru. „Înotători, nu glumă !“ îi felicită în felul lui Ion Roman, apoi încercă să-l găsească spre Groapa mare, pe Vladimir Enescu. Plaja era însă accidentată, formată din dune şi tufişuri, insensibile la puterea lentilelor. Dar parcă după Groapa mare, în apă, se mişca un punct. Da, era o cască, o cască neagră : Vladimir Enescu. Punctul încremenise ca o geamandură. Nu voia să se îndepărteze de mal.

Soarele cobora spre orizont. Foarte repede va atinge apa, gîndi Ion Roman, şi abia atunci descoperi pe cer, deasupra soarelui, o uriaşă vînzoleală de nori negri ca smoala. Suprafaţa mării era încă limpede ca sticla, deşi ploaia începuse. Un scut nevăzut apăra soarele de năvala norilor. Restul cerului era negru, haotic, rău, plin de fulgere şi bubuituri. Spectacolul era neverosimil, un adevărat miracol al naturii : fundul de ceaun al cerului şi discul albastru cu centru sîngeriu, rezistînd pur atacului negru, clocotitor.

Picăturile de ploaie îl goniră pe Ion Roman sub parasolar. Paul Soran rămase însă la locul lui, pe nisip, lăsîndu-se parcă anume biciuit de alicele ploii. Cu fruntea spri-

jinită pe braţe, nemişcat, fără tresăriri, părea adormit, sau poate chiar dormea. Ion Roman se feri să-l trezească sau să-l tulbure. Cine ştie prin ce drame trecea din cauza întîmplărilor de la teatru ? Poate că ploaia rece şi ascuţită îi făcea bine... În orice caz mai bine de cît cursele nebuneşti hotel — port şi înapoi... Binoclul îi descoperi pe înotători parcă mai aproape de mal, deşi nu raporta mişcările lor de înapoiere. Erau încă puncte îndepărtate pentru ochiul liber, tot numai după culoarea căştilor puteau fi identificaţi. Departe, departe, spre orizont începeau să se formeze talazurile. La bariera de la Ochiul cald vînzoleala se prevestea. Sticla mării nu se spărsese, dar era o legănare ciudată a apei ; de la Groapa mare spre Groapa rea, culoarea apei se schimba neîncetat. Şi corabia se legăna nedecis şi inexplicabil ca o uriaşă patină pe sticla mării. Oare ce forţe şi contraforţe creau acest spectacol fascinant, această linişte absurdă, această sticlă de gheaţă a mării ? Presimţirea răului cotropea însă aerul.

Discul albastru cu centru sîngeriu se micşorase. Talazurile gonite de orizont se apropiau de mal, în urma înotătorilor, bubuiturile şi fulgerele se înteţiseră, şi totuşi lumina era crudă, violentă, ireală.

Şi deodată răsună un răcnet animal, îngrozitor, în acea lume supusă fizicii, un Hăăăăăăă ! prelung, ca o ultimă erupţie a unei energii încîlcite. Instinctiv, Ion Roman îşi concentră toată atenţia într-o singură direcţie, spre Pescăruşul alb ; de acolo venise răcnetul. Şi lentilele binoclului îi apropiară pînă la exagerare o imagine înfricoşătoare. Faţa lui Radu Stoian exprima o teroare hidoasă, grotească, faţa aceea care amintea de colinde şi jocuri de îngeri devenise o mască a disperării şi a urîţeniei hîde. Ochii îi ieşiseră din orbite, gura i se deschisese pînă la limită. Capul i se mişca în dreapta şi-n stînga, ca un pendul care nu se mai poate împotrivi unei sentinţe implacabile. Braţele băteau aerul, iar degetele i se încovoiaseră ca nişte gheare.

Ion Roman se repezi asupra lui Paul Soran :

— Ridică-te ! Fugi ! Se înecă !

Paul Soran se înălţă din nisip şi smulse binoclul din mîna lui Ion Roman.

— Lîngă corabie, la vreo zece metri în dreapta.

Îşi potrivi lentilele spre locul indicat, privi cîteva secunde, apoi înapoie binoclul cu un gest de neputinţă :

— Nu se vede absolut nimic. Şi marea e ca sticla...

— Ba da ! îi răspunse Ion Roman după ce mai privi odată prin binoclu. E Radu Stoian ! A ieşit din nou la suprafaţă...

Nu mai era nevoie de binoclu. Se putea vedea şi cu ochiul liber. O viziune scurtă, de cîteva secunde. Capul unui om care este înghiţit de apă.

— Radu ! se înfioră Paul Soran. Dar e imposibil !

Paul Soran îşi închise ochii şi răsuflă adînc de cîteva ori. Apoi, fără un cuvînt, porni ca turbat prin nisipul ud şi se aruncă în apă ca o săgeată.

Ion Roman se uită la ceas în momentul cînd Paul Soran îşi începu goana prin nisipul ud : 7 şi 4 minute. Îl văzu apoi străbătînd în viteză golfuleţul, dar chiar cînd ajunse în apropierea barierei, la centrul bancului de nisip, se iscară talazurile. Corabia abia se legăna pe apă, dar numai la vreo treizeci de metri de ea, spre mal, la barieră, talazurile atingeau patru, cinci metri înălţime. Paul Soran se luptă cu valurile ca un disperat. Părea cu neputinţă să le străpungă, atît de mare era furia lor. Şi totuşi izbuti, în cîteva etape ucigătoare. După ce trecu bariera înotă spre barcă şi se agăţă cu mîinile de ea pentru a-şi reface forţele. Ion Roman îl văzu cum îşi reglează respiraţia, cum încearcă să-şi relaxeze muşchii, dar mişcările îi erau atît de istovite şi fără de vlagă, încît nu-l crezu capabil să înceapă căutările. La un moment dat îl văzu scăpînd funia ancorei, de care se apucase, şi alunecînd în apă. Dar după cîteva secunde reveni la suprafaţă, se prinse iarăşi de funie, pentru a-şi relua exerciţiile de refa-

cere a respirației. Popasul la barcă nu ținu mai mult de un minut, după calculele și numărătoarea pe care o făcea în gînd Ion Roman.

În clipa cînd Paul Soran ridică mîinile în semn că poate începe căutările, Ion Roman refăcu liniile de reper, foarte precis memorate, și-l dirijă pe salvator exact în locul în care-l văzuse ultima dată pe Radu Stoian. Apoi începură scufundările de cîte zece, douăzeci de secunde, cu scurte pauze pentru refacerea respirației, nu la întîmplare, ci într-o anumită ordine și mai ales cu o anumită direcție : spre talazuri. Ion Roman înțelese planul salvatorului. Corpul lui Radu Stoian nu putea să rămînă multă vreme în același loc. Era sau împins, sau supt de talazuri, și întrucît bancul de nisip se înălța ca o adevărată barieră, numai în vecinătatea lui putea fi găsit. Uneori bariera se liniștea : erau momentele de căutare înverșunată.

— Oare îl va găsi ? răsună o voce lîngă Ion Roman.

Bătrînul recunoscu vocea ziaristului Vladimir Enescu, dar era prea subjugat de căutarea disperată a lui Paul Soran ca să se mai gîndească la vreun răspuns. O singură clipă îl fulgeră ideea absurdității oricărui răspuns.

Vladimir Enescu nu mai insistă. Uitase întrebarea. Era și el emoționat. Mormăi totuși o scuză :

— Dacă n-aș fi avut piciorul beteag, poate că l-aș fi salvat eu, sau aș fi încercat să-l salvez. Eram mai aproape de el.

Era un moment de liniște prelungită la barieră. Ion Roman se uită la ceas : 19 și 18 minute, apoi șopti dureros :

— L-a găsit, după paispreceze minute...

— Paisprezece minute ! se înspăimîntă Vladimir Enescu. Oare nu-s prea multe ?

Paul Soran înota spre mal, străduindu-se să țină deasupra apei capul prietenului său. Inota cu o mînă, pe spate, folosind fiecare val pentru a înainta. Nu mai străpunse bariera

pe la mijloc, ci căută un spaţiu mai puţin agitat, înspre Groapa mare, dar şi acolo se zbătu ca un turbat. Apoi tăie golfuleţul în diagonală, spre locul de plajă. Nici un val nu tulbura sticla Ochiului cald, toate rămîneau dincolo de barieră, dar mişcările lui Paul Soran erau atît de încete de parcă îşi făcea drum printr-o mlaştină. Avea o singură grijă : să ţină sus, deasupra apei, capul prietenului său. Cînd ajunse aproape de mal, nu izbuti decît să se ridice în genunchi, pentru cîteva secunde, apoi căzu greu, ca un copac retezat.

Nici Ion Roman, nici Vladimir Enescu nu se uitară la el. Amîndoi se repeziră asupra lui Radu Stoian şi îl traseră cu grijă sub un parasolar. Chipul tînărului purta aceeaşi mască a teroarei, aceeaşi mască hidoasă pe care i-o văzuseră în timpul răcnetului.

Paul Soran se tîra ca un vierme prin apă şi pe nisip, şi nu încremeni decît în clipa cînd capul lui atinse ghimpii unui tufiş. Parcă era beat. Încercă să bîlbîie o întrebare :

— Trăăăă... ieşte...?

Nici de astă dată nu-l auzi nimeni şi nu-i văzu nimeni expresia de furie neputincioasă. Încercă să se ridice în coate şi să privească. Era prea mult. Căzu pe spate, şi rămase aşa.

— Trebuie să anunţăm imediat poliţia locală ! se auzi vocea lui Ion Roman. Imediat !

— Mai întîi Salvarea ! se împotrivi ziaristul.

— Salvarea nu mai are ce face, din păcate... Poate că dumneata ajungi mai repede la un telefon.

Înainte de a porni pe drumul cel mai scurt, spre hotel, Vladimir Enescu îşi aminti de Paul Soran. La întrebarea grea pe care o ghici în ochii acestuia răspunse printr-o afirmaţie mută, dureroasă şi avu deodată impresia că lasă două cadavre în urma lui, pe plajă, nu unul singur.

Înotătorii se apropiau de mal. Undeva, probabil la bariera de lîngă Pescăruşul alb, se întîlniseră cu toţii, lăsîndu-se conduşi de Marinó, care îi trecu printr-o zonă liniştită,

ca printr-un cotlon miraculos, în Ochiul cald. Văzuseră sau presimţiseră ceva. Ieşeau din apă nesiguri şi parcă nu aveau cunaj să înainteze. Cerul se înnegrise şi marea mugea din toate valurile.

Ora 21,00.

Imediat după ora opt se dezlănţuise vijelia şi aproape un ceas încheiat urletul vîntului şi vuietul talazurilor se întîlniseră sonor, ameninţînd pămîntul cu distrugerea. Fulgerele neîntrerupte luminau copaci împotrivindu-se disperaţi uraganului nemilos, valuri gigantice zbîrlindu-şi coamele albe şi apoi prăbuşindu-se în hăuri negre, fără de sfîrşit. Un adevărat cataclism se abătuse asupra pămîntului şi furia lui era atît de turbată şi de copleşitoare încît devenea fascinaţie. În loc să-şi acopere ochii şi urechile, în loc să se adăpostească în unghere ferite de zgomot, oamenii, ca nişte halucinaţi, cedînd unor chemări nefireşti, se lipeau de ferestre şi se lăsau înfioraţi pînă în unghii de răzvrătirea oarbă a naturii. Nimeni nu voia să aprindă lumina, nimeni nu voia să-şi simtă aproapele, să opună haosului de afară insule familiare cu convenţii şi simetrii. Toţi se încorporau în vijelie, purtaţi de forţe care nu cunoşteau împotrivire.

În toiul vijeliei toate luminile din hol se stinseseră, dar apropierea de întuneric, nevoia de întuneric erau atît de puternice încît nimeni nu simţi moartea luminei. Odată cu sfîrşitul uraganului începu apăsarea străină a beznei şi spaima se ivi ascuţită şi bolnavă ca o necesitate. O sete de lumină, cumplită, punea stăpînire pe lume, şi ea trăia în gesturile inutile, în privirile arzătoare, în vorbele uimite care controlau inconştient existenţa fiecăruia. Lămpile de rezervă, scoase la repezeală din subsoluri, împrăştiau o lumină palidă, săracă, muribundă, care transforma fiecare obiect, fiecare mişcare, într-un mister agresiv şi laş totodată.

Cele trei lămpi din holul hotelului păreau niște oaze fricoase de lumină, niște sfere stranii, strivite de întuneric și îmbogățeau cu fantome spațiile bănuite. Sub una din aceste oaze, la o masă rotundă, joasă, într-un fotoliu de negură, stătea Ion Roman, mut, cu bărbia sprijinită în coate, cu privirile ancorate undeva în întuneric, și alături de el pe un scaun fără spetează, înțepenise, într-o poziție incomodă, căpitanul Vintilă Vintilă din secția judiciară locală.

Mașina oficiului medico-legal plecase cu cîteva minute înainte de începerea vijeliei, iar ei, după ce terminaseră primele formalități se lăsaseră parcă anume cotropiți și răscoliți de furia uraganului. Întrebări grele, chinuitoare îl apăsau pe Ion Roman, iar după terminarea vijeliei, după contactul brutal cu întunericul, ele se transformară în obsesii. Întrebări, numai întrebări, se roteau leneșe și cînd căuta vreun răspuns, gîndurile se topeau, supte lacom și mistuitor de tirania beznei.

— Vijelia asta îmbolnăvește, spuse ei cu voce înceată, parcă pentru a se apăra de alte primejdii ascunse în întuneric.

— Așa ceva n-am trăit pînă acum, răspunse căpitanul Vintilă. O oră de iad, o veșnicie...

Și iar se lăsă tăcerea. Minute grele, minute de boală, de sufocare lentă, de cădere înceată, de alunecare mlăștinoasă.

— Nu mai e de suportat ! se răzvrăti Ion Roman. Măcar de s-ar aprinde lumina...

— Să telefonăm la uzina electrică...

Funcționarul de la biroul de recepție părea o plăzmuire de ceară. Arătă cu un gest de refugiu cabina telefonică apoi se topi în beznă. Căpitanul Vintilă se întoarse imediat :

— S-a defectat și linia telefonică. Cumplite navagii...

Farurile neașteptate ale unei mașini plimbară fascicole orbitoare prin holul hotelului. Cei doi polițiști își căutară adăpost în biroul de recepție. Li se părea că lumina trece

prin ei ca o lance. Farurile se stinseră la fel de brusc şi salonul deveni iarăşi un imperiu al fantomelor. Zgomot de paşi, uşa scîrţîind subţire, întretăiat... şi Ion Roman începu să se frece la ochi. O fantomă i s-ar fi părut mai verosimilă decît fiinţa care se oprise în faţa lui : doctorul Tudor.

— Imposibil ! se scutură bătrînul. Chiar dumneavoastră !? Numai la asta nu m-aş fi aşteptat, deşi am dorit-o din tot sufletul. Încă nu-mi vine să cred...

Cînd auzi numele noului venit, căpitanul Vintilă se fîstîci ca un copil. Privi în neştire mîna care i se întinse şi fără sunetul guttural scos de Ion Roman ar fi rămas toată noaptea în poziţie de drepţi. Strînse mîna cu putere şi bîigui cîteva cuvinte.

— Doriţi o cameră ? se auzi vocea recepţionerului.

— Da, răspunse doctorul Tudor. Dar mai ales doresc lumină.... Dacă nu mai aveţi lămpi, voi lua una de aici din hol...

— Mai sînt vreo două lămpi, dar mi se pare că numai una are sticla întreagă, una mai mititică...

Doctorul Tudor făcu un semn de acceptare cu mîna, apoi cercetă cu privirile universul vizibil al salonului.

— Mai există şi altă scară pe care se poate coborî în hol ? îl întrebă el pe Ion Roman.

— Nu, numai scara asta din faţa noastră. Mai e una la etaj, dar ea duce afară, pe terasă, la marginea păduricii.

Doctorul Tudor clătină încet capul, apoi se întoarse spre funcţionarul de la recepţie şi-i arătă masa unde stătuse pînă atunci Ion Roman :

— Pe cît se poate să nu fim deranjaţi... şi sper că se mai poate pregăti un apartament la etajul întîi...

— Apartamente nu-s, îşi aminti recepţionerul. Numai cel în care a stat domnul Vicenzo Petrini, dacă s-o fi făcut curat. În rest numai camere mici... Bine că n-a plecat îngrijitoarea...

Doctorul Tudor ar mai fi vrut să întrebe ceva, dar se răzgîndi. Porni, însoţit de ceilalţi, spre oaza de lumină din mijlocul salonului.

— Aţi venit cu maşina ? se interesă Ion Roman, după ce îşi luă locul în fotoliu.

— Cu maşina şi cu un bac improvizat. De aproape o săptămînă nimeni n-a mai trecut Dunărea cu maşina. Da... Uraganul m-a prins chiar la intrarea în oraş. Aş fi sosit cu un ceas mai devreme, dacă n-ar fi trebuit să mă adăpostesc. Pretutindeni copaci scoşi din rădăcini, acoperişuri smulse, stîlpi prăbuşiţi. Da... Cine e acest Vicenzo Petrini care a plecat astăzi după masă ? Şi unde a plecat ?

Întrebarea părea pusă mai degrabă din curiozitate, dar precizia cu care fusese formulată, şi însăşi faptul că fusese rostită, trecîndu-se atît de uşor, printr-o singură frază, peste vijelia apocaliptică, îl cam nelinişti pe Ion Roman.

— Un sicilian, răspunse el. Un arheolog renumit, după spusele lui, şi fost vreo doi ani antreprenor constructor în România, tot după spusele lui, care a plecat cam brusc spre Istambul.

— A şi plecat ? Astăzi după masă ?

— Asta-i una din întrebările care mă frămîntă, spuse Ion Roman. M-am dus după el în port. Era acolo. Aştepta vaporul, adică plecarea vaporului. Asta pe la şapte. Căpitanul portului mi-a confirmat că vaporul va părăsi portul chiar la ora nouă. Oare s-a urcat sicilianul pe vas ? Şi nu ştiu ce să fac, fiindcă telefonul nu mai funcţionează. Sîntem ca nişte orbi...

— Da... medită doctorul Tudor. Prin urmare ziarele încă nu au ajuns aici... Şi după toate probabilităţile s-a întîmplat şi aici ceva...

— De ce credeţi asta ? tresări Ion Roman.

Doctorul Tudor nu-i luă în seamă întrebarea. Poate că nici n-o auzise. Îşi apropie încet umerii de speteaza fotoliu-

lui ; lumina bolnavă și nesigură îl irita, voia să se retragă în penumbră. Vocea îi sună obosită :

— Îl cunoști pe Avarian ?

— Dacă e vorba de giuvaergiul din pasaj...

— Da... Despre el este vorba. În noaptea de duminică spre luni, adică azi, pe la două dimineața, s-a comis o spargere în magazinul lui. Nu s-a luat nimic din vitrinele de la parter. Numai casa de fier de la etaj a fost găsită goală. Atît.

— Casa de fier a lui Avarian !? refuză Ion Roman să creadă. Imposibil ! Avarian se lăuda în gura mare că și pe maidan dac-ar lăsa-o, o săptămînă întreagă, tot intactă ar găsi-o. Nimeni nu i-ar putea veni de hac. Nici cu gură de lup, nici cu dinamită, nici cu antitanc, rîdea el. Cum au dichisit-o ?

— Fără dinamită, fără gură de lup, fără antitanc, răspunse doctorul Tudor. A fost găsită goală, cu ușa deschisă și descuiată.

— Dacă nu e un simulacru de spargere... sugeră cu oarecare nesiguranță în voce Ion Roman.

Doctorul Tudor ridică din umeri :

— Asigurări definitive și absolute nu se pot da. Spargerea a avut însă un efect dezastruos asupra lui Avarian. Acesta e singurul fapt cert. A suferit un atac de cord, și se află, de dimineață, în comă, la spital. Mărturiile sînt formale. Cînd i s-a adus la cunoștință spargerea, Avarian a manifestat simptomele unei crize cardiace. Trei persoane au asistat la acest episod tragic, iar buletinul medical nu poate fi pus nici o clipă la îndoială... În condițiile acestea se poate vorbi de un simulacru de spargere ?

Ion Roman căută undeva în întuneric privirile doctorului Tudor. Erau stinse, parcă ar fi adormit.

— Dacă spargerea e veritabilă, spuse el, atunci un singur om de pe planeta noastră e capabil de o asemenea per-

formanţă : Nico Nicola. Altul nu s-ar apropia nici la douăzeci de metri de casa de fier a lui Avarian.

— Nici Florică Florescu ? îndrăzni căpitanul Vintilă.

— Nici ! răspunse categoric Ion Roman. Nici el, nici Bluther, nici Césaire, nici Trughbord. E ca şi cum s-ar compara un boxer de categorie grea cu unul de categorie muscă.

— Asta e şi părerea experţilor, spuse doctorul Tudor. Adică părerea celorlalţi experţi. Numai că ei îl refuză şi pe Nico Nicola. Îl consideră o simplă legendă.

Ion Roman îşi ridică trupul din fotoliu şi se strădui să dea cît mai multă convingere vorbelor sale :

— Nico Nicola nu e o legendă ! Spargerile lui, într-adevăr, par de domeniul legendei : fără zgomot, fără urme, fără violenţă. În toată cariera lui n-a comis mai mult de zece spargeri. Date sigure, totuşi nu se pot da. Se ştie însă absolut sigur că trei dintre ele, primele, au plecat de la nişte pariuri făcute într-un grup de colecţionari celebri. Probabil că unii dintre ei, sau numai unul, îl cunoştea pe Nico Nicola, îi cunoştea geniul, dacă se poate vorbi despre aşa ceva, şi a pariat pe sume fabuloase că va sustrage din casele de fier ale prietenilor sau rivalilor lui bijuteriile cele mai preţioase. Loviturile au făcut senzaţie în lume, la vremea aceea. Dar revista care a publicat reportajele a fost suspectată de fantezie şi născocire. Cu timpul însă, Nico Nicola a renunţat la gratuitatea virtuozităţii şi nu s-a mai mulţumit doar cu cîteva procentaje. Probabil că l-a prins şi pe el pasiunea de colecţionar. A dat cîteva lovituri pe cont propriu, toate semnate, care au înspăimîntat lumea bijutierilor şi colecţionarilor. Şi poate că aici apare din nou legenda. Se spune că un ziar francez ar fi publicat un avertisment semnat de Nico Nicola în care se indica numele unor celebri colecţionari şi piesele, bineînţeles cele mai rare şi mai preţioase, care îi vor *părăsi*. A folosit chiar acest verb : *a părăsi* pentru a-şi elogia virtuozitatea şi metoda. Dar pentru că avertis-

mentul a apărut la un întîi aprilie (şi cred că alegerea datei confirmă întru cîtva adevărul legendei) nimeni nu l-a luat în serios. A fost considerat o glumă, o păcăleală... Numai că în mai puţin de un an de zile, cinci spargeri uluitoare: prima în Argentina, a doua în Franţa, a treia în Anglia, a patra în Statele Unite şi a cincea în India au dus la descoperirea faimosului avertisment... De atunci au trecut zece ani, şi pînă Sîmbăta trecută, nimeni n-a mai auzit de Nico Nicola...

Ion Roman făcu o pauză, mai mult pentru a cere, mut, încuviinţarea de a continua, sau de a adăuga ceva.

— Bineînţeles... îl încurajă doctorul Tudor. E bine să cunoaştem toată povestea de la început, toţi, mai ales că în momentul cînd mi-ai cerut permisiunea de a pleca pe litoral ai fost destul de zgîrcit, sau eu am fost prea ocupat...

— Nu ştiu ce amănunte mai pot adăuga, încercă să se scuze Ion Roman. Voi căuta să fiu cît se poate de precis... Povestea a început sîmbătă, după masă, adică spre seară, la şase şi patru minute. Era de serviciu Victor Marian. A sunat telefonul, a ridicat receptorul. O voce înăbuşită, probabil cineva care şi-a pus o batistă în faţa gurii, l-a anunţat, silabisind cuvintele: „Ni-cu Ni-cu-la-e la Ma-ma-ia." Victor a răspuns ceva, probabil că era înfuriat, dar vocea a repetat în acelaş mod, aceeaşi frază: „Ni-cu Ni-cu-la-e la Ma-maia". Apoi comunicaţia s-a întrerupt. Victor a răscolit prin fişe dar n-a găsit nici una cu numele *Nicu Niculae* cum a înregistrat el numele...

— Deci a fost nevoit să apeleze la dumneata, l-a întrerupt, zîmbind, doctorul Tudor.

— Da... Eram la etajul trei, la specială, studiam un dosar vechi. M-a găsit şi mi-a repetat mesajul primit. În mod sigur n-aveam nici un Nicu Niculae în arhive. Dar Victor, îl ştiţi doar cum e, a început să desfacă firul în patru. De ce a telefonat un bărbat? de ce şi-a înăbuşit vocea cu o batistă?

de ce a silabisit anunţul ? Şi l-am auzit repetînd de cîteva ori, în silabe despărţite de pauze lungi, mesajul. Atunci mi-a venit ideea că fraza are şi un verb şi am dat peste numele lui Nico Nicola. Cel cu vocea înăbuşită n-a spus : *Ni-cu Ni-cu-la-e la Ma-ma-ia*, ci *Ni-co Ni-co-la e la Ma-ma-ia*. Victor şi-a amintit imediat că „e"-ul din frază i-a sunat din prima clipă cam îndepărtat. Şi am dedus amîndoi că numele lui Nico Nicola justifica, într-un fel, mesajul. Nu era vorba de un oarecare pick-pocket... Şi nu văd detectiv în lume care auzind de Nico Nicola să nu se prefacă în copoi...

După cîteva clipe de tăcere se auzi vocea şoptită a doctorului Tudor :

— Chiar dacă am accepta existenţa personajului, existenţa lui fizică, nu în legendă, oare celebritatea nu se opune categoric prezenţei lui aici ?... Ce să caute un asemenea geniu al caselor de fier într-un magazin de bijuterii din Bucureşti ?

Căpitanul Vintilă începuse să se foiască în fotoliu. Pînă la urmă avu curaj să-şi destăinuie gîndul :

— Vă rog să-mi permiteţi... Poate că s-a gîndit vreun geniu autohton. Atrăgînd atenţia poliţiei spre Mamaia... putea să opereze în linişte la Bucureşti.

— Nici mie nu-mi dă pace acest gînd, mărturisi Ion Roman. M-am lăsat dus de nas ca un începător, deşi..

— Mai rămîne stilul spargerii, îl ajută doctorul Tudor.

— Dacă s-ar putea şti cum a fost comisă spargerea... sună ca o rugăminte vocea lui Ion Roman.

— Mai mult decît scrie aici, nu se ştie. Deocamdată. Pentru că Victor Marian a rămas pentru continuarea cercetărilor.

Ion Roman luă ziarul pe care i-l oferi doctorul Tudor şi începu să citească ştirea înconjurată de un chenar roşu de la rubrica „Ultimul minut" :

— ... „Senzaţionala spargere de la bijuteria Avarian... În ultima clipă ne parvine ştirea că în noaptea de duminică spre luni, la ora două după miezul nopţii, s-a produs o senzaţio-

nală spargere la celebra bijuterie Avarian. Mai mulţi necunoscuţi au pătruns în magazin, au deschis casa de fier, însuşindu-şi bijuterii, după toate probabilităţile de mare valoare. Spărgătorii au reuşit să scape nevătămaţi, deşi au fost surprinşi asupra faptului de către gardianul care-şi făcea rondul. După lansarea somaţiei, bravul apărător al ordinei publice, deşi rănit, a tras mai multe focuri pe urmele spărgătorilor. În ultimissima clipă aflăm că agenţii poliţiei judiciare se află pe o pistă foarte serioasă. În ediţia de seară vom reveni cu detalii şi revelaţii senzaţionale... „Hm, comentă Ion Roman, cam puţin pentru că ultimele fraze nu sînt altceva decît reclamă... Cunoaşteţi raportul gardianului de serviciu ?... Pentru că ziariştii exagerează cam întotdeauna.

— Raportul e destul de confuz, răspunse doctorul Tudor. Gardianul a auzit voci, un semnal de alarmă, s-a grăbit să ajungă în pasaj, a fost doborît de cineva. Apoi a văzut un individ sărind de pe geamul magazinului, l-a somat, a tras în el chiar cînd a făcut colţul, spre stradă. Şi cu asta, gata ! Nici unmă de spărgători. Cam întuneric...

— Nu mi se pare chiar atît de confuz, îndrăzni Ion Roman. Sînt totuşi o seamă de amănunte.

— La prima vedere... spuse doctorul Tudor. Amănuntele par importante pentru că sînt spectaculoase. Atac, somaţie, focuri de armă... Lipsesc însă date esenţiale din raport : Cîţi indivizi au luat parte la spargere ?... Unde a dispărut scara cu care s-a ajuns la fereastra de la etaj, pentru că pe acolo s-a pătruns în magazin... Cînd s-a produs spargerea ?...

— Cînd s-a produs spargerea ? repetă Ion Roman cu un ton mirat întrebarea doctorului Tudor.

— Exact ! răspunse acesta. Nu se ştie ce a făcut gardianul de serviciu după ce a dat alarma. A părăsit sau nu pasajul ? Chiar pentru a da alarma. Dacă spărgătorii au fost surprinşi la începutul loviturii ? Dacă a rămas un complice în magazin

în timp ce gardienii chemaţi în ajutor cercetau împrejurimile pasajului ?... Victor are misiunea de a limpezi toate aceste probleme... şi altele, poate şi mai complicate.

— Nu se ştie ce anume a dispărut ? întrebă după un moment de ezitare căpitanul Vintilă.

— Asta e una din problemele suplimentare, spuse doctorul Tudor. Deocamdată de la Avarian nu se poate afla nimic, iar cei doi vînzători şi specialişti ai magazinului nu ştiu, sau se fac că nu ştiu, absolut nimic cu privire la conţinutul casei de fier.

— Să fi fost goală ? riscă o nouă întrebare căpitanul.

— Foarte improbabil... neagă în stilul său doctorul Tudor. Criza lui Avarian şi însăşi prezenţa unui asemenea case de fier nu acceptă presupunerea dumitale. Ceva trebuia să fie acolo.

— Oricare ar fi fost conţinutul casei de fier, medită Ion Roman, cu voce tare, după cît îl cunosc eu pe Avarian nu se poate să nu fi încheiat un contract de asigurare.

— Ne-am gîndit şi noi, spuse doctorul Tudor. Şi astfel am ajuns la alt mister. Contractul e secret. S-a asigurat o anumită valoare, denumită X, contra unei sume denumită Y. Cele două elemente nu sînt dezvăluite în contract. Atît : X şi Y. Valoarea asigurării şi deci şi a obiectului asigurat trebuie să fie enormă. Pentru că ratele prevăzute în contract, plătite la zi de Avarian, depăşesc cu mult valoarea altora, similare. De pildă, rivalul lui Avarian, care şi-a asigurat întregul stoc de bijuterii la aceeaşi societate, plăteşte ca rată anuală o sumă de opt ori mai mică decît cea plătită de Avarian în acest contract special. Funcţionarii societăţii nu ne-au putut spune altceva. Contractul s-a făcut în secret, între Avarian şi un delegat special al Consiliului de administraţie al societăţii.

— În cazul acesta cunoaşteţi numele societăţii... spuse cu o voce aproape insinuantă Ion Roman:

— Societatea se numeşte „Universala", iar delegatul special care a încheiat contractul cu Avarian se numeşte Gilbert Pascal, unul din vicepreşedinţi şi principalul acţionar.

— Care locuieşte de cîteva zile în acest hotel, împreună cu fiica lui, completă Ion Roman.

— Încă unul din motivele care m-au adus aici, recunoscu doctorul Tudor. Înainte de a-l deranja, v-aş ruga să mă puneţi şi pe mine la curent cu evenimentele petrecute aici...

Ion Roman aproape că uitase de accident şi de întrebările care-l chinuiseră atît de rău, numai cu jumătate de oră înainte. Se trezi din nou în salonul hotelului, apăsat de întuneric şi înconjurat de mistere greoaie, obosite.

— Un accident... începu el. Acum vreo două ore s-a înecat, chiar în faţa ochilor noştri, un băiat din societatea noastră, un anume Radu Stoian, în vîrstă de 25 de ani, înotător de mîna întîi. S-a înecat sub privirile noastre, pe o mare liniştită, la vreo douăzeci de metri distanţă de o barcă goală. Am urmărit toată scena prin binoclu, parcă se petrecea la jumătate de metru de mine, poate de aceea sînt atît de impresionat. Încă n-am văzut pînă acum pe chipul unui om o asemenea expresie de teroare ca aceea de pe faţa lui în momentul cînd a strigat după ajutor... Apoi s-a scufundat. A mai ieşit odată la suprafaţă, după cîteva secunde, şi gata...

— Nu i-a sărit nimeni în ajutor ? întrebă doctorul Tudor, molipsit parcă de accentul de suferinţă din vocea lui Ion Roman. Nu mai erau şi alţi înotători ?

— Ba da... Era un prieten de-al lui pe mal, chiar lîngă mine. Dar pînă a ajuns la el, pînă l-a găsit, mai ales că marea se înviorăjbise între timp, a trecut un sfert de oră, aproape un sfert de oră. Cînd l-a scos la mal nu mai era pic de viaţă în el.

Doctorul Tudor cumpăni cîteva clipe, apoi spuse încet, ca pentru sine :

— Poate că moartea nu se datorează înecului, ci unui atac de cord... Dar dumneata crezi că mai foloseşte ceva dacă aflăm cauza reală a decesului ?

Nu era o întrebare nepăsătoare, o întrebare oarecare. Ion Roman îl cunoştea prea bine pe doctorul Tudor pentru a înţelege, sau mai bine zis pentru a simţi că întrebarea aruncată parcă la întîmplare îi cerea să spună tot ceea ce gîndea despre accident, cele mai firave ipoteze şi cele mai mici urme de îndoială, dacă existau. Şi cu toate acestea bătrînul se codea. Se temea mereu că starea lui şi mai ales gîndurile lui chinuitoare se datorau acelui sentimentalism exagerat de care nu putea scăpa niciodată, oricît şi-ar fi chemat logica în ajutor.

— Îmi închipui că accidentul ţi se pare dubios, sau cel puţin ciudat, îl încurajă doctorul Tudor. Ai spus-o fără voia dumitale şi o repeţi prin această tăcere...

— Da... se hotărî Ion Roman. Accidentul e ciudat. La zece metri de o barcă ancorată, pe o mare liniştită, cred că nici un începător, nici un om care nu ştie să înoate nu se poate îneca. Face el ce face şi tot ajunge pînă la barcă... Şi apoi spaima, teroarea, urîţenia aceea de pe faţa lui, şi răcnetul lui ca al unui animal înjunghiat... Nu vi se pare şi dumneavoastră... ?

— Dacă ne gîndim la un atac de cord... îl obligă doctorul Tudor să-şi ducă destăinuirile pînă la capăt.

— Adevărat... consimţi Ion Roman. Mai este ceva... Parcă am zărit pe gambele lui, jos, la glezne, nişte semne vinete, ca nişte inele. Nu pot spune asta cu toată certitudinea. Întunericul se lăsase mai devreme ca de obici, şi mai eram şi... emoţionat.

— Ai făcut vreo remarcă în legătură cu aceste semne ?

— Nu... Nu i-am spus nimănui nimic. Nici chiar medicului legist, tocmai ca să nu-l influenţez. I-am cerut însă un control general asupra cadavrului şi un raport foarte precis.

— A mai observat cineva semnele ?

— Nu ştiu... Poate ziaristul Vladimir Enescu. L-am surprins de cîteva ori privind fix ganbele cadravului. Odată s-a şi aplecat. Dar s-ar putea să fie şi asta o simplă părere...

— Da... spuse doctorul Tudor cu gîndurile în altă parte. Mai bine să aşteptăm raportul medicului legist. Să nu imaginăm, fără indicii sigure, un caz de o deosebită gravitate. Să ne ferim, măcar pentru o oră de linişte, dacă linişte poate fi numită asta, să transformăm un accident în asasinat, numai pe baza unor presimţiri şi a unor observaţii vagi... În sfîrşit, să nu uităm că avem o misiune aici, deocamdată una singură... Italianul dumitale n-a asistat la accident, după cît îmi dau seama. L-ai lăsat în port. Dar poate că n-ar strica să controlăm dacă a plecat, şi asta cît mai repede...

Doctorul Tudor îşi aţinti privirea asupra căpitanului Vintilă, care se ridicase în picioare, apoi continuă cu o voce în care se simţea gravitatea :

— Şi dacă n-a plecat, ceea ce e foarte probabil, i se va face o percheziţie suplimentară, generală şi fără eroare. Şi nu numai lui. Tuturor pasagerilor care pleacă odată cu el. Aici ai împuternicirile necesare şi poftim şi cheia de la maşină...

Căpitanul Vintilă primi într-o impecabilă poziţie de drepţi un plic oficial şi o cheiţă oarecare. Parcă i se confereau cine ştie ce decoraţii. După cîteva secunde se auzi zgomotul unui demaraj foarte grăbit.

Ora 21,30

— Mi-a fost recomandat ca un băiat de ispravă, spuse doctorul Tudor la scurt timp după plecarea căpitanului Vintilă. Da... Trebuie să luăm cîteva măsuri de prevedere. Nu ştim ce se afla în casa de fier a lui Avarian, nu ştim ce anume, un X, să-l numim aşa, însă un X de o valoare ieşită din comun, asta fără îndoială. Şi pentru că prima pistă duce în port, trebuie să impunem acolo primele măsuri...

— O simplă percheziţie ! se miră Ion Roman.

— Atît ! Chiar şi asta emană dintr-o măsură generală, în alb. Nu putem reţine un om, mai ales un străin, fără să-i aducem o acuzaţie fondată... Unde se afla acest Vicenzo Petrini, astă noapte, la ora două ?

— Abia acum mă întrebaţi ? se miră şi mai tare Ion Roman. N-am ştiut ce să cred...

Doctorul Tudor se retrase iarăşi în penumbra fotoliului, mai mult pentru a-şi ascunde zîmbetul care-i gîdila faţa :

— Abia acum... deşi întrebarea e pur formală. Dacă acest domn Petrini n-ar fi fost aici, şi mai ales dacă dumneata nu l-ai fi atins cu mîna, fizic, să spunem... pe la miezul nopţii... de multă vreme ai fi alergat spre port... adică din clipa în care ai citit ştirea despre spargere. Prin urmare domnul Vicenzo Petrini trebuie scos din rîndul suspecţilor...

— Din păcate, da... acceptă Ion Roman cam cu tristeţe. Deşi individul e cam bizar şi poartă cu el nişte date care mi-l fac suspect. Arheolog, colecţionar, nu e un ignorant în materie de bijuterii, cum ne-a lăsat să aflăm, amator de fineţuri, ce mai, e prototipul suspectului...

— Chiar etalîndu-şi aceste date ?

— Asta nu prea merge, recunoscu Ion Roman. Numai să nu fie şi asta o metodă, de... În orice caz, de la ora şapte seara şi pînă la ora cînd s-a comis spargerea în Bucureşti am fost împreună. Sau eu la un metru în spatele lui, sau el la un metru în spatele meu... Numai dacă şi-a găsit complici în Bucureşti...

— Şi casa de fier cine a deschis-o, dacă după părerea dumitale singurul capabil să facă asta e Nico Nicola ? întrebă doctorul Tudor. O mai fi şi altul pe planeta noastră.

Era o oarecare nuanţă de ironie în vocea doctorului Tudor, dar Ion Roman n-o sesiză.

— Nu ! Un al doilea nu există, asta v-o spun ca expert, aşa mă consideră unii, în domeniul spargerilor de acest gen. Categoric ! Cunosc casa de fier a lui Avarian. E unică în ţară, şi prin cifrul secret cu care se deschide e unică în lume. Altul n-o putea deschide. Aşa că domnul Vicenzo Petrini nu poate să fie una şi aceeaşi persoană cu Nico Nicola... Dar mai există un suspect, mai există o pistă, numărul doi. Un alt italian, domnul profesor Moni Marinó. El n-a fost cu noi la teatru şi deci nu s-a întors cu noi după miezul nopţii ; dar, din fericire, se află încă în hotel...

— Se poate trece atît de uşor de la unul la altul ?

— În cazul Nico Nicola se poate imagina orice, răspunse Ion Roman. Se poate trece de la Vicenzo Petrini direct la dumneavoastră, ca să zic aşa. Cred că descifraţi exagerarea. În afară de geniu şi de metodă : fără urme, fără violenţă, Nico Nicola mai are o particularitate, cel puţin în legendă : nimeni nu l-a văzut decît deghizat, nimeni, nici măcar Scotland Yardul nu posedă o fotografie de-a lui. Chiar sub o mască oarecare. Nici vîrsta nu i se cunoaşte. Poate că şi naţionalitatea lui e o invenţie. Cine ştie unde trăieşte, sub ce nume, cu ce profesiune ? Un singur lucru e sigur : sărac nu este.

— Numai cu acest indiciu că nu e sărac, nu e prea uşor de identificat, zîmbi doctorul Tudor. Sînt cam mulţi oameni nesăraci pe lumea asta. Da... Povestea devine cam prea ciudată, nu atît din cauza spargerii, care, pînă la proba contrarie, poate fi totuşi un simulacru, sau opera vreunui geniu autohton, cît din cauza acelui mesaj misterios. Cine şi de ce a rostit numele lui Nico Nicola, cu douăzeci şi patru de ore înaintea unei spargeri, după toate aparenţele, neobişnuită ?

— Poate că răspunsul există undeva la Bucureşti, spuse Ion Roman. Şi noi sîntem aici...

Gîndul însă i se stinse înainte de a-l articula în cuvinte. Îşi aminti dintr-o dată spaima şi durerea de pe malul mării şi un val de sudoare îl inundă.

— Înţeleg... clătină doctorul Tudor din cap, după ce observă transformarea de pe chipul bătrînului. Poate că n-ar strica să luăm şi în cazul acesta cîteva măsuri de prevedere...

— Nu ştiu ce s-ar putea face... Cînd îmi amintesc accidentul, gata ! începe şi chinul cîtorva întrebări : Unde a dispărut Dan Ionescu, prietenul lui Radu Stoian ? La cinci şi un sfert după masă a plecat în oraş cu taxiul sicilianului, pe neaşteptate, altminteri şi-ar fi aranjat dinainte plecarea. De atunci n-a mai dat nici un semn de viaţă. Mai bine de cinci ore...

— Şi de ce te îngrijorează atît de tare absenţa lui ? întrebă doctorul Tudor. A lipsit cumva în timpul nopţii ?

— Nu, nu din pricina asta. De altfel, la miezul nopţii, şi mai înainte, a fost eroul unei piese de teatru improvizate. O mie de oameni l-au văzut cu iubita alături : băiatul fără nume şi fata fără nume... Nu cred că vă interesează povestea. Nu, nici unul din băieţi n-a lipsit astă noapte. Doar dacă plecînd de aici după unu şi jumătate noaptea au ajuns la două în Bucureşti, ceea ce numai cu gîndul e posibil. Altceva s-a întîmplat. Dan Ionescu are, adică avea un costum de pescuit subacvatic. Costumul i-a dispărut. Probabil că eri i l-a luat cineva, aşa crede. Au fost mulţi oameni, mulţi excursionişti care au cutreierat hotelul şi pensiunea de peste drum, unde locuieşte Dan Ionescu. Sau i l-a luat unul din vizitatori, sau i-a făcut cineva o farsă... Numai că după ceea ce i s-a întîmplat lui Radu Stoian, dispariţia costumului... Nu ! nu, n-aş vrea să anticipez nimic... Dar nu pot scăpa nici de altă întrebare : De ce Radu Stoian nu s-a dus în larg cu ceilalţi înnotători ? De ce s-a oprit lîngă „Pescăruşul alb“ unde şi-a găsit moartea ? De ce a rămas acolo ?... După cum vedeţi întrebări grele, şi mai sînt şi altele, şi mai e vremea asta care îmbolnăveşte oasele, şi senzaţia că ne aflăm într-un pustiu... Fără lumină, fără telefon, fără...

Doctorul Tudor încercă să-l liniştească :

— Nici o grijă. Sînt absolut convins că se va găsi cel mai rapid mijloc de informare în momentul cînd vor apare alte concluzii, sau alte păreri cu privire la cauza decesului.

— Oare nu putem lua în consideraţie şi ipoteza unei sinucideri în cazul lui Radu Stoian ? întrebă pe neaşteptate Ion Roman. Ceva parcă se întîmplase cu băiatul...

— Mi se pare imposibil, răspunse doctorul Tudor. Orice sinucidere se realizează, practic, într-o fracţiune de secundă : clipa în care se apasă pe trăgaci, clipa în care se înghite pilula, clipa în care începe saltul în vid, clipa în care se răstoarnă scaunul de sub picioare... Dacă actul practic al sinuciderii ar dura mai mult timp, ar exista foarte puţin sinucigaşi pe lume. Prin absurd, un înotător ar putea *încerca* să se sinucidă în apă, prin înec, dar dacă nu beneficiază de anumite condiţii : izolare, depărtare, singurătate, furtună, sau dacă nu-şi va lega cine ştie ce greutăţi de picioare, gestul lui va deveni o simplă tentativă. Ori va ieşi singur la mal, ori îl vor scoate alţii...

— Cam aşa m-am gîndit şi eu, deşi nu sînt înotător, spuse cu durere Ion Roman. Oare n-ar fi mai bine să schimbaţi cîteva cuvinte cu ziaristul Vladimir Enescu ? A fost şi el martor la accident şi e unul din primii clienţi ai hotelului. Şi în plus e foarte interesat de tot ceea ce se întîmplă în jurul lui.

Doctorul Tudor ezită doar o clipă :

— Să trecem convorbirea asta în cadrul măsurilor de prevedere, ca să nu pară că forţăm lucrurile. Şi poate că ar fi bine, tot ca măsură de prevedere, să-l cunoaştem şi pe avocatul Gilbert Pascal, vicepreşedintele societăţii de asigurări Universala.

Ora 21,45

Ion Roman reveni la masa din mijlocul salonului parcă mai obosit ca înainte.

— Nu l-am găsit pe Vladimir Enescu în cameră... sau poate că dormea, deşi nu-mi vine să cred. Am bătut în uşă

de cîteva ori şi nu mi s-a răspuns. Uf, e o adevărată aventură să circuli pe coridoarele hotelului în bezna asta. Mereu te împiedici de ceva, mereu aştepţi să te izbeşti de ceva...

— Sau să te izbească ceva... îi duse doctorul Tudor gîndul pînă la capăt.

— Chiar aşa... încuviinţă bătrînul. Domnul avocat Gilbert Pascal mi-a răspuns, chiar foarte repede. L-am rugat să poftească în hol pentru cîteva minute. Cu tot întunericul am văzut cum se îngălbeneşte...

Chiar în clipa aceea răsunară paşi pe scări. Avocatul se ivi în raza de lumină. Păşea prudent, cu mîna dreaptă întinsă. Numai după ce-şi rotea mîna într-un anumit spaţiu, probabil şi piciorul, pentru a dibui eventuale obstacole, înainta cu cîte un pas. Întunericul parcă-l sufoca.

Ion Roman făcu prezentările cu politeţe rece, formală. Doctorul Tudor îl invită pe noul venit să ia loc într-un fotoliu, în faţa lui Ion Roman. Avocatul nu întrebă nimic şi nu ceru nici o explicaţie. Acceptă docil invitaţia şi aşteptă. Ion Roman se uită spre doctorul Tudor cu nişte priviri care lăsau să se înţeleagă că, fără a fi întrebat, avocatul ar fi în stare să tacă pînă dimineaţă. Aceasta era şi impresia doctorului Tudor. Tonul cu care rostise cele cîteva vorbe convenţionale, atitudinea tăcută, retrasă, mişcările nesigure ale mîinilor, erau ale unui om care trăieşte o teamă nelămurită, sau o emoţie neobişnuită. Orice cuvînt, chiar sentinţa unei condamnări la moarte ar fi însemnat o uşurare pentru el.

— V-am ruga să ne ajutaţi cu cîteva informaţii, începu doctorul Tudor. Dar mai întîi v-am ruga să ne iertaţi pentru că v-am deranjat la o oră nu prea potrivită.

— Vă rog, vă rog... se grăbi avocatul să-şi arate amabilitatea şi înţelegerea. Vă pot sta la dispoziţie chiar şi un sfert de oră, dacă vă e necesar...

Doctorul Tudor nu dădu nici o importanţă transformării de ultimă clipă a avocatului, acelui sfert de oră generos şi neaşteptat care mărise ochii lui Ion Roman. Îl întrebă direct, fără nici o introducere :

— Sînteţi în relaţii de afaceri cu Igor Avarian ?

Uimirea lui Ion Roman se mutase pe faţa avocatului, accentuîndu-i expresia de copil îmbătrînit :

— Iiigor Aaavarian ? se bîlbîi el. Biiijutierul ?... Bineînţeles. Am încheiat cîteva contracte de asigurare.

— Cîteva ? insistă doctorul Tudor.

— Da, cîteva... Aceasta a fost dorinţa clientului : contracte separate pe diferite valori.

— Printre aceste contracte, continuă doctorul Tudor, există şi unul special, de o valoare care iese din comun ?

— Întocmai... răspunse avocatul Gilbert Pascal, fără nici o urmă de ezitare.

— Aţi putea să ne furnizaţi cîteva amănunte cu privire la condiţiile şi conţinutul acestui contract special ?

Avocatul Gilbert Pascal îşi încrucişă braţele pe piept şi spuse aproape cu părere de rău :

— Din păcate, aşa ceva este imposibil. Absolut imposibil ! Numai cu aprobarea Consiliului de administraţie... şi în primul rînd cu aprobarea celeilalte părţi.

— Chiar în cazuri excepţionale ? insistă doctorul Tudor.

— Numai în cazuri excepţionale ! răspunse imperturbabil şi foarte stăpîn pe sine avocatul. În mod obişnuit asemenea contracte nu sînt cunoscute şi în mod categoric nu sînt date publicităţii. Fac parte din categoria contractelor de mare risc, în aspectul lor social. Fiţi siguri însă că ele nu contravin cu nimic legilor scrise şi nescrise. Sînt asemeni pariurilor făcute între două părţi, un fel de pariuri oarbe. Numai marea lor valoare obligă o parte, sau alta, la legalizare. Există şi cazuri cînd asemenea contracte sînt numai orale...

— Comiteți o indiscreție, sau vă considerați în culpă față de Consiliul de administrație, dacă ne spuneți care din părți în contractul acesta special a susținut legalizarea ?

Nici de data aceasta avocatul Gilbert Pascal nu ezită cu răspunsul :

— Societatea... Ea a insistat asupra legalizării...

— Deși... clătină doctorul Tudor din cap și făcu o pauză scurtă, la o analiză chiar foarte sumară, societatea era prima beneficiară, sau chiar singura beneficiară a unui contract oral. Pare puțintel cam ciudat...

— Mi-ați cerut un singur răspuns, îi aminti avocatul.

Doctorul Tudor îl privi o clipă mai atent :

— Da... Ar fi o singură explicație... Anumite amănunte din biografia lui Avarian v-au obligat la legalizare. Dar și în cazul acesta apare o enigmă... numai dacă nu v-ați gîndit la justificări eventuale, nu față de Avarian, ci față de o a treia parte, necunoscută și extrem de redutabilă...

Avocatul Gilbert Pascal ascultase, năucit, presupunerile doctorului Tudor. Reuși totuși să îngîne o frază :

— Îmi este imposibil să vă spun altceva decît că sînt foarte uluit...

Doctorul Tudor trecu brusc la atac :

— Nu știu dacă vă aduc o veste bună. Fiți însă sigur că e reală și că sînt împuternicit formal să v-o aduc la cunoștință.

Pauza era intenționată. Avocatul părea hipnotizat. Îi încetase și respirația.

— Da... continuă doctorul Tudor. Magazinul lui Avarian a fost cambriolat...

Din nou pauză. Gilbert Pascal își revenea vizibil. Avea o mare putere, un talent sau un instinct al metamorfozei. Răsuflă ușurat, ba făcu și un efort să zîmbească.

Ion Roman, care nu mai știa ce să înțeleagă din duelul celor doi, deschise un carnet și se prefăcu că notează ceva, dar gestul lui nu avu nici un efect asupra avocatului.

— Da... reluă doctorul Tudor. N-a dispărut nimic din vitrine, nici măcar n-au fost deschise. În schimb, casa de fier de la etaj a fost găsită goală...

Pe faţa avocatului zîmbetul deveni grotesc. Chipul lui era acela al unui copil arierat care, întrebat cît e ceasul răspunde, hlizindu-se : Aha, vrei să mă duci...

— Imposibil... găsi el alt cuvînt. Dar e şi imposibil să fie o farsă. Oare ?

— Era chiar atît de mare valoarea asigurării ? încercă doctorul Tudor să smulgă un răspuns într-un moment, pare-se, propice.

— Îmi este imposibil să vă răspund... Dar aş vrea să vă întreb ceva : Dumneavoastră chiar sînteţi doctorul Alexandru Tudor ? Nu e o mistificare ?...

Avocatul bîiguia. Nici nu se uita la doctorul Tudor şi nici nu-i aştepta vreun răspuns.

— Dacă sînteţi chiar dumneavoastră, înseamnă că totul e adevărat... Vă rog să mă iertaţi. Îmi este imposibil să vă răspund. Şi cred că ar fi şi inutil din clipa aceasta. Vă rog să-mi permiteţi să vă părăsesc înainte de a fi trecut sfertul de oră...

Şi fără să aştepte răspuns, avocatul îi părăsi, după ce-şi înclină încet capul. Păşea la fel ca înainte, prudent, bîjbîind obstacolele, dar parcă mai repede.

— La început am crezut că-i o cîrpă, spuse Ion Roman, după ce salonul nu mai primi nici un ecou. Şi tocmai cînd i se apropie cuţitul de beregată, din muribund devine piatră...

— Da... încuviinţă doctorul Tudor fără destinaţie. Ceva s-a întîmplat cu el. L-am simţit şi eu la început cu streangul deasupra capului, şi vestea cea rea l-a făcut lucid, ca un boxer *groggy* care se trezeşte în urma unei lovituri cumplite. Deci cauzele neliniştei lui sînt de altă natură... pentru că în materie de afaceri e un personaj absolut remarcabil.

Ion Roman nu ştia ce valoare să dea calificativului : plus sau minus ?

Căpitanul Vintilă ajunse în port chiar în momentul cînd se anunţa că vaporul spre Istambul va pleca irevocabil peste jumătate de oră. Portul avea uzină proprie, dar şi aici lumina era nesigură şi bolnavă. Numai un motor funcţiona din plin, alte două erau ţinute în rezervă.

După ce îl puse la curent pe şeful vămii cu situaţia excepţională şi primi asigurări că se va face un nou control vamal fără nici o posibilitate de eroare, căpitanul Vintilă porni în căutarea lui Vicenzo Petrini. Îl descoperi lesne, printre cei cîţiva pasageri care moţăiau în bar, după haina lui ca o redingotă şi după pantalonii golf. Îl acostă imediat declinîndu-şi calitatea şi rostul misiunii sale :

— Căpitanul Vintilă Vintilă. Sînt într-o misiune cam delicată, de aceea o însoţesc cu scuzele de rigoare.... O situaţie excepţională ivită în ultima clipă, ne obligă să facem un control suplimentar şi foarte riguros, în ceea ce priveşte bagajele, fiecărui pasager...

Vicenzo Petrini îşi opri foarte greu un protest vehement. Figura i se întunecase şi ochii îi scăpărau.

— Şi de ce, mă rog, vă adresaţi special persoanei mele ? întrebă el tăios. De ce nu se anunţă la megafon ?

Căpitanul Vintilă se simţi prins pe picior greşit. Căută o scuză şi se agăţă de prima care-i veni în minte :

— E un control general, toţi pasagerii trebuie să se supună, fără excepţie... M-am adresat dumneavoastră pur şi simplu ca să vă ţin de urît, pînă vă va veni rîndul...

— Aşa ceva nu accept ! spuse foarte ferm sicilianul. Cu alte cuvinte mă ţineţi sub escortă. Pe ce bază ?

— M-aţi înţeles greşit... zîmbi căpitanul Vintilă. Ştiu că aţi locuit la hotelul Lux şi n-am vrut să vă aduc la cunoştinţă o veste, într-adevăr tristă, dar totuşi un subiect de conversaţie. Poate chiar util pentru mine...

— S-a întîmplat ceva la hotel ? întrebă neînorezător Vicenzo Petrini. Sau e un alt pretext...

O voce bărbătească începu să se audă la megafon :

„Rugăm pasagerii pentru Constantinopol să se prezinte încăodată la controlul vamal împreună cu toate bagajele. Vaporul pleacă peste jumătate de oră. Controlul este absolut obligatoriu.“

— S-a întîmplat ceva la hotel ? repetă Vicenzo Petrini întrebarea, însă cu alt ton, de parcă anunţul de la megafon l-ar fi liniştit. Ceva rău ?

— Tragic... spuse căpitanul Vintilă. Unul din tineri, un anume Radu Stoian, s-a înecat. Mi se pare că l-aţi cunos...

Dar se opri pentru că figura sicilianului deveni palidă ; tot sîngele i se scursese din obraji.

— Nu se poate ! şopti el cu durere şi tremur în glas. Nu se poate ! Era un înotător bun. Poate că e totuşi un pretext de discuţie şi de escortă.

— Din păcate, nu ! îi răspunse cam aspru căpitanul Vintilă. S-a înecat, pe la ora şapte şi ceva, chiar în apropierea unei bărci cu pînze.

Tulburat şi cu faţa schimonosită de durere, italianul se lăsă moale într-un fotoliu. Cu mîini tremurînde deschise servieta de voiaj şi scoase dinăuntru o sticlă de coniac Napoleon. Apoi făcu un semn către unul din chelneri, un semn inutil, pentru că Argusul în negru se apropia de masă cu două cupe de cristal, ca două clopote întoarse.

— Coniac Napoleon ! îşi mări el ochii pînă la limită. N-am mai văzut de şapte ani.

— Coniac Napoleon... repetă încet sicilianul. L-am cunoscut la o sticlă de coniac Napoleon. Pe el şi pe ceilalţi băieţi. Erau cinci sticle în pivniţele restaurantului. Asta e ultima. Celelalte le-am băut împreună.

Cu mişcări încete deşurubă dopul greu de metal, îl trase afară şi pe cel de plută, apoi turnă în pahare, meticulos, elegant. Aranjă dopurile la loc şi lăsă sticla pe masă. Parcă oficia un ritual. Ridică paharul, îl privi la lumina care se înteţise, lăsă să se scurgă cîteva picături, apoi şopti cu glas înecat :

— *Sit tibi terra levis !*

Căpitanul Vintilă îl imită întocmai, ca fascinat, numai cuvintele le rosti în limba română :

— Să-i fie ţărîna uşoară !

Sorbi din pahar şi avu senzaţia că i se umple gura de gusturi şi mirezme necunoscute. Numai figura sicilianului, şi mai întunecată de durere, şi ochii lui care exprimau o suferinţă grea, neputincioasă, îi opriră cuvintele de laudă pe buze. Imposibil ca sicilianul să fi jucat teatru. Avea lacrimi în ochi, lacrimi adevărate care nu mai puteau fi oprite.

Din nou răsună vocea aceea bărbătească la megafon. Nu mai era nimeni la bar, în afara celor doi băutori de coniac Napoleon. Don Petrini tresări şi parcă înţelese că anunţul i se adresează lui :

— Îngrozitor, Dumnezeule ! şopti el. Da... trebuie să plec. Nu mai pot să rămîn ! Îngrozitor !... Aş avea totuşi o rugăminte : să le duci celorlalţi băieţi de la pensiune sticla asta de coniac, lui Dan sau lui Paul. Şi să-i rogi să verse o picătură şi pentru Radu...

Mai mult nu izbuti să rostească. Nici cuvintele de rămas bun. Ochii i se umplură iarăşi de lacrimi, iar vinele gîtului păreau gata să plesnească. Îşi luă servieta, valiza, sacul cu haine, şi porni încet, clătinîndu-se, gata să cadă. Nici măcar coniacul nu şi-l băuse, dar asta n-o ştiau decît chelnerii care îi pîndeau paharul. Căpitanul Vintilă şi-l bău însă pe al lui pînă la ultima picătură, dar tot nu putu să scape de gustul amar şi dureros care-i umpluse dintr-odată gura.

Ion Roman se întorcea dintr-o recunoaştere inutilă.

— Nici o schimbare, spuse el. Aceleaşi lumini bolnave la geamuri şi aceleaşi umbre. Dan Ionescu tot n-a sosit, iar Paul Soran tot răstignit pe pat, mut, şi cu gazda alături care-l păzeşte ca o tigroaică. Asta trebuie să fie maşina medicului legist.

Se vedeau prin geam fascicole de lumină şi se şi auzea zgomotul unei maşini care se opreşte. Dar nu apăru medicul legist ci unul din infirmierii care însoţiseră cadavrul.

— De fapt ţin loc de telefon, părea că se scuză infirmierul. Domnul doctor e foarte ocupat cu cadavrul şi m-a trimis pe mine aici cu un raport verbal. Zicea că mai are încă de furcă pînă să ajungă la ceva sigur. Pentru asta m-a trimis. Pînă acum nu poate spune din ce cauză a murit tînărul acela. S-au ivit complicaţii şi vă roagă să mai aşteptaţi. Zicea că sînt complicaţii mari şi s-ar putea să fie nevoie de autopsie. Era foarte nervos, domnul doctor. Zicea că n-ar strica să fiţi în stare de alarmă, că e mai bine aşa, chiar dacă o să-şi ceară scuze pe urmă... Staţi să socotesc... Va să zică : mai are de furcă... nu e nimic sigur... încă nu se ştie cauza... sînt complicaţii mari... să fie alarmă... nu-i e teamă de scuze... Zicea să repet toate astea şi apoi să plec fără întîrziere. Ceeea ce : bună seara !...

Infirmierul se făcu nevăzut într-o clipă. Ion Roman parcă atîta aştepta :

— Aţi văzut ?... Mi-am închipuit de la început că s-a întîmplat altceva acolo, lîngă barcă, nu un simplu accident...

— Tot ce se poate, încercă să-l tempereze doctorul Tudor. Dar şi atacurile de cord, mai ales cînd se întîmplă în largul mării, intră tot în categoria accidentelor. Asta nu înseamnă că nu trebuie să ne preocupe semnalul de alarmă pe care ni-l

transmite medicul legist. De fapt e singurul lucru mai clar din raportul infirmierului...

— Nu ştiţi cît e ora exactă ?

Întrebarea lui Ion Roman era absolut inoportună şi fără rost, dar nu şi fără cauză, gîndi doctorul Tudor. Oare ce anume determinase întrebarea ? Probabil descoperirea vreunui intrus... Întorcîndu-şi capul, zări o umbră înaintînd spre masa din mijlocul salonului. Ion Roman, care ocupa un loc mai propice, o observase mai de mult. Apropiindu-se de sursa de lumină, umbra deveni un bărbat grav şi impunător, atins de o oboseală distinsă, superioară, deşi figura lui părea crispată, fixată într-o asemenea mască. Şi tusea prin care-şi anunţa prezenţa era forţată.

— Îmi permiteţi, vă rog... spuse el înclinîndu-şi imperceptibil capul. Sînt arhitectul Andrei Dorian.

— Vă rugăm... îi răspunse Ion Roman cu un gest plictisit. Luaţi loc.

Probabil pentru a da impresia unui om care are noaptea de lucru, arhitectul Dorian îmbrăcase un halat de cameră, de culoare vişinie, foarte elegant, dar care nu se asorta de loc cu pantalonii impecabili, de seară, şi cu pantofii fini şi ascuţiţi, pe care şi un copil i-ar fi suportat cu greutate. Nu părea de loc o uniformă lejeră, de lucru, combinaţia vestimentară a lui Dorian.

— Poate că vă deranjez, începu el, însoţindu-şi vorbele cu mişcări nesigure şi neterminate, de om încurcat. Sînt convins că aveţi altă misiune aici, dar situaţia mă obligă să apelez la calitatea dumneavoastră de poliţişti.

Doctorul Tudor îşi întoarse, dezamăgit, privirile în altă parte. Ion Roman, uimit, se uită în ochii arhitectului, căutînd mai ales luciri de batjocură. Dorian nu clipi.

— V-a ameninţat cineva ? întrebă la inspiraţie Ion Roman. Sau poate că v-a insultat cineva ?

— O, nu ! îndepărtă arhitectul cu un gest degajat întrebările. Pentru aşa ceva nu v-aş fi deranjat. Nu pentru că le-aş considera fleacuri, ci pentru că le-aş rezolva singur şi cu toată fermitatea de care sînt capabil.

Doctorul Tudor se mişcă încet în fotoliu, şi fără să se uite la arhitect întrebă :

— Probabil că aveţi de făcut o reclamaţie...

— Exact ! confirmă Dorian. Mi-a dispărut, probabil în cursul acestei zile, un obiect foarte preţios : o tabacheră de aur, încrustată cu diamante, care a aparţinut cîndva unui principe veritabil...

— Puteţi face o evaluare exactă ?

Arhitectul Dorian nu se aştepta la o asemenea întrebare. Privi insistent în direcţia în care se afla doctorul Tudor, dar penumbra în care acesta se retrăsese era de nepătruns. Răspunse cu o voce nesigură :

— Îmi este foarte greu... pentru că nu e vorba numai de valoarea propriu zisă. Evident, dacă ţineţi cu tot dinadinsul şi dacă e într-adevăr necesar, aş putea rosti o anumită sumă...

— Aţi cercetat bine camera ? întrebă doctorul Tudor. Aţi căutat în celelalte costume ? În pijama, în halat, sub pat ?

Temîndu-se de o ironie ascunsă şi de insinuări cu explozie întîrziată, arhitectul Dorian răspunse de-a dreptul ostil :

— Mi-am imaginat că mă adresez reprezentanţilor autorităţii creată pentru asemenea situaţii. Evident, dacă am greşit, făcînd o confuzie regretabilă, sînt gata să-mi cer scuze... E vorba de dispariţia unui obiect de valoare...

— N-aţi comis nici o greşală, îl linişti doctorul Tudor. Mai devreme sau mai tîrziu tot trebuia să facem cunoştinţă...

— Nu ştiu ce trebuie să înţeleg...

Doctorul Tudor nu-i luă în seamă întrebarea. Îşi continuă, calm, ofensiva :

— Fiind vorba de o dispariţie şi nu de o pierdere, poate că aveţi o bănuială... Personalul hotelului...

— O, nu ! îl întrerupse arhitectul. În fiecare an vin la acest hotel, personalul nu s-a schimbat, şi nu mi-a lipsit niciodată nimic. Evident, am o încredere oarbă în personalul hotelului, pînă la ultima îngrijitoare...

— Cum doriţi... Deci excludem personalul hotelului.

— Vedeţi... înghiţi de cîteva ori în sec arhitectul. Nu mă gîndesc la un furt propriu zis. Evident, nici la o farsă. Ci la o... la un fenomen de atracţie... Poate că unul din clienţi a simţit o tentaţie... a fost fascinat în asemenea măsură...

— Aveţi în vedere pe cineva anume ?

— O, nu ! Faptul că tabachera a născut admiraţia unuia sau altuia nu înseamnă încă nimic. Domnul Enescu, de pildă, care are un gust estetic foarte dezvoltat, poate chiar rafinat... sau domnul Vicenzo Petrini, colecţionar celebru...

— Cînd aţi remarcat dispariţia tabacherei ? întrebă doctorul Tudor pe neaşteptate.

— Cînd am plecat spre plajă încă o aveam la mine... Dar întrucît nu obişnuiesc să fumez după baie, şi mai ales impresionat de accident... Am constatat dispariţia ei abia acum cîteva clipe. Impresia mea e că a dispărut pe plajă...

— Da... înţelese doctorul Tudor. Domnul Vicenzo Petrini fiind în imposibilitate de a...

— Vă rog ! Vă rog ! se repezi arhitectul. Nu vreau să insinuez nimic la adresa domnului Vladimir Enescu. Şi domnul avocat Gilbert Pascal şi-a manifestat admiraţia faţă de tabacheră, dar aceasta nu înseamnă cîtuşi de puţin...

— Exact la el mă gîndeam ! îi răspunse doctorul Tudor. De la început mă gîndesc la el.

Arhitectul Dorian rămase o clipă descumpănit :

— Adică dumneavoastră vă închipuiţi că...

— Nu... îl întrerupse doctorul Tudor. Tocmai pentru că am această profesiune mă feresc să aduc acuzaţii nefondate. La altceva mă gîndeam : poate că aţi uitat tabachera în camera domnului avocat Pascal cu cîteva clipe mai înainte.

Arhitectul Dorian se ridică foarte bățos din fotoliu :

— Consider aceasta o insinuare și ca atare...

— Vă rog ! îl calmă sever doctorul Tudor. V-am amintit o simplă vizită pe care i-ați făcut-o domnului avocat Pascal.

— Adică... ? mai făcu o încercare arhitectul Dorian. Evident, înțeleg. Probabil că v-a informat domnul Enescu...

— Încă n-am avut onoarea să-l cunosc, îi zîmbi doctorul Tudor. În privința asta puteți fi liniștit. Dumneavoastră ne-ați informat. Ne-ați spus mai multe decît v-ați închipuit că ascundeți.

În loc să părăsească amenințător holul, cum îi trăzni în minte în prima clipă, și cum se aștepta Ion Roman, arhitectul Dorian preferă să-și reia locul în fotoliu. Doctorul Tudor îl scuti de un moment care se anunța cam penibil :

— Vă îngrijorează atît de mult cambriolajul de astă noapte din Capitală ?

— Enorm ! răspunse arhitectul Dorian, lepădîndu-și într-o fracțiune de secundă toate măștile.

— Sînteți și dumneavoastră membru în Consiliul de administrație al societății „Universala" ?

— Mai mult !... tremură vocea lui Dorian. Sînt unul din giranții semnatari ai contractului. Dacă prin absurd societatea dă faliment, atunci sînt eu cel obligat să onoreze contractul, ceea ce ar echivala...

Dar arhitectul avu puterea să se oprească.

— În cazul acesta, insistă totuși doctorul Tudor, poate că aveți dreptul, sau chiar datoria, să ne furnizați cîteva amănunte despre contract.

— Imposibil ! se retrase arhitectul după o clipă de gîndire. De altfel, nici eu nu cunosc prea multe amănunte. Evident, pare ciudat, dar acesta e adevărul. A fost un contract orb... Dar eu tot mai sper că spargerea e o farsă sinistră...

— O întrebare totuşi apare, cea mai ciudată, spuse doctorul Tudor. Aţi girat, prin semnătură, un contract care nu excludea totuşi un risc din partea dumneavoastră, probabil un risc extrem de mare, dacă era cît pe-aci să folosiţi cuvîntul „faliment“ sau poate altul şi mai grav : „sinucidere“...

Arhitectul Dorian se ridicase, vădit tulburat, din fotoliu, dar doctorul Tudor îşi continuă întrebarea :

— Ar părea cu totul nefiresc ca un om să-şi asume riscul falimentului, poate altul şi mai grav, fără să impună părţii celeilalte anumite condiţii care să merite acest risc...

— Consideraţi totul un pariu, ceea ce a şi fost ! spuse ca o invitaţie la încheierea discuţiei arhitectul Dorian.

— Dar nici nu încerc altceva, zîmbi doctorul Tudor. Numai că orice pariu se face din două idei contrare... şi una din aceste idei, în cazul nostru, rămîne misterioasă...

— Cred că înţelegeţi, spuse arhitectul Dorian, recîştigîndu-şi tot calmul, caracterul voluntar al discuţiei noastre, evident şi gravitatea ei. Chiar dacă aş şti că destăinuind clauzele contractului va fi prins spărgătorul, chiar dacă dumneavoastră aţi şti asta, nimeni nu mă poate obliga să vorbesc. Eu am o singură obligaţie : să-mi respect semnătura. Atît.

— Înţeleg... fu nevoit să accepte doctorul Tudor. Avem totuşi scuza de a nu fi deschis noi această discuţie. Iar în privinţa reclamaţiei...

— Se retrage ! hotărî arhitectul. Dacă spargerea din Bucureşti nu e o farsă sinistră, tabachera devine un simplu grăunte de nisip faţă de un pumn de nisip. Merita s-o arunc pe geam pentru a afla, cu un ceas mai devreme, dacă mai are valoare.

Plecă fără măcar să spună bună seara.

— Şi ăsta s-a trezit în faţa cuţitului, spuse Ion Roman. A venit ca un maimuţoi şi pleacă ţanţoş, ca un leu. Oare de ce le place să-şi asculte prohodul ?

Bătrînul aştepta un răspuns, o afirmaţie, o negaţie, ori ce. Dar doctorul Tudor amuţi subit. Pur şi simplu pentru că nu era capabil de nici un răspuns. Spargerea din Capitală lua proporţii şi se complica enorm. Şi mai erau şi alte întrebări. Neliniştea îi dădea tîrcoale, şi era o neliniştе rea, agresivă.

Ora 22,35.

Lampa împrăştia o lumină palidă şi un miros înecăcios de gaz care cuprindea spaţii mai mari decît lumina. Ameninţat de furia şi de fascinaţia îndelungată a vijeliei, Vladimir Enescu se apărase scriind. Tăbărîse asupra caietului, şi aproape două ore şi jumătate i se destăinuise cu frenezie, fără să fie atent la ceea ce se întîmpla în jurul lui. Pînă ce stiloul îi căzu din mînă, brusc şi tot trupul îi deveni străin. Se trîntі pe pat, aşa îmbrăcat cum era, parcă aşteptînd ceva : o lumină, un răspuns, un gînd, o respiraţie. Ştia de ce nu mai poate să scrie. Se apropia un moment rău, care-i îngreuia picioarele şi-i împresura gleznele cu chingi de gheaţă... Îşi amintea cadavrul întins pe nisip, îşi amintea masca de groază cu care plecase spre veşnicie, îşi amintea, mai ales, gambele fine, de o perfecţiune feminină, încercuite jos, la glezne, de pete roz-vinete, abia vizibile...

Oare n-ar fi trebuit să scrie pentru ziar despre accident ?... Dar plumbul din glezne i se muta în mîini şi în umeri, iar ideile i se prefăceau în negură... Se sculă anevoie din pat şi porni spre uşă. Parcă auzise cîndva ciocănituri, dar atunci scria şi nu voia să vadă pe nimeni. Deschise uşa cu grijă, aproape fără zgomot, apoi privi în dreapta şi în stînga pe coridor. La capetele coridorului erau atîrnate lămpi mizerabile care mistificau şi exagerau bezna. I se părea că pornind spre una din lumini, corpul i s-ar fi izbit de obstacole ascuţite, sau de pereţi groşi de nămol. Privirile nu puteau să răzbească

întunericul care unea cele două puncte luminoase, iar liniştea era grea, o linişte de mormînt.

Reveni în cameră şi se apropie de fereastră, dar nu ca să privească. Îşi amintea vag : zgomote de maşini, claxoane înăbuşite, luminile farurilor, umbre stranii ca nişte santinele. Era sigur că se întîmplase ceva foarte grav, sau că trebuia să se întîmple ceva foarte grav, şi hotărî să-şi prelungească starea de incertitudine, să fie ultimul care să afle ceea ce se întîmplase. Se obişnuise, sau poate că profesiunea îl obişnuise, să amîne adevărurile violente, brutale, chiar şi atunci cînd evidenţa lor era o simplă problemă de demonstraţie, să le amîne pînă în ultima clipă, poate pentru a nu rata surpriza. Uneori îşi închipuia că între logica şi imaginaţia lui se stabilise cîndva o convenţie : logica nu avea voie să intervină decît atunci cînd imaginaţia, rostogolită prin toate spaţiile, obosea.

„Prostii ! îşi spuse el. Descoperiri de moment. Oare ce s-o fi întîmplat de e atîta vînzoleală ?"

Şi iar simţi nişte chingi strîngîndu-i-se în jurul gambelor şi valuri de sudoare încreţindu-i spatele. Îi era cald, ardea. Îşi scoase puloverul cu o mişcare furioasă. Cămaşa i se făcuse leoarcă de sudoare. Trebuia să se schimbe. Şifonierul era lîngă uşă. Plecă de la geam cu un regret nedefinit. Lampa începuse să fileze. Nu mai împrăştia lumină, ci pîlpîiri firave, şi mai ales umbre, ca nişte ancore ale întunericului.

Uşa şifonierului era încuiată. Nu-şi mai amintea dacă o încuiase sau nu, nu-şi mai amintea nici unde era cheia. În buzunare, nu, în broască, nu... poate pe masă sau pe vreo etajeră, sau o rătăcise, sau o pierduse pe plajă. Trebuia să forţeze uşa. Ca să nu facă zgomot prea mare, îşi propti umărul stîng în uşa secundară, împinse gradat, şi tot gradat trase cu mîna dreaptă mînerul uşii principale. Lemnul cedă brusc şi totuşi cu zgomot. O trozniturăde metal care scapă din încleştare şi se loveşte de ceva înfundat. Şi un ecou stra-

niu... Ba nu... Se auzeau lovituri încete în uşa camerei. Afară parcă se pregătea o nouă vijelie. Fulgerele înţepau ochii şi se apropiau canonade ucigătoare... Bătăile în uşă păreau mai insistente, mai sonore. Se mişca şi clanţa. N-avea altceva de făcut. Trebuia să preîntîmpine mişcarea de dincolo şi să deschidă el uşa. Ajunse acolo din două salturi tăcute. Prinse clanţa şi trase cu brutalitate. În faţa lui se afla Ion Roman.

— Aaaa ! Dumneavoastră... se linişti Vladimir Enescu şi îşi invită oaspetele înăuntru. Vă rog să mă scuzaţi. Întunericul ăsta e o adevărată pacoste...

— Te-am mai căutat, îi spuse ca o dojană Ion Roman. Acum un ceas, dar n-a răspuns nimeni. Lumină parcă se vedea...

— Am auzit, sau mi s-a părut că aud bătăi în uşă, dar n-aveam chef de nimic. Nici nu eram în stare să mă mişc de pe pat. Îmi atîrnau picioarele ca de plumb...

— Eşti încă sub impresia... accidentului ?

Întrebarea lui Ion Roman avea un ton ciudat, iar pauza se putea subînţelege ca o somaţie. Vladimir Enescu se temea că nu-şi va mai zăgăzui erupţiile :

— M-aş fi simţit mai bine dacă aţi fi rămas contabil. Cred că mă înţelegeţi... Nu ştiu, parcă aş fi forţat să vorbesc.

Ion Roman nu-i răspunse. Nici cu vorbe, nici cu gesturi. Nici măcar nu-l privi. Se ascunsese şi el, precum doctorul Tudor, jos, în hol, într-o penumbră tăcută.

— Dar pentru că sînteţi aici... continuă ziaristul, răsfoind, fără să privească, un caiet gros cu scoarţe negre, de piele. Şi pentru că nu mai am putere să mîzgălesc hîrtia... Da, uneori sînt bune şi vorbele... Nu e ciudat ? Am scris aici zeci de pagini, mă apucau zorii scriind şi tot nu-mi venea să las caietul din mînă. Cele mai stupide impresii... Nu stupide, banale, pentru că nu s-a întîmplat nimic important în săptămîna pe care am petrecut-o aici, cu băieţii şi cu don Petrini

şi cu ceilalţi, şi cu celelalte. Nimic important şi cu toate astea îmi scriam în fiecare seară însemnările, aşa cum îşi face, probabil, un copil rugăciunile... Iar acum n-aş fi în stare nici măcar un semn de exclamaţie să notez...

— Înţeleg... spuse Ion Roman. Cum s-ar zice ai ţinut un fel de jurnal. Asta e ceva...

— Nimic altceva decît o suită de banalităţi. Asta e ciudăţenia : despre nimicuri am scris, iar cînd m-am apropiat de dramă m-a cuprins paralizia...

— Din cauza emoţiei, încercă să-l ajute Ion Roman. Erai prieten cu el, aţi fost tot timpul împreună... Şocul a venit pe neaşteptate, adevărat moment de coşmar.

— Aşa l-am simţit şi eu : ca o scenă de coşmar, jucată însă de altcineva... Îl vedeam cum se agită, neputincios, la cîţiva metri de barcă... Am vrut să înot spre el, să-i sar în ajutor, dar m-a supt pîlnia de la Groapa mare. Abia am ieşit la mal. Paul trecuse deja de barieră, ajunsese la barcă...

— Eu l-am văzut cu binoclul, îşi aminti Ion Roman. I-am văzut faţa : numai teroare, cea mai cumplită mască a teroarei...

Vladimir Enescu nu se mai putu stăpîni :

— Nu ! Eu nu cred că Radu s-a înecat. Nu pot să cred asta ! I-am privit picioarele după ce l-a scos Paul la mal. De aceea nu pot să mai scriu un rînd. Gleznele lui parcă fuseseră prinse în nişte cătuşe de oţel. Se vedeau semnele. Radu nu s-a înecat. A fost înecat. L-a tras cineva la fund.

— M-am gîndit şi eu la asta, spuse Ion Roman, emoţionat de erupţia ziaristului.

— V-am observat de cîteva ori cum îi priveaţi gleznele. Am fost sigur că aţi remarcat semnele acelea ca nişte inele...

— Da, recunoscu bătrînul. Le-am remarcat. Poate că le-am şi căutat. Nu puteam să scap de imaginea aceea hidoasă... Dar noi nu avem voie să ne lăsăm conduşi numai de sentimente, sau de impresii, sau de aparenţe. Noi trebuie

să găsim fapte care să răspundă la cîteva întrebări, crude, reci şi ascuţite : Cine ? De ce ?

— Ştiu, ştiu foarte bine. De cîtva timp mă înţeapă şi pe mine aceste întrebări. Şi nu văd nici un răspuns...

— Nu s-a întîmplat nimic în săptămîna care a trecut ? întrebă Ion Roman. Eşti cel mai vechi client al hotelului. N-ai observat un fapt, sau un eveniment, n-ai observat nimic care să ne ducă spre un răspuns ? De regulă un om nu e ucis într-o secundă de furie, sau într-o clipă de inspiraţie rea. Aproape orice omor e consecinţa unui proces care se dezvoltă, mai ales în cazul nostru, dacă el se confirmă, bineînţeles ; un asasinat prin înec, cu spectatori în preajmă, cere mult sînge rece, cere preparative, îndrăzneală şi comportă, probabil, şi multe riscuri. Nu e rezultatul unei clipe de furie... Iar dumneata ne-ai putea ajuta foarte mult. Încearcă să-ţi aminteşti dacă nu i s-a întîmplat ceva deosebit lui Radu Stoian în ultimele zile, dacă n-a avut vreun conflict cu cineva, sau vreo neînţelegere...

Vladimir Enescu asvîrli caietul pe pat :

— Nu mă pot gîndi ! Ar însemna să caut un criminal aici, printre noi. E prea mult !... O crimă ca asta nu putea fi comisă din cauza unui conflict oarecare, sau a unei neînţelegeri... Poate să mi-am pierdut firea şi logica. Aş prefera un accident...

— Şi eu aş prefera un accident, spuse Ion Roman. Dar nu trebuie să ne luăm după preferinţe. Băiatul a murit sub ochii noştri şi asta ne obligă la ceva... nu numai la priveghi...

— Nu ştiu... se contorsionă Vladimir Enescu. Nu ştiu ce să cred şi nu ştiu ce să fac... E drept că Radu se schimbase mult în ultimele zile. Era neliniştit, nesigur, înspăimîntat, dar din motive obişnuite, deşi poate unice pentru el... Eternele conflicte sentimentale...

— Ceva, ceva am simţit şi eu, şi am şi auzit nişte vorbe. Dacă ai putea găsi şi nişte amănunte...

Ziaristul se simţi iarăşi cuprins de un val de revoltă. Spatele i se încreţise şi sudoarea îi ieşea prin toţi porii.

— Nu se poate ! se înfioră el. E ca şi cum aş umbla cu aparatul de fotografiat prin alcovuri străine. Dacă aş avea măcar un gram de certitudine...

Ion Roman înţelese că nu va putea înfrînge rezistenţa tînărului prin simple vorbe. Era mai bine să-l lase singur... cu întrebările iscate în timpul discuţiei, cu neliniştile agravate, şi cu orele de insomnie care-l aşteptau. Dar cînd ajunse în pragul uşii mai scăpă cîteva vorbe :

— Să dea Domnul să rămînem la această discuţie sentimentală, adică să ne înşelăm amîndoi. Dar tare mi-e teamă că vom fi obligaţi, foarte curînd, să ne uităm nu numai în alcovuri străine, ci chiar şi sub ele...

Vladimir Enescu îşi recîştigă într-o clipă luciditatea. Cuvintele lui Ion Roman trecuseră prin el ca un fulger de gheaţă. Oare cum puteau fi interpretate ? Ca o ameninţare ? Ca un avertisment ? Ca un semnal de alarmă ? Şi se trezi, fără voia lui, cu caietul cel gros în mînă.

Ora 22,50

— Şi eu sînt convins că ar putea să ne dea o mînă de ajutor, spuse doctorul Tudor după ce Ion Roman îşi termină relatarea. Depinde de felul cum va interpreta ultimele dumitale vorbe. Ca un semnal de alarmă ? Ca un avertisment ? Ca o ameninţare ?

— Vă rog să mă credeţi, îşi aminti bătrînul. Îmi venea să-i fur caietul şi nu ştiu dacă o să mă stăpînesc. Am eu presimţirea că se pot afla multe de acolo... Ăsta trebuie să fie căpitanul Vintilă. Şi dacă vine atît de grăbit...

Maşina frînase în plină viteză, iar zgomotul portierei închizîndu-se părea un pocnet de puşcă. Căpitanul tăie holul

în diagonală şi lovi, fără să-i pese, cîteva tăburete. Izbuti să fie calm şi să-şi aleagă cu grijă şoaptele :

— La înapoiere am trecut pe la morgă, şi ceea ce am aflat acolo e mai important decît ceea ce s-a întîmplat în port. Permiteţi-mi, deci, să încep cu sfîrşitul... Medicul legist a ajuns la concluzia fermă că decesul lui Radu Stoian nu se datorează înecului ci unui atac de cord. Autopsia specială va fi o simplă formalitate. Termenul *concluzie fermă* îi aparţine medicului. Ipoteza unei sinucideri trebuie exclusă. Ipoteza unui asasinat poate fi reţinută. Ipoteza unui accident încă nu poate fi îndepărtată cu desăvîrşire.

— Există şi o imagine posibilă a acestui accident ? întrebă doctorul Tudor. Sau numai o simplă ipoteză ?

— Ar exista o singură imagine, în concepţia medicului legist, răspunse căpitanul Vintilă.

— Probabil aceea de a-şi fi încurcat picioarele într-o funie rătăcită, sau într-o funie de ancoră, sau în cablul unei balize, spuse doctorul Tudor.

— Exact acestea au fost cuvintele doctorului ! se grăbi să confirme ofiţerul, fără să-şi ascundă admiraţia.

— Barca era prea departe de el, interveni Ion Roman, ca să ne putem gîndi la funia ancorei. Iar de baliză nici pomeneală. Nu rămîne decît posibilitatea unei frînghii, sau a unui cablu rătăcit. Dar asta cum se poate dovedi ? Cred că e cu neputinţă...

— Da... spuse doctorul Tudor. Corpul delict al unui probabil accident va fi foarte greu de găsit. Dar cred că există şi o altă cale pentru a se infirma sau confirma accidentul. De aceea ne aflăm într-un moment de suspensie.

Şi-l invită pe căpitan să-şi continuie raportul.

— Exact ! se supuse ofiţerul. În clipa de faţă se cercetează semnele de pe glezne şi se generalizează autopsia. Foarte repede ni se va trimite un raport amănunţit, precis şi definitiv.

— Oare ar putea să fie un accident? se întrebă Ion Roman cu voce tare. Abia acum îmi dau seama că ne aflăm într-un echilibru precar pe o sîrmă suspendată. Cam aşa simt...

— Te înţeleg, zise doctorul Tudor. E foarte gravă încercarea de a transforma un accident în asasinat. Din fericire însă aceasta poate rămîne o problemă de logică pură, şi deci şi gravitatea va fi imaginară, particulară şi gratuită. Negarea finală a problemei nu va aduce nimănui nici un prejudiciu. Lipsa de fapte va înlătura, firesc, premiza şi problema... Dar e incomparabil mai gravă încercarea de a transforma un asasinat în accident, pentru că se părăseşte domeniul particular şi gratuit al imaginaţiei, ajungîndu-se la negarea activă a unui domeniu viu, real : etica socială... Termenii încep să se distingă îndeajuns de clar. Cu datele pe care le avem în clipa de faţă, nici nu se mai poate vorbi de opţiune, ci pur şi simplu de datorie !

Se lăsă un moment de tăcere, pe care îl prelungi zgomotul unor paşi. Cineva cobora scara. Era ziaristul Vladimir Enescu. Veni de-a dreptul la masa din mijlocul holului.

— Mi se pare că v-am întrerupt, începu el. Voi căuta să fiu cît mai scurt. Am venit la dumneavoastră din două motive. Mai întîi de teamă că accidentul neputînd fi dovedit, dar nici negat, ar putea deveni cauza certă a dramei. Şi mi-e teamă, mi-e groază că o crimă ar putea fi transformată în accident. Nu vreau să jignesc pe nimeni, vreau doar să spun că în această balanţă cu două talere : accident şi crimă, trebuie să ne preocupe mai ales cel de al doilea.

— Nu jigneşti pe nimeni, îl asigură doctorul Tudor. De altfel, aceasta e şi concluzia noastră, care se aseamănă cu a dumitale chiar în expresia ei semantică. Totuşi vă mulţumim...

— Ca să fiu sincer, spuse ziaristul, o clipă am crezut că ideea mea va fi ca o explozie. În orice caz nu v-am ascultat pe la colţuri... Aşa că vă felicit...

Era un răspuns subtil la mulţumirile bizare primite, ceea ce îl determină pe doctorul Tudor să-l privească mai atent.

— Şi în al doilea rînd, continuă Vladimir Enescu, supunîndu-mă acestei idei trebuie să mă supun şi consecinţelor care vor decurge din expresia ei activă : ancheta, şi credeţi-mă nu sînt în stare să suport un interogatoriu, mai mult de teamă că aş putea fi nesigur, supra subiectiv, confuz, sentimental şi cretin. Mi-am călcat peste inimă, cînd am luat hotărîrea. Şi m-am grăbit să v-o spun ca să nu mai am timp să mă răzgîndesc. S-ar putea ca peste două minute să regret. Poftiţi ! Scrisul e foarte citeţ...

Îi întinse lui Ion Roman un caiet negru. Bătrînul îşi repezi mîna ca o viperă în atac.

— Îţi mulţumim foarte sincer, spuse el. Şi înţelegem cît de delicat este un asemenea gest...

— Ca să fiu sincer am aşteptat o asemenea apreciere, zîmbi Vladimir Enescu. Veţi găsi foarte multe inepţii acolo şi o groază de aiureli personale. Dacă puteţi să închideţi ochii... În sfîrşit, m-am gîndit că poate vă interesează atmosfera şi mişcările care s-au petrecut aici, şi relaţiile dintre noi şi poate şi alte fleacuri. Nu cred că vor fi de vreun folos, dar oricum m-aş fi simţit obligat să vă povestesc o droaie de lucruri şi tot acolo aş fi ajuns. La urma urmei...

Dar nu-şi continuă gîndul, ci se mulţumi să ridice din umeri, resemnat.

— Există posibilitatea să mai citim odată aceste însemnări ? întrebă doctorul Tudor.

— Nu înţeleg, spuse ziaristul. Cred că pînă mîine dimineaţă le puteţi citi de mai multe ori. Sau v-aţi referit la...

— Da... îl întrerupse doctorul Tudor. M-am referit la posibilitatea de a le citi altundeva, de pildă tipărite. Şi îmi permit să adaug că această posibilitate şi-a avut, probabil, rolul ei în determinarea gestului dumitale, dar asta nu în-

seamnă că mulţumirile noastre nu sînt sincere. Mai bine mai devreme, decît mai tîrziu...

— Da... recunoscu Vladimir Enescu aproape fără voia lui. Hotărîrea de a le publica m-a determinat să vă cedez caietul pentru cîteva ore. Aţi apăsat exact pe clapa adevărată. Din cauza asta a şi răspuns foarte prompt.

— Înclini şi sentimental spre ipoteza unui asasinat, sau e o opţiune pur etică ? întrebă pe neaşteptate doctorul Tudor.

— Cred că e o opţiune etică, răspunse Vladimir Enescu. Sentimental aş înclina spre ipoteza unei sinucideri, în nici un caz a unui accident. Radu părea foarte deprimat, chiar disperat...

— Sinucidere în apă ? se miră căpitanul Vintilă. În condiţiile date mi se pare imposibilă.

— Nu sinucidere în apă, adică nu efectiv în apă, îi replică ziaristul. Ci o sinucidere extravagantă, apa fiind un simplu decor. Dacă a înghiţit o doză de otravă pe mal ? Nu afirm nimic, ci lansez o simplă idee, o idee de ultim moment...

— Foarte interesant... reflectă doctorul Tudor. Şi ca idee de sinucidere... dar şi ca idee de asasinat !

— La asta nu m-am gîndit ! descoperi ziaristul. Dar mi se pare că n-am fost chiar atît de scurt cum m-am lăudat la început. Şi aş vrea să trec şi pe la pensiune. În camera lui Paul e lumină, şi de fapt sînt un criminal. Ar fi trebuit de mult să-l vizitez...

— Numai dacă eşti în graţiile tigroaicei, îl avertiză Ion Roman. Abia m-a lăsat să intru înăuntru. Iar dacă îl vezi pe domnul Dan Ionescu, te-am ruga să-l trimiţi aici pentru cîteva minute. O simplă formalitate...

— Aş avea şi eu o rugăminte, spuse căpitanul Vintilă. Ca să nu mai dau ochii cu dumneaei. Domnul Vicenzo Petrini m-a rugat să le duc băieţilor de la pensiune această

sticlă de coniac. A fost foarte afectat de moartea lui Radu Stoian. A îmbătrînit dintr-o dată cu zece ani şi, vă rog să mă credeţi, a început să plîngă ca un copil. Nici n-a avut putere să-şi şteargă lacrimile. A scos sticla din servietă şi am băut împreună în amintirea lui Radu, după ce am vărsat cîţiva stropi ca să-i fie ţărîna uşoară. N-am crezut că poate exista o asemenea băutură pe lume...

— Aaaa ! exclamă Vladimir Enescu. Coniac Napoleon ! Cît au pătimit băieţii, în prima noapte, din cauza lui ! Don Petrini a comandat două sticle ; băieţii s-au oferit, formal, să plătească măcar una... iar sicilianul le-a făcut hatîrul ! Apoi s-a apucat să ude florile cu coniac Napoleon, *grand fine champagne* !... Aşa că sticla asta nu e un cadou, ci o datorie. Dar tare mi-e teamă că nu va mai avea putere să-i înveselească...

Ora 23,10

— Şi în sala de aşteptare din port ? întrebă doctorul Tudor după plecarea ziaristului Vladimir Enescu.

— Nimic deosebit, răspunse căpitanul Vintilă Vintilă. Şeful vămii m-a asigurat că şi ţigările pasagerilor au fost controlate, şi tocurile de la pantofi, şi umbrelele, şi pasta de dinţi. Control total, fără nici o posibilitate de eroare, dar şi fără nici un rezultat. S-au descoperit cîteva găinării, dar cred că nu vă interesează : stupefiante, medicamente noi, corespondenţă clandestină, valută, totul în cantităţi neînsemnate...

— Corespondenţă clandestină !? se interesă Ion Roman. Nu s-a găsit aşa ceva la sicilianul nostru ?

— Nu. La el a fost cel mai simplu control, din cauza bagajelor : foarte puţine. Doar în servieta de mînă s-au găsit nişte ciudăţenii : articole din ziare vechi, în tot felul de limbi, şi o mulţime de afişe mici, tot pentru poligloţi şi tot îngălbenite. Reclame de circ, aşa mi-a spus vameşul. Nici nu le-a

dat prea mare atenție. A oprit unul singur, dar nu cerd că interesează...

— Nici eu nu cred, spuse doctorul Tudor. Cu atît mai mult acele mici găinării cu medicamente și stupefiante.

— Și totuși Marinó i-a înmînat, cam pe furiș, un plic bine îndopat, sicilianului, își aminti Ion Roman. Oare ce-o fi fost în el și unde a dispărut ?

— Un plic gol s-a găsit în servietă, printre reclame și afișe, răspunse căpitanul Vintilă. Poate că domnul Marinó nu i-a dat, ci i-a înapoiat ceva domnului Petrini : afișele și reclamele. Dacă vi se par importante...

— Tot nu mai e nimic de făcut, interveni doctorul Tudor. Și de altfel, dacă s-a înregistrat pînă și un plic gol la controlul bagajelor, eu cred că putem să ne luăm o piatră de pe inimă... ca s-o simțim mai grea pe cealaltă... Da... S-au cercetat hainele victimei ? Bagajele, camera ?

— Cîteva obiecte uzuale, răspunse Ion Roman. Nici în camera lui n-am găsit vreun indiciu. Două cărți, pe care le-am răsfoit. Nimic între file. Lenjerie curată, o garderobă redusă, dar elegantă, cu buzunarele goale, un portofel cu 2800 de lei în bancnote diferite, buletinul de identitate în sertarul noptierei, o fotografie artistică, solo, în buzunarul unei valize, împreună cu un abonament pe două linii de tramvai și cu un carnețel cu numere de telefon, în care nu am găsit nici un nume cunoscut, nici măcar pe al avocatului Gilbert Pascal, nici măcar o Elenă. Dar asemenea nume probabil că se țin minte...

— Și aici control total, acceptă doctorul Tudor. Sau aproape total. Halatul de baie ? Costumul ?

— Halat n-avea ! precizează Ion Roman. Dar costumul de baie l-am uitat. Mă gîndesc la buzunărelul pe care-l au unele costume de baie. Nu mi-a trecut prin minte în clipa aceea...

— S-ar putea să nu fie nimic, spuse doctorul Tudor. Dar pînă nu ne convingem cu mîinile și cu ochii noștri...

— Am înţeles ! se auzi vocea căpitanului Vintilă. Şi voi face tot posibilul ca să mă întorc şi cu raportul medicului.

— Perfect ! îl încurajă doctorul Tudor, apoi se întoarse către Ion Roman : S-ar putea afla de la cineva dacă Radu Stoian suferea de inimă ?

— S-ar putea, răspunse Ion Roman. S-ar putea afla chiar mai multe, dacă-mi veţi permite să deranjez unele persoane.

— Numai în cazul cînd primul răspuns va fi negativ... Pînă atunci nu putem conta decît pe bunăvoinţa şi pe înţelegerea celor din jur. Aşa cum nu putem ignora ideea ziaristului Vladimir Enescu, cea a sinuciderii extravagante, nu putem ignora nici posibilitatea unei crize cardiace normale...

— Am înţeles şi eu, zîmbi cam amar Ion Roman. Mă voi strădui să fiu un exemplu de politeţe.

Doctorul Tudor se ridică alene din fotoliu. Caietul cel negru îi atîrna greu în mînă, parcă ar fi fost umplut cu plumb.

— Dacă nu apar lucruri noi, sau foarte importante, se pregăti el de plecare, lăsaţi-mi un pic de răgaz. Nu ştiu de ce însemnările ăstea mă aţîţă. Poate numai din dorinţa sau din necesitatea de a găsi undeva un ajutor. Am cam căzut din cer aici şi întunericul care ne înconjoară nu e o simplă figură de stil. Dacă am putea dibui măcar o dîră de lumină în însemnările astea... Ei, dar pentru că ni s-au dat de bună voie, şi, mi se pare, numai pînă dimineaţă, trebuie să le exploatăm bine şi repede... Aş avea mare nevoie de două ore de linişte ; scrisul e într-adevăr citeţ.

Ora 23,25

Ingrijitoarea de la etajul întîi, o fată puternică, înaltă, cu nasul mare şi cu ochii ca nişte bile ce nu-şi găsesc locul, părea foarte încîntată că are de-a face cu un poliţist :

— Mi-a spus domnu' Banu de la recepţie că aveţi nevoie de mine, zîmbi ea către Ion Roman. Şi să ştiţi că ştiu o groază de lucruri. Am fost şi de zi şi de noapte toată săptămîna trecută.

Ion Roman o privi încruntat, convins că trebuie s-o tempereze repede şi ferm, ca să nu se pomenească, într-un minut, cu cine ştie ce amănunte despre lenjeria clienţilor.

— Nu e nevoie să te aşezi, i se adresă cu voce posacă. Vreau să ştiu dacă se poate vorbi cu domnul avocat Pascal, sau cu domnişoara Elena, fără să-i deranjăm prea mult.

— Vă stătea mai bine eri, cînd eraţi numai contabil, se răzbună îngrijitoarea. Dar facă-se voia dumneavoastră... Domnu' avocat Pascal e la domnu' arhitect ; stau amîndoi la masă, faţă în faţă, dar nu vorbesc, fumează. Parcă s-ar lua la întrecere... Iar duduiţa a rămas singură în cameră, de cînd a început furtuna. Cam un ceas şi jumătate a stat, foarte goală, în faţa oglinzii, tot pieptănîndu-se, iar de vreun ceas şi jumătate e tot în faţa oglinzii. Se îmbracă şi se dezbracă într-una. Şi-a încercat aproape toate rochiile şi celelalte. Acum o fi pe la jumătate...

Furios că nu izbutise s-o oprească la timp, Ion Roman aproape că se răsti la ea :

— Dacă nu s-a culcat s-o chemi imediat aici !... Adică s-o rogi să coboare pentru cîteva minute, izbuti bătrînul să se domolească. Iar dumneata să nu mai părăseşti camera !

Fata cu nas mare îşi opri brusc cutreierul privirilor. Faţa ei parcă voia să se ferească de o lovitură :

— Păi cum vine asta ? Şi dacă mă sună cineva ?

— Soneria nu funcţionează, i-o întoarse repede bătrînul. Iar dacă are cineva nevoie de dumneata, n-o să te strige, ci o să te caute în cameră. E limpede, nu ?... O rogi să coboare...

Îngrijitoarea îl părăsi bosumflată ; ba chiar avu impresia că se strîmbă la el de undeva din întuneric. Dar numai după cîteva minute se trezi cu Elena, singură, în faţa lui. Se stră-

dui să fie cît mai cald în scuze, apoi o pofti să ia loc într-un fotoliu, sub lumina lămpii.

— O zi foarte, foarte curioasă, spuse Elena aranjîndu-şi pliurile fustei ca o şcolăriţă. Ce de chestii, doamne ? Nici nu ştiu bine unde mă aflu. Parcă aş curăţa morcovi la o cazarmă, of !

Ion Roman nu avea chef să caute sensuri ascunse vorbelor Elenei. O aprobă leneş, în tăcere, dar profită de prima pauză :

— Nu cred că e momentul cel mai potrivit pentru o discuţie, începu el cu voce blîndă.

— Vai, dar nici nu-mi trece prin cap să mă plîng, îl întrerupse ea cu candoare. Decît să stau singură acolo, printre rochii şi mobile... Şi oglinda aia cu ape şi aţe. Ce caraghios ! Of !

— Totuşi e o oră tîrzie, se sperie Ion Roman. Şi mai ales sîntem obligaţi să aflăm cît mai repede anumite date despre Radu Stoian. Fii sigură că avem motive întemeiate...

— Despre cine ? întrebă Elena cu ochii mari. Despre cel care s-a înecat ? Dar de ce tocmai de la mine ?

Ion Roman îşi văzu mîinile încremenite în aer şi înţelese că atitudinea lui trebuie să pară ridicolă. Şi simţi brusc cum îi dispare toată bunăvoinţa şi politeţea.

— Nu aţi fost împreună aseară la teatru ? întrebă el.

— Aseară ? ! căută ea să-şi amintească. Aaaa, da ! Sigur că da. Am fost cu toţii, parcă şi dumneavoastră. Ne-a invitat Paul pe toţi, mi se pare. Mai bine nu mă duceam, of !

Dar oftatul se prelungi de astă dată şi fu urmat de un plîns scurt, întrerupt de silabe nedefinite. După două minute, faţa Elenei îşi regăsi zîmbetul pierdut, iar ochii, uitîndu-şi lacrimile, clipeau des, nefiresc.

Ion Roman se gîndi să-l imite pe doctorul Tudor : să întrebe şi să asculte, fără să-şi ridice ochii din pămînt, sau fără să şi-i desiipească de o ţintă aiurea.

— Am crezut că ați fost prieteni mai vechi...

— Oarecum, răspunse Elena. Ne-am cunoscut mai de mult, probabil ; am și uitat de cînd și de unde. Era un băiat drăguț și simpatic, dar cam insistent. Aaaa, să nu vă închipuiți cine știe ce ! De unde ! Îi plăcea să mă vadă. Spunea că-i place să se uite la mine ca la o floare. Cred că nici la braț nu m-a luat de cînd ne-am cunoscut, of ! Dar nici eu nu i-am oferit brațul !

Ion Roman se simțea victima unei farse. Îi venea să se uite în jur ca să-i descopere pe cei care rîdeau în hohote de el. Dar nu sesiză nici urmă de ironie sau de prefăcătorie pe chipul fetei. Iar vocea ei fusese de o naturalețe surprinzătoare. Atunci care moment era plăzmuit : cel petrecut cu 24 de ore înainte, sau cel pe care-l trăia acum ?... Izbuti totuși să se stăpînească :

— Nu știi dacă Radu Stoian a suferit vreodată de inimă ? întrebă el direct și rece ca la un interogatoriu.

— Cine ? se supuse imediat Elena întrebării ascuțite. Radu ? Boală de inimă la Radu ?... Zău, că-mi vine să rîd. E ca și cum ar spune cineva că eu sînt urîtă, sau că duduia Silvia Costin e o frumusețe. Să fim serioși, domnule... cutare...

— Ion Roman, se recomandă bătrînul, fără voia lui.

— Încîntată ! zîmbi imediat Elena. Mi se pare că același nume mi l-a spus și Tincuța, cînd m-a rugat să cobor jos. Dar de fapt pentru ce m-ați chemat ? Numai ca să știți dacă l-am cunoscut pe Radu ?

Ion Roman își ieși din fire :

— Ai putea totuși, măcar pentru cîteva clipe, să fii serioasă ? Să lași la o parte...

Ar fi vrut să spună : „prefăcătoria", dar se opri la vreme. La urma urmei ce-l interesau pe el relațiile mai mult sau mai puțin intime ale domnișoarei Elena ? Mai ales că nu era încă în stare să deosebească adevărul de aparențe. Fata părea că nu-i auzise întrebarea. Privirile i se goliseră, iar gura încerca

un rictus care trebuia s-o ducă la plîns. O zgudui cu o întrebare nouă :

— Stop ! Numai o secundă ! Ai avut azi, după masă, întîlnire cu el, la plajă, sau în apă ?

— Astăzi ? se supuse iarăşi Elena întrebării reci. N-am avut nici o întîlnire cu el. Şi nici nu puteam. Ne-am înţeles de la teatru să nu ne mai întîlnim. Nu putea să fie chiar atît de idiot. Cine, mă rog, v-a amăgit în halul ăsta ?

Era parcă răutate şi mai ales era o dorinţă de luptă în vocea şi în atitudinea ei. Ion Roman se hotărî să profite de momentul neaşteptat de luciditate :

— Domnişoară ! Nu ne interesează nimic altceva. Vrem să ne răspunzi, în măsura în care ştii acest lucru, dacă Radu Stoian a suferit de inimă, şi dacă azi după masă aţi avut întîlnire la plajă ? Fără multe vorbe : da sau nu ?

— Nu ! Nu ! răspunse fără nici o ezitare Elena. Nuuuu ! Şi dacă nu vă supăraţi, aş dori să nu mă mai întrebaţi nimic despre acest Radu Stoian.

Elena se ridicase în picioare, agresivă, rea, furioasă, aşa cum figura ei n-ar fi proorocit niciodată.

— Regret, îi răspunse Ion Roman, fără s-o privească, dar mai ales din clipa aceasta nu se poate face o astfel de promisiune. V-aş rămîne îndatorat dacă l-aţi ruga pe domnul avocat Gilbert Pascal să coboare jos pentru cîteva minute...

Ora 23.50

Avocatul Gilbert Pascal părea iarăşi ameninţat de o sabie nevăzută. Se aşeză în fotoliu fără să rostească un cuvînt şi nici nu părea că doreşte să deschidă gura. Ascultă scuzele lui Ion Roman dar nu răspunse prin nici un semn. Intenţionat, detectivul prelungi momentul de tăcere, pînă ce avocatul făcu

prima mişcare inutilă : îşi plimbă mîinile lungi de-a lungul picioarelor, oprindu-şi-le în apropierea călcîielor.

— Vă stau la dispoziţie, murmură el.

— Doar cîteva întrebări... foarte importante, exageră Ion Roman. L-aţi cunoscut pe Radu Stoian ?

— M-am aşteptat la întrebarea asta, răspunse avocatul. Bineînţeles că l-am cunoscut, aşa cum îmi cunosc toţi subalternii, toţi funcţionarii, mai ales pe cei capabili. Dacă vă interesează, atunci vă pot asigura că Radu Stoian a fost un funcţionar foarte înzestrat. De altfel, a evoluat foarte repede. Avea şi defectele lui, de ordin extra profesional... aşa cum fiecare om şi le are. În momentul de faţă se poate vorbi despre dînsul fără patimă, şi dacă am scăpat pînă acum anumite cuvinte despre el, mi le retrag şi-mi fac mea culpa. V-am spus: fiecare om cu tarele lui... Era un tînăr de mare viitor, asta sigur !

Ion Roman nu voia să scormonească un capitol care i se părea penibil. Se mulţumi să dea glas întrebării care-l durea :

— Nu ştiţi cumva dacă Radu Stoian a suferit de inimă ?

Avocatul Gilbert Pascal îşi îndreptă încet trunchiul. Figura i se înăspri, numai buzele îi jucau, îi tremurau. Era o clipă grea, care preceda o hotărîre grea :

— Vă voi răspunde foarte precis, dar mai înainte, v-aş ruga, în măsura în care se poate, bineînţeles, să-mi acordaţi şi dumneavoastră un răspuns asemănător la o întrebare care mă chinuie de cîtva timp : Întrebarea dumneavoastră e o simplă întrebare de circumstanţă, pentru un oarecare proces verbal, sau face parte dintr-un context foarte grav ? Precizez că răspunsul dumneavoastră nu va condiţiona răspunsul meu...

Ion Roman îşi aminti cuvintele doctorului Tudor despre avocat : „în materie de afaceri e un personaj absolut remarcabil", şi îi dădu întru totul dreptate. De aceea şi răspunse imediat :

— Face parte dintr-un context foarte grav...

— Mulţumesc, spuse avocatul cu vocea înecată de durere. Mi-am închipuit că s-a întîmplat ceva confuz şi grav acolo lîngă barcă... Nu, Radu Stoian n-a suferit niciodată de inimă. Repet: e un răspuns foarte precis. Funcţionarii noştri sînt obligaţi în fiecare an să-şi facă fişa medicală în vederea unui contract special de asigurare. Fişa lui face parte din categoria *zero doi*, cea mai avantajoasă pentru asigurat, cea mai riscantă pentru societate. Cred că mă înţelegeţi. Pentru o rată anuală derizorie, pe care o plătesc numai oamenii din categoria *zero*, ceea ce înseamnă sănătate perfectă, pot primi, ei sau beneficiarii, despăgubiri uriaşe, din categoria a doua, ceea ce înseamnă sute de mii de lei. În cazul lui e vorba, bineînţeles de un contract fictiv, de o idee de contract, dar care putea fi, foarte lesne, prefăcută în contract real.

— Înţeleg... Prin urmare, în mod sigur, Radu Stoian n-a suferit de nici o boală cardiacă.

— Absolut sigur! întări încăodată avocatul.

— De fapt, acestea au fost întrebările pentru care v-am deranjat, se scuză Ion Roman.

— Mulţumesc, spuse avocatul. Dar tocmai din cauza lor, cred că mai sînt dator cu un răspuns, mai bine zis cu o precizare.

Avocatul făcea eforturi vizibile ca să vorbească. Mîinile, maxilarele, buzele îi erau într-un tremur continuu:

— Da! se hotărî el. S-a făcut o confuzie. Domnişoara Elena încă nu e fiica mea, aşa cum se presupune aici. E o nepoată mai îndepărtată pe care o voi înfiia foarte curînd... Mai devreme sau mai tîrziu s-ar fi aflat, şi ar fi fost poate şi mai penibil.

Numai la această destăinuire nu se aşteptase Ion Roman. Dar felul cum se făcuse, şi mai ales încercările disperate ale avocatului de a-şi afişa o urmă de demnitate, îl îndemnară

să ridice din umeri a nepăsare. Scăpat parcă de o foarte grea povară, avocatul avu chiar puterea să zîmbească :

— Vă mulţumesc, spuse el. Şi aş fi fericit să ştiu că apele s-au putut limpezi, bine înţeles în măsura cuvenită, cu ajutorul răspunsurilor necesare... şi al răspunsului voluntar.

Ora 24

Lui Vladimir Enescu nu-i fusese prea greu să îndepărteze tigroaica din preajma lui Paul Soran. Cîteva fraze bine ticluite, un zîmbet, o ochiadă complice care ar fi vrut să spună : „Las pe mine că-l înzdrăvenesc eu..." şi femeia dispăruse undeva în întunecimile pensiunii. Paul Soran, în schimb, nu se lăsase de loc domesticit. Stătea întins pe pat, fără să se mişte, fără să ducă o frază pînă la capăt. Bîiguia din cînd în cînd cuvinte fără rost, îi arunca musafirului priviri străine, sau se ferea ostentativ să-l asculte. Simţindu-se inutil şi caraghios în camera aceea de mormînt, Vladimir Enescu se pregătise în două rînduri de plecare, dar de fiecare dată fusese oprit în ultima clipă, în pragul uşii, de vocea rugătoare a lui Paul Soran. Şi rămăsese, gîndindu-se că poate îi este dat să treacă printr-un moment de calvar. Îşi alesese un loc în cel mai întunecos ungher, lîngă fereastra deschisă. Silueta hotelului abia se zărea, sau poate o imaginau ochii lui, după pîlpîirile galbene care răzbeau prin geamuri. Într-un tîrziu o descoperise şi pe Silvia la o fereastră. Era un contur vag, o pată abia deslușită, pe o pînză galbenă, tremurîndă, dar nu putea fi decît ea. Era atît de mică distanţa dintre cele două ferestre, poate nici treizeci de metri, iar bezna o scurta şi mai mult, încît dacă ar fi şoptit... dar gîndurile i se topeau fricoase şi obosite. Un fulger neaşteptat se desprinsese din hăuri, prevestind o nouă vijelie. Şi în lumina dureroasă, albă, de cretă, văzuse chipul Silviei ascunzîndu-se după perdele.

— Iar începe ? îl trezi cu gheață întrebarea lui Paul Soran. Sau e o reminiscență tardivă, un memento spurcat... ?

— Bine că te-ai trezit odată ! îl luă la rost Vladimir Enescu. Probabil că ai făcut un pact cu diavolul : viața ta începe la miezul nopții.

Paul Soran se ridicase în capul oaselor și privea în jurul lui ca un străin :

— Nu se poate ! protestă el. Ce tot îi dai cu miezul nopții ? Spune drept cît e ceasul ?

Vladimir Enescu se așezase lîngă el, pe pat :

— Este exact cît al tău, pe care îl porți ca și mine, tot la mîna stîngă. E ora pactelor misterioase, dar hai s-o dăm dracului ! Mai bine spune-mi dacă îți amintești ceva.

Paul Soran închise ochii și se lăsă zguduit de un cutremur scurt și rău :

— Îmi amintesc totul, șopti el. Toată vremea n-am făcut altceva. Toate secundele mi le amintesc, auzi ? Secundele, zecimile de secundă, toate mă opresc cu săgeți. De ce m-am dus în port ? Dacă aș fi rămas cu Radu, și cu ceilalți...

— Nu te mai autoflagela, îl întrerupse Vladimir Enescu. Eu am ajuns la niște concluzii. Cu tine sau fără tine, Radu tot n-ar fi scăpat.

— Ești nebun ! sări în picioare Paul Soran. Mă înșel, sau îmi sugerezi altceva decît un accident ?

— Tu nu te-ai gîndit nici o clipă la *altceva* în cele aproape 15.000 de secunde care au trecut de cînd stai aici ?

— Ba da... își pierdu vocea Paul Soran. M-am gîndit mereu, aproape mereu la sinucidere... Și din cînd în cînd m-a fulgerat și alt gînd, mult mai cumplit. Dar mi-e teamă să nu fie decît un cancer al fanteziei... Poate că totul e mult mai simplu. Știi ce-mi trece prin minte ? Îmi închipui că citesc într-un ziar o relatare despre ceea ce s-a întîmplat. Nu văd, ci citesc. N-am în față imagini, ci rînduri. Și după ce termin lectura mă pomenesc spunînd : Ce accident stupid ! Un

înotător atît de bun ! Şi cu asta, basta. Nici un alt gînd... Dacă nu l-am fi cunoscut pe Radu, dacă nu l-am fi iubit, dacă nu s-ar fi petrecut totul sub ochii noştri, cît de simplu am fi crezut şi am fi uitat !

— Bine că ai puteri, şi mai ales resurse, ca să te liniş-teşti, îl invidie Vladimir Enescu. Bine că ai căzut acolo pe plajă, bine că ţi s-au închis ochii acolo, şi nu ţi s-au deschis decît acum, la miezul nopţii, ca să nu mai vezi nimic în întunericul ăsta.

— Să nu-ţi închipui că vorbele tale luminează ceva, spuse Paul Soran. Sînt mai întunecoase decît bezna, sau, cum scria un poet, nu fac decît să amplifice taina beznei...

— Poate că e mai bine să rămîi îndărătul pleoapelor în-chise, măcar o bucată de timp pînă îţi revii de tot...

— Nu ştiu ce se întîmplă ou mine, dar am impresia că te voi asculta, mărturisi Paul Soran. Sînt atît de plin de di-namită încît orice bobîrnac se poate transforma în percutor. Pur şi simplu vreau să mă feresc, şi poate că sînt laş... De o obsesie totuşi nu pot scăpa : Unde e Dan ?

— De cînd mă întreb şi eu... Şi nu găsesc decît un răs-puns : s-a dus la Mangalia, la fata lui fără nume.

Paul Soran negă ou mîna înainte ca ziaristul să-şi fi ter-minat fraza :

— Nu ! La Mangalia nu s-a dus. Mai întîi pentru că mi-ar fi cerut motocicleta....

— Mai întîi-ul tău nu prea stă în picioare, îl întrerupse ziaristul. De ce să-ţi ceară motocicleta ? De ce să nu-şi închi-puie că ai tu nevoie de ea ?...

— De acord... acceptă Paul Soran. Dar mai este un al doilea : dimineaţă, înainte de a ne despărţi, adică înainte de a pleca la teatru, Dan m-a somat, pur şi simplu, să-i stau la dispoziţie, pentru jumătate de oră, în cursul serii, mai precis după ora şapte. I-am spus că am spectacol, şi atunci mi-a cerut cuvîntul de onoare că-l voi aştepta în timpul pau-

zei de la nouă seara, la teatru. L-a luat martor pe Radu. Altceva n-a vrut să-mi spună. Ba chiar m-a rugat de la început să nu insist. A fost foarte ferm şi decis, cum nu mi l-am închipuit...

— Atunci există o explicaţie a întîrzierii lui, spuse Vladimir Enescu. L-a prins vijelia în oraş...

— Nu te grăbi ! îl opri Paul Soran. Pe la prînz am vorbit cu Radu la telefon şi l-am rugat să-i spună lui Dan că nu mai avem spectacol, şi că voi fi seara la pensiune.

— Şi dacă Radu nu l-a anunţat ?

— M-am întrebat şi eu în secundele mele, răspunse Paul Soran. Dar tu poţi să ţi-l închipui pe Radu uitînd sau prefăcîndu-se că uită o rugăminte ?

— Ai dreptate, recunoscu Vladimir Enescu.

— Şi nu e numai atît, îşi aminti Paul Soran. L-am mai rugat pe Radu să anunţe gazda că vom lua masa de seară tustrei, împreună, din cauza suspendării spectacolului, iar gazda a fost informată de Dan, ceea ce înseamnă...

— Argument irefutabil ! spuse Vladimir Enescu. Dar în cazul acesta întîrzierea lui Dan devine cam ciudată... Şi nu ţi-a spus nimic despre întîlnirea de la ora nouă seara ?

— Absolut nimic ! Cu o impresie am rămas, totuşi, o impresie vagă, bineînţeles. Mi-a sugerat-o mai degrabă atitudinea lui. Nu voia să creeze ideea unei întîlniri misterioase, ci mai mult a unei înîlniri foarte necesare. Nu ştiu dacă mă înţelegi... Ţi-am mai spus, mi se pare : pur şi simplu m-a somat, parcă mi-a dat un ordin... Ai poftă de un păhărel de coniac ?... Adică...

— Şi eu care credeam că n-ai auzit nimic cînd ţi-am vorbit despre sticlă şi despre lacrimile sicilianului ! spuse cam în zeflemea Vladimir Enescu. Singur oricum n-aş bea, dar adevărul e că n-am nici un chef...

Paul Soran se uită la ceas, într-o doară, apoi se întinse pe pat, cît era de lung, cu faţa în sus :

— Nici eu n-am chef de nimic şi de nimeni...

O clipă, Vladimir Enescu avu impresia că e dat afară din casă, dar cînd îl văzu pe Paul Soran, nemişcat, cu ochii închişi şi cu buzele strînse, a neputinţă şi durere, ridică din umeri şi se hotărî să-l părăsească. Doar în pragul uşii zăbovi cîteva secunde, încredinţat că va auzi pentru a treia oară rugămintea de a rămîne. Avea poftă s-o respingă tăios. Dar cum nu se întîmplă nimic, părăsi în tăcere pensiunea.

Ora 0,20

Singurătatea şi mai ales bezna tuberculoasă la care fusese condamnat îl moleşise pe Ion Roman pînă la unghii. Nici gîndurile nu i se mai însăilau. Îl atacau imagini de coşmar, care se dilatau vîscos şi-l obligau să deschidă ochii. Revenirea lui Vladimir Enescu i se păru o binefacere.

— L-ai găsit pe Dan Ionescu ? îşi aruncă imediat bătrînul ancora. S-a întors ?

— De loc ! îi răspunse ziaristul şi se apucă să-i povestească în amănunt ceea ce aflase de la Paul Soran.

— Asta-i nemaipomenit ! se trezi bătrînul de tot. Nu-mi miroase de loc bine întîlnirea asta de la nouă seara, întîlnirea asta nerespectată. De ce a cerut-o şi de ce n-a respectat-o ? Şi ce dracu a căutat în oraş ? Cine l-o fi chemat, pentru că a plecat pe nepregătite ? A sărit dintr-odată în taxiul sicilianului...

Pe Vladimir Enescu îl gîdila o nouă idee :

— Dacă şi-o fi dat întîlnire cu fata fără nume în oraş ? S-au dus amîndoi la un cinema, şi cînd au ieşit afară i-a prins vijelia. S-au adăpostit undeva la un restaurant şi au uitat de toate. Nu zic că n-a încercat mai întîi să dea telefon...

— E foarte posibil, îl întrerupse Ion Roman. Dar de ce a plecat în oraş pe neaşteptate ? Două secunde dacă mai întîrzia nu mai avea ocazie pentru oraş. Să-l fi chemat fata, sau

altcineva la telefon ?... Ia să ne interesăm la biroul de recepţie !

Funcţionarul îşi aminti că Dan fusese căutat la telefon, în timpul prînzului, de un bărbat, care, auzind că Dan nu se află în hol, îl ceruse imediat pe Radu. Altcineva nu-l mai căutase, nici înainte, nici după.

— Paul ! spuse Vladimir Enescu. A vrut să-l anunţe că spectacolul s-a suspendat şi că nu trebuie să-l mai caute la teatru... Prin urmare avea altă întîlnire în oraş, fixată dinainte... Dar mi se pare că trebuie să vă părăsesc...

Vladimir Enescu arătă cu mîna afară : se zăreau luminile unor faruri care se apropie vertiginos. Cînd căpitanul Vintilă pătrunse în holul hotelului nu mai era decît Ion Roman în oaza de lumină. Ziaristul plecase fără nici un regret.

— Noutăţi ? întrebă Ion Roman. Foarte importante ?

Căpitanul se codi un moment :

— Nu ştiu cum să le categorisesc... dar nu cred că trebuie să-l tulburăm din lectură... Cauza decesului a ajuns în stadiul de mărturie formală : criză cardiacă. De asemenea şi ora decesului : ora notată de dumneavoastră : 7 şi 4 minute...

— Absolut sigur ? îl somă Ion Roman.

— Absolut sigur, răspunse căpitanul Vintilă. Cauza decesului şi expresia figurii nu se pot separa, a spus medicul. Ele aparţin unui singur moment, cel indicat de dumneavoastră. Moartea a început în momentul cînd i-aţi văzut dumneavoastră faţa prin binoclu, m-a asigurat medicul, iar întregul proces a durat cîteva secunde. Nu e posibilă nici o eroare în privinţa asta...

— Prin urmare, Paul Soran nu putea să-l salveze, înţelese Ion Roman. Oricît s-ar fi grăbit.

— Chiar dacă l-ar fi scos din apă imediat, mi-a spus medicul, la un minut după strigătul de ajutor. Bineînţeles, o şansă extraordinară, de pildă o ambulanţă cu aparatură foarte modernă de reanimare şi intervenţie care să fi acţionat

imediat, chiar acolo, în minutul în care l-ar fi scos, poate că ar fi izbutit să-l salveze. Dar asta ţine de miracol, spunea medicul.

Bătrînul oftă uşurat :

— Asta e totuşi o noutate şi trebuie să i-o spunem şi salvatorului. Ca să nu-şi închipuie că n-a făcut absolut totul pentru a-şi salva prietenul. L-am auzit de cîteva ori murmurînd, acolo pe plajă : „Dacă aş fi ajuns mai repede, dacă aş fi ajuns mai repede..."

— Putem să-i spunem chiar mai mult şi vă redau întocmai cuvintele medicului, din raport : „Radu Stoian a decedat, medical, înainte ca persoana care l-a scos la mal să fi intrat în apă". Mi-a zis că această afirmaţie e necesară atît pentru moralul salvatorului cît şi pentru scoaterea lui definitivă din orice culpă. Asta s-a întîmplat după ce l-am întrebat eu dacă salvatorul nu poate fi trecut în rîndul suspecţilor...

— Ceea ce înseamnă că... îl invită Ion Roman să-şi continuie relatarea.

— Da... Ipoteza sinuciderii prin otravă a căzut, şi în general ipoteza sinuciderii. Iar semnele de pe gambe par mai degrabă încleştarea unor degete, decît laţurile unei frînghii. În nici un caz ale unor cabluri de metal. Nu se poate însă exclude presiunea unor inele de cauciuc... care pot proveni de la un echipament de pescuit submarin !

— Înţeleg... spuse Ion Roman. Semnele nu pot proveni decît de la presiunea unor degete, ceea ce ar însemna că avem de-a face cu un asasinat, sau de la presiunea unor inele de cauciuc, ceea ce n-ar respinge întru totul ipoteza accidentului...

— Medicul e şi mai categoric, precizează căpitanul Vintilă. Totul depinde de o mărturie sigură şi formală : dacă Radu Stoian a intrat în apă fără să fi avut semnele acelea pe gambe, adică fără să fi utilizat cu cîtva timp mai înainte labele de cauciuc ale echipamentului, atunci cade şi ipoteza

accidentului, sau mai bine zis semnele de pe gambe nu pot fi explicate, nu se pot datora decît încleştării unor degete...

— O asemenea mărturie ar duce direct la concluzia unui asasinat ! spuse Ion Roman. Probabil că va exista o asemenea mărturie... şi acum îi înţeleg pe cei care ezită, sau care se gîndesc de zece ori înainte de a face o mărturie categorică. Eu, de pildă, îmi amintesc precis că Radu Stoian n-a avut nici un semn pe picioare. Ştiu asta pentru că i le-am comparat cu ale unei femei, în timp ce mai era încă la hotel, adică înainte de a pleca la plajă. Aceeaşi linie, aceeaşi strălucire, poate un pic mai mari, dar tot în imaginea perfecţiunii. Dacă aş fi zărit vreo vînătaie probabil că n-aş mai fi îndrăznit comparaţia. Rămîne o singură posibilitate : să fi folosit labe de scafandru în răstimpul de o oră care a trecut de la plecarea lui la plajă şi sosirea mea acolo. Dar asta se poate constata foarte lesne...

Căpitanul Vintilă scoase din buzunar o cutie de carton şi din cutie un ghemotoc pe care, foarte grijuliu, începu să-l desfacă. Era o foaie de hîrtie, udă, aproape suptă de apă, plină de pete albastre.

— Asta am găsit-o în buzunărelul costumului de baie, spuse el. Pare a fi o scrisoare, sau un bilet scris cu cerneală...

Nu se putea descifra nimic. Apa transformase literele în pete albastre, diluate şi ele. Doar pe alocuri se distingea o linie, sau o curbă, sau un punct dilatat. Cele cîteva semne vizibile indicau, prin aranjamentul lor, că hîrtia nu conţinuse decît două sau trei rînduri scrise chiar la mijlocul colii.

— Ce păcat că nu se poate descifra nimic ! se plînse Ion Roman. În orice caz asta nu seamănă de loc a scrisoare. Seamănă mai degrabă cu un bilet, cu un mesaj, cu... Oare pata asta de aici nu provine de la o cifră.

Ion Roman potrivi coala de hîrtie în apropierea lămpii, în aşa fel ca flacăra să fie exact în dreptul petei care părea că provine de la o cifră.

— Parcă ar fi un şapte, îşi dădu el cu părerea. Dumneata ce crezi ? Şapte sau patru ?

— E mult mai aproape de 7, răspunse căpitanul Vintilă. Oare ce-ar vrea să însemne cifra asta ?

— Fiindcă sînt cel mult trei rînduri pe hîrtia asta, şi fiindcă trei rînduri pe o coală de hîrtie nu pot să însemne altceva decît fixarea unei întîlniri, ce altceva poate să fie cifra asta decît ora întîlnirii ?... Şi dacă întîlnirea s-a fixat prin bilet şi nu prin viu grai trebuie să existe şi un mijlocitor, un purtător al biletului...

Ion Roman era treaz ca o sabie. Într-un minut, îngrijitoarea cu nasul mare se afla în faţa lui. Nu trebuia să se mai prefacă aspru. Privirea şi vocea îi trădau starea de încordare şi severitate. Îngrijitoarea începu să tremure.

— Vreau să ne înţelegem de la început ! o avertiză el. Răspunsuri scurte, clare şi mai ales sincere. Ce vei răspunde aici vei spune şi la tribunal. S-a înţeles.

Îngrijitoarea dădu din cap înspăimîntată.

— Dacă eşti hotărîtă să spui adevărul, i se făcu milă lui Ion Roman, n-are de ce să-ţi fie teamă... Te-a trimis astăzi cineva cu un bilet dincolo ? Înainte de masă, sau chiar după masă, înainte de a se pleca la plajă...

— Astăzi ?! se sperie îngrijitoarea. Nu m-a trimis nimeni, nicăieri, cu niciun bilet.

— Dar cînd te-a trimis ? o prinse Ion Roman în laţ.

— O singură dată : vineri...

— Cine la cine ? întrebă el scurt.

— Duduiţa Elena m-a trimes cu un bilet la domnu' Dan Ionescu. Da' mi-a spus să nu deschid gura că e groază mare... Şi pînă acum n-am deschis-o.

— La Dan Ionescu sau la Radu Stoian ? întrebă neîncrezător Ion Roman. Nu cumva îi confunzi ?

— Adică să nu-i ştiu !? se miră îngrijitoarea. Domnu' Radu e cel care s-a dus, săracul !, cel frumos ca un înger.

Eu în locul duduiței m-aș fi legat de el cu lanțuri și lacăte. Așa om frumos n-am văzut și nici n-o să mai văd, săracul !... Lui nu i-am dus nici un bilet și nici altora. Numai lui domnu Dan Ionescu, o singură dată, vineri...

Căpitanul Vintilă încercă o altă întrebare :

— Biletul era pentru el, sau trebuia să i-l dea altuia ?

— Mîna în foc n-aș putea s-o pun, răspunse îngrijitoarea. Dar tare mă tem că era pentru el întocmai...

— Ce te face să crezi asta ? întrebă tot căpitanul.

— Păi să vedeți... Eu i-am dat biletul tîrziu, chiar în momentul cînd intra în camera lui Dom Petrini ca să joace cărți. Era foarte tîrziu. Și pe urmă... adică după ce au terminat de jucat cărți, trebuie să fi fost spre dimineață, în zori, domnu Dan s-a întors la hotel, pe scara dinspre plajă... Duduița Elena îi lăsase ușa descuiată... Dacă n-a încercat domnu Radu... Și fincă domnu Dan a intrat înăuntru și a încuiat ușa, eu deduc că biletul a fost pentru dumnealui... Numa să nu mă băgați în vreun bucluc.

Ion Roman se simțea atît de năucit, încît numai ca să spună ceva azvîrli prima întrebare care-i veni în minte :

— Alt bilet n-ai mai dus, altcuiva ?

— Nici cît unghia, nici în gînd, răspunse îngrijitoarea, foarte sigură de sine. Cum le aranja duduița Elena, nu știu, că niciodată nu se întîlnea unul cu altul... Numa duminică noaptea era s-o pățească. Dom Petrini a dat buzna la ea în cameră și domnu Radu încă nu plecase. Era în halat Dom Petrini, da a întors-o bine : a zis c-a greșit camera și rîdea ca un țap. Abia după un ceas i-a venit rîndul...

— Duminică, după teatru ? încercă să se desmeticească Ion Roman. Domnul Petrini ?

— De unde să știu eu după ce ? Dar ce vă spun, vă spun cu mîna pe inimă : duminică noaptea, adică spre luni, a fost Dom Petrini la duduița Elena... Sîmbătă, înspre zori, a fost domnu Emil, așa mi s-a părut... Vineri, v-am spus,

tot spre zori s-a furişat domnu Dan. Iar joi noaptea domnu Paul... Numa domnu Enescu s-a abţinut să intre şi să ştiţi că duduiţa i-a ieşit în cale de-a dreptul din cadă...

Ion Roman nu mai putea să asculte. O expedie imediat în camera ei, dar îngrijitoarea nu plecă înainte de a se jura pe toţi părinţii şi dumnezeii că n-a ascuns nimic, şi că dacă a uitat ceva, a făcut-o fără să-şi dea seama.

Ora 0,50

Doctorul Tudor simţi din prima clipă că se întîmplase ceva în timpul absenţei sale, dar nu forţă destăinuirile. Îi înmînă lui Ion Roman caietul cu scoarţe negre, însoţindu-şi gestul cu cîteva vorbe care păreau de circumstanţă :

— Însemnări destul de inofensive, în aparenţă, şi nu foarte indiscrete... Sînt cîteva pasajii care pot fi trecute cu vederea, dar sînt şi altele care pot fi recitite. Cam acestea sînt impresiile din timpul lecturii, pentru că, după ce termini lectura, conjugate la situaţia în care ne aflăm, însemnările devin nu numai necesare, dar poate chiar importante, mai ales în ce priveşte relaţiile dintre anumite persoane şi evoluţia acestor relaţii... Domnul Enescu n-a greşit oferindu-ni-le, şi a făcut bine că s-a grăbit să ni le ofere. Nu ştiu cum altfel ne-am fi familiarizat cu atmosfera şi cu persoanele de aici.... Cred că ar fi bine să le citeşti şi dumneata, dacă nu te împiedică anumite urgenţe...

Ion Roman prinse imediat nada aruncată de doctorul Tudor, şi în cîteva minute îi aduse la cunoştinţă toate noutăţile : dispariţia lui Dan, raportul medicului legist, descoperirea indescifrabilă din buzunarul costumului de baie şi depoziţia neaşteptată a îngrijitoarei cu nasul mare.

— Aoleu ! îşi aminti el. Uitasem să vă spun. Duduiţa Elena nu e încă fiica domnului avocat Pascal, e abia nepoata lui...

— Am bănuit aceasta din însemnările ziaristului, îi răspunse doctorul Tudor. Iată de ce ni s-a prezentat atît de înspăimîntat. Se teme, probabil, de un scandal... În domeniul afacerilor se simte ca într-o cetate...

— Iar în domeniul ăstalalt, continuă Ion Roman, se simte ca într-o mlaştină. Ceva putred trebuie să fie undeva...

— Chiar în mărul de aur, spuse căpitanul Vintilă cu un curaj care-i înroşise toată faţa.

Doctorul Tudor se aşeză alene în fotoliu. Ion Roman îl simţi îngîndurat şi neliniştit, aproape nervos, ceea ce i se întîmpla foarte rar. Pînă şi vocea i se schimbase. Era mai dură :

— Să nu nimerim şi noi într-o mlaştină, mai păcătoasă. Cred că e timpul să privim lucrurile în faţă, fără să clipim din ochi : Radu Stoian a fost asasinat. Cineva a vrut să-l înece, brutal, şi s-a întîmplat exact ceea ce se întîmplă în asemenea cazuri. Inima celui condamnat la înec n-a rezistat spaimei ; a cedat. Înţeleg foarte clar consideraţiile medicului legist ; de altfel îl cunosc de mulţi ani ca pe unul din cei mai reputaţi specialişti în materie. De aceea i-am aşteptat raportul : ca să ştim sigur de unde trebuie să plecăm. Concluziiile lui poate că nu se stabilesc într-un timp record, dar au faima de a fi infailibile, ceea ce e mult mai important. Prin urmare plecăm de la o certitudine : Radu Stoian a fost asasinat.

— Mai există o precizare în raport, adăugă căpitanul Vintilă. Odată cu cauza decesului ni se indică şi ora decesului...

— Exact ! reluă doctorul Tudor. Şi asta face parte din obiceiurile medicului legist. Ni se indică ora pentru a putea reduce grupul suspecţilor. Dacă ar fi existat cea mai mică îndoială cu privire la precizia orei, ea n-ar fi figurat în raport. Prin urmare mai putem adăuga o certitudine : ora decesului.

— În cazul acesta, interveni Ion Roman, înseamnă că toate persoanele care se aflau pe mal pot fi trecute în rîndul inocenţilor. Mă refer la persoanele care erau pe mal în clipa cînd Radu Stoian a strigat după ajutor, adică atunci cînd a răcnit : eu, Paul Soran, Vladimir Enescu.

— Dacă prezenţa lor nu poate fi contestată, accentuă doctorul Tudor, atunci aceste trei persoane sînt real şi formal inocente.

— Asta am ştiut-o de la bun început, spuse Ion Roman, dar tare mi-e teamă că nu ne vom opri aici. Fiindcă, precizarea orei nu inocentează numai persoanele de pe mal, ci şi pe cele din larg : domnul Marinó, care era cel mai departe, avocatul Gilbert Pascal, duduiţa Elena, profesoara Silvia Costin, avocatul Emil Sandu şi arhitectul Dorian. Se aflau toţi la cîteva sute de metri de barcă, în clipa cînd Radu Stoian a slobozit răcnetul de moarte.

Doctorul Tudor îi răspunse cu acelaşi ton apăsat :

— Dacă prezenţa lor în larg nu poate fi contestată, atunci toate aceste şase persoane sînt real şi formal inocente !

Ion Roman răsuflă adînc, de cîteva ori, şi abia pe urmă îşi destăinui gîndul cumplit :

— În cazul acesta rămîne un singur suspect, fiindcă şi don Petrini are un alibi inatacabil : l-am lăsat în sala de aşteptare a portului. Rămîne un singur suspect : personajul care a dispărut fără urmă de la ora cinci şi jumătate, după masă, Dan Ionescu... Numai că sicilianul l-a lăsat în oraş, şi nu văd cînd şi cum putea să ajungă, fără maşină sau motocicletă la Ochiul cald...

Doctorul Tudor părea în pragul unei hotărîri :

— Dacă admitem ipoteza că asasinul face parte din cercul acesta ; hotel-pensiune, cea mai plauzibilă, după datele pe care le avem pînă acum, atunci principalul suspect rămîne acest Dan Ionescu. Nu spun singurul suspect, pentru că nu putem încă ignora şi o altă ipoteză, şi, mai ales, pentru că s-ar putea

ivi contestații cu privire la inocentarea *ex principio* a altor persoane... Dar pentru a-l plasa pe Dan Ionescu în postura de suspect principal trebuie să-i aflăm mișcările, și mai ales trebuie să aflăm în ce perimetru se învîrtea la ora crimei... Și asta cît mai repede, dacă s-ar putea chiar într-o oră...

Căpitanul Vintilă se și ridicase în picioare :

— Numai să-l fi văzut cineva în oraș... ezită el.

— Nu ! îl opri doctorul Tudor. În oraș va fi foarte greu să dăm de urma lui... dacă a ajuns în oraș. Iată ce ne interesează în primul rînd : să aflăm cu precizie dacă Dan Ionescu a ajuns în oraș. Și asta nu ne-o poate spune decît șoferul taxiului. Mai departe te vei descurca singur. Totul depinde de răspunsul pe care ți-l va da șoferul... Și înainte de a pleca în căutarea șoferului poate că ar fi bine să dai o raită și pe la pensiune.

— Am înțeles ! luă poziție de drepți căpitanul Vintilă, apoi adăugă : Și poate că n-ar strica să aduc și un ajutor, un băiat mai isteț din secția noastră...

— Foarte bine ! încuviință doctorul Tudor.

Ora 1,05

Vladimir Enescu o găsise pe Silvia în camera lui, așteptîndu-l. Era chiar ea, cu priviri speriate, cu mîini care frigeau, cu respirația înspăimîntată, nu o plăzmuire, cum îi fusese teamă o clipă.

— Eram la fereastră, îi șoptise ea, și te-am văzut cînd ai ieșit de la pensiune. N-am mai putut suporta.

Întinsese brațele, dar ea se dăduse cu un pas înapoi :

— Nu. Și așa sînt ucisă de neliniști. Spune-mi ce se întîmplă. Toți șoptesc, toți se caută, toți întreabă.

Nici nu-și mai amintea ce-i răspunsese. Dar parcă mai vedea alunecarea ei spre ușă și mîinile-i întinse căutînd parcă să oprească o primejdie nevăzută. Îl chemase doar după ce deschisese ușa, cu o șoaptă prelungă :

— Viinnnooo...

Îi spusese „noapte bună“ şi îşi lipise, ca altădată, de mult, obrazul de obrazul lui.

Oare de cînd plecase ? se întrebă într-un tîrziu. Obrazul parcă-i mai ardea, şi deodată descoperi fereastra deschisă. Voia aer rece, voia să uite totul, voia dureri fizice. Se rezemă de pervaz şi întîlni noaptea. Natura pregătea o nouă vijelie. Roiuri de fulgere spintecau cerul şi canonada tunetelor se apropia ameninţător. Aerul era rece, descompus, aproape lichid.

Întunericul înghiţise totul. Nici clădirea pensiunii nu mai exista. Doar o minge palidă, o sferă nesigură, galbenă, ca în picturile lui Van Gogh. Probabil fereastra de la camera lui Paul. Pe nesimţite dispăru şi ea în beznă. Noaptea izbutise să stingă toate luminile străine. Numai fulgerele o însoţeau. Era un întuneric dureros, fascinant. Zvîcniturile albe şi prelungirile lor ascuţite mutilau amintirile definite ale altor nopţi, sau născoceau imagini tulburi, interogative, care turnau chin şi demenţă în căutări. Un fulger îi descoperi clădirea pensiunii, netă, ca un manifest uriaş tăiat în două. Un altul îi descoperi o mişcare albă, ostentativă prin repetarea ei. Părea că o fantomă încearcă să iasă din pămînt. Şi aşteptă alte fulgere pentru a redescoperi zvîrcolirile disperate ale fantomei. Şi deodată simţi o droaie de ţepi zgîriindu-i pielea. Nu era o fantomă, acolo, lîngă pensiune, ci o mişcare albă care parcurgea spaţii reale.

Fulgerele se îndepărtaseră şi deveniseră prea firave pentru a da identitate mişcării albe. Dar se lăsase brusc o lumină stranie, fără cauze şi fără surse. Silueta albă devenise amestecul poros de întuneric şi lumină pe o diagonală foarte sigură care o ducea exact la colţul din dreapta al hotelului. Printre bubuituri se auzeau zgomote distincte de paşi. În cîteva clipe silueta dispăru după colţ, dar parcă tot continuîndu-şi diagonala, spre păduricea cu care se învecina terasa hotelului.

Vladimir Enescu înţelese că nu are voie să piardă nici o secundă. Avea de ales între două posibilităţi: să sară pe geam, sau să coboare scara care ducea la terasă. Întunericul i-ar fi primejduit săritura şi mai era şi entorsa. Alese cea de a doua soluţie, mai ales că scara se deschidea pe coridor chiar în faţa camerei lui. Ieşi fără zgomot şi coborî scara, sprijinindu-se de balustradă, din cîteva salturi. Uşa spre terasă nu era încuiată. O deschise şi porni cu paşi de lup în direcţia în care dispăruse mişcarea albă, spre pădurice.

Abia cînd simţi pietrişul ascuţit tăindu-i tălpile îşi dădu seama că n-are nimic în picioare, dar uită totul în momentul cînd zări, undeva în faţa lui, la o depărtare pe care n-o putea defini, mişcarea albă. Era pe cărăruia care scurta drumul spre Ochiul cald, în pădurice. Încercă să refacă poteca din amintire pentru a se feri de obstacole. Mai ales că boarea de lumină dispăruse. Nu se mai zărea nimic, întunericul redevenise vîscos şi ameninţător. Văzduhul gemea undeva în depărtări şi tot în depărtări clipeau vag fulgerele, slobozind aşchii inutile de lumină. Se ghida după zgomotul paşilor din faţa lui, dar parcă auzea zgomot de paşi şi în urmă. Iarăşi i se încreţi pielea şi rămase o clipă locului. Ori era pradă unei halucinaţii, ori era înconjurat din toate părţile de zgomote de paşi...

Îşi opri respiraţia. Înaintea lui se auzeau distinct trozniturі de crengi şi scîrţîit de prundiş. În spatele lui zgomotul era aproape violent. Şi deodată nu se mai auzi nimic. Doar foşnetul fricos al frunzelor şi fondul surd al tunetelor. Paşii încremeniseră. Şi înainte şi înapoi. Tălpile rănite simţiră iarăşi ascuţişurile pietricelelor. Ştia că trebuie să părăsească poteca, lateral, neauzit, pentru a se feri de primejdiile care o cutreierau. Un pas, doi paşi, trei paşi... la dreapta, fără nici un zgomot. Îl opri răceala scîrboasă a unei mocirle. Oare unde se afla?... Nu prea departe de fîntîna părăsită. Vîrful piciorului ieşise din mocirlă şi aluneca nestingherit pe o pîrtie

de iarbă. Încă un pas, încă unul, încă unul, fără zgomot, pe aceeaşi pîrtie blîndă de iarbă, încă unul... În sfîrşit, trunchiul unui copac. Se rezemă de el parcă pentru a-şi simţi spatele ud şi picioarele însîngerate. Nici în plină zi n-ar fi izbutit să facă atîţia paşi, vreo şapte, opt, fără să se audă un foşnet. Se uită înapoi şi parcă zări o dîră subţire de lumină. Poate că n-ar fi trebuit să se aventureze, aşa în neştire. Măcar Silviei să-i fi spus. Dar gîndurile îi îngheţară subit. Undeva, înaintea lui, nu prea departe, se auzi un zgomot, apoi o întrebare în şoaptă :

— Cine eşti ?...

Răspunse un „şşşşşş" înăbuşit.

Ora 1,15

Căpitanul Vintilă auzi pentru a doua oară întrebarea aceea şoptită, dar parcă mai distinctă, mai nerăbdătoare.

„Cine eşti ?"

Răspunse acelaş „şşşşş" înăbuşit.

Apoi auzi zgomote violente de paşi, un icnit sinistru, din nou zgomote grele, horcăieli şi parcă şi un strigăt speriat.

— Cine-i acolo ? urlă el şi aprinse lanterna.

Fîşia de lumină se izbi însă de obstacole pe care nu le putea străpunge. O secundă de căutare, apoi iarăşi cuvinte :

— Cine-i acolo ?

Dar nu era vocea lui, deşi i se păruse că strigase în acelaş timp. Raza lanternei căută mai întîi poteca, adulmecînd-o ca un ogar. O descoperi undeva în dreapta, în direcţia de unde i se repetase întrebarea. Trecuseră doar cîteva secunde de cînd răsunaseră învălmăşeala de zgomote, icnitul şi horcăielile.

Şi deodată văzduhul se sparse în bubuituri asurzitoare şi vijelia se năpusti turbată asupra pămîntului. Răcni şi el ca un apucat. Simţea numai efortul răcnetului ; de auzit nu auzea nimic. Înainta, după raza lanternei, pe potecă, împleticin-

du-se sub loviturile vijeliei. Mai întîi zări fîntîna, apoi la cîţiva paşi, în stînga, un trup chircit şi nemişcat. Căută şi în partea dreaptă şi îl descoperi, rezemat de un copac, pe Vladimir Enescu, la vreo zece metri de fîntînă.

— Cine-i acolo ? auzi totuşi printre bubuituri întrebarea ziaristului, sau poate i-o ghici după schimonoseala îngrozitoare a feţei.

Căpitanul Vintilă îşi lumină pentru o clipă faţa, apoi îl atrase pe Vladimir Enescu, lîngă el, în apropierea fîntînei. Iadul nu înceta nici o clipă şi aerul devenise atît de rece şi de vîscos că prevestea nu ploaie ci ruperi de nouri. Nu se puteau auzi decît lipindu-şi fiecare buzele de urechea celuilalt.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă ziaristul.

— Acolo, în stînga fîntînii... arătă căpitanul Vintilă cu raza lanternei.

Era Paul Soran, într-o baltă de sînge, cu faţa îngropată într-o movilă de nisip. Sîngele izvora dintr-o rană hidoasă, sub omoplatul stîng. Vladimir Enescu îşi prefăcu la repezeală cămaşa într-un tampon cu care acoperi rana. Apoi înodă mînecile cămăşii pentru a fixa tamponul. Se înţeleseră fără cuvinte. Nu mai aveau nevoie de lanternă. Fulgerele se apropiaseră, cu duiumul, luminîndu-le drumul. Căpitanul Vintilă îl prinse pe Paul Soran de subsuori, Vladimir Enescu de picioare. Înaintau prudent, numai cînd fulgera, ferindu-se de mişcări brutale. La ieşirea din pădurice îi trăzni ploaia, ca o cascadă. Nu se mai auzea şi nu se mai vedea nimic. Nici nu-şi dădură seama cînd ajunseră sub partea acoperită a terasei. Erau amîndoi vlăguiţi. Îl întinseră pe Paul Soran pe ciment, într-un loc ferit de ploaie, cu faţa în jos. Căpitanul Vintilă mai avu puterea să plece pentru a da alarma, ziaristul însă se prăbuşi moale lîngă prietenul său.

Două minute mai tîrziu, doctorul Tudor proiectă lumina farurilor asupra terasei. Spectacolul era înspăimîntător. Doi

oameni plini de sînge, unul aproape gol, ferindu-şi ochii, celălalt nemişcat, inert, cu spatele roşu, fără nici un tampon, fără ca hemoragia să i se fi oprit. Apăru imediat şi Ion Roman cu o lădiţă de prim ajutor.

— Eu n-am nimic, spuse ziaristul Vladimir Enescu, ridicîndu-se greoi de pe dalele terasei. Doar cîteva zgîrieturi.

Apoi îl ajută pe Ion Roman să oprească hemoragia, să dezinfecteze şi să bandajeze rana. Se mişcau amîndoi ca nişte automate. Nu-i interesa nimic altceva decît timpul.

Doctorul Tudor trase maşina pe terasă, chiar lîngă Paul Soran, apoi coborî, fără să oprească motorul.

— Care e situaţia ? se interesă el.

— Încă trăieşte, răspunse Ion Roman. Adică aşa ar părea, dar cine ştie ce-i cu el... Rana e în dreptul inimii.

— Dezbrăcaţi-l ! spuse doctorul Tudor. N-are rost să ne mai pierdem vremea cu controlul vestimentar. Şi urcaţi-l imediat în maşină !

Nici nu-şi termină doctorul Tudor fraza şi Paul Soran, doar în costum de baie şi cu trunchiul bandajat, fu urcat în maşină. Căpitanul Vintilă, mînjit de sus pînă jos cu sînge şi noroi, aştepta, într-o impecabilă poziţie de drepţi, ordinele doctorului Tudor. Ion Roman era cu mîinile pe volan. Numai Vladimir Enescu, apatic şi vlăguit, nu aştepta nimic.

— Vei pleca şi dumneata ! îi spuse doctorul Tudor căpitanului Vintilă. Veţi alege drumul cel mai scurt, şi la dus, şi la întors. Ajutoarele vor veni cu altă maşină. Veţi cere, prin radio, împuterniciri urgente pentru situaţie excepţională. Din acest moment nu mai aveţi alte misiuni. Răspundeţi numai de cele pe care vi le încredinţez eu !

Căpitanul Vintilă încercă să dea glas unui gînd care-l fulgerase în clipa aceea, dar doctorul Tudor îl opri :

— Am spus : din acest moment !

Maşina demară imediat. Lanterna doctorului Tudor descoperi, undeva, vestmintele lui Paul Soran : un tricou pe care

abia se mai zăreau cîteva pete albe, pantaloni lungi, în aceeaşi stare ca tricoul : uzi, murdari, boţiţi, cu acceleaşi urme vagi de culoare, şi o pereche de tenişi, tot albi la origine.

— Nici îmbrăcat în fosfor n-ar fi interpretat o ţintă mai perfectă, se auzi vocea lui Vladimir Enescu.

Ora 1,45.

De un sfert de oră se aflau amîndoi la masa scundă din mijlocul holului. Doar două minute se despărţiseră, imediat după plecarea maşinei : Vladimir Enescu urcase în camera lui ca să se schimbe, iar doctorul Tudor folosise răgazul pentru a controla hainele victimei. Ziaristul se forţase să-şi amintească toate amănuntele dramei. În cîteva rînduri vocea i se gîtuise de emoţie şi se simţise atacat de friguri. Dar după terminarea relatării îşi regăsi calmul şi luciditatea.

— M-am comportat ca un neghiob ! descoperi el. Nu ştiu ce m-a apucat ? Oare n-ar fi fost mai firesc să cobor mai întîi aci şi să vă spun ce se întîmplă ?

— Nu ştiu dacă ar fi fost mai firesc, îi răspunse doctorul Tudor. În asemenea momente predomină alte legi, instinctuale : curajul sau frica. Alergi sau îţi acoperi ochii.... Abia pe urmă intervine gîndirea şi întrebările ei fidele.

— Exact aşa mi s-a întîmplat ! mărturisi ziaristul. Pe la jumătatea drumului au început să mă încolţească întrebările.

— Din fericire, continuă doctorul Tudor, te-a văzut căpitanul Vintilă, care a cedat de asemenea unui imbold firesc. N-a intrat să ne anunţe, ci a pornit după dumneata. Fără lanterna lui cine ştie ce proporţii ar fi luat drama...

Ziaristul se pomeni din nou încolţit de frisoane :

— Am simţit primejdia, am simţit că se întîmplă ceva şi de aceea am părăsit poteca. Şi totuşi nu-mi vine să cred...

— N-aş vrea să te mai reţin, îi spuse doctorul Tudor. Dar după toate probabilităţile eşti ultimul om care l-a văzut pe Paul Soran înainte de dramă. Te-aş ruga să încerci să defineşti starea lui. Nu ţi s-a părut nervos, nerăbdător, neliniştit, cum e cineva care aşteaptă o întîlnire ?

— Ba da, îşi aminti Vladimir Enescu. Ceva se întîmpla, sau se întîmplase ceva cu el. Nu cred că aş fi capabil, acum, să-i definesc starea. Dar, la un moment dat, am avut impresia că mă dă afară... după ce s-a uitat la ceas, sau după ce m-a întrebat cît e ceasul. Cred că asta a fost : aştepta ora unui *rendez-vous.* Ca să mă înţelegeţi mai bine... A folosit şi el o frază cum aţi folosit, adineauri dumneavoastră : „n-aş vrea să te mai reţin", care e un fel de invitaţie de plecare. El a fost chiar mai brutal. S-a aruncat pe pat şi a mormăit : „N-am chef de nimic şi de nimeni..."

Doctorul Tudor îi acceptase insinuarea, înclinîndu-şi încet capul, dar cînd îl simţi că e gata să plece îl opri cu un gest părintesc, familiar :

— Da... Şi ar mai fi ceva : n-ai încercat nici o clipă să-ţi imaginezi, sau să dai o anumită identitate agresorului ?

Vladimir Enescu tresări :

— Dumneavoastră vă mai gîndiţi şi la altcineva ?

— Din păcate nu mă pot gîndi la nimeni, îi răspunse doctorul Tudor. Mai ales după ce ţi-am citit însemnările...

— Dar cine altul poate fi ? Cine altul decît Dan ?

— Asta e o simplă socoteală aritmetică, îl privi doctorul Tudor. Nouă fără opt fac unu. E o aritmetică elementară, poate de aceea frapantă. Fiindcă nouă fără opt fac unu, atunci acest unu e agresorul, asasinul. Sare în ochi. Fiindcă Dan Ionescu lipseşte, fiindcă el e singurul care lipseşte, numai el poate fi asasinul. Dar oare lipseşte numai el de aici ? Nu lipsesc şi alţii, mii, zeci de mii, milioane de oameni. Desigur, exagerez, ca să fiu înţeles mai lesne...

— V-am înţeles perfect, spuse Vladimir Enescu. Acum, cînd mă întreb : dar de ce să-l fi ucis Dan Ionescu pe Paul Soran, sau pe Radu Stoian ? simt cum mi se învîrteşte capul. Nu găsesc nici un motiv. Nici măcar nu se cunoşteau. Aici s-au întîlnit pentru prima dată în viaţa lor, toţi trei...

— De aceea te-am întrebat, ca să încercăm să ieşim din aritmetica aceasta prea elementară, în căutarea unui mobil. Jurnalul dumitale nu poate oferi un mobil pentru aceste crime ; sau încă nu ni-l dezvăluie, cine ştie ?

— Nu ştiu în ce măsură am fost exact, părea că se scuză Vladimir Enescu, dar sincer am fost în toate însemnările. De cîteva ori chiar mi-a trecut prin gînd că aş putea să le public...

Doctorul Tudor reveni la întrebarea cheie :

— Deci în afară de aritmetică nu mai găseşti o altă cale spre identitatea agresorului ?... Asta însă nu înseamnă că neg cu ochii închişi ideea aritmeticii...

— Nu văd altă cale ! se înfurie Vladimir Enescu. Şi nici nu-mi vine să cred că simple neînţelegeri pot duce la crime atît de odioase şi de extravagante... Mă refer la neînţelegerile care au şi ajuns în însemnări. Poate că or fi existat conflicte mai grave, deşi necunoscute, între Dan şi ceilalţi.

— Nu ştiu dacă au existat conflicte, dar o sursă de conflicte a existat, sau ar fi putut exista, fără să depăşească gradul şi temperatura surselor din însemnările dumitale. Să transformăm, totuşi, această sursă în mobil... Unde a stat acest Dan Ionescu în timpul vijeliei ? Cum l-a ademenit pe Paul Soran, acolo, la fîntînă ? Unde s-a dus după agresiune ?... Iată întrebările care zdruncină aritmetica elementară... fără s-o elimine definitiv, bineînţeles.

— Aveţi dreptate, spuse ziaristul. Totuşi am impresia că întrebarea dumneavoastră a mai avut un scop : să verifice... cum să vă spun ?... să verifice capacitatea, sau stilul gîndirii mele...

— Aproape orice întrebare, prin răspunsurile pe care le provoacă, verifică gîndirea şi stilul gîndirii cuiva... răspunse doctorul Tudor. Dar să nu uităm că destinaţia cea mai firească şi mai necesară a unei întrebări e sinceritatea...

— Mai ales cînd există şi un jurnal... citit, se deşteptă brusc Vladimir Enescu.

Ora 2,30.

Ion Roman îl găsi pe doctorul Tudor în fostul apartament al lui Vicenzo Petrini de la etajul întîi. Se retrăsese acolo şi încerca să usuce, plimbînd fără încetare deasupra lămpii, o coală de hîrtie.

— Te ascult, îl invită doctorul Tudor.

— Rana a fost provocată de un cuţit. Inima n-a fost atinsă, după toate probabilităţile. Starea băiatului e foarte gravă din cauza hemoragiei. I s-a făcut prima transfuzie şi l-am părăsit după ce a deschis ochii. La ora asta i se face cea de a doua transfuzie. Dacă reuşeşte, atunci va fi în afară de orice pericol. Mai are o rană la cap, deasupra urechei drepte, dar fără să se fi ajuns la o fractură a bazei craniene. O simplă crăpătură, din păcate şi ea sîngerîndă. Medicul m-a asigurat însă că rana de la cap nu prezintă nici o gravitate. Din cauza aceasta nici nu s-a ocupat de ea...

— Şi deci nu putem încă şti ce anume a cauzat-o, îi completă gîndul doctorul Tudor. Altceva ?

— Numai presupuneri, răspunse bătrînul, şi un singur lucru cert : dacă s-ar mai fi întîrziat zece minute nu mai era cazul să-l ducem la spital, ci de-a dreptul la morgă...

— Un cumul fericit de şanse... medită doctorul Tudor. Să sperăm că spitalul îl va întregi. Celelalte ?

— Aţi primit dezlegare în alb, pînă mîine dimineaţă, adică pînă azi dimineaţă, cînd vor sosi actele cu primul tren, cam pe la ora şapte, dacă nu s-a întrerupt circulaţia fero-

viară... Căpitanul Vintilă e pe urmele şoferului. Un alt detectiv se află în hol cu misiunea de a nu permite intrarea şi ieşirea nimănui decît cu avizul nostru. Toate uşile hotelului au fost încuiate, aşa cum le-am găsit şi noi... A mai apărut altceva pe bilet ?

Foaia din mîna doctorului Tudor se uscase. Devenise sfărîmicioasă. O aşează cu grijă pe un ziar.

— A mai apărut un bilet, răspunse el. L-am găsit în buzunarul de la piept al tricoului. Cu oarecari eforturi se poate descifra tot textul : „*Vino neapărat la ora unu după miezul nopţii în pădurice, la fîntînă. Ştii cine te cheamă, nu ?* Asta e tot. Fără dată, fără semnătură. Din păcate apa a dizolvat cerneala şi a lăbărţat literele. O analiză grafologică precisă, pare cam hazardată, dacă nu chiar imposibilă.

Pe ziar se aflau, unul lîngă altul, cele două bilete. Dimensiunile colilor erau aceleaşi, cerneala era aceeaşi, plasarea rîndurilor pe coală era aceeaşi. Numai că unul era plin de pete albastre, celălalt de litere care-şi dizolvaseră liniile în contururi poroase, neregulate. Erau tot pete albastre, dar care se puteau descifra şi lega între ele.

— L-aţi găsit în tricoul lui Paul Soran, în buzunar ? întrebă inutil Ion Roman.

— La al doilea control, răspunse doctorul Tudor. Prima dată nu mi-a trecut prin minte să cercetez şi tricoul. De altfel biletul acesta şi o batistă e tot ceea ce am găsit în buzunarele hainelor lui... Şi nici măcar nu putem să cercetăm locul agresiunii... dar nici nu ştiu dacă ar mai folosi la ceva...

Vijelia şi ploaia nu încetaseră nici o clipă. Era o rupere de nouri neîntreruptă, însoţită de fulgere şi bubuituri.

— Mare pacoste vijelia asta ! spuse Ion Roman ca o înjurătură. Şi în oraş e prăpăd, şi pe şosea. Oamenii se chinuiesc ca bezmeticii să repare firele electrice şi telefonice...

dar cine știe cît va mai dura pînă vom avea lumină și telefon...

Îl frigeau întrebări rele și anume le întîrzia ca să-și mai prelungească răsuflarea leneșă. Doctorul Tudor simțea însă nevoia vorbelor.

— Nu știu care poate fi mobilul acestor crime, începu el, dar organizarea lor e de domeniul fantasticului. Două condamnări la moarte prin sentința unor bilete nesemnate, executate amîndouă cu o ferocitate și o siguranță ieșite din comun... Nu ai și dumneata aceeași impresie ?

— Eu mă gîndesc mai degrabă la autorul lor ! își descărcă bătrînul tot năduful.

— Și dumneata faci aceeași aritmetică elementară ? se miră doctorul Tudor. Nici nu mai încerc să întrevăd mobilul, nici nu mai încerc să-l plasez pe presupusul asasin în condițiile acestei cumplite vijelii, pur și simplu caut să-l extrag din jurnalul ziaristului Vladimir Enescu. Un asemenea individ, superficial, fără pasiuni potențiale, ușuratec, obligat prin însăși profesiunea lui, și probabil și prin natura lui, la descărcări animalice, la mișcări exterioare, chiar și în violența lor, așa cum ni-l descrie Vladimir Enescu, nu pare potrivit, nu se acomodează stilului acestor crime reci, ingenioase.

— Eu nu știu cum îl descrie ziaristul, nu știu ce povestește acolo despre el. Eu mi-l amintesc : puternic, elastic, iute, ca o panteră... Am curajul să merg și mai departe. Dacă a înebunit după fosta fiică a lui Pascal, că doar a trecut prin patul ei ?... Și dacă a aflat că și Paul Soran, și Radu...

— Cred că e prea departe, îl întrerupse doctorul Tudor.

— Și eu cred, recunoscu bătrînul. Dar de ce dracu' a dispărut, și unde dracu' a dispărut... Vă rog să mă iertați, dar cînd mi-i amintesc pe cei doi... Poate că ar fi bine să-mi dați și mie jurnalul lui Enescu, ca să mă mai calmez...

Doctorul Tudor i-l întinse cu o mişcare obosită :

— E un calmant excelent, adăugă el. Şi asta mă intrigă cel mai mult. Nimic nu prevesteşte monstruozităţile care s-au petrecut. Simple neînţelegeri de salon, sau de mahala, uneori, mai mult retorice, mai mult forţate... Zile şi nopţi de hotel şi de pensiune, care încearcă să iasă din monotonie, şi uneori chiar se întîmplă asta... Nimic nu prevesteşte tragediile...

— Cine ştie cîte lucruri şi cîte mişcări i-or fi scăpat ! spuse Ion Roman. N-o fi avut ochi prin toate ungherele...

— Jurnalul e totuşi al unui om dinăuntru, nu dinafară, îl apără doctorul Tudor. Uneori chiar pare pedant din cauza fidelităţii şi preciziei cu care redă mişcarea tuturor persoanelor care-l înconjoară, şi care ne interesează pe noi. Ştim ce-a făcut fiecare, zilnic, starea fiecăruia e redată prin gesturi şi expresii surprinse întîmplător şi deci sincere, neprefăcute. Pur şi simplu te face să-ţi închipui că ai trăit, sau că ai fi putut trăi în mijlocul acestor oameni. Şi nici pe sine nu se cruţă. Şi totuşi, nimic nu prevesteşte tragediile...

Ion Roman pregătise o întrebare mai grea :

— Pe domnişoara Elena a simţit-o ? În postura care ne apare după depoziţia voluntară a îngrijitoarei. Că eu, să vă spun drept, n-am dibuit-o. Mă uitam la ea ca la o zeiţă...

Doctorul Tudor îşi răscoli amintirile :

— Foarte ciudat, medită el. Nu, n-a simţit-o, pentru că ar fi spus asta în jurnal. Dar există ceva : impresii, fapte, gesturi, şi mai ales o îndepărtare pe nesimţite a autorului, care îţi stîrnesc o anumită bănuială, sau o anumită neîncredere...

— O să văd dacă şi cu mine se va întîmpla la fel, mormăi bătrînul. Să nu fiţi dumneavoastră prea binevoitor...

Ion Roman începu că citească însemnările ziaristului Vladimir Enescu. Doctorul Tudor se lăsă moleşit în fotoliu. Îşi lipi capul de spetează şi rămase nemişcat.

Ion Roman închise caietul, încet, fără zgomot, apoi privi pe furiș spre fotoliul în care se refugiase doctorul Tudor. Îl descoperi cu ochii închiși, într-o atitudine de relaxare. Trecuseră aproape două ore de cînd începuse lectura și își aminti că nu observase nici o mișcare în fotoliu. Oare în tot acest timp doctorul Tudor dormise ?... Privi spre fereastră și abia atunci își dădu seama că vijelia încetase. Nu se mai vedeau fulgere, nu se mai auzeau bubuituri, nici măcar răpăitul ploii nu răzbătea în cameră. Oare de cînd se liniștiseră hăurile ?

— Vijelia a încetat cam de un sfert de oră, răspunse doctorul Tudor întrebării nerostite. Dar m-am gîndit că e mai bine să termini lectura.

— Nu știu ce să vă spun, ridică Ion Roman din umeri. E și așa și așa. E ca un film care se întunecă din cînd în cînd...

— Noaptea... precizează doctorul Tudor.

— Da... Noaptea. Și cred că aveți dreptate, dacă stau și mă gîndesc. De-aceea, probabil, mi s-a părut că sînt la cinema și din cînd în cînd se schimbă bobina : se redă totul foarte amănunțit. Oamenii seamănă destul de bine, dar n-aveți impresia că uneori se înșeală asupra firii lor ? Pune prea mult de la el, în unele cazuri. Și la mine, și la alții...

— Exact ! accentuă doctorul Tudor. Uneori pune de la el, pune chiar prea mult, cum spui dumneata, exagerează, dar nu născocește, și asta este extrem de important. Putem să ne încredem în faptele goale ? asta e întrebarea... Dar mi se pare că a sosit căpitanul Vintilă... odată cu zorii...

Un minut mai tîrziu, căpitanul Vintilă își făcu apariția în apartament. Părea odihnit.

— Am întîrziat numai cinci minute, începu el, cît m-am bărbierit, și cred că asta face parte din misiunea pe care

mi-ați încredințat-o... L-am găsit greu pe șoferul taxiului, la Tuzla, la o petrecere, dar mi-a fost mai greu ca să-l trezesc... Cred că și-a amintit totul, pentru că i-am stors și niște contravenții întîmplate cu ani în urmă. Vă spun asta ca să fiți sigur că era treaz. Mi-a spus așa : italianul l-a întrebat pe atlet, adică pe omul nostru, dacă nu vrea să meargă pînă în port, să-l petreacă. Atletul s-a scuzat zicînd că are o întîlnire foarte importantă, foarte, foarte importantă. De aceea s-a urcat în mașină, ca să nu se simtă că se duce la o întîlnire foarte importantă, să se creadă că merge la plimbare... L-am mai băgat odată cu capul în ciutură pe șofer pentru că mi se părea că bîiguie... Dar el a repetat aceleași cuvinte : „de aia am și urcat în mașina matale ca să nu simtă nimeni că mă duc la o întîlnire foarte importantă, foarte, foarte importantă, să se creadă că mă duc la o plimbare..." Așa i-a spus atletul italianului. Dar cică nu rîdea. Era serios, cică era chiar nervos, așa cam încruntat, după spusele șoferului, adică așa cum arată un om care merge la o întîlnire foarte importantă. Asta a fost tot. Pentru că atletul i-a cerut șoferului să oprească imediat după cot, cam la trei patru minute după ce a plecat de la hotel, și cam la vreo cinci sute de metri distanță de hotel. Și-a luat rămas bun de la italian, cică s-au sărutat, după care a coborît, a spus bună ziua, a fluturat din mînă și a pornit spre plajă. După ceasul șoferului era 17 și 25...

— Exact ora la care am plecat eu și Paul Soran cu motocicleta, îl întrerupse Ion Roman. Cum se face că nu am ajuns din urmă taxiul, cu viteza cu care am mers noi ?

— Probabil pentru că ați mers pe asfalt, pe șoseaua cea nouă, îl lămuri căpitanul Vintilă. Ați cotit cumva pe șoseaua pietruită ?

— Am mers numai pe asfalt, își aminti Ion Roman.

— Atunci e clar, continuă căpitanul Vintilă. Taxiul a cotit pe șoseaua pietruită. Italianul l-a rugat să ajungă cît

mai repede în port, şi şoferul a scurtat drumul... cam cu zece minute. El s-a lăudat că a făcut economie de jumătate de oră ca să i se mărească bacşişul, ceea ce s-a şi întîmplat... Asta e tot !

Ion Roman căută privirile doctorului Tudor :

— Aţi văzut ? spuse el. Am presimţit tot timpul că nu s-a dus în oraş, am presimţit că s-a ascuns pe undeva pe aici, prin preajma hotelului, nu se putea...

Dar cînd văzu încordarea de oţel de pe faţa doctorului Tudor, cuvintele i se opriră în gît. Şi căpitanul Vintilă înţelese că se petrece ceva grav, ceva neobişnuit de grav.

— E neverosimil ! protestă vocea doctorului Tudor. E absurd, e ireal !... Nu se poate !... Nu înţelegeţi că a mai avut loc o întîlnire obligatorie ?... Nu două, ci trei întîlniri s-au hotărît în infernul ăsta, şi întîlnirea lui Dan Ionescu s-ar putea să fie prima !

O tăcere de gheaţă cuprinse încăperea. Cîteva secunde de moarte, de ameninţare, de prevestire a unei explozii formidabile. Dar nu se petrecu nici o explozie. Doctorul Tudor reveni la calmul lui dureros, obosit :

— Să se percheziţioneze imediat şi fără eroare camera lui Dan Ionescu. Dumneata !

Căpitanul Vintilă părea turnat în oţel. Arc. Dintr-un salt ajunse la uşă. Îl opri un gest scurt.

— Cîţi oameni aţi adus ? întrebă doctorul Tudor.

— Cei mai buni ! răspunse căpitanul. Doi.

— Unul să patruleze în faţa hotelului. Celălalt în spate. În permanenţă şi în aşa fel ca să nu se întîlnească niciodată. Cînd unul ajunge la un capăt, celălalt să fie la capătul diagonalei. Nimeni nu intră, nimeni nu iese. E foarte clar?

— Foarte ! îşi ridică umerii şi capul într-un salut ferm căpitanul Vintilă, apoi o zbughi pe uşă.

— E aproape ora cinci, se întoarse doctorul Tudor spre Ion Roman. Abia acum simţim cu adevărat cîtă valoare au

însemnările lui Vladimir Enescu. Îi ştim, îi cunoaştem întrucîtva pe toţi cei de aici, şi unul, sau unii din ei au pus la cale şi au săvîrşit această mostruozitate.

— Iertaţi-mă... oftă Ion Roman. Eu nu mai înţeleg nimic. Cine ? De ce ?... Oare şi Dan Ionescu a fost chemat la un *rendez-vous* cu moartea ?... Atunci e un blestem, e ceva care vrea să ucidă tinereţea. Nu pot crede că e adevărat... Şi totul s-a petrecut sub ochii mei. Asta mă doboară, mă sfîrtecă...

Bătrînul răsuflă adînc de cîteva ori, zgomotos. Încerca să se scuture de emoţii, să-şi recapete calmul.

— Mi-am mai revenit, se ruşină el. Şi vă rog să mă iertaţi. E ora cinci, cum aţi spus, şi cred că v-aţi gîndit că am putea să începem interogatoriile.

Lumina nu mai era albă, afară. Ceaţa se risipise. Devenise rece şi strălucitoare ca sticla. După întunericul gros şi agresiv care sugrumase totul, ore întregi, fără contenire, strălucirea de diamant a zilei părea ireală şi în loc să înviioreze, înfricoşa, ameninţa, tăia.

Doctorul Tudor se desprinse de fereastră, printr-o tresărire. Apoi rămase în aşteptare, în mijlocul camerei, cu privirile aţintite asupra uşei. Ion Roman îl imită, ca un automat, fără să-şi poată explica gestul. Căpitanul Vintilă dădu buzna înăuntru :

— Percheziţia nu s-a terminat... raportă el. Am întrerupt-o pe răspunderea mea. În sertarul noptierei, sub hîrtia de pe fund, am găsit această foaie de hîrtie. Mi-am luat permisiunea s-o citesc, ceea ce m-a obligat să mă prezint la raport, imediat.

Doctorul Tudor îi luă foaia de hîrtie din mînă şi o puse pe masă, alături de celelalte două. Era aidoma. Numai scrisul, elegant, aproape feminin, poate cu linii exagerat de regulate şi de simetrice, parcă anume pentru a fi admirate, se putea citi fără nici un efort :

„Îți scriu în fugă. Te aștept la ora șase fix, acolo unde ne-am înțeles, la Groapă. Știi unde, nu?"

Ca și celelalte bilete, ca și celelalte sentințe de condamnare la moarte, nu avea nici o semnătură.

— Prima întîlnire !... șopti emoționat Ion Roman.

Doctorul Tudor se întoarse spre căpitanul Vintilă :

— Vei forma în cel mai scurt timp posibil o echipă de specialiști, cu aparate și echipament de scufundare. Sub conducerea dumitale se vor cerceta cele două gropi și împrejurimile. Noi vom continua percheziția și o vom extinde. E foarte clar ?

— Foarte ! răspunse căpitanul Vintilă.

Un minut mai tîrziu se auzi demarajul mașinei. Percheziția se extinse în toată pensiunea, dar fără nici un rezultat.

La ora 7,35, căpitanul Vintilă reveni în apartamentul doctorului Tudor. Părea o figură de ceară. În ciuda eforturilor evidente de a se stăpîni, vocea îi tremura :

— Dacă-mi permiteți... La ora șase și patruzeci și cinci s-au găsit, într-un tufiș lîngă Groapa Rea, hainele ude și mototolite ale unui bărbat : cămașă cu mîneci scurte, maiou, pantaloni lungi, ciorapi și pantofi împletiți. La ora 7 și 30 de minute, scafandrii au descoperit într-un cotlon al gropii cadavrul unui bărbat... în costum de baie. Unul din scafandri a identificat imediat cadavrul. E vorba de fostul salvator de la înec, Dan Ionescu, după cum dovedește și fotografia de pe buletinul de identitate găsit la pensiunea „Mioara"... Și acum, vă rog să-mi permiteți să cad aici în fotoliu, măcar pentru un sfert de ceas...

Dar continuă să rămînă în poziție de drepți, pînă cînd primi încuviințarea tăcută a doctorului Tudor.

PARTEA A TREIA

ÎNTRE ABSURD ŞI IREAL

Capitolul I

În cîteva ore cu soare şi lumină, furtuna deveni o amintire. Legăturile telefonice se restabiliseră, circulaţia pe străzi şi pe şosele aproape că se normalizase, reţeaua electrică fusese reparată. Numai trenurile soseau cu întîrziere. Accelератul de Bucureşti era anunţat pentru ora 9,30, dar sosi în gară cu două minute înainte de 10.

— Nici măcar întîrzierea nu şi-o respectă, mormăi Ion Roman în clipa cînd locomotiva trecu prin faţa lui.

— Trei ore întîrziere, Dumnezeule ! se amestecă foarte promt un bătrînel pus pe vorbă. Pe vremea mea, ehei...

Şuieratul violent şi inutil al locomotivei îi acoperi undiţa retorică. Ion Roman îl zărise pe Victor Marian la geamul unui compartiment şi porni în întîmpinarea lui, uitînd de bătrînel şi de întîrziere.

— Dumneata n-ai voie să sufli nici o vorbă ! îl luă în primire Ion Roman. Nici măcar „bună ziua“ să nu-mi spui, deşi cred că mi-ar trebui o astfel de urare. În schimb, eu am misiunea ca pînă ce ajungem la hotel să te pun la curent cu tot ce s-a întîmplat aici. Şi s-au întîmplat atît de multe că nu ne-ar ajunge, ca poveste, nici drumul pe jos de aici şi pînă în Sicilia...

Şi totuşi în cele trei sferturi de ceas, cît întîrzie el drumul, la volanul maşinii, reuşi să-l lege pe Victor Marian cu toate amănuntele şi întrebările tragediei de la Pescăruşul alb. Ba de cîteva ori făcuse scurte pauze, anume ca să observe efectul povestirii sale pe chipul tînărului.

— Cam astea s-au întîmplat, îşi încheie Ion Roman reportajul, chiar în momentul cînd opri maşina în faţa hotelului. Şi acum ai voie să spui „bună ziua" şi tot ceea ce vrei...

Dar Victor Marian nu ajunse să dea curs îndemnului atît de generos. Mai întîi din cauza unor exclamaţii care-i trădau uimirea, neîncrederea, spaima şi dezgustul, şi apoi pentru că fu nevoit să-şi prezinte propriul raport, atît de anemic şi de banal în comparaţie cu ceea ce se întîmplase la Pescăruşul alb... Chiar cu ideea aceasta şi-l începu :

— În Capitală, aproape nimic nou. Avarian încă nu şi-a revenit, sau poate că nu i se dă voie să primească vizite, deşi teoria unui simulacru de spargere cîştigă tot mai mulţi aderenţi în cercurile de afaceri. Nimeni nu vrea să creadă că safeul lui Avarian a putut fi deschis de altcineva. Cîţiva granguri mi-au rîs în nas : „Asta e cea mai mare afacere de la noi, mi-au spus ei. Avarian era asigurat, societatea de asigurări era şi ea asigurată în străinătate, şi giranţii ei erau asiguraţi, pe la Londra şi New York, aşa că aici nimeni nu va pierde. Chiar dacă n-o să li se dea nimic, în valută. Încercarea moarte n-are..." Toţi pleacă de la ideea că safeul lui Avarian nu putea fi deschis fără vrerea şi ştiinţa proprietarului.

— Şi totuşi în lumea asta există un om care-l poate deschide, dacă nu l-o fi deschis chiar, îl întrerupse Ion Roman.

— Numai că nimeni nu vrea să-l accepte pe Nico Nicola, continuă Victor Marian. Toţi zic că e o legendă inventată de Avarian... aşa cum şi despre boala lui se crede că e o invenţie, dar aici în mod sigur nu au dreptate. Medicii sînt foarte fermi...

— Experţii noştri ! întrebă doctorul Tudor.

— Cei medicali ?... Ei confirmă diagnosticul de la spital. Aici nu începe îndoială... Cei economici sînt de părere că e ceva putred cu contractul, ceva confuz după termenul lor. Nicăieri nu se dă în vileag obiectul contractului. Nici în obligaţiile societăţii, nici în obligaţiile giranţilor, nicăieri. Se spune că valoarea asigurării ar fi de vreo două milioane, iar prima ar fi dublă, ceea ce e de necrezut. Toate bijuteriile din pasaj nu valorează atît, dacă-mi daţi voie şi mie să exagerez...

— Rata anuală plătită de Avarian, nu neagă valoarea asigurării, spuse doctorul Tudor, ba chiar o confirmă. Dar mi se pare imposibil ca un asemenea contract să se încheie cu ochii închişi. Preţul acestui pariu orb e prea mare. Şi e prea mare taină şi solidaritate în jurul contractului, pentru ca obiectul lui să nu fi fost văzut şi de alţii, în primul rînd de cei care susţin şi răspund pentru contract...

— Într-un loc, foarte sus, îşi aminti Victor Marian, s-a rostit un cuvînt căruia nimeni nu-i găseşte înţelesul : „scorpia roşie". Un personaj, care nu vrea să i se cunoască numele, ar fi spus, cică, auzind vestea spargerii : „Aha ! Scorpia roşie a lui Avarian". E vorba de fratele arhitectului Dorian, armatorul, cîndva rivalul lui Osanis... Aţi auzit vreodată despre această scorpie roşie ?

Nici doctorul Tudor, nici Ion Roman nu răspunseră afirmativ, iar căpitanul Vintilă părea că nu auzise întrebarea.

— Fizionomia spargerii ? se interesă doctorul Tudor.

— Am stat de vorbă cu gardianul, pe îndelete. Ziarele au exagerat. N-a fost rănit, ci pur şi simplu trîntit la pămînt, prin împingere şi piedică simultană. S-a lovit în cădere la cap, un fleac, dar mai bine să vă redau filmul întîmplării, aşa cum mi s-a derulat de cel în cauză. În noaptea de duminică spre luni, la ora două fix, imediat după ce bătuse ceasul prefecturii, gardianului i s-a părut că aude zgomote în pasaj :

vorbe şi ceva înăbuşit care aducea a cădere. A şi deslușit o frază : „Du-te odată, n-auzi ! Dacă dă peste noi ?“... Asta l-a făcut să înainteze în vîrful picioarelor şi să se oprească la un metru de colţul pasajului. În clipa aceea a auzit foarte distinct : „Fugi şi spune-i să sară !“ S-a repezit şi el dar l-a primit o lovitură teribilă, în coşul pieptului şi o lovitură la glezne. S-a prăbuşit cît era de lung. Cînd s-a ridicat de jos, cam buimac, n-a mai apucat să vadă decît ferestrele bălăngănindu-se, una s-a şi spart, şi un individ aterizînd pe rondoul de flori din faţa bijuteriei lui Avarian ; mai bine zis l-a văzut ridicîndu-se de la pămînt şi luînd-o la fugă. Pînă să scoată pistolul, individul a făcut colţul. Ceilalţi izbutiseră să se facă nevăzuţi. Gardianul a tras totuşi două focuri în aer, apoi a fluerat semnalul de alarmă. S-a postat în pasaj, în faţa geamurilor deschise, cu arma în mînă, pînă i-au venit ajutoare. S-au adunat şi cîţiva cetăţeni, ştiţi cum se întîmplă în asemenea cazuri...

— Ceilalţi gardieni n-au întîlnit fugarii în cursa lor spre pasaj ? întrebă doctorul Tudor.

— Poate că i-au întîlnit, nu ştiu, dar de prins în orice caz nu i-au prins. Din păcate nu le-a venit ideea să-i cerceteze pe cei care se adunaseră în jurul lor. Abia după ce i-au împrăştiat şi-au dat seama că au greşit... S-a adus apoi o scară şi unul din ofiţerii de serviciu a intrat pe fereastră în camera safeului. Casa de fier părea neatinsă. Noroc că i-a venit ideea să tragă de mîner. Parcă trăgea de o perdea, aşa de uşor s-a deschis. Nu mai era nimic înăuntru, absolut nimic. Am văzut şi eu casa de fier. E absolut unică. Un cub de oţel cu latura de un metru, aşezat pe un alt cub, de ciment, cu aceeaşi latură. Una din faţete e uşa, pe care se află mînerul şi un disc cu toate literele alfabetului. Altceva nimic. Un simplu disc ca la aparatele telefonice. Compartimentul dinăuntru e ca o văgăună în care nici capul nu intră, iar zăvoarele declanşate de disc şi de cifru, şase la număr,

sînt groase cît braţul. Atît. O văgăună în care nu încap mai mult de trei volume Larousse, apărată de tone de oţel...

— Cea mai sigură casă de valori din lume, spuse Ion Roman.

— Toţi zic aşa, continuă Victor Marian. În orice caz, cu dinamită n-ar putea fi deschisă. Doar cu şase litere. Fiecare literă acţionează un zăvor.

— Fereastra nu era blindată ? întrebă doctorul Tudor.

— Asta e una din enigme, răspunse Victor Marian. Şi grilajul de oţel al ferestrei, un grilaj dublu şi foarte compact, asigurat de o încuietoare yale a fost găsit deschis şi descuiat, nu distrus, sau deteriorat. De altfel, numai cu dinamită sau cu ciocane pneumatice putea fi desfăcut...

— Sau cu geniul lui Nico Nicola, aminti Ion Roman.

— Pare imposibil, spuse cu regret Victor Marian. Grilajul se închide pe dinăuntru, iar spaţiile pentru lumină sînt atît de mici că numai mîna unui copil ar încăpea prin ele. Şi chiar dacă ar încăpea, cum ar manipula cheia, în cazul că ar exista o a doua cheie. Încuietoarea are un singur orificiu, în interior şi ea a fost găsită cu zăvorul neclintit, ceea ce înseamnă că a fost descuiată pe dinăuntru, sau că n-a fost încuiată... Ultima enigmă e engima scării. N-a fost găsită nici o scară abandonată prin împrejurimi...

— Cîţi metri sînt de la pămînt la fereastră ? întrebă doctorul Tudor.

— Cam patru metri, răspunse Ion Roman. Poate ceva mai mult, dar nu prea...

— Patru metri douăzeci şi cinci, confirmă Victor Marian. Am calculat şi noi pentru a stabili dimensiunea scării şi am ajuns la concluzia că s-a folosit o scară de cel puţin trei metri. Şi nu e cel mai simplu lucru să fugi prin Bucureşti, prin centrul Capitalei, cu o scară de trei metri, chiar dacă e două noaptea.

— Mai ales la două noaptea... îl corijă doctorul Tudor. Da... Dispariţia scării e într-adevăr o enigmă...

— Dacă-mi permiteţi un fel de concluzie... se înflăcără Victor Marian. Eu v-am redat pînă acum numai faptele. Dar ele pot fi interpretate, pentru a fi transformate în ipoteză, sau chiar în certitudine. Voi începe cu problema scării, pentru că aici am rămas... E absolut sigur că în momentul apariţiei gardianului, scara nu mai era la fereastră. Se poate deduce asta din fraza individului care stătea la pîndă : „Fugi şi spune-i să sară !“ Nu : „fugi şi spune-i să coboare“, sau „spune-i s-o şteargă“, ci foarte clar : *spune-i să sară*. Asta înseamnă că scara fusese deja dusă, fără ca tipul dinăutru să fi fost informat. De aceea individul de la pîndă l-a trimis pe individul de legătură cu acest mesaj precis : *spune-i să sară !* Şi dacă scara a fost dusă fără ca spărgătorul dinăuntru să ştie acest lucru, înseamnă că spargerea a durat ceva timp. Cine ştie ?... Poate că spărgătorii au prins un moment de linişte şi pustietate, după miezul nopţii, au scos scara dintr-un ascunziş, au proptit-o, unul din ei, specialistul, a urcat, după care au dus iarăşi scara în ascunziş, şi pe urmă, în etape mai lungi sau mai scurte, de linişte şi pustietate au dus scara unde au vrut. Trebuiau să evite doar gardienii de serviciu. Trecătorii nici nu-i luau în seamă. Şi ce dacă vedeau doi indivizi ducînd o scară pe umeri ?!... Ei se ocupau cu îndepărtarea scării în timp ce specialistul dichisea casa de fier. Eu cred că aşa s-a operat. Au fost cel puţin trei indivizi : unul înăuntru, al doilea la pîndă, al treilea de legătură. Ştim cum au scăpat de scară, ştim că au avut timp la dispoziţie... cel puţin un ceas, dacă nu un ceas şi jumătate. În orice caz n-au putut să înceapă spargerea înainte de miezul nopţii, ci cam la jumătate de oră după miezul nopţii, cînd regiunea începe să devină pustie. Între unsprezece şi douăsprezece şi jumătate e cea mai mare animaţie în zona pasajului : se închid bodegile şi ies ultimii spectatori de la cinematografe.

Eu cred că aşa s-a desfăşurat spargerea, nu în fugă, ci pe îndelete...

— Tot ce se poate, intervcni Ion Roman. Şi eu cred că au fost trei indivizi, organizaţi aşa cum ai spus, că au avut destul timp la dispoziţie şi că în condiţiile acestea s-au putut debarasa şi de scară. Dar asta e o simplă spargere exterioară. Cum au deschis grilajul de fier ? Cum au deschis casa de fier ?...

— Îmi permiteţi... se auzi vocea căpitanului Vintilă. O singură întrebare : Oare domnul Avarian e singurul care cunoaşte cifrul safeului, şi e singurul care poate poseda, sau care posedă cheia de la grilaj ?

— Asta îl priveşte pe Avarian, răspunse Ion Roman. Dar dacă se achiziţionează o asemenea casă de valori, nu se achiziţionează pentru a se destăinui cifrul cu care se poate goli, la toate colţurile...

— Totuşi nu e exclus ca o anumită persoană, din anturajul foarte apropiat al lui Avarian, să fi aflat secretul cifrului şi să fi făcut o dublură la cheia grilajului, spuse Victor Marian. De aceea mi-am permis să pun sub urmărire personalul lui Avarian : doi vînzători şi o vînzătoare, mai ales că vînzătoarea are o mînă foarte fină şi suplă, parcă ar fi de copil.

— La enigma scării aţi renunţat cu totul ? întrebă căpitanul Vintilă. Chiar dacă se admite ipoteza dumneavoastră, aceea că spărgătorii au avut timp berechet, totuşi undeva trebuia lăsată scara...

— Nu e absolut necesar ca scara să fi aparţinut spărgătorilor, răspunse Victor Marian cam înţepat. Poate că a fost luată de undeva, din apropiere, şi dusă tot acolo. Magazinul lui Avarian e în plin centru comercial, zeci de imobile şi societăţi se află în jurul lui. Cu, sau fără complici, dar fără discuţie, cunoscînd foarte bine locurile, se putea face rost de o scară. Poate de aceea n-a fost abandonată. Am cerce-

tat aproape toate întreprinderile şi instituţiile din jur : Standard, Bon marché, Direcţia de măsuri şi greutăţi, Universala, Ambasadorul, Oil stop, Căminul studenţesc, Jockey-Clubul, Suchard, Hermes, şi nu mai ştiu care, dar fără nici un rezultat. Nu ni s-a putut spune dacă a dispărut sau nu o scară oarecare în noaptea zilei de duminică spre luni. Cercetările continuă, dar... Am impresia că nu e lucrul cel mai important, cum ni s-a părut la început.

Doctorul Tudor nu era de aceeaşi părere :

— Pentru spargere scara îşi avea necesitatea ei, era absolut necesară. De vreme ce uşa din faţă a rămas neatinsă, pătrunderea spărgătorilor în magazin nu s-a putut face decît pe geam, şi fără scară acest lucru era imposibil. Enigma scării constă din două propoziţii : Era absolut necesar să apară... Dar nu era de loc necesar să dispară ! De fapt enigma se poate rezuma la o singură întrebare : de ce a dispărut scara ?... Era foarte firesc să rămînă acolo, camuflată undeva, în umbră, decît să fie purtată. La o oră ca aceea, plimbarea unei scări pe străzile Capitalei, de către nişte spărgători, echivalează cu o tentativă de predare, de sinucidere. Da, erau obligaţi să aibă o scară, pentru a încerca spargerea, dar nu erau deloc obligaţi s-o facă să dispară... Numai în cazul cînd a fost folosită o scară cu totul neobişnuită, care ar fi putut duce direct la locuinţa spărgătorilor... Iată de ce cred că atunci cînd vom fi capabili să răspundem la întrebarea : *de ce a dispărut scara?* vom afla ce s-a întîmplat cu adevărat în magazinul lui Avarian şi cine sînt cei care au pătruns acolo. Pînă atunci vom înota numai în supoziţii şi nu vom şti dacă a fost o spargere reală, un simulacru, sau o farsă.

— Poate că mai important ar fi să ne întrebăm : *unde a dispărut scara?* sugeră Ion Roman. Dacă răspunsul duce la una din societăţile din jur, de unde se putea lua o scară, să zicem : ştampilată, care neapărat trebuia dusă înapoi ?

— E o întrebare complimentară răspunse doctorul Tudor. O întrebare practică, de acţiune. Trebuie să duc scara undeva, pentru că trebuie să dispară... Dar de ce trebuie să dispară ?... Să ne imaginăm organizarea spargerii. Era necesară o scară pentru a se pătrunde în magazin, pe la etaj. Scara exista undeva alături, dar era stampilată, cum spui dumneata, şi deci trebuia adusă înapoi. Dar riscul acestui transport, mai ales după spargere, pentru că înainte de spargere se putea răspunde orice la o întrebare neaşteptată şi nedorită, dar după spargere orice răspuns însemna un dezastru ; nu se mai putea răspunde, de pildă : mă duc în Cişmigiu să mă urc într-un copac, poftim, vino cu mine, dacă vrei legitimează-mă, doar n-am comis nimic ; orice legitimare, după spargere ar fi echivalat cu o predare ; deci riscul acestui transport, după spargere, nu putea pur şi simplu să ducă la înlocuirea scării cu o alta, nestampilată ?... Mă refer la organizarea spargerii, la planul spargerii... Dispariţia scării înseamnă clar şi precis un singur lucru : era necesară ! Enigma acestei scări, şi mai ales necesitatea dispariţiei ei, este însăşi enigma spargerii, ea caracterizează obligatoriu, însăşi stilul spargerii. Nu : unde a dispărut scara ? ci : de ce a dispărut scara ?

— Da... acceptă Ion Roman. Înţeleg foarte limpede. Ar veni cam aşa : spargerea nu se putea face fără dispariţia scării.

— Absolut exact ! spuse doctorul Tudor. Aceasta e concluzia logică a acestei situaţii absurde : spargerea nu se putea face fără dispariţia scării, sau, ca să mergem pînă la limita raţionalului : spargerea se putea face numai cu dispariţia scării, ceea ce impune această dispariţie ca premiză iniţială a întregii acţiuni, şi de aici pînă la negarea însăşi a scării în întreaga propoziţiune, adică în operaţiunea dată nu e decît un pas.

— Şi totuşi fără scară nu se putea pătrunde în magazin ! reafirmă Victor Marian. Nu ştiu ce-a fost : spargere reală,

simulacru, farsă ? dar una sau mai multe persoane au intrat, pe geam, în magazinul lui Avarian şi asta nu se putea face fără scară.

— Nu te speria ! îl linişti doctorul Tudor. Nimeni nu contestă necesitatea scării şi existenţa ei în desfăşurarea spargerii... dar nu ştiu dacă în situaţia în care ne aflăm aceasta e problema cea mai importantă. Cred că măcar pe scurt ţi s-au relatat întîmplările tragice de aici. Am fost obligaţi la această pauză, la această digresiune, de o somaţie telefonică a medicului legist. Ne-a rugat să nu întreprindem nimic pînă cînd nu va sosi în persoană, cu raportul complet asupra celor trei cazuri... Asta înseamnă că nu va mai întîrzia mult, şi mai înseamnă, după cît îl cunosc...

— Nu e vorba de doctorul Constantin Matei ? întrebă Victor Marian. Mi se pare că el funcţionează în zona aceasta...

— De el e vorba, continuă doctorul Tudor. Da... înseamnă că şi-a terminat cercetările şi că ne poate oferi date sigure cu care să le începem, sau să le continuăm pe ale noastre...

Se auziră ciocănituri în uşă. Intră un tinerel, cu înfăţişare timidă, stingherit. Avea în mînă un ziar împăturit :

— Vă rog să-mi permiteţi, începu el. Am găsit acest obiect într-un boschet, după toate aparenţele aruncat de cineva... adică mi s-a părut că l-a aruncat cineva.

Era un cuţit cu vîrful ascuţit, ruginit şi pătat, şi cu mînerul înconjurat de vată.

— Ai identificat persoana care l-a aruncat ? întrebă căpitanul Vintilă. Unde e ?

— Am lăsat-o să urce, pentru că e unul din clienţii hotelului şi mi-am zis că e mai bine să se creadă neobservată. De dimineaţă se plimbă într-una pe terasă : domnul Moni Marinó...

Capitolul II

Întîrzierea medicului legist îi dădu posibilitate lui Victor Marian să parcurgă însemnările ziaristului Vladimir Enescu. Dar nu mai avu vreme să-şi depene impresiile. Auzi claxonul asurzitor al unei maşini chiar în momentul cînd închise caietul. Medicul nici nu apucase să-şi schimbe halatul. Urcă în goană, parcă purtat de nişte aripi albe, spre apartamentul doctorului Tudor. Îl conducea căpitanul Vintilă şi-l urmau Ion Roman şi Victor Marian. Era atît de agitat şi de grăbit încît uită să spună bună ziua. Începu de-a dreptul cu scuzele :

— Iertaţi-mă pentru întîrziere. Veţi afla motivul la momentul potrivit. Aşa... Ce ziceam ? Da... Îmi revin imediat, imediat, nu e nevoie decît să încep... De fapt înşir toate aceste cuvinte fără noimă, ca să-mi pot aduna între timp gîndurile...

— Atunci pot să vă fac cunoştinţă cu colaboratorii mei, spuse doctorul Tudor.

— Încîntat şi vă mulţumesc pentru ajutor... răspunse medicul în timp ce strîngea mîinile celor trei detectivi. Aşa ! Acum e perfect. Dacă nu aveţi nimic împotrivă voi începe cu cazul cel mai simplu...

— Cu Paul Soran, îl încurajă doctorul Tudor.

— Exact ! acceptă medicul legist cu o uşoară surprindere. Cu Paul Soran. Rana putea să fie fatală, sau în orice caz cu

urmări foarte grave, dacă vîrful cuţitului, pentru că a fost lovit cu un cuţit, n-ar fi întîlnit rezistenţa omoplatului. Şi aşa, cuţitul a pătruns destul de adînc. Din fericire, pot să vă asigur că victima a primit cele mai bune îngrijiri, că starea i se ameliorează, şi după a treia transfuzie, care i se va face spre seară, va putea suporta chiar şi o scurtă convorbire, ceea ce cred că vă interesează în primul rînd. Cu rana vom mai avea însă de furcă, şi va trebui de asemenea să supraveghem cîtva timp efectele hemoragiei şi ale transfuziilor, pentru a para surprizele care se pot ivi uneori în astfel de cazuri limită. Aspectul cel mai grav al acestei crime a fost hemoragia. Dacă nu ar fi fost descoperit la timp, şi dacă nu s-ar fi intervenit la timp, chiar cu tampoanele primare pe care i le-aţi aplicat, Paul Soran nu mai era astăzi în viaţă. Asta în mod sigur !

— Nu e o afirmaţie prea categorică ? întrebă doctorul Tudor. Nu contrazice concluzia despre gravitatea rănii ?

— Într-adevăr, apare o contradicţie... de principiu. În cazul concret există însă cîteva aspecte particulare : Paul Soran are o constituţie robustă şi poate că ar fi încercat singur să se salveze, dacă l-ar fi lăsat agresorul... şi dacă ar fi fost numai rana din spate. Din nefericire, a mai suportat o lovitură, în cădere, sau destinată direct, care l-a ameţit. Nu pot să precizez cît ar fi durat starea de inconştienţă, dar pierderea sîngelui, foarte abundentă, i-o prelungea. Şi, dacă nu mă înşel, la cîteva minute după agresiune a început ploaia... Voi vorbi ipotetic : dacă Paul Soran nu şi-ar fi revenit în simţiri, înainte de începerea ploii, şi din punct de vedere medical nu ar fi fost capabil de o asemenea performanţă, coagularea sîngelui nu s-ar fi produs : hemoragia ar fi continuat pînă la ultima picătură... Iată de ce am afirmat adineauri că a fost salvat de la moarte, şi într-adevăr a fost salvat. I-am şi spus acest lucru, în prima lui clipă de luciditate, şi a fost atît de

impresionat încît şi-a pierdut imediat cunoştinţa... Mai tîrziu m-a rugat să-i transmit *rugăciuni* celui care l-a salvat...

— O întîmplare... se retrase căpitanul Vintilă cînd simţi privirile lui Ion Roman şi apoi ale celorlalţi aţintindu-l. De altfel aş putea spune că salvatorul lui era prevăzut de soartă; ziaristul Vladimir Enescu...

— Enescu !?... încercă medicul să-şi amintească. Mi se pare că a şoptit de cîteva ori numele acesta. La început am crezut că e vorba de un *Ionescu*, dar prima silabă nu prea suna a diftong. M-am mirat cînd am auzit un nume în gura lui şi l-am întrebat dacă a avut vreo clipă de luciditate între şocul care l-a doborît şi momentul în care s-a trezit, la spital. Nu-şi aminteşte...

— Interesant... reflectă cu voce abia auzită doctorul Tudor. Enescu sau Ionescu ?

— Mai mult ca sigur că Enescu, spuse medicul. Dar nu văd ce importanţă are... În momentul de faţă, Paul Soran pare în afară de orice primejdie. Nu ştiu ce mi-a venit să repet treaba asta ?... Aaa, da. Ca să vă amintesc că veţi putea sta de vorbă cu el, după ultima transfuzie. Are şi o fire bărbătească, viguroasă şi am văzut că e în stare să-şi stăpînească emoţiile. Nici atentatul, nici rana nu l-au impresionat prea mult. Doar atunci cînd i-am spus că a fost la un pas de moarte...

— V-aţi făcut o idee asupra armei cu care a fost rănit ? întrebă doctorul Tudor.

— Cred că da, răspunse medicul, şi aici m-am ciocnit de o ciudăţenie. S-ar părea că arma nu face parte din categoria celor obişnuite şi uşor de procurat. Aş înclina spre un pumnal cu două tăişuri...

— Aţi înclina ?... sesiză doctorul Tudor nesiguranta medicului legist.

— Da... După ce am studiat cu atenţie rana... De obicei, în asemenea cazuri de rănire cu cuţitul, vîrful produce spar-

gerea țesutului lovit, partea superioară a lamei taie, din cauza poziției cuțitului, iar partea inferioară a lamei, nefiind ascuțită, rupe brutal țesuturile... Imaginați-vă, de pildă, un cuțit de bucătărie și felul cum este ținut de cineva care vrea să lovească : partea ascuțită în sus, spatele lamei în jos... Prin urmare, rana va avea partea de sus tăiată, iar partea de jos ruptă, sfîrtecată. Ei bine, în cazul nostru e invers : partea de jos e tăiată iar partea de sus e sfîrtecată. Iată de ce deduc că s-a folosit un pumnal cu două tăișuri. Probabil că unul din tăișuri nu era ascuțit, criminalul n-a știut, sau n-a observat aceasta, și întîmplarea a făcut ca tocmai tăișul neascuțit să fie îndreptat în sus. E posibil ca în felul acesta să se fi produs o alunecare a lamei ascuțite, pe țesuturi, atenuînd forța loviturii...

După ce medită cîteva clipe la spusele medicului, doctorul Tudor desfăcu ziarul în care înfășurase cuțitul adus de detectivul local.

— Putem considera această armă drept arma atentatului ? se adresă el medicului legist.

Surpriza acestuia era atît de mare încît toți se așteptau la o negare categorică. În fața lui se afla un cuțit obișnuit de bucătărie, cu mînerul înfășurat în vată. Îl privi îndelung, îl întoarse pe toate părțile, îi cercetă vata murdară, ba chiar și literele săpate, minuscule, care-i indicau originea, apoi spuse cu o voce evazivă :

— S-ar putea.... numai că în acest caz...

— În acest caz... îl îndemnă doctorul Tudor.

— În acest caz... se ridică o nouă problemă, destul de bizară. Poziția în care a fost ținut cuțitul, cu tăișul în jos, și vă rog să vă imaginați din nou un cuțit de bucătărie în mîna unuia care vrea să lovească, dar apucat pe dos, ei bine, poziția aceasta îl trădează pe agresor sau ca fiind foarte emoționat și agitat, încît nici nu și-a dat seama cum ține cuțitul... sau ca fiind un diletant care nu prea s-a folosit de asemenea cu-

ţite... şi care în orice caz nu s-a gîndit cum poate fi folosit un cuţit pentru a lovi în cineva...

— Există şi o a treia posibilitate ? întrebă doctorul Tudor după un moment de gîndire.

— Nu mi-o pot imagina... Şi fiindcă gestul criminalului, alegerea locului loviturii, lovitura însăşi, nu-l arată prea emoţionat, totul petrecîndu-se şi pe întuneric...

— Înseamnă că avem de-a face cu un diletant, cu o persoană care nu s-a gîndit niciodată la cuţit ca la o armă !... îi duse Victor Marian gîndul pînă la capăt.

— Exact ! îi mulţumi medicul legist. Nu s-a gîndit la cuţit ca la o armă. E ipoteza cea mai plauzibilă...

— În cazul acesta, interveni Ion Roman, nici femeile nu pot fi excluse, adică mai ales femeile...

Ideea nu-l entuziasma prea tare pe medicul legist :

— Eu m-am referit la gest, spuse el, la poziţia cuţitului, mai ales, atunci cînd mi-am susţinut ipoteza. Nu am luat în consideraţie şi forţa loviturii. Nu orice femeie este capabilă de o asemenea lovitură. Numai o femeie puternică, sau o femeie care practică sportul. Şi în plus mai există considerente de ordin psihic, care pot interveni...

— Mi se pare însă că nu excludeţi, în principiu, imaginea unui criminal în rochie, observă Victor Marian. Bineînţeles, ţinînd seama de amendamentele pe care le-aţi oferit... Poziţia cuţitului în momentul loviturii, precum şi forţa loviturii pot să desemneze în aceeaşi măsură un bărbat diletant, sau o femeie puternică. Pentru că elementele de ordin psihic la care v-aţi referit sînt absolut necesare în ambele cazuri. Mă rog, e o părere.

— Pe care aţi formulat-o cît se poate de clar, îl felicită medicul. Dar cred că vă închipuiţi unde duce această concluzie. Absolut oricine poate deveni suspect, dacă îndeplineşte cîteva condiţii : curaj, forţă fizică, hotărîre...

— Şi motiv ! sublinie doctorul Tudor. Prin urmare excludeţi cu desăvîrşire ideea unui criminal profesionist.

— Cu desăvîrşire ! spuse medicul cu voce fermă. Orice argument ar fi inutil. Mai mult : aş fi gata să exclud şi ideea unui criminal reprezentat de o persoană care s-a folosit de cuţit în anumite cazuri. Voi încerca să fiu mai clar : un vînător, sau un pescar, sau un muncitor, sau un inginer... cîmpul e foarte larg, precum vedeţi... Asemenea persoane sau profesiuni sînt obişnuite să utilizeze cuţitul ca pe-o unealtă, şi de aici pînă la ideea de a-l transforma în armă de apărare, sau de atac, nu e decît un pas... Cine n-a făcut gestul omului care atacă, sau care se apără cu cuţitul ?... Stîngăcia pe care o demonstrează cazul nostru, ar indica suspectul în cîteva categorii foarte lesne de definit... Dar acest lucru vă priveşte în primul rînd pe dumneavoastră...

— Numai dacă nu există şi o a treia posibilitate, căzu pe gînduri doctorul Tudor. Şi încă nu sîntem siguri că avem în faţa noastră arma crimei...

— Încă nu sîntem *foarte* siguri, rectifică medicul legist. Vata cu care s-a înfăşurat mînerul, probabil pentru a nu se lăsa amprente, are urme de sînge. Şi mai sînt urme de sînge şi de pămînt în scobiturile literelor, pe partea care n-a fost spălată de ploaie, pe partea care s-a lipit de pămînt. Urmele sînt microscopice. Vă vom da un răspuns cert după ce vom cerceta cuţitul în laborator... şi ar exista şi şansa, redusă dar nu exclusă, de a stabili dacă sîngele de pe lama cuţitului este sau nu sîngele victimei... Nu ştiu ce altceva v-aş putea spune în cazul Paul Soran...

— Tot ce ne-aţi spus e deosebit de important, îi mulţumi doctorul Tudor. Şi faptele şi ideile... Din păcate, conversaţia noastră nu se poate încheia aici...

— Da, din păcate... se întristă brusc medicul legist. Rareori în viaţa mea m-am întîlnit cu o asemenea situaţie. Trei cadavre... scuzaţi-mă că spun *trei*, dar nu pot să scap de ideea

că Paul Soran a fost salvat literalmente de la moarte... Trei cadavre, într-un răstimp atît de scurt, trei oameni atît de tineri şi de sănătoşi...

— Şi atît de frumoşi... adăugă Ion Roman.

— Da, întocmai... Şi mă voi strădui să redevin profesional... numai o secundă... Da ! După autopsii, şi după o analiză specială, care m-a şi întîrziat, cazurile s-au clarificat, bineînţeles, din punctul nostru de vedere. La primul caz n-aş mai avea nimic de adăugat. Radu Stoian a decedat în urma unui atac de cord provocat de un şoc crunt şi neaşteptat. Un asemenea şoc nu-l poate constitui decît o condamnare la moarte...

— Adică execuţia unei sentinţe, preciză doctorul Tudor.

— Întocmai. Îmi permit să folosesc imagini pentru a vă familiariza cu ideea cauzei care a provocat atacul de cord. Simţindu-se prins de picioare şi descoperind instantaneu că strîngerea e fatală, implacabilă, definitivă, procesul acesta e un proces de fracţiune de secundă, inima lui Radu Stoian a cedat. Dacă un om poate muri pentru că e speriat, noaptea, printru-un strigăt, la un colţ de stradă, cred că vă imaginaţi care este şocul simţit de o persoană prinsă de picioare, ca într-un cleşte, în mijlocul mării. Moartea s-a produs în clipa marelui strigăt. Aceasta nu e o supoziţie, pentru că nici un semn nu arată că Radu Stoian a murit înecat. Răcnetul a fost ultima lui împotrivire. După răonet, Radu Stoian n-a mai respirat, apa nu i-a invadat plămînii, iată de ce putem afirma atît de categoric ora exactă a decesului, şi cauza decesului... Semnele de pe gambe întăresc ipoteza unei agresiuni umane voluntare şi premeditate. Semnele sînt asemenea unor inele care nu se închid. Imaginaţi-vă că prindeţi gleznele cuiva : degetul mare nu se va întîlni obligatoniu cu celelalte degete într-un inel perfect. Aşa arată semnele de pe gambele lui Radu Stoian, ca nişte inele neîmplinite, nesudate, ceea ce dovedeşte, suplimentar, că încleştarea şi presiunea au fost, de la început,

foarte puternice. E de la sine înţeles că pentru a prinde şi a ţine ca într-un cleşte neîndurător gambele unui om tînăr şi robust e necesară o forţă puţin obişnuită...

— Da... încuviinţă doctorul Tudor. E nevoie de forţă... şi de punct de sprijin...

— Femeile pot fi excluse ? îşi repetă Ion Roman întrebarea. În principiu...

— Îmi este foarte greu să vă dau un răspuns de principiu. Dacă unele femei pot fi cuprinse în categoria persoanelor cu mîini puternice, există şi bărbaţi care pot fi excluşi din această categorie : bătrînii, bolnavii... Nu ştiu ce aş mai putea adăuga la cazul Radu Stoian...

Înainte de a-şi începe ultimul expozeu medicul legist îşi trecu în revistă ascultătorii. Victor Marian şi căpitanul Vintilă păreau gata să sară de pe scaun, Ion Roman, întunecat şi moleşit, clătina într-una din cap, ca şi cum nu l-ar mai fi putut surprinde nimic, iar doctorul Tudor, cu braţele încrucişate şi cu pleoapele semi deschise, părea furat de alte gînduri.

— Nici Dan Ionescu n-a murit înecat ! trecu brusc la atac medicul legist. La început ne-a fost cu neputinţă să stabilim cauzele decesului. Pentru că şi pe gambele lui am găsit semne de presiune şi încleştare, nu sub forma unor inele nesudate, ci mai degrabă a unor spirale... dar moartea nu se datora unui atac de cord, vizibil şi indiscutabil, ca în primul caz, ci mai degrabă unei paralizii instantanee a tuturor funcţiilor vitale. Cel puţin aceasta era expresia decesului. Să recapitulez : plămînii nu fuseseră inundaţi, deci nu murise înecat, spargerea muşchilor cardiaci nu era vizibilă, deci nu suferise un atac de cord. Şi mai erau şi spiralele vinete de pe gambe, anterioare decesului, bineînţeles, care nu puteau proveni de la încleştarea unor mîini, ci mai degrabă de la presiunea unor cabluri sau mai bine zis a unor funii. Imaginaţi-vă un om spînzurat de picioare...

— Dar legat de picioare ? întrebă Victor Marian.

— Sau legat de picioare ! acceptă medicul fără să ezite. Legat foarte strîns, pentru că semnele sînt adînci... Încetarea funcţiilor vitale se produsese instantaneu, era singura noastră concluzie. Ne-am gîndit imediat la o otravă fulgerătoare : cianură de potasiu, sau ceva asemănător. N-am găsit urme vizibile. Iată de ce am fost nevoiţi să procedăm la deschiderea cutiei craniene... Domnilor, cît sîntem de medici şi de obişnuiţi cu accidente, crime şi cadavre, pur şi simplu ne-am înspăimîntat. Dan Ionescu a murit în urma violentării bulbului, într-o fracţiune de secundă. Un obiect de metal, foarte fin şi ascuţit a trecut prin occiput şi cerebel atingînd şi sfărîmînd bulbul. Operaţia în sine e foarte simplă, şi un copil o poate săvîrşi. Cu condiţia ca să cunoască perfect alcătuirea craniului... şi să posede obiectul necesar, de pildă, o andrea, sau o sulă cizmărească... sau ceva asemănător...

— Şi cu condiţia ca victima să aştepte supusă ca o oaie, spuse Ion Roman.

— Sau să fie legată... adăugă Victor Marian.

— Exact ! încuviinţă medicul legist. Fără aceste condiţii—legi, o asemenea execuţie nu poate fi înfăptuită : arma şi supunerea victimei...

— Elementul surpriză poate fi exclus cu desăvîrşire ? întrebă doctorul Tudor. Un atac neaşteptat, de pildă...

— Orice e posibil, răspunse medicul legist. Şi un atac surpriză, un atac neaşteptat... Reuşita depinde însă de poziţia celui atacat. Fără o poziţie docilă...

— Sau inconştientă... îl completă Victor Marian. Un om care stă pe plajă, cu faţa în nisip, oare n-ar putea fi transformat în cadavru, cu metoda asta, într-o fracţiune de secundă ? Cei din jur nici n-ar băga de seamă...

— Fără îndoială că aceasta ar fi ipoteza cea mai plauzibilă, acceptă medicul legist.

— Ca să nu mai vorbesc de o întîlnire amoroasă, se înflăcără Victor Marian.

— V-am spus că aceasta ar fi ipoteza cea mai plauzibilă, repetă medicul legist. Dar în afară de urmele acestei străpungeri a occiputului spre bulb, mai există şi urmele în spirală de pe gambe care n-au putut fi făcute la fel de simplu şi de rapid.

Victor Marian nu-şi opri ofensiva :

— Şi dacă funia a servit ca un fel de pîrghie, ca un cablu de tracţiune pentru asasin ? După execuţia fulgerătoare, a încolăcit funia în jurul gambelor, apoi a coborît cu capetele ei în apă, şi de acolo a tras cadavrul, fără să-l vadă nimeni. În două minute s-a consumat totul : şi crima şi dispariţia cadavrului.

— E foarte ingenios, recunoscu medicul legist, şi cred că ideea trebuie reţinută. Funia putea să servească atît la imobilizarea victimei, cît şi la dispariţia cadavrului. Sau a fost un omor brutal, sau un omor prin surpriză. În felul acesta se explică, sau se poate explica şi necesitatea unei funii şi semnele de pe gambele victimei.

— Îmi permiteţi... spuse căpitanul Vintilă. În cazul unui omor brutal ar fi fost necesare cel puţin două persoane. Una singură nu cred că i-ar fi venit de hac lui Dan Ionescu. Iar în cazul unui omor prin surpriză ar fi fost necesară, ca să zic aşa, dacă-mi permiteţi, chiar jumătate de persoană...

— Adică o femeie... îi prinse gîndul Ion Roman. Nici aici nu se poate restrînge cercul suspecţilor.

— Mai ales aici ! spuse Victor Marian.

Doctorul Tudor înregistra, ca întotdeauna, în tăcere, fără cuvinte sau explicaţii, toate teoriile, ideile şi supoziţiile colaboratorilor lui. Ştia că din ipotezele care epuizau un caz, una trebuia să devină certitudine şi adevăr. Şi se gîndea, în tăcerea lui, dacă toate ipotezele fuseseră găsite. Mai avea însă nevoie de o precizare, înainte de a ordona ipotezele :

— În cazul lui Dan Ionescu s-ar putea stabili ora decesului ? Măcar cu aproximaţie.

Victor Marian era gata să adauge cîteva cuvinte întrebării incomplete, după părerea lui, dar doctorul Tudor îl opri cu un gest neobişnuit de ferm. Preocupat cu găsirea răspunsului, medicul legist nici nu observă duelul tăcut dintre cei doi.

— Aproape că sîntem în aceeaşi situaţie ca în cazul lui Radu Stoian, începu medicul legist. Din păcate ne lipseşte o mărturie formală pentru a vă indica ora exactă a decesului... De aceea ne vom mulţumi doar cu aproximaţii. Şi pentru a nu greşi, pentru a fi fără eroare, cum ziceţi dumneavoastră, pot afirma formal că decesul s-a produs într-un interval de timp cuprins astfel : nu mai mult de douăsprezece ore de la găsirea cadavrului, şi nu mai puţin de zece ore. Adică între orele cinci treizeci şi şapte treizeci eri după masă. Mai devreme sau mai tîrziu de aceste ore nu s-a putut produce decesul. Şi vă rog să consideraţi aceasta ca o mărturie în faţa tribunalului. În acest interval de timp a fost asasinat Dan Ionescu, între 5,30 şi 7,30, eri după masă.

Abia după ce auzi acest răspuns categoric, doctorul Tudor îi dădu încuviinţarea de a vorbi lui Victor Marian :

— Era foarte necesar să nu influenţăm raportul medical, se scuză el. Să putem face noi constatarea şi presupunerea...

— Am înţeles, se scuză la rîndul lui tînărul, apoi se adresă direct medicului legist : Daţi-mi voie, mai întîi, să vă citesc un bilet foarte scurt : „Îţi scriu în fugă. Te aştept la ora şase fix, acolo unde ne-am înţeles, la Groapă. Ştii unde, nu ?...“ Dacă acest bilet i-a fost adresat lui Dan Ionescu, şi dacă a ajuns la Dan Ionescu, ora întîlnirii fixată în el poate fi considerată drept ora decesului ?

— Dacă nimeni nu l-a mai văzut în viaţă pe Dan Ionescu, după ora şase, atunci acest bilet poate fi reţinut la dosar ca probă definitivă a orei decesului. El capătă valoarea mărturiei domnului Ion Roman în cazul Radu Stoian... Fără să fi ştiut

de acest bilet, noi v-am indicat un interval de timp care cuprinde, mi se pare chiar pe la mijloc, ora trecută în el. Deci într-un fel e o probă şi mai sigură. Dar să nu exagerez... În cazul Radu Stoian am acceptat mărturia despre ora decesului, fără s-o mai verificăm medical, dar asta nu înseamnă că analiza medicală n-ar fi acceptat net ora dată. În cazul Dan Ionescu s-a întîmplat pe dos : noi am stabilit o oră pe care probele ne-o confirmă... Înţeleg de ce nu vi s-a permis să citiţi biletul înaintea depoziţiei mele...

— Prin urmare, reveni Victor Marian, putem fixa ora de pe bilet : ora şase după amiază, drept ora decesului lui Dan Ionescu !

— V-am spus doar că ea corespunde şi se încadrează perfect în perioada stabilită şi propusă de noi ca perioadă a decesului... Dar întrucît mărturia nu e oculară, cum s-a întîmplat la primul caz, precizia nu poate fi absolută... Poate că victima a ajuns mai devreme la întîlnire, sau poate că a întîrziat...

— Aaaa ! înţeleg, spuse Victor Marian. Nu m-am gîndit nici eu la ora *şase zero zero*, ci la o rază de timp în jurul orei şase, bineînţeles la o rază redusă...

Ion Roman îşi scoase carnetul din buzunar, îl deschise undeva, notă cîteva cuvinte, apoi începu să citească :

— Aşa... „*Radu Stoian, în vîrstă de...*“ Adică, s-a schimbat ordinea. Voi începe cu primul asasinat : *Dan Ionescu, în vîrstă de 26 de ani, ucis în ziua de 7 iulie, în jurul orei şase după amiază, de către unul sau mai mulţi necunoscuţi...* Al doilea : *Radu Stoian, în vîrstă de 25 de ani, ucis în ziua de 7 iulie, în jurul orei 7 după amiază, de către unul sau mai mulţi ncunoscuţi. ...* Al treilea : *Paul Soran, în vîrstă de 27 de ani, atacat cu intenţii homicide, în ziua de 8 iulie, în jurul orei 1 noaptea, de către unul sau mai mulţi necunoscuţi...* Cam aşa ar trebui să înceapă raportul nostru, dar cînd mi-i amintesc

pe toți trei, uf !... Știm cînd au fost uciși, știm cum au fost uciși, dar ce e mai important nu știm : cine ? și de ce ?

Medicul legist se pregătea să plece :

— V-aș ruga totuși să rețineți în special datele, din discuția noastră, datele strict precise. Ideile și ipotezele pot să rămînă o veșnicie în acest stadiu, dar dumneavoastră știți mai bine decît mine acest lucru. Aproape toată viața dumneavoastră e formată din idei și ipoteze, probabil cu miile, din care doar cîteva se transformă în certitudini. Fiecare caz, nu știu cine spunea, înseamnă încă o sută de ipoteze... Fiți siguri că vă voi ține la curent cu orice schimbare, deși nu văd ce alte date s-ar mai putea ivi în analiza medicală a celor trei cazuri...

Doctorul Tudor îi mulțumi și-l conduse pînă la mașină. Se întoarse imediat și primul căruia i se adresă fu căpitanul Vintilă :

— Dumneata vei pleca imediat în port. Vei căuta să afli ce vase au trecut eri între orele 17,30 și 19,30 prin zona aceasta a Pescărușului alb, cum v-ați obișnuit s-o numiți...

— A trecut un singur vas, îl întrerupse Ion Roman : „Albatrosul". Dinspre Sulina spre Mangalia.

— Foarte bine ! continuă doctorul Tudor. Vei căuta să dai peste acest Albatros. Iată ce ne interesează : s-ar putea ca unul din membrii echipajului să fi privit cu binoclul în direcția litoralului și astfel să fi asistat la drama de lîngă Pescărușul alb. Martorul de pe țărm a văzut numai babordul bărcii, așa că nu poate ști ce s-a întîmplat dincolo, la tribord. Poate că barca a fost folosită ca o pavăză împotriva privirilor dinspre uscat. Ne interesează deci un eventual martor care a văzut tribordul bărcii. Numai conjugînd mărturiile amîndurora putem avea o situație foarte clară a evenimentelor din zona Pescărușului alb. Și mai este ceva : un asemenea martor ne-ar putea relata situația acelor înotători care în timpul asasinatului se aflau în larg. Ne-ar interesa : numărul

lor şi dispoziţia lor pentru a le confrunta cu cele ale martorului de pe ţărm... Misiunea dumitale este aceea de a ajunge pe vas, cît mai repede. Restul se va numi şansă sau ghinion !

— Am înţeles ? răspunse neobosit căpitanul Vintilă.

După plecarea ofiţerului, doctorul Tudor se adresă lui Ion Roman cu o voce care ar fi fost mai potrivită pentru scuze :

— Ştiu că ar trebui să te odihneşti, dar pentru treaba la care mă gîndesc, dumneata eşti cel mai nimerit... Ar fi bine, dar de fapt ar fi necesar, obligatoriu, să obţinem de la fiecare locatar o depoziţie foarte scurtă cu aceste date : numele şi pronumele, data naşterii, etcetera, profesiunea, domiciliul, etcetera, continuate cu cîtevia rînduri în care să se specifice unde şi cum şi-a petrecut timpul ieri, între orele 5 după amiază şi 2 noaptea, martorii care pot confirma declaraţiile, apoi data şi semnătura.

— Aha ! înţelese Ion Roman. Bătălia pentru alibiuri.

— Şi pentru încă ceva, adăugă doctorul Tudor. Deoarece declaraţiile vor trebui scrise în faţa dumitale. Fiecare îşi va scrie propria declaraţie pentru a se putea confrunta scrisul fiecăruia cu scrisul de pe aceste sentinţe de condamnare la moarte...

Capitolul III

1

— Ştiţi ce mi se pare cel mai straniu ? spuse Victor Marian după ce rămase singur cu doctorul Tudor. Tăcerea aceasta grea şi prelungită din jurul nostru...

— Nu e tăcere, e spaimă, e teroare, îi ripostă doctorul Tudor. Totul e straniu, e absurd, e ireal. Mai întîi acest triplu asasinat. Trei tineri puternici, sănătoşi, realizaţi, sau pe cale de a se realiza în viaţă, sînt condamnaţi la moarte şi apoi executaţi cu atîta uşurinţă... Spun trei pentru că al treilea a fost salvat printr-o întîmplare unică, limită. După lovitură pornise şi el pe drumul morţii... Apoi organizarea asasinatelor. Toţi sînt chemaţi în acelaş mod, dar fiecare e ucis în alt mod. Fiecare este chemat la o întîlnire, şi fiecare se duce. Fiecare primeşte un bilet, dar niciunul nu-l arată celuilalt. Nu e absurd ?... Apoi imposibilitatea de a întrevedea un mobil... Sînt atîtea întrebări şi mistere în jurul stilului acestor asasinate încît nici nu te mai gîndeşti, sau nu-ţi vine să te mai gîndeşti la mobilul lor.

— Îmi amintesc ce spunea Ion Roman... Oare nu putem să le privim ca pe un fel de crimă împotriva tinereţii ?

— Nu ştiu... răspunse neputincios doctorul Tudor. Încă nu ştiu. Dar o asemenea optică este cea mai simplă, este un un fel de soluţie a cazurilor disperate. Să încercăm să ne

imaginăm un maniac, după metoda medicului legist. Să ni-l imaginăm sub aparența unui om absolut normal, însă scurmat de o obsesie : una împotriva celor tineri și frumoși. Și începe să-i execute... Nu se ridică o groază de întrebări ?... Oare din tinerii care se află aici aceștia trei sînt cele mai perfecte ținte ale urii lui ? Mai sînt și alții. De ce i-a ales tocmai pe aceștia trei de la pensiune ? De ce nici una din cele două zeițe de aici n-a devenit obiectul urii lui ? Și pe urmă întrebarea cea mai grea : aproape toți maniacii au un singur mod de a ucide. Unii spintecă, alții strangulează, alții otrăvesc, alții împușcă, dar de obicei fiecare rămîne fidel unui singur mod de execuție. Aici întîlnim trei moduri diferite : înec, pumnal, artă... Pentru că asasinatul lui Ion Ionescu este un asasinat artistic : printre oasele posterioare craniene, prin cerebel, în bulb, moarte fulgerătoare. Într-o fracțiune de secundă, probabil fără nici un risc, un om viu a fost transformat în cadavru. În timp ce la ora unu după miezul nopții, în întuneric absolut, într-o pauză imprevizibilă a vijeliei, în condițiile unor riscuri exagerate, se încearcă asasinarea altuia... Nu e absurd ?... Sau cel de al doilea asasinat. Lîngă o barcă, în văzul lumii, în soare, printre înotători, se încearcă execuția prin înec a altuia, care fără îndoială ar fi reușit, probabil cu mai multe chinuri și riscuri, dar ar fi reușit. Șansa însă l-a scutit pe asasin de riscuri... Nu-și are fiecare asasinat stilul propriu... ?

— Poate fiecare asasin ? îndrăzni Victor Marian. Oare nu e mai simplu să ne închipuim că fiecare a fost asasinat de altcineva ?

— Bineînțeles că e mai simplu, dar asta nu înseamnă că e și mai adevărat. Cum ne explicăm în această ipoteză cele trei *rendez-vous*-uri ale morții ? Două din convocări sînt în mod sigur scrise de aceeași mînă. Nici nu trebuie să mai demonstrez. Confruntarea literelor, concepția frazei, stilul, acel *nu* ? un fel de interogație discretă, ispititoare, aranja-

mentul rîndurilor, totul dovedeşte unul şi acelaş autor. E un procentaj prea greu în balanţă pentru a nu atribui şi al treilea bilet aceluiaş autor. Sînt convins că nu greşesc. Toate cele trei condamnări la moarte, sau mai precis : toate cele trei convocări la moarte aparţin unuia şi aceluiaş autor.

— E neapărat necesar ca procurorul, sau judecătorul, sau juriul, să-l numim : autorul sentinţei, să fie în acelaşi timp şi călăul ? întrebă Victor Marian.

— E o întrebare foarte grea... recunoscu doctorul Tudor. Mă obsedează şi pe mine. E grea, pentru că...

— Pentru că duce la nişte implicaţii teribile.. îi luă Victor Marian vorba din gură. Unul convoacă şi alţii ucid... sau, în cel mai fericit caz : unul convoacă şi altul ucide. Cel puţin doi complici. Mi se pare că mai rămîne o posibilitate : unul convoacă şi amîndoi ucid...

— Da, e o aritmetică simplă, plauzibilă, dar în cazul acesta trebuie să abandonăm ipoteza asasinului maniac. Delimentul, maniacul, obsedatul a fost, este şi va rămîne întotdeauna un criminal solitar. El ucide fără mobil exterior, vizibil şi palpabil. Ori fără un asemenea mobil nu pot exista complici... Să se întîlnească doi maniaci, în acelaş loc, în aceeaşi perioadă şi să aibă amîndoi aceeaşi obsesie, e absurd, nu exagerat... Ipoteza unor crime în colectiv, a unor crime cu mai mulţi autori, trebuie să pornească de la un mobil foarte ispititor, sau foarte spectaculos, cum sînt conjuraţiile, asasinatele politice, ceea ce nu cred că se potriveşte cazurilor de aici, şi situaţiei de aici.

Victor Marian îşi ridică braţele în sus, parcă s-ar fi predat în faţa cuiva :

— Zău că nu mai pricep nimic. Mi s-a făcut întuneric în cap şi mai ales m-a părăsit curajul. Mi-e teamă să mai caut ipoteze. Parcă mă izbesc de un zid de cauciuc care mă respinge...

Un zîmbet vag, palid apăru pe faţa doctorului Tudor :

— Pot să te asigur că starea asta nu va ţine mult...

— Mă cunoaşteţi mai bine, se alintă o clipă tînărul detectiv. N-am putea totuşi să încropim un start ?... Cîteva fapte există, şi cîteva indicii : trei crime, trei convocări fatale, toate trei în posesia noastră, arma uneia dintre crime. Dar nu înţeleg de ce n-aţi pornit încă la atac împotriva acestui Marinó ?

— Vom face şi acest pas, răspunse doctorul Tudor. Nu m-am grăbit pentru că gestul lui nu mi s-a părut că face parte din startul de care vorbeai. Prea seamănă cu un gest de sinucigaş. Dacă se plimbă de dimineaţă pe terasă, n-a putut să nu-şi de seama că terasa e sub observaţie. Să încerce în aceste condiţii să se debaraseze de arma cu care a înfăptuit o crimă, mi se pare o tentativă de sinucidere.

— Dar cum putea altfel să scape de ea ? întrebă Victor Marian. A aruncat-o într-un tufiş crezîndu-se neobservat... Să nu credeţi că nu încerc să mă pun şi eu în pielea unui astfel de om. Mă plimb cu arma în mînecă şi cînd prind momentul favorabil o arunc. Trebuie să scap de ea...

— Nu voi nega categoric ideea pe care ţi-o oferă substituirea dumitale, spuse doctorul Tudor. Se poate întîmpla şi aşa. Dar e mai plauzibil ca un criminal, care în mod absolut stupid, a păstrat la el arma crimei, o armă absolut banală, să caute alt mod de a se debarasa de ea, în clipa cînd se simte încolţit. De ce să n-o ascundă sub preşul de pe coridor, sau în baia comună, sau în coşul de hîrtii de la uşa altuia ? Cînd arma nu mai poate fi ascunsă decît în perimetrul hotelului, nu mai contează dacă se face aceasta înăuntru sau afară. Contează un singur lucru : să nu fie observat cînd o ascunde. Ce s-a întîmplat cu domnul Marinó şi arma s-ar putea rezuma astfel : a folosit singurul mod de a se debarasa de armă care-l putea trăda, ceea ce e stupid. Chiar dacă s-ar fi găsit arma în camera lui putea să se apere susţinînd că i-a

pus-o cineva. Atunci de ce a folosit singurul mod care-l putea trăda ?... Nu în relaţia cu Marinó arma poate deveni un start, îmi închipui eu, ci în întreg complexul de împrejurări care a adus-o în relaţie cu Marinó, şi asta nu cere cea mai mare urgenţă. Să nu interpretăm pe detectivii oficiali din romane, întotdeauna detestabili, care se reped lacomi şi cretini asupra primei nade groteşti aruncată de undiţa autorului... Mult mai important este să căpătăm certitudinea că arma găsită, văzută, ascunsă sau blestemată de Marinó e într-adevăr arma crimei...

— Asta înseamnă că aveţi o idee ascunsă ! aproape că se bucură Victor Marian.

— Nu chiar... se retrase doctorul Tudor. Mă gîndesc tot la ideea startului, şi arma noastră este un oarecare component al unuia din elementele adunate la start. Legătura este încă îndepărtată şi confuză. Dacă ar fi aproape şi clară, o cuantă de adevăr ar fi de partea noastră... În sfîrşit... Să încercăm să stabilim startul : cele trei bilete, arma, şi mai ales un asasinat ratat, care, în curînd, va putea să vorbească...

— Oare nu e în pericol acolo, la spital ? se înfioră pentru o clipă Victor Marian.

— Nu ! Atîta vreme cît nici unul din clienţii hotelului nu poate să plece de aici... Da... Sînt ferm convins că tragediile acestea de care ne ocupăm nu depăşesc în cauzele şi în consecinţele lor zona hotel-pensiune. Ar fi de-a dreptul jalnic şi la nivelul celor mai slabe romane să emitem teoria criminalului vagabond, sau a unui grup exterior care are menirea să necăjească, sau mai bine zis să jignească lectorul... Dar pînă ce va vorbi Paul Soran trebuie să facem biletele să vorbească. Pînă ce ni se va răspunde dacă arma găsită e arma crimei, trebuie să obţinem toate răspunsurile posibile ale acestor sentinţe stranii, atît de docil acceptate. Căci dacă este ceva dincolo de straniu, dincolo de absurd atunci acel ceva îl constituie aceste bilete cu puterea lor de fascinaţie.

Fiecare bilet este o enigmă, atît prin sine însuşi, cît şi prin puterea lui. Uneori chiar mă gîndesc dacă nu cumva ideea unică şi extravagantă a acestor bilete este însăşi cauza crimelor. E absurd, ştiu, pentru că nu se comit mai multe crime doar pentru a se încerca puterea de fascinaţie a unor cuvinte scrise... Dacă n-ar fi această particularitate misterioasă în fiecare şi în jurul fiecărui bilet...

— Dar e firesc să aibă fiecare o particularitate, spuse Victor Marian. Doar fiecare a fost adresat altcuiva... Conţinutul fiecăruia mi se pare, mai ales acum după ce biletele şi-au făcut efectul, foarte lapidar şi precis, ca un ordin care trebuie executat. Vino la ora fixă, în cutare loc, gata !

— E doar o aparenţă, îl contrazise doctorul Tudor, şi tocmai asta nu-mi dă pace. Dimpotrivă, mie biletele mi se par lăbărţate, nesigure şi confuze.

Victor Marian era pur şi simplu uimit. Ştia biletele pe dinafară. Atunci cum putea doctorul Tudor să facă asemenea afirmaţii ? Fiecare bilet avea două rînduri şi jumătate...

— Îmi închipui la ce te gîndeşti, îi întrerupse doctorul Tudor reflecţiile. Textul fiecărui bilet e foarte scurt, poate chiar prea scurt pentru un *rendez-vous* fatal, fiecare, chiar şi cel ilizibil, are trecută o oră în cifre şi un fix după ea... Ţi-am spus. Sînt simple aparenţe. Hai să citim biletul adresat lui Dan Ionescu...

— Îl ştiu pe dinafară ! se repezi tînărul : *„Îţi scriu în fugă. Te aştept la ora şase fix, acolo unde ne-am înţeles, la Groapă. Ştii unde, nu ?“* Nu e foarte lapidar ?

— Nu ! replică doctorul Tudor cu fermitate. Nu e de loc lapidar. Şi mai ales nu seamănă cu un bilet scris în fugă... Ştiu, ne place să folosim această frază, cînd sîntem grăbiţi şi vrem să salutăm pe cineva, să-i spunem, sau să nu-i spunem cîteva lucruri esenţiale. Dar eu nu *simt* că acest bilet a fost scris în fugă, pentru că după fraza care vrea să-l definească astfel, urmează un text mult prea lung şi confuz.

Dacă scrii într-adevăr în fugă, cîteva rînduri, în primul rînd nu cred că e necesar să spui asta, dar dacă vrei cu orice chip să-ţi declari graba, atunci continuarea cea mai firească ar fi aceasta : „*Te aştept la ora şase fix acolo unde ne-am înţeles*... Sau : *Îţi scriu în fugă : te aştept la ora şase fix la Groapă*“... Ce rost au cuvintele : *unde ne-am înţeles* sau *la Groapă*, depinde care versiune o acceptăm, şi apoi repetarea lor, aproape sub aceeaşi formă : „*ştii unde, nu* ?“... Oare biletul nostru nu repetă de vreo trei ori locul întîlnirii, deşi e scris în fugă ? Eu cred că a existat ceva în gîndirea celui care a scris biletul, dacă a ajuns la formularea aceasta lăbărţată şi confuză...

— În gîndirea lui ! ? întrebă Victor Marian nedumerit. Poate că e o simplă problemă de stil ?

— Nu ! Nu e o problemă de stil... Eu încep să cred tot mai tare că prima frază : *Îţi scriu în fugă*, are misiunea sau destinaţia unei scuze. Îţi scriu în fugă, deci nu-ţi voi putea spune un anumit lucru foarte important. Dar care este lucrul cel mai important din acest bilet ?... Ora întîlnirii ? Probabil. Dar ea este fixată foarte precis : *şase fix*, ca să nu existe nici o confuzie. Să căutăm alt lucru important... Locul întîlnirii ? Probabil... Şi iată că locul întîlnirii nu este fixat cu precizie. De aceea cuvintele : *unde ne-am înţeles*, şi în final : *ştii unde, nu* ?... La care Groapă, la care din cele două s-a fixat întîlnirea ? La Groapa mare, sau la Groapa rea ?... Să fi uitat oare autorul biletului, asasinul, locul întîlnirii ? Să fi existat un *rendez-vous* verbal pe care biletul îl aminteşte numai ?... Scris, sau oral, *rendez-vous*-ul fixat era un *rendez-vous* al morţii, şi oare nu e absurd să chemi pe cineva la execuţie fără să ştii precis locul unde-l vei executa ?... Redactat în forma pe care o avem noi, biletul dovedeşte mai degrabă uitarea sau necunoaşterea locului execuţiei...

— Dar e absolut imposibil ! se revoltă Victor Marian.

— Ştiu că e absolut imposibil, răspunse doctorul Tudor. Un asasinat fulger, în plină zi, cu spectatori posibili, nu se

poate comite la întîmplare. Dacă ora e precizată, atunci cu atît mai mult trebuie precizat locul. Iar biletul, în loc să-l precizeze, îl neagă, sau îl ameţeşte, în cel mai bun caz...

— Poate pentru noi, poate numai nouă ne dă această impresie, spuse Victor Marian. Noi îl interpretăm astfel...

Doctorul Tudor îl privi cîteva clipe pe Victor Marian, ca şi cum i-ar fi reascultat cuvintele, apoi încuviinţă în felul lui, obosit şi nesigur :

— Da... S-ar putea. S-ar putea ca totul să depindă de interpretarea noastră. La urma urmei e hotărîtoare şi are valoare numai intenpretarea pe care i-o dă destinatarul...

Victor Marian îşi savură succesul, o clipă, printr-o respiraţie exagerată, retorică, apoi îşi aminti de caracterizarea făcută de doctorul Tudor pentru toate biletele :

— Credeţi că şi biletul adresat lui Paul Soran îşi are ciudăţeniile lui ?

— Din fericire, cu Paul Soran vom putea discuta, şi poate că vom clarifica mai lesne şi mai sigur ciudăţeniile...

— Vă gîndiţi la ora întîlnirii, în vijelia aceea îngrozitoare, după cîte mi s-a spus.

— Nu putem şti dacă avem dreptul să calificăm ca îngrozitoare ora întîlnirii, spuse doctorul Tudor. Depinde de ora la care s-a scris şi s-a primit biletul. Pînă pe la şapte seara, vremea a fost frumoasă, mai ales după prînz. Asta se poate vedea şi din însemnările lui Vladimir Enescu. Nici dimineaţă n-a fost mereu ploaie. Dacă biletul a fost scris într-o oră cu soare şi a fost primit tot într-o oră cu soare...? Nu, nu asta e ciudăţenia... Locul întîlnirii e ciudat. De ce o întîlnire romantică, de noapte tîrzie, sugerată şi de stilul biletului, să se fixeze într-un loc atît de puţin romantic : lîngă o fîntînă părăsită, împrăştiind mirosuri pestilenţiale, după cum ne spune Vladimir Enescu ?... De ce tocmai acolo ?

— Pentru mine răspunsul e foarte simplu : numai acolo asasinul putea să se debaraseze de cadavru !

— Într-adevăr ! aprobă doctorul Tudor. Acesta e un punct de vedere... însă al unei singure părți. Întîlnirea, însă, de aceea se numește întîlnire pentru că interesează cel puțin două părți...

— Din fericire, cum ați spus dumneavoastră, îl avem pe Paul Soran, care ne va putea răspunde la întrebare...

— Da... medită doctorul Tudor. Ne va răspunde, dar prin aceasta nu va dispare ciudățenia. Pentru că totuși Paul Soran a acceptat întîlnirea, acolo, lîngă fîntînă... Trebuie să reținem ideea că locul îl avantaja într-un fel sau altul pe asasin. E singura idee posibilă...

— V-am spus ! accentuă Victor Manian. Numai acolo se putea debarasa de cadavru...

— Dar de ce avea oare nevoie să se debaraseze de cadavru ? După hecatomba dinainte...

— Știți la ce mă gîndesc ? se îmbujoră tînărul. Primul asasinat putea fi luat drept un accident. Al doilea de asemenea. Dispariția celui de al treilea cadavru nu putea să sugereze un al treilea accident, tot prin înec ? Cine s-ar fi gîndit să caute într-o fîntînă părăsită un om dispărut, după două înecuri spectaculoase ?... Am găsit chiar și un mobil pentru cea de a treia crimă. Asasinul n-avea de unde să știe că Radu Stoian, în clipa cînd a fost scos din apă, nu i-a șoptit, salvatorului, cu ultimele puteri, cîteva cuvinte care-l puneau pe el în primejdie, care-i dezvăluiau identitatea. Trebuia deci să înlăture un martor periculos...

— Ipoteze... vorbe... căzu pe gînduri doctorul Tudor. Ne va răspunde Paul Soran. Și *poate* ne va răspunde ce chip i s-a părut că recunoaște îndărătul acelor cuvinte misterioase : *știi cine te cheamă, nu ?*

— Dacă s-ar fi putut citi și biletul adresat lui Radu Stoian, zîmbi tînărul, cine știe ce ciudățenii și mistere ne-ar fi tulburat ?

— Şi aşa, ilizibil, este un centru de mister, spuse doctorul Tudor. Are şi el ciudăţenia lui...

— Vă gîndiţi la cifra care se poate recunoaşte pe el ? întrebă mirat Victor Marian. Credeţi cumva că nu reprezintă ora întîlnirii ?

— Nu... În privinţa orei, autorul biletelor e foarte precis, chiar are grijă să adauge *fix* după fiecare oră propusă. Ciudăţenia e de altă natură. Ce a căutat acest bilet în buzunarul unui costum de baie, care e îmbrăcat cu acest scop ? Un asemenea bilet e pus într-o carte, sau în buzunarul unei haine, sau oriunde într-o cameră, dar să fie băgat în buzunărelul unui costum de baie cu care se intră în apă e cel puţin ciudat, dacă nu absurd. Ar fi o explicaţie particulară... Mi se pare că vrei să spui ceva... Poftim !

— Mulţumesc, se înclină Victor Marian. Mă gîndeam şi eu la o explicaţie. Poate că biletul i s-a transmis chiar pe plajă. Nu direct, pentru că ar fi fost mai simplu un *rendez-vous* oral. Ci printr-un intermediar... ştiu e cam exagerat din cauza necesităţii complicilor... Dar dacă i s-a lăsat într-un anumit loc, unde Radu Stoian *trebuia* să-l găsească ?

— E adevărat... Deci ora primirii biletelor de către destinatari devine foarte importantă. Dacă am putea s-o aflăm înaintea convorbirii cu Paul Soran...

— Voi face tot ce se poate ! înţelese Victor Marian.

2

Nu mult timp după plecarea lui Victor Marian, doctorul Tudor primi vizita unui tînăr slăbuţ, înalt, cu ochii foarte iscoditori, care-i aminti din prima clipă pe unul din eroii însemnărilor lui Vladimir Enescu.

— Emil Sandu, se recomandă musafirul.

— Avocatul Emil Sandu, îl întregi doctorul Tudor.

Oaspetele înghiţi de cîteva ori în sec, apoi vocea i se încărcă de durere, revoltă şi regrete :

— La Dreptul Roman, din cauza unui conflict absolut particular cu unul din asistenţi, de fapt agentul profesorului, pîrîtor de ultima speţă. N-au vrut să-mi dea examenul...

— Un moment ! îi întrerupse doctorul Tudor erupţia. Cu ce scop ne onorează vizita dumitale ? Doreşti o informaţie oarecare, sau vrei să faci o depoziţie voluntară ?

— O depoziţie voluntară, răspunse cel întrebat, parcă împotriva voinţei sale.

— Perfect. În cazul acesta, dacă numele este cel real, trebuie însoţit automat şi de profesiunea reală. Vreau să fie foarte clar. Student ? În ce an ? La ce facultate ?

Emil Sandu parcă auzea detunături nu vorbe, deşi vocea doctorului Tudor nu-şi ridicase tonul.

— Emil Sandu, student în anul patru la Facultatea de Drept. De fapt ar fi trebuit să ştiu că aşa se procedează.

Doctorul Tudor îl invită cu un gest al mîinii să-şi susţină depoziţia. Musafirul se supuse imediat :

— Aş fi preferat anonimatul, dar în situaţia în care ne găsim, bănuiesc că nu se poate... Sigur, dacă tăceţi... Iată ce-am vrut să vă spun : l-am văzut pe unul din clienţii hotelului ascunzînd ceva într-un boschet. Dacă ar fi fost orice altceva n-aş fi venit la dumneavoastră. Dar mi s-a părut că obiectul pe care-l ascundea era un cuţit, un cuţit cam ciudat... M-am gîndit că poate vă interesează un asemenea fapt... Ştiţi, ca viitor avocat, trebuie să ajut justiţia, întotdeauna...

— Vă mulţumim, îi răspunse doctorul Tudor, şi apreciem gestul dumitale. Dar pentru că îl considerăm foarte important, aş vrea să aducem declaraţia la stadiul de a fi formulată în faţa tribunalului, în expresia ei cea mai precisă. Ce anume aţi văzut ?

Pe Emil Sandu începeau să-l treacă sudorile :

— Ce anume am văzut ?... E drept că nu l-am văzut pe domnul Marinó, pentru că despre el e vorba, scoţînd obiectul din buzunar. M-am uitat, întîmplător, pe geam chiar în clipa cînd arunca un obiect în boschet. Abia după aceea am văzut că obiectul e un cuţit.

— Termenul *ascuns* mai poate fi reţinut după acest *aruncat* ? întrebă doctorul Tudor. Care termen redă mai precis gestul ?

— Cred că termenul *aruncat*, răspunse Emil Sandu, şi imediat adăugă sigur şi emfatic : pe care îl pot menţiona sub stare de jurămînt în faţa tribunalului !

— Există şi alte observaţii cu privire la comportarea cetăţeanului Marinó ? Sau poate că posedaţi alte date referitoare la alte probleme care ne interesează ?

Emil Sandu nu ştia ce interpretare să dea întrebării doctorului Tudor. Oare nu conţinea şi o nuanţă de ironie, sau de dispreţ ? Dar era imposibil ! După un asemenea *serviciu*, gratuit...

— La alte date şi la alte probleme nu m-am gîndit, răspunse el. Ştiţi cum e. Dacă nu eşti întrebat foarte precis despre un anumit lucru poţi să uiţi detalii de mare importanţă. Vă promit că vă voi sta la dispoziţie dacă veţi avea nevoie de mine... Deocamdată nici nu ştiu foarte bine ce s-a întîmplat. Doar zvonuri şi vorbe şi tot felul de aiureli. Nu că aş vrea să aflu de la dumneavoastră precizări... Dar despre *comportarea*, mi se pare că acesta a fost termenul pe care l-aţi utilizat, despre comportarea domnului Marinó, în sensul larg al acestui cuvînt, aş mai avea ceva de adăugat. Cred că... în sfîrşit, nu ştiu în ce măsură vă poate ajuta... L-am văzut pe domnul Marinó vizitînd-o, în cîteva rînduri, pe profesoara Silvia Costin... Nu, n-ar fi nimic deosebit. Orele vizitelor nu mi s-au părut însă foarte etice... iar adineauri, după ce l-am surprins pe domnul Marinó ascun... pardon !

aruncînd cuţitul, am văzut-o, întîmplător, pe profesoara Silvia Costin furişîndu-se în camera lui... N-am exagerat termenul. Într-adevăr, dădea impresia că se furişează...

— Prin a furişa înţelegi, cred, a nu dori să fii văzut ?

— Exact ! zîmbi Emil Sandu pe deplin satisfăcut.

— Şi dacă o persoană care nu vrea să fie văzută, adică se furişează, e totuşi văzută de altă persoană, această altă persoană, întrebă doctorul Tudor, în zeflemea, ce îndeletnicire are ?

— Are... noroc ! răspunse surprinzător Emil Sandu. Nu e prima dată cînd susţin că norocul este în fond o îndeletnicire, poate chiar o profesiune... Şi dacă nu vă supăraţi mi-aş permite o întrebare, de ordin personal : a apărut în ultima vreme în regiunea aceasta o dihanie, o gînganie primejdioasă care se numeşte „scorpia roşie" ?

— Care este sursa acestei întrebări ? întrebă doctorul Tudor, stăpînindu-şi cu greu surprinderea.

— Sursa ? răspunse Emil Sandu. Cînd l-am întrebat pe arhitectul Dorian, un amic mai vechi, ce s-a întîmplat aici, de e atîta vînzoleală şi salvare şi poliţie, mi s-a răspuns de către avocatul Gilbert Pascal, care era în aceeaşi cameră... adică n-a fost un răspuns ci o scăpare, un tremur, un fel de exclamaţie de groază : „Ah ! Scorpia roşie !.." Mai mult n-am putut să aflu. S-au uitat unul la altul, cam înfricoşaţi, dar au schimbat subiectul discuţiei...

— Şi cauza întrebării ? îl aţinti doctorul Tudor.

— Cauza ?... Ca să ştiu ce măsuri de precauţie să iau cînd mă voi duce la plajă...

„Oare are numai reflexe neaşteptate, se întrebă doctorul Tudor, după plecarea musafirului, sau îşi camuflează inteligenţa, cum fac unii recruţi, la armată, pentru a trece neobservaţi ? Dar atunci de ce a venit aici ? Nu ca să iasă în evidenţă ?"

După ce confruntă scrisul de pe fiecare declarație cu cel de pe biletul adresat lui Dan Ionescu, și după ce repetă operația de cîteva ori, Ion Roman mormăi nemulțumit:

— Nimic. Nici o asemănare. Nu sînt expert în grafologie, dar nici novice nu sînt. Și totuși am impresia că scrisul acesta de pe bilet îmi spune ceva. Îl simt undeva în apropiere, nu știu dacă mă înțelegeți...

— Poate fiindcă e prea simplu, prea caligrafic, fără nici o personalitate, spuse doctorul Tudor. Aceasta este caracteristica scrisului de pe bilet... Parcă ar fi scris de un elev, sau de o elevă, pentru ora de caligrafie...

— Da, încuviință Ion Roman, și mă gîndesc dacă nu și acest stil caligrafic este o metodă de a-ți preface scrisul pentru a nu fi recunoscut. Unii, cei mai mulți, își scriu cu mîna stîngă anonimele, alții desenează litere de tipar, alții chiar culeg litere de tipar, din ziare; de ce să nu admitem că și a recurge la caligrafie este o metodă de a scrie anonime?... Dar de ce mi se pare că am mai văzut scrisul acesta undeva?

— Scrisul model, scrisul din caietele de caligrafie nu se uită niciodată, spuse doctorul Tudor. Și alte rezultate în afară de acest eșec?

— Am intrat într-o rețea de paianjen, oftă Ion Roman. Adică în vreo zece rețele, suprapuse și încîlcite. Pe scurt: pentru perioada celui de al doilea asasinat, toți au alibiuri. Fiecare susține că a fost în larg. Niciunul însă nu poate jura că l-a văzut pe celălalt lîngă el. Dar culoarea căștilor după care eu i-am identificat cu binoclul corespunde culorii declarate de fiecare. De aceea cred că se poate conta pe alibiurile lor, în cazul Radu Stoian... Pentru perioada primului asasinat nu am putut culege de la fiecare alibiuri sigure... Adică mi s-au dat astfel, ca sigure, dar ele s-au infirmat prin celelalte declarații. De pildă profesoara Silvia Costin susține că

a stat în preajma domnului Marinó, de pe la ora 5, cînd au sosit la plajă, pînă la ora 6 şi 15 minute cînd au plecat împreună în larg... Domnul Marinó susţine însă că a stat tot timpul singur, pe plajă, şi a înotat singur... În schimb, arhitectul Dorian declară că nu s-a dezlipit de profesoara Silvia Costin, pentru a o apăra de eventuale surprize, dar acest lucru nu apare în declaraţia profesoarei... Şi Vladimir Enescu declară că a stat în preajma profesoarei, pînă cînd aceasta a intrat în apă, dar arhitectul Dorian nu-l remarcă în declaraţia lui. Avocatul Gilbert Pascal... spune că în acea perioadă a discutat nimicuri cu arhitectul Dorian, cu avocatul Emil Sandu... care între altele nu şi-a luat ultimul examen la Dreptul comparativ... şi nu suflă un cuvînt despre domnişoara Elena, care declară că a stat tot timpul, în cort, cu avocatul Gilbert Pascal. În schimb, Emil Sandu susţine că aproape nu s-a dezlipit de domnişoara Elena, şi că n-a ieşit nici o clipă din zona corturilor. Aşa scrie, să vă citesc: *„Intre cinci fără un sfert, nu pot să indic foarte precis ora, şi 6 şi un sfert, de asemenea o oră aproximativă, am stat aproape tot timpul lîngă domnişoara Elena Pascal...* să ştiţi că o cheamă Elena Luscalu... *poate că am mai schimbat cîteva cuvinte şi cu alţii: arhitectul Dorian, avocatul Gilbert Pascal, ziaristul Vladimir Enescu, nu-mi amintesc cu precizie, dar n-am părăsit nici o clipă zona corturilor"*. Eu am întrebat atît: Cum v-aţi petrecut timpul de la sosirea la plajă şi pînă v-aţi înapoiat din larg, după accident? Şi am mai cerut să se indice orele aproximative ale sosirii la plajă şi ale plecării în larg. În privinţa orelor nu prea există confuzii... Dar altceva n-am întrebat... De ce a ţinut domnul Emil Sandu să specifice, voluntar, că n-a părăsit zona corturilor? Nu vi se pare ciudat?... Groapa rea e la cîteva sute de metri în afara zonei corturilor...

— Da... spuse doctorul Tudor. E destul de ciudat, în cazul acesta... deşi are mania voluntariatului...

— Am insistat asupra acestui punct, ca să se reţină, continuă Ion Roman. Dar toate declaraţiile din perioada în care a fost asasinat Dan Ionescu sînt încîlcite şi nesigure. N-am găsit trei oameni care să fi stat împreună, şi nici chiar doi cărora să le corespundă întocmai declaraţiile... Cam la fel stau lucrurile şi în perioada dintre orele 12 şi 2 noaptea. Unele declaraţii se bat cap în cap, altele sînt foarte nete : am dormit... Să vi le redau pe scurt... Pînă la 12,30 domnii Andrei Dorian şi Gilbert Pascal au discutat împreună... Apoi domnul Dorian s-a culcat, iar domnul Pascal i-a spus mai întîi bună seara „nu mai mult de patru secunde a durat" zice el, domnişoarei Elena, adică „nepoatei mele". Am deschis uşa, i-am făcut semn cu mîna, bună seara, atît. Apoi s-a culcat şi el. Domnişoara Elena, în schimb, susţine că n-a văzut pe nimeni, deşi domnul Emil Sandu, sugerează, cavalereşte, că ar fi petrecut cîteva ore, după miezul nopţii, în camera domnişoarei Elena. Domnul Marinó a dormit, la fel ca şi profesoara Silvia Costin. Domnul Vladimir Enescu n-a repetat decît ceea ce ştim. Nici nu i-am mai cerut să scrie... După cum vedeţi, nici această perioadă nu e prea bogată în alibiuri ; nici o declaraţie nu e susţinută de o alta... Cum o să ieşim din încîlceala asta, nu ştiu...

Doctorul Tudor nu făcu nici un comentariu, se uită doar spre Victor Marian, care pătrunsese de multă vreme în cameră, dar aşteptase să se termine raportul lui Ion Roman. Era în privirea doctorului Tudor acel îndemn pe care-l aştepta :

— La mine lucrurile sînt mult mai simple, începu el, poate de aceea şi mai ciudate în consecinţele lor. Să vă spun sincer, nu m-am aşteptat la aşa ceva... Dar să fiu ordonat... Mi-am bătut multă vreme capul, şi lucrul acesta nu e deloc în favoarea mea, cu întrebarea : cum să lămuresc enigma mişcării biletelor, fără să-l deranjez pe Paul Soran ?... Bineînţeles că răspunsul era la cîţiva paşi de mine... Da, pînă la

urmă m-am gîndit să întreb la pensiune, mai mult din nevoia de a face ceva. Şi mai că eram să cad jos cînd am auzit răspunsul proprietăresei : „Vă interesează scrisorile primite de băieţi ? I le-am dat domnului Dan, ca să le înmîneze el celorlalţi, sau să le lese în camerele lor..."

Era un moment greu. Pînă şi Victor Marian făcuse pauza mai degrabă din cauza emoţiei decît pentru a constata efectul vorbelor sale. Doctorul Tudor îl îmboldi, în tăcere, să continue.

— Da, reluă tînărul. Lucrurile s-au întîmplat astfel : Pe la ora douăsprezece şi ceva unul din portarii hotelului i-a adus proprietăresei un plic mai mare, cu antetul hotelului, pe care era scris cu litere de tipar : PENTRU PENSIUNEA MIOARA. Proprietăreasa l-a desfăcut şi a găsit în el trei plicuri mai mici, tot cu antetul hotelului, fiecare adresat unuia din băieţi. Numai numele fiecăruia, scris cu litere mari de tipar, nimic altceva. Plicurile erau lipite. Şi fiindcă l-a văzut pe Dan Ionescu în preajmă i le-a încredinţat lui. I le-a dat aşa cum le-a primit : în plicul cel mare. Dan Ionescu le-a luat, fără să pară surprins, n-a întrebat nimic, i s-a părut însă că zîmbeşte, şi a urcat sus cu ele. Probabil că a lăsat pliourile pentru Radu şi Paul în camerele acestora, pentru că, după spusele proprietăresei, cei doi băieţi nu erau în pensiune...

— S-a găsit un plic mototolit, cu antetul hotelului, în camera lui Radu Stoian, în coşul de hîrtii, îşi aminti Ion Roman. Şi parcă am văzut unul asemănător şi în camera lui Dan Ionescu, dar nu le-am dat atenţie... Cum dracu' au ajuns la hotel ?

— M-am întrebat şi eu la fel, spuse Victor Marian. Am căutat portarul şi l-am găsit. Nu ştia nimic altceva decît că le-a primit de la funcţionarul de la recepţie cu porunca de a le duce la pensiune. L-am găsit şi pe funcţionar, care mi-a răspuns foarte candid că a descoperit plicul adresat

pensiunii în cutia de corespondenţe a hotelului care se deschide de două ori pe zi : la douăsprezece ziua şi la opt seara. De unde deduc că autorul biletelor cunoştea foarte bine obiceiurile de la hotel. Două din condamnări erau hotărîte înainte de 8 seara...

— Nu se putea mulţumi numai cu a cunoaşte obiceiurile, interveni doctorul Tudor. Probabil că a şi supravegheat toată mişcarea corespondenţei, pentru a face faţă oricăror accidente eventuale... Şi însăşi faptul că plicul a fost introdus în cutia de corespondenţe... Da, aştept...

Victor Marian mulţumi încă odată pentru stilul doctorului Tudor de a-şi lăsa colaboratorii să-şi ducă ideile pînă la capăt, de a le lăsa satisfacţia iniţiativei.

— Da, m-am gîndit şi eu că plicul nu putea să fie introdus în cutia de corespondenţe, fără să atragă atenţia, decît de un client obişnuit al hotelului, care putea folosi pentru această operaţiune de două secunde un moment favorabil, cel mai favorabil, cînd nu risca să fie văzut de nimeni. Şi am întrebat dacă în cursul dimineţii de luni, pînă la douăsprezece, cînd s-a deschis cutia de corespondenţe, a mai vizitat cineva holul hotelului, în afară de clienţii obişnuiţi. Funcţionarul, şi apoi portarul, mi-au confirmat presupunerea : din cauza vremii urîte, hotelul n-a avut nici un vizitator în cursul dimineţii de eri. Numai factorul poştal, la ora obişnuită : douăsprezece... Deci nu mai încape nici o îndoială : autorul biletelor, asasinul, sau asasinii, se află aici, printre noi !... Mi-am amintit şi jurnalul lui Vladimir Enescu... În cursul dimineţii de eri, cu excepţia lui Paul Soran, care era la teatru, toţi ceilalţi clienţi ai hotelului şi ai pensiunii se aflau aici... Prin urmare, exceptînd victimele, fiecare putea să introducă plicul în cutia de conespondenţe... Dumneavoastră ce credeţi ?

Întrebarea lui Victor Marian îl trezea parcă dintr-un somn greu pe doctorul Tudor :

— Ce cred eu ?... Istoria acestor bilete pare ireală... Trei sentinţe de condamnare la moarte date toate odată, trei condamnări hotărîte în acelaşi moment... şi toate trei executate ! Cine poate avea o astfel de putere ?... Să condamni pe cineva la moarte, să-l convoci la locul execuţiei, să vină acolo fără întîrziere, să-l execuţi, şi asta să se întîmple de trei ori, în decurs de numai 7 ore, iar fiecare execuţie să se facă după alt ritual... E prea mult ! E neverosimil !

— Parcă ar fi nişte asasinate consimţite... se înfioră Ion Roman. Numai că fiecare victimă s-a opus execuţiei...

— A căzut şi mobilul meu, îşi aminti Victor Marian. Un moment crezusem că Paul Soran a fost ucis, sau a fost condamnat la moarte, de teamă că ar fi putut auzi de la Radu Stoian cine ştie ce amănunt care ar fi dus la identificarea asasinului... Acum ştim, cel puţin, că toate crimele au fost proiectate înainte de ora 12 ziua, aceasta fiind şi o dovadă netă a premeditării lor... Dar rămîne întrebarea dumneavoastră : ce căuta biletul de întîlnire în buzunarul costumului de baie ?... Acum simt şi eu cît de absurd pare gestul lui Radu Stoian. De ce a luat biletul cu el în apă ?... Ca să-l prezinte la intrare ? Unde ? În iad ?...

— Dac-ar fi asta singura întrebare ! spuse doctorul Tudor. Dar mai sînt şi altele : nepăsarea lui Dan Ionescu cînd i s-au dat cele trei plicuri, seninătatea cu care Paul Soran a acceptat întîlnirea, după miezul nopţii, într-un loc ciudat...

— Poate că s-a mai întîlnit acolo şi altă dată, noaptea, cu o anumită persoană ? sugeră Victor Marian.

— Poate, reluă doctorul Tudor... Şi deasupra tuturor această siguranţă a asasinului, sau asasinilor, că biletele vor ajunge la cei chemaţi, şi că fiecare va da curs invitaţiei... De unde atîta siguranţă ?... Execuţiile au fost pregătite minuţios, aproape pedant. De unde atîta siguranţă că se vor produce întocmai, la locul şi în momentul fixat ?...

— V-am spus ! insistă Ion Roman. O crimă împotriva tinereţii. Cine ştie de cînd s-a pus la cale !

Doctorul Tudor nu acceptă nici de astă dată ideea lui Ion Roman. O neagă prin tăcerea lui şi apoi prin întrebarea pe care i-o puse pe neaşteptate lui Victor Marian :

— Paul Soran nu s-a interesat la proprietăreasă, nu a întrebat-o nimic despre scrisoare ?... Proprietăreasa a mai primit vreodată asemenea mesaje ?

Victor Marian era de-a dreptul bucuros :

— Am întrebat-o ! Exact aceste întrebări i le-am pus... Dar, din păcate, n-a putut să-mi dea nici un răspuns util. Paul Soran n-a întrebat-o nimic, şi nici ea nu l-a întrebat pe Paul Soran, nu i-a trecut prin minte să-l întrebe, iar mesaje asemănătoare n-a mai primit niciodată.

— Poate aşa se explică seninătatea lui Paul Soran, interveni Ion Roman. N-a ştiut că şi ceilalţi au primit invitaţii. N-avea de unde să ştie. A fost tot timpul cu mine, de la cinci şi ceva, iar pînă atunci a fost la teatru... De Dan Ionescu mă mir...

— De ce ? se miră Victor Marian. De unde ştia Dan Ionescu ce se află în plicurile celorlalţi ?... Nu ni-l descrie Vladimir Enescu ca pe un tip superficial ? Probabil că l-a preocupat numai biletul lui... Sau, cine ştie ? L-o fi întrebat, sau s-o fi sfătuit cu Radu Stoian, dar asta n-o vom afla niciodată. Poate că fiecare a crezut că se întîlneşte cu altcineva...

— Radu Stoian a crezut, în orice caz, că se întîlneşte cu duduiţa Elena, spuse Ion Roman. Aş pune mîna-n foc...

Doctorul Tudor se ridică subit în picioare, ca şi cum ar fi vrut să scape de nişte laţuri. Vocea îi era însă calmă :

— E timpul să stăm mai serios de vorbă cu această domnişoară Elena ? Cine se oferă să înceapă discuţia ?

— Lăsaţi-o tot pe seama mea, spuse Ion Roman. Ca să nu-şi închipuie nimic altceva. Eventual s-o invite Victor.

Elena apăru în vîrful picioarelor, veselă, cu gesturi mai mult decît dezinvolte, nu atît frivole cît vulgare. Nu putea să stea în echilibru extravagant pe sîrma atitudinilor aristocratice. Victor o urmă, dar nu se aşeză lîngă ea, ci la fereastră, pe o canapea unde doctorul Tudor răsfoia jurnalul lui Enescu. Ion Roman n-o lăsă prea multă vreme în nesiguranţă :

— Luaţi loc, aici ! îi indică el un scaun care o instala cu spatele la cei doi bărbaţi de pe canapea. Trebuie să mai completăm ceva la declaraţie...

— Gînd la gînd cu bucurie ! răspunse Elena. Tocmai voiam să vin eu la dumneavoastră. Declaraţia pe care v-am dat-o nu e serioasă. Am făcut-o în glumă. De aceea daţi-mi voie să mi-o retrag.

— Poftim ! ? i se păru lui Ion Roman că nu auzise bine. Adică vreţi s-o înlocuiţi cu alta ?

— Nu ! zîmbi Elena. Vreau să mi-o retrag. Adevărata declaraţie o voi da în prezenţa unui avocat. Şi să ştiţi că în privinţa asta nu mă tocmesc !

Lui Ion Roman îi venea s-o apuce de nas, sau simţea nevoia să-i spună măcar cîteva cuvinte mai dure, dar văzu un semn de „las-o în pace !“ în atitudinea doctorului Tudor.

— Cum doriţi... rîse la rîndul lui, cam acru, dar vocea îi ascultă îndemnul interior şi deveni mieroasă : Nu vă putem împiedica, şi nici nu voim să vă împiedicăm... V-am solicita însă ajutorul, în lămurirea cîtorva probleme. Ne gîndim mai ales la perspicacitatea dumneavoastră...

— Cum aţi spus ? întrebă ea cu subînţelesuri de panteră.

— Perspicacitatea, adică fineţea şi atenţia şi spiritul de a simţi amănuntele care scapă altora...

— O, sigur, zîmbi ea din nou. Am multă din asta...

— Tocmai. Ne-am dat seama din prima clipă şi cred că ne veţi oferi o mînă de ajutor... Ştim că i-aţi cunoscut *bine* pe cei trei băieţi de la pensiune...

— Ce vrea să însemne acest *bine* pe care-l apăsaţi ?

— Vrea să însemne, răspunse imperturbabil Ion Roman, că v-aţi plimbat cu ei, că au fost în vizită la dumneavoastră, de obicei noaptea, sau spre dimineaţă, dar nu împreună, ci fiecare singur, şi fiecare în altă noapte...

— Dar asta e...

— Bineînţeles că n-am discutat asemenea lucruri cu domnul Papá, cu fostul dumneavoastră tată şi unchi. Şi ne-am gîndit, bineînţeles, la vizite nevinovate...

Întreruperea cu ameninţarea subînţeleasă şi cu oferta nevinovăţiei avu un efect fulgerător asupra Elenei :

— Da, absolut nevinovate. Vai ! să nu-şi închipuie cineva cine ştie ce ! Îmi place să ascult muzică în surdină, dar nu singură. Şi îmi mai place să dansez, noaptea, dar cu partenerul la distanţă. Sînt tînără, la urma urmei, nu fac gălăgie, nu irit şi nu deranjez pe nimeni, ştiu să-mi apăr nevinovăţia, şi dacă dau peste unul mai obraznic îl cuminţesc bărbăteşte. Îl trăsnesc cît ai zice peşte ! Credeţi că dacă aş fi fost altfel m-ar mai înfia papá ? !... Dar el nu trebuie să afle micile mele escapade, el e de modă veche, el crede că dacă o fată dansează, gata ! imediat va avea doi gemeni...

Ion Roman tuşi, puţintel stingherit, şi pe un sfert convins de pledoaria pentru spirit modern pe care o făcea Elena. Pe canapeaua de lîngă fereastră, Victor Marian îşi înfipsese unghiile în frunte ca să-şi oprească rîsul prin durere.

— Bineînţeles că nu trebuie să afle, acceptă Ion Roman. Dar ca să nu afle el, trebuie neapărat să aflăm noi... Cred că mă înţelegeţi...

Elena clătină de vreo trei ori din cap, fără să înţeleagă despre ce este vorba. Simţea numai că nu trebuie să contrazică.

— Foarte bine ! continuă Ion Roman. Am vrea să trecem cît mai repede peste vizitele acestea nevinovate. Mi se pare că joi seara...

— Joi seara ? încercă ea să-şi amintească. Mi se pare că a fost Radu pentru cîteva minute la mine, probabil ca să-i spun dacă-l prind bine hainele...

— Iar mai tîrziu, mi se pare după miezul nopţii, a fost Paul Soran. Probabil tot pentru...

— Ba nu ! interveni ea vehement, mai mult ca să-i treacă mirarea. M-a rugat să-i împrumut nişte antinevralgice şi pentru că nu ştia cum să le ia, l-am învăţat eu şi a mai întîrziat. A trebuit să-i fac şi un masaj... Nici măcar n-am ascultat muzică. Noroc că s-a îndreptat, repede... Mi-a făcut un compliment, atît : că sînt o infirmieră foarte bună. Îmi place că e serios...

— Da... răsuflă Ion Roman ca după o cazană grea. Vineri, cam spre zori, v-a vizitat Dan Ionescu...

— Da, a vrut să mă ia la plajă cu noaptea în cap...

— Sîmbătă, tot spre zori, mă rog... domnul Emil Sandu...

— Domnul Emil Sandu ! părea că se miră Elena. S-ar putea, dar nu cred. Parcă a venit cineva să-mi dea un tonic. Eram cam ameţită aşa că nu-mi amintesc foarte bine...

— Duminică, după teatru, probabil că aţi ascultat muzică frumoasă cu Radu Stoian, şi după ce a plecat el, fiindcă aţi prins un program de cantonete siciliene, v-a făcut o vizită domnul Vicenzo Petrini...

— Don Petrini ! făcu ea ochii mari. Parcă a plecat...

— Da, a plecat, îi răspunse Ion Roman. A plecat ieri seară. Duminică însă era aici...

Elena avea o figură extrem de ofensată :

— Aşa ceva nu admit ! Don Petrini n-a fost niciodată în vizită la mine ! E cea mai gogonată minciună. Nici în uşă n-a îndrăznit să bată, nici măcar mîna nu mi-a sărutat-o...

E nemaipomenit ! Să vă închipuiţi că pot să ascult muzică frumoasă cu un babalîc ca don Petrini ! Nu mi-a călcat pragul. Asta e !

Ion Roman nu mai insistă. La urma urmei şi ruşinea avea o limită. Nu mai putea suporta panglicile de bîlci ale Elenei.

— Nici nu ne interesează, o linişti el. Altceva am dori. Nu i-aţi scris, sau nu v-a rugat cineva să-i scrieţi, sau nu l-aţi rugat pe cineva să vă scrie un bileţel prin care aţi fixat întîlnire vreunui prieten... ?

— Nuuuu, răspunse Elena. O singură dată i-am scris un bileţel lui Dan, atunci cînd l-am rugat să-mi aducă antinevralgice. Sau cam aşa ceva. E singurul bileţel pe care l-am scris.

— E o întrebare foarte importantă ! insistă Ion Roman.

— Tot ce se poate. Dar dacă nu pot să răspund altfel. N-o să-mi fie teamă să recunosc că i-am trimis cuiva un bileţel. Ce puteam să scriu în el ca să-mi fie teamă să recunosc ? Mai mult decît să-l rog să ne întîlnim nu puteam să scriu. Despre lucrurile care vor să se facă în intimitate nu se scrie în bileţele. Nici măcar aluzii. Orice chemare usucă gîtul unui bărbat... Nu trebuie mai mult... Aşa că...

Nu numai vorbele, dar şi tonul ei era schimbat. Era aceeaşi fermitate şi siguranţă ca la început, cînd spusese că-şi va retrage declaraţia. Ion Roman ridică din umeri, mormăi cîteva vorbe de mulţumire, şi mai tuşi de cîteva ori diplomatic. Fata se ridică imediat de pe scaun, pentru a înfrunta privirea lui Victor Marian. Dar o întîmpină vocea doctorului Tudor.

— Dacă nu mă înşel, spuse el în timp ce închidea caietul negru al ziaristului Vladimir Enescu, vineri pe la prînz, v-aţi întîlnit în holul hotelului cu o cunoştinţă, cu o duduiţă care-l aştepta pe domnul Vicenzo Petrini...

— Aaaaa ! își aminti Elena. Roșcata ! Clarissa ! Sigur c-am întîlnit-o, prefăcuta ! Cum l-o fi mirosit oare pe sicilian ? Îl simțise că are pungă bună...

— O cunoașteți mai de mult ? întrebă doctorul Tudor.

— Sigur că da. E ca și mine... studentă la conservator. Dar de fapt e amanta lui Avarian... deși o face pe angajata lui... Dacă domnul dorește să mă conducă de unde m-a luat, aș pleca...

Victor Marian se întoarse imediat, parcă mai tulburat decît plecase. Dar și ceilalți erau la fel.

— Oare n-o fi asta *scorpia roșie* a lui Avarian ?

Nu-i răspunse nimeni. Doctorul Tudor se uită la ceas :

— E ora șapte fără douăzeci și cinci. La ora șapte pleacă un accelerat spre București. Pleci cu el și te întorci cît mai repede. Trebuie să afli tot ceea ce se poate afla de la domnișoara Clarissa... și tot ce se poate afla de la Avarian. Trenul pleacă la ora șapte fix !

Capitolul IV

1

Doctorul Tudor se retrăsese în dormitor. Îşi găsise un fotoliu lîngă fereastra deschisă şi se adîncise în el parcă pentru a răsfoi caietul cu însemnări al ziaristului Vladimir Enescu. Ziaristul încă nu-l ceruse înapoi. Uitase de el sau voia să fie generos pînă la capăt ?... Oare ce s-ar fi întîmplat, în ce stadiu ar fi fost ancheta, fără însemnările lui Enescu ?... Noroc că-şi amintise la timp întîlnirea ziaristului cu roşcata care-l aştepta pe sicilian, şi întîlnirea fulger şi cu fulgere dintre cele două domnişoare.

Uşa dormitorului se deschise brusc. Oare nu se ciocănise, sau nu auzise ciocăniturile ? Era Ion Roman. Transpirat şi cu faţa roşie :

— Alta ! se descărcă el. Parcă mai agresivă decît cea dinaintea ei. În orice caz mai înfricoşătoare. V-aş ruga să vă ocupaţi dumneavoastră de dînsa. Eu cam încep să scîrţîi...

Silvia Costin stătea într-un scaun, cu faţa spre fereastră. Părea degajată, sigură, superioară, dar doctorul Tudor o simţi sub umbra unei emoţii, sau poate scăpată în ultima clipă de o mare emoţie.

— Vă ascult... o invită el. Cred că sînteţi profesoara Silvia Costin. Aţi venit tot în legătură cu declaraţia anterioară ?

— Declarația ? ! se miră ea o clipă. Nu, n-am venit chiar pentru un asemenea fleac. E vorba de altceva, mult mai important. Și mai întîi trebuie să mă descotorosesc de sentimentul că pot fi considerată o denunțătoare ?

— Asta vă privește exclusiv ! o avertiză cu voce rece doctorul Tudor. Și întrucît pasul nu s-a făcut de tot...

— Înțeleg... Mai am timp să mă retrag. E o invitație neașteptată și elegantă. Mai ales că nu cunoașteți obiectul acestei vizite. Ar putea fi foarte grav...

— Tot acolo am ajunge, spuse doctorul Tudor. Îmi displace orice tortură, chiar cea verbală...

— Aveți atîta încredere în conștiința omenească ? îi dibui ea ideea. E o mare calitate... într-o anumită profesiune.

— Pentru o conștiință încăpățînată există fapte încăpățînate care pot convinge conștiințe normale. Iar pentru o conștiință normală, în limitele omenescului, există o sfîntă logică, pe baza căreia se poate realiza o relație normală și necesară.

— Vă mulțumesc, spuse ea scurt. A trebuit să înfrîng două dileme, dar acum știu, asta mă privește exclusiv... Azi dimineață, nu cu totul întîmplător, și poate nu neapărat din nevoia de a simți aer proaspăt, priveam terasa de jos a hotelului. Eram în holul de la etajul întîi, chiar în vecinătatea dumneavoastră, în apropierea scării care duce pe terasă, la una din ferestre... Și am văzut, din păcate și din fericire, un individ aruncînd, de la una din ferestrele de la etajul întîi, un anumit obiect în direcția unei persoane care se plimba pe terasă. Obiectul a poposit însă într-un boschet. Dacă v-aș spune că acel obiect era un cuțit vi s-ar părea ceva foarte grav ?

Doctorul Tudor nu acceptă întrebarea profesoarei :

— De ce folosiți termene diferite : obiect și cuțit ?

— Nu mi-am dat seama... tresări profesoara.

— Voi încerca să vă ajut eu, spuse doctorul Tudor. Ați văzut o mișcare la fereastra unei camere, urmată de zgomo-

tul unui obiect lovind boschetul. Nimic altceva decît o aruncare şi un zgomot jos. Probabil că persoana care depăşise boschetul, surprinsă de zgomot, s-a întors, şi s-a uitat în direcţia de unde venise zgomotul. A văzut acolo un obiect pe care l-a ridicat şi l-a privit : un cuţit. De aici concluzia firească : obiectul aruncat a fost acel cuţit. Dar tot de aici şi diferenţa insesizabilă dintre cei doi termeni : obiect atîta vreme cît n-a fost văzut, apoi cuţit. Dacă aţi fi văzut cuţitul în aer, aţi fi spus foarte simplu : *am văzut un individ, aruncînd de la o fereastră un cuţit în direcţia cuiva.* Dar procesul a fost absolut inconştient...

— Sînteţi remarcabil... spuse profesoara cu un glas aproape neîncrezător. Dar cu aceasta istoria nu s-a terminat de tot. O altă persoană a văzut scena, dar numai partea ei finală, din păcate, adică momentul cînd cel care ridicase cuţitul din boschet l-a aruncat la loc. A fost un gest necugetat, mai ales după cele întîmplate aici. Şi întrucît sînt convinsă că acel cuţit a ajuns aici, şi că nu e un cuţit oarecare, ci un corp delict... am crezut de cuviinţă că e obligatoriu să cunoaşteţi toată istoria lui. Obligatoriu pentru mine...

— Prin urmare a existat o anumită opoziţie...

— Exact... spuse profesoara, iarăşi surprinsă. A existat o opoziţie îndîrjită din partea persoanei care a făcut gestul necugetat. Adică nu a existat, ci există încă... Acea persoană a ales calea negării... Nu a văzut şi nu a ridicat şi nu a aruncat nici un cuţit...

— E o cale foarte primejdioasă, pentru că intră în joc cinstea unui reprezentant al ordinei, spuse doctorul Tudor. Dacă acesta a văzut numai un moment al scenei, momentul final... e o problemă care se poate discuta şi se poate corobora cu alte mărturii, de pildă cu mărturia dumneavoastră. Dar a contesta momentul văzut şi declarat formal de un re-

prezentant al ordinei, e cu totul altceva. Vom fi mai neclintiţi decît *acuzatul*...

— Am ştiut că situaţia e foarte gravă, dar rezistenţa nu e numai definitivă, într-un fel e şi necesară...

— În sensul că e singura cale de adoptat ? începu să înţeleagă ceva doctorul Tudor. Vă asigur că ceea ce *mai* aveţi de spus e mult mai puţin grav decît ceea ce aţi spus pînă acum. Dar pentru că ezitaţi, voi încerca eu continuarea : domnul Marinó e încă soţul dumneavoastră legal ?

— Nu... acceptă ea înfrîngerea. E tatăl meu... de cîteva săptămîni numai, de cînd s-a întors şi a făcut recunoaşterea formală... sau mai bine zis de cînd a semnat nişte acte făcute cu mulţi ani în urmă...

— Înţeleg, spuse doctorul Tudor. Războiul... probabil că l-a prins undeva în străinătate...

— Da... Şi războiul şi profesiunea lui. Niciodată nu stă prea mult într-o ţară. E artist de circ... Se spune că a fost cîndva unul din cei mai mari acrobaţi şi jongleri ai lumii... Dacă n-ar fi semnat acele acte... Mi se pare că situaţia e fără ieşire. Nu pot face depoziţie în favoarea lui...

— Nu. Singura ieşire ar fi ca domnul Emil Sandu să-şi modifice depoziţia...

— Nu înţeleg... se sperie pentru o clipă profesoara Silvia Costin. Vreţi să spuneţi că individul care a aruncat în tata a declarat că l-a văzut ascunzînd cuţitul în boschet ?

— Aveţi o inteligenţă foarte rapidă, o felicită doctorul Tudor. E exact aşa. În momentul de faţă există două mărturii identice : una neclintită, alta în stadiul de a fi declarată formal. Totul depinde în clipa de faţă de depoziţia cealaltă...

— Dar nu înţelegeţi că individul nu şi-o va schimba ? îşi strînse pumnii Silvia Costin. Tata l-a pălmuit... pentru că a încercat să-l trişeze. Şi vă rog să-l credeţi pe tata, ştie ce spune : Emil Sandu e trişor de profesie. În felul lui un as...

— Abia acum ar trebui citit jurnalul lui Vladimir Enescu ! spuse Ion Roman după plecarea profesoarei Silvia Costin. Cîte nu mi se explică acum ! Cîte relaţii şi mişcări surprinse în fugă şi nevinovat de către ziarist nu-şi descoperă acum adevărul !... Oare cine o fi acest Moni Marinó care n-a avut vreme să-şi recunoască fiica în mai bine de 25 de ani ?

Chiar în clipa aceea se auziră ciocănituri în uşă.

— Să nu fie lupul ! ? rîse Ion Roman.

Şi era chiar Marinó, cu faţa lui plină de riduri şi imobilă ca o mască stranie, cu aerul lui de forţă neobişnuită.

— Vreau să se ştie foarte clar, bătu el cu pumnul în masă, că declaraţiile domnişoarei Silvia Costin sînt nişte fantezii. Mă înfurii foarte rar, poate e a treia oară în viaţa mea, de aceea vă rog să mă souzaţi, şi mă voi strădui să-mi domolesc tonul... Domnişoara Silvia Costin a declarat că m-ar fi văzut nu ştiu cum azi dimineaţă pe terasă. E o aiureală, o fantezie ! N-am văzut nimic şi n-am pus mîna pe nimic azi dimineaţă pe terasă. Dacă va fi nevoie voi angaja cei mai mari avocaţi din lume. Am tot ce vreţi : avere, relaţii, încăpăţînare. Cu mine nu veţi avea decît de pierdut... Nu va trece mult şi veţi simţi puterea mea, chiar aici ! Imbecilii nu s-au gîndit, dar veţi vedea singuri... Ştiu să mă bat, dar nu ştiu să fiu învins...

— Asta e o întîmplare, nu o lege... sau poate o simplă dorinţă personală, îi ripostă doctorul Tudor.

— Nu sînt orator, se încruntă Moni Marinó. În douăzeci de ani n-am vorbit atîta. Nici astăzi nu vorbesc, deşi provoc mii de oameni la rîs în fiecare seară. V-am spus ce am crezut şi ce am simţit. Am vrut să vă avertizez ca să puteţi face la timp rost de o plasă. Eu n-am lucrat niciodată cu plasă şi totuşi trăiesc.

— Poate că e o întîmplare, nu o lege... îl avertiză la rîndul său, şi în felul său, doctorul Tudor.

— V-am spus totul... Bună seara...

Încă înainte de a se întoarce şi a porni spre uşă, faţa lui suferi o metamorfoză uluitoare. Tot ce fusese mînie, răzvrătire, decizie, răutate se topi ca prin farmec. Era faţa unui om fără viaţă, resemnat, indiferent, adormit, faţă care nici nu-i mai privea, pentru că şi pleoapele îi căzuseră.

— Oare merge cu ochii închişi ? se pomeni Ion Roman că întreabă după ce Moni Marinó închise uşa.

— Cred că e un adversar redutabil, pentru oricine, răspunse doctorul Tudor unei întrebări proprii. Şi nu mai poate fi nici o îndoială : domnişoara Silvia Costin e fiica lui adevărată. Şi pînă acum e unul din cele mai izbutite portrete ale ziaristului Vladimir Enescu. Aici peniţa lui a intrat mai adînc în hîrtie... Va să zică acesta a fost cel de al doilea fir al dumitale : domnul Moni Marinó, artist de circ, acrobat şi jongleur celebru, astăzi, probabil, clovn... mai mult sau mai puţin celebru...

— Şi nu poartă cu el toate datele unui personaj ciudat ? întrebă Ion Roman. Cred că nu există mai bună şcoală decît circul, pentru absolut orice profesiune periculoasă... mai ales pentru una care cere mişcare permanentă, apariţii şi dispariţii trecătoare...

Doctorul Tudor îşi desfăcu neputincios braţele :

— Nu sînt de loc un inamic al circului. Dimpotrivă... Îmi pare rău că nu l-am văzut cîndva, în perioada celebrităţii, şi pe domnul Moni Marinó... Dar mi se pare că în momentul cînd ţi l-ai ales ca pe al doilea fir nu ştiai că e artist de circ...

Îşi desfăcu şi Ion Roman braţele, neputincios :

— Iar acum cînd ştiu... nu pot să cred...

— Primele două răzvrătiri : domnişoara Elena şi domnul Marinó, îşi aminti doctorul Tudor. Oare cine urmează la rînd ?

Arhitectul Andrei Dorian intră singur în salonul de anchetă şi consiliu, dar cu atîta siguranţă şi demnitate de parcă ar fi fost în fruntea unei armate de multe ori glorioasă.

„E ziua marilor schimbări şi contraatacuri“, îşi spuse Ion Roman, în timp ce mormăi un răspuns neinteligibil la salutul superior al arhitectului.

Şi doctorul Tudor părea sleit în faţa impetuozităţii lui Andrei Dorian, deşi ghicea în figura lui cu încruntături distinse rezultatul unor sforţări copleşitoare.

— Cred că pot să iau loc, se invită singur avocatul. În primul rînd vreau să vă informez că am întîrziat, dar nu pentru a vă cere scuze am venit la dumneavoastră, o nu ! Evident, nici pentru a primi scuze...

— Am impresia că doriţi să indicaţi o despărţire netă, îl preîntîmpină doctorul Tudor. Ca un măr tăiat în două felii. S-a şi realizat ? Sau se tratează acum ?... Mai este cazul să vă amintesc că mărul reprezintă un întreg, o armonie şi că aceasta ar fi necesitatea şi definiţia lui...

— Din păcate nu am timp pentru alegorii, sau pentru insinuări, chiar cînd se fac sub masca subtilităţii...

— A fost un simplu avertisment, îl întrerupse doctorul Tudor. Cel mai simplu. Prin armonie trebuie să se înţeleagă şi ordine şi corectitudine şi datorie socială, care nu se lasă prea uşor ştirbite, separate, sau tăiate...

Arhitectul părea de-a dreptul uimit :

— Dar dumneavoastră sînteţi un om inteligent, atacă el din înaltul cerului. Mă mir că nu înţelegeţi că nu am venit aici pentru vorbe... Am fi trimis-o pe domnişoara Elena care ştie să recite poezii, sau pe altcineva... Trebuie să aflaţi că mărul acela, sau cum vreţi să-l numiţi dumneavoastră, a fost tăiat, net ! Şi nu din vina noastră. Evident, nici din vina

dumneavoastră, doar vă faceţi datoria, şi calitatea datoriei nu este o regulă fixă.

— Aceasta e o concluzie personală ? îl luă doctorul Tudor în zeflemea. O reflecţie personală ?

— Din nefericire, răspunse arhitectul Dorian, nu. Nu este o concluzie personală. Probabil că vă fac o mare surpriză.

— Nu cred... pentru că a mai trecut prin acest birou un emisar oarecum inocent, ba chiar şi un fel de avocat al inocenţei. A vrut să spună altceva, dar a spus multe...

— Domnul avocat Emil Sandu ? tresări avocatul. Domnul Marinó ? Dar dumnealui nu este avocat. Iar domnul avocat Gilbert Pascal nu s-a mişcat din cameră.

— Fosta dumnealui fiică ! nu se mai putu stăpîni Ion Roman. Actuala lui nepoată... Cred că înţelegeţi...

— Nu înţeleg, pentru că dumneaei nu e nici măcar studentă la drept... Aaaaa ! Evident, înţeleg. Aţi făcut o paraboală ! Dar nu e calitatea mea de a vă spune că faceţi cam multe... Deci, v-aş ruga să luaţi notă... Ne-am dat seama că s-au întîmplat lucruri foarte grave în jurul nostru. Atîţia poliţişti, atîtea ambulanţe, declaraţii. Avem şi noi ochi şi urechi, şi mai ales ceea ce le trebuie multor altora !... inteligenţă. Evident, nu fac nici o aluzie... Şi ne considerăm toţi într-o mare primejdie, într-o foarte mare primejdie. Toţi sîntem oameni cinstiţi şi corecţi şi deci fiecare dintre noi este un om cinstit şi corect. Nu vrem să planeze asupra noastră nici o umbră, nici o suspiciune. Aceşti toţi sîntem toţi, cu excepţia domnului Vladimir Enescu, căruia i-am mirosit adevărata profesiune. Aceşti toţi nu avem nimic de-a face cu evenimentele care s-au întîmplat aici. Ne retragem în bloc declaraţiile prime care ne-au fost smulse cu forţa şi înşelăciunea...

— Poftim ! ? sări ca ars Ion Roman. Dar n-am fost amîndoi faţă în faţă, nu aţi spus de bună voie... ?

Doctorul Tudor îi ceru printr-un gest vag, parcă indiferent, să se calmeze. Avocatul profită imediat de întrerupere :

— Ne retragem în bloc declaraţiile, şi nu vom da altele decît în prezenţa avocaţilor împuterniciţi şi angajaţi de noi. De fapt, toţi şase am ajuns la una şi aceeaşi declaraţie : eri, între orele cinci după amiaza şi două noaptea, am fost toţi împreună. Atît pe drum, cît şi la plajă, cît şi în apă, precum şi la hotel. Chiar şi la baie am fost cîte doi... Iar de la 11 noaptea am jucat o partidă de bridge în şase, după o formulă bine cunoscută. Dar nu pînă la două noaptea ci pînă la patru dimineaţa... Fiecare dintre noi are mărturia celorlalţi cinci... Acesta e purul adevăr !

— Cred că se putea face această declaraţie, fără afirmaţii dureroase, spuse doctorul Tudor, foarte calm. Nu are nici un rost să amestecaţi şi să jigniţi adevărul în această fraudă a dumneavoastră. Şi încă adevărul pur !

— Am impresia că sînteţi mai mult decît îndrăzneţ...

— Nu ! îl opri doctorul Tudor. Sînt aşa cum sînt... V-am ascultat toată pledoaria. Şi acum vă rog să ascultaţi şi să transmiteţi răspunsul meu : dacă unul singur dintre dumneavoastră a comis vreuna din crime, acel unu va fi pus la zid, iar ceilalţi vor fi judecaţi, cu toate probele, pentru complicitate. De asta să fiţi mai siguri decît de ziua de mîine ! Nu fac exerciţii de retorică, îmi exprim religia... De aceea continui : dacă fiecare şi toţi sînteţi nevinovaţi vă vom apăra *noi* de orice strop care ar putea să vă mînjească. Nu ne interesează decît adevărul şi am dori ca nici pe dumneavoastră să nu vă intereseze altceva !

— Adică... ce trebuie să înţeleg prin asta ? întrebă, oarecum derutat, arhitectul Dorian.

Doctorul Tudor se aşează obosit pe scaun :

— Ceea ce este şi n-aţi prevăzut : un răspuns !

Nici nu ieşi bine pe uşă arhitectul Dorian şi Ion Roman izbucni :

— Şi eu care mă plîngeam că alibiurile sînt încîlcite ! Cred că n-a existat în toată istoria orimei un asasinat cu alibiuri mai solide. Aţi auzit ? Fiecare are cinci martori pentru toată perioada blestemată. Asta trebuie să fie ideea lui Marinó... Dumneavoastră ce credeţi ?

— Ne continuăm cercetările fără să ţinem seama de declaraţia arhitectului Dorian, răspunse doctorul Tudor. Dacă vom întîmpina rezistenţe vom lua contramăsuri. Asasinul sau asasinii trebuie descoperiţi, asta e misiunea noastră, şi pe calea asta nu avem voie să dăm nici măcar un pas înapoi... Ciudat e altceva. De ce nu se gîndeşte niciunul că procedînd astfel îşi atrage suspiciunile oricui ?... Un nevinovat nu trebuie să se apere atîta vreme cît nu-i contestă nimeni nevinovăţia... Fie şi aşa ! Dar pînă la sosirea avocaţilor, poate că ar fi bine să mai facem cîteva încercări, şi mă gîndesc la cîteva amănunte care ar trebui clarificate, deşi par fără importanţă... De pildă, rezistenţa domnişoarei Elena faţă de amintirea lui Vicenzo Petrini. După ce recunoaşte că a primit atîtea vizite, găsind fiecăreia o explicaţie nevinovată, de ce nu l-a trecut în rîndul vizitatorilor şi pe don Petrini ? Cum a aflat că sicilianul a plecat, cum l-a refuzat... Refuzul acesta ascunde ceva, şi nu mă gîndesc la pudoare, la etică, sau la alte spaime de acest gen...

— Şi credeţi că eu aş fi cel mai nimerit să fac să-i înflorească limba... înţelese Ion Roman.

— Şi mai este povestea lui Emil Sandu, continuă doctorul Tudor. *Individul*, precum îl numeşte Marinó, sau fiica lui, mi se pare, trebuie zgîlţîit puţin. Cred că e un jucător profesionist, şi dacă Marinó spune că e un trişor, şi încă un as, nu o spune din senin... De altfel, l-am simţit în această

postură chiar din însemnările lui Vladimir Enescu : la bridge, la pocher, pe plajă, cu marele lui noroc, pe care ni l-a şi teoretizat, apoi în conflictul cu băieţii... aha ! în întîlnirea catastrofală cu don Petrini ! îşi aminti doctorul Tudor. Probabil că şi-a găsit şi el naşul ! Acum înţeleg de ce l-a *convins* sicilianul să le înapoieze banii băieţilor... Da, plecînd de la istoriile acestea poate că vom reuşi să clarificăm povestea cuţitului... Ai să rezişti ?

Dar Ion Roman nu mai avu cînd să răspundă, şi nici nu era nevoie de răspuns, pentru că exista unul singur. În încăpere pătrunsese căpitanul Vintilă, care ca întotdeauna gîfîia şi-şi aranja o poziţie de drepţi ireproşabilă. Doctorul Tudor îl atrase imediat la masa de consiliu. Căpitanul mai respiră de două ori, prelung, apoi începu :

— L-am găsit. Cam departe, dar l-am găsit. La Mangalia. Secundul „Albatrosului", Manole Bădin, a asistat la toată drama. Cu un binoclu puternic. L-a văzut pe Radu Stoian zbătîndu-se şi ridicînd mîinile, a văzut şi cursa lui Paul Soran, şi căutările de lîngă barcă. A cronometrat şi el, iar orele corespund întocmai, ceea ce înseamnă că amîndouă ceasurile merg bine, la minut. Paul Soran, adică salvatorul, casca neagră, cum a precizat secundul, a găsit victima chiar de la prima scufundare, lîngă barcă dar a scăpat-o. Abia după cîteva minute a găsit-o a doua oară şi a început s-o tragă spre uscat.

— Prima dată nu l-am văzut, îşi zgîndări Ion Roman amintirile. Poate la început cînd am crezut că a căzut de obosală. Numai atunci a stat Paul Soran lîngă barcă, agăţat de funia ancorei, probabil.

— La barieră l-a scăpat de două ori, continuă căpitanul Vintilă. N-a crezut că o să-l poată trece în Ochiul cald, zicea secundul. Cică s-a bătut ca un turbat...

— S-a zbătut, îmi amintesc, spuse Ion Roman. Dar mai mult n-am văzut, din cauza talazurilor. N-am ştiut că l-a

scăpat, şi încă de două ori... Nu ne-a spus nimic, dar nici noi nu l-am întrebat. L-am uitat, undeva pe plajă. A venit cu ceilalţi... cu cei care fuseseră în larg...

— Cît despre aceştia, îşi reluă căpitanul Vintilă raportul, secundul a numărat şase, adică a numărat şase căşti. Altceva n-a putut să vadă. Nici măcar braţele înotătorilor. Pe semne că toţi folosesc un singur stil : bras... Şase căşti, fiecare o altă culoare. Le-a memorat pentru că le-a observat înaintea dramei. Îi admira pe înotători şi voia să vadă pînă unde cutează. Din păcate n-a putut să-mi redea poziţia căştilor, numai culorile, pentru că le comenta cu alţii şi se făceau pariuri : care va ajunge prima la vas. Aşa credeau marinarii : că înotătorii vin spre vas. De aceea au reţinut culorile : una portocalie, una alb-roşie, una albă, una de culoarea cerului, una verde, una alb-neagră. Şase căşti.

— Exact ! spuse Ion Roman. Şase căşti. Aceleaşi culori pe care le-am notat şi eu. Cel puţin în privinţa asta nu mai avem nici un dubiu.

Căpitanul Vintilă se uită spre doctorul Tudor, cu coada ochiului, şi văzîndu-l îngîndurat îşi permise să tuşească încet, apoi continuă :

— Dacă-mi permiteţi, cîteva cuvinte despre altă misiune, voluntară şi întîmplătoare... Dar să nu uit : Paul Soran ar putea să susţină o conversaţie scurtă şi... mai superficială, cam aşa mi s-a spus la spital, iar cuţitul poartă pe el urme din sîngele victimei... Cum s-ar spune e vorba de cuţitul crimei !

Doctorul Tudor primi vestea cu interes, dar imediat se întunecă la faţă.

— Asta era ? întrebă el.

— Nu... răspunse căpitanul Vintilă. Misiunea cealaltă are o surpriză, ca să zic aşa... La înapoiere am trecut pe la secţia noastră ca să mai aflu noutăţi... în timp ce mă bărbieream. Cîteva cazuri mai grave, şi multe fleacuri, obişnuite. Printre

fleacuri un portofel adus de un cetăţean, de bună voie. Un puşti a încercat să i-l vîndă în piaţă. Cetăţeanul, mai mult în glumă, l-a întrebat de unde l-a furat şi ce a scos din el. Iar puştiul a tulit-o. Aşa a ajuns portofelul la noi, la secţie. Nu s-a găsit înăuntru nimic, nici măcar o foiţă de hîrtie. Dar pe una din clapele interioare s-a descifrat un nume scris cu cerneală neagră, un nume aproape şters. L-am citit şi eu : IONESCU DAN.

Doctorul Tudor tresări, şi se uită drept în ochii ofiţerului. Acesta luă poziţie de drepţi şi vorbi ca un cadet :

— Am înţeles ! În cel mai scurt timp posibil trebuie să dau de urma puştiului şi să clarific în toate amănuntele problema portofelului. E foarte clar !... dar va trebui să scol o mulţime de oameni din somn.

Ion Roman coborî în holul mare de la parterul hotelului. Numai cu 24 de ore în urmă fusese un spaţiu al umbrelor şi spaimelor. Îl găsi luminat feeric, ca înaintea unui bal, cu marmură, oglinzi şi candelabre. Dar era prea multă tăcere şi nemişcare, atît de multă că se auzea vuietul valurilor în depărtări. Şi bubuituri înfundate, prevestind parcă o altă vijelie. Dar pustietatea nu era totală. La o masă stăteau două fiinţe, poate singurele care-l atrăgeau : Silvia Costin şi Vladimir Enescu. Se aşeză lîngă ele, mai degrabă încruntat decît politicos. Îl pironi mai întîi pe ziarist :

— Nu ştiu ce ne-am fi făcut fără dumneata...

Dar Enescu se opuse aproape violent, mai întîi cu faţa care i se încleştă, apoi cu braţele care-i tremurau :

— Vă rog ! Toată lumea vorbeşte despre mine ca despre un spion. Trebuie neapărat să public ceva despre dramele astea ca să se ştie că semnez totul, pe faţă. Mai bine rămîneam pe

pagina a doua, în provincie, cu eseurile mele pretenţioase şi stupide...

Silvia îl căută cu privirile, îi zîmbi şi Ion Roman asistă la o neaşteptată schimbare la faţă : rîdea şi el.

— De două ceasuri încerc s-o conving că nu trebuie să se lege prin declaraţii false de ceilalţi. I-am spus că asta merge oriunde şi cu orice Sherolock Holmes... Numai doctorul Tudor nu merită un astfel de tratament... Da ! o fulgeră el pe Silvia, nu prea dur. Ai recunoscut singură că e un om remarcabil, atunci de ce să-l jigneşti ? Cum îţi închipui că se va împiedeca în asemenea laţuri pentru vrăbii ? !

— Nu ştiu, oftă ea. Adică ştiu, dar m-a rugat atîta... Şi toate din cauza individului... Şi tocmai el e singurul pe care nu l-am văzut eri pe plajă, în jurul orei şase. Am venit împreună, i-a dat tîrcoale Elenei, şi deodată a dispărut. Îmi amintesc asta, pentru că a întrebat Dorian de el. Nu ştiu ce înţelegere aveau pentru ora şase. Era şase fără cinci. Abia atunci am scăpat de Dorian. S-a dus, nu ştiu unde, să-l caute.

— Deci nici pe Dorian nu l-aţi văzut în jurul orei şase ? se repezi imediat Ion Roman.

— Pe la şase şi un sfert a apărut iarăşi. Se tot învîrtea în jurul cortului, dar eu mă ascunsesem în apă, în Ochiul cald. Numai acolo nu m-a căutat.

— Pe ceilalţi i-aţi observat ? întrebă Ion Roman.

— Nu era nevoie. Elena stătea sub un parasolar. Din-tr-un tufiş o pîndea Gilbert, de după un dîmb de nisip Radu cel frumos. Se prefăceau că nu se văd. Iar tata intrase de mult în apă. Numai trei persoane nu au alibi pentru ora şase : Emil, Dorian şi... eu.

— Numai doi ! o corectă Vladimir Enescu. Pentru că eram şi eu, la cîţiva metri numai, ascuns de nişte tufe... şi te admiram, sau poate mă rugam, nu mai ştiu...

— Nu se poate ! tresări Silvia. M-am întrebat mereu unde eşti, şi te-am căutat peste tot... De ce n-ai intrat în apă ?

— Dacă m-ai fi întrebat eri ! o mustră Vladimir Enescu. Eu credeam că îl cauţi pe Dorian, pe Emil, pe oricine, numai pe mine nu. Brrr ! Ce frică mi-a fost !

Nici nu observară plecarea lui Ion Roman, sau se prefăcură că n-o observă. Bătrînul o zărise pe Elena furişîndu-se ca o umbră prin hol spre ungherul cu plante exotice şi porni pe urmele ei. Dar mai găsi pe cineva, acolo, camuflat de un palmier pitic : Emil Sandu, care cînd îl zări îşi aminti că uitase ţigările sus.

— Mă urmăreşte într-una ! îl luă Elena în primire pe Ion Roman. Nu ştiu ce-şi închipuie, găgăuţa ! Crede că am timp de vorbă cu oricine, ha !

Ion Roman nu ştia cum să înceapă. Mai ales că-l scormonea un rîs rău, care-i ajunsese pînă în nări.

— Cum îmi stă mai bine ? întrebă ea subit ?... Aşa ?... şi luă o poziţie de semiprofil. Sau aşa ?... şi rămase în aceeaşi poziţie, dar îşi prinse în jurul gîtului un colier ciudat, format din sute de potcoave mici, strălucitoare.

— Cu colierul ! răspunse la inspiraţie bătrînul. Chiar e foarte frumos şi original. N-am mai văzut unul asemănător...

— Vai ! se sperie ea dintr-odată. Să nu mă vadă papà, că se face foc ! Vă rog foarte mult să nu-i spuneţi... Vă rog... O să tăceţi, nu ?

Un gînd bun, aşteptat, încolţi în mintea bătrînului :

— Aş paria că acest colier e un cadou foarte recent...

— De luni la prînz... îi clipi Elena din ochi. Dar să nu credeţi că l-am lăsat să mi-l agaţe de gît, cum m-a rugat în genunchi. L-am primit numai cu condiţia să mi-l dea pe sub uşă... Numai papà să nu afle, că el ar putea să creadă cine ştie ce.... Oare sînt diamante veritabile ? Don Petrini s-a jurat pe inimă... şi m-a pus şi pe mine să jur că nu-l voi purta la

gît decît după plecarea lui... Nu ştiu cum să-l fac pe papà să creadă că l-am găsit... Ar putea spune că e de la aia care-a pus mîna pe ziarist...

Ion Roman o lăsă în dilemă pentru a se ocupa cîteva minute de Emil Sandu, care pîndea din capul scărilor. Îi făcu semn să-l aştepte, ceea ce îl cam îngheţă pe avocăţel, chiar în locul de unde pîndea. Apoi îl rugă să vină în apartamentul doctorului Tudor, pentru un interogatoriu special. Emil Sandu încercă să îngîne nişte scuze, dar Ion Roman îi tăie scurt :

— Am spus : pentru un interogatoriu special ! E foarte clar ?... Poftim !

După un sfert de oră de întrebări ciudate şi după cîteva aluzii la riscurile unui trişor, strecurate din întîmplare în discuţie, fostul avocat Emil Sandu începu să tremure :

— Vă jur pe viaţa mea că mai am două examene : la Dreptul roman şi Dreptul comparativ...

— Nu-ţi garantez că le vei putea da, îi răspunse Ion Roman, şi de altfel nu examenele acestea ne interesează. Ce ai făcut eri în jurul orei şase ? Fără bîlbîieli !

— În privinţa asta, mai încercă Emil o împotrivire, vom da o declaraţie numai în...

— Ce înţelegere ai avut cu arhitectul Dorian ? îl întrerupse sever Ion Roman.

Emil Sandu cedă. Braţele îi căzură, străine, de-a lungul trupului, iar sudoarea îi invadase faţa :

— Trebuia să-i dau nişte bani, la şase fix. Şi i-am dat.

— De ce n-ai fost punctual ? atacă Ion Roman imediat.

— A trebuit să caut banii, a trebuit să fac rost de ei. Dar am întîrziat numai zece minute. La şase şi zece i-am pus banii în mînă...

— De unde ai făcut rost de bani ?

Paloarea de pe faţa celui întrebat se accentuă :

— De la Dan Ionescu... Avea să-mi dea două mii de lei...

Ion Roman simţi că îi vîjîie capul. Se stăpîni cu greu :

— Unde l-ai găsit pe Dan Ionescu, la ora şase fix, ca să-i ceri cei două mii de lei ?

— Era lîngă Groapa rea. L-am văzut acolo, singur, şi m-am dus să-mi cer datoria.

— Nu cumva i-ai dat întîlnire, lîngă Groapa rea, la ora şase ? îl ţintui Ion Roman. Aminteşte-ţi !

— Mi se pare că da. Într-un fel ne-am înţeles... nu-mi amintesc foarte clar. L-am văzut şi m-am dus...

— Cum de l-ai văzut atît de lesne printre tufişuri şi dune ? Nici cu binoclul nu se prea răzbate...

— Îl văzusem mai de mult, răspunse Emil Sandu, din ce în ce mai agitat, de cînd a pornit într-acolo, prin spatele plajei. Din întîmplare l-am văzut... Adică ştiam eu ceva...

— De unde ştiai ? îşi continuă Ion Roman atacul. I-ai trimis vreun bilet ? Ţi-a spus cineva că are întîlnire acolo ?

— Bilet ? Nu ! N-am văzut, dar parcă mi-a spus cineva, sau l-am auzit pe cineva, pe domnul Marinó, sau pe domnul Pascal...

Ion Roman schimbă brusc direcţia atacului :

— Cum s-a întîmplat exact cu aruncarea cuţitului ? De ce ai aruncat cuţitul după Marinó ?

— Cuţitul ? Pe viaţa mea ! Am aruncat cu o cutie de chibrituri în spatele lui, nu cu un cuţit. Pe viaţa mea !

— De ce ? îl muşcă iarăşi Ion Roman.

Emil Sandu tremura din toate încheieturile :

— Pentru că m-a pălmuit degeaba... Am văzut de la fereastra mea un cuţit în boschet şi am aranjat în aşa fel ca să-l ridice el şi să-l vadă şi detectivul care patrula. Aproape o oră am aşteptat pînă am prins momentul prielnic.

— Ai aruncat sau nu cu cuţitul ?

— Pe viaţa mea ! V-am spus că am aruncat cu o cutie de chibrituri, lîngă cuţit, în boschet, după ce a trecut el...

— Cum putea să facă zgomot o cutie de chibrituri ?

— Nu era goală... își aminti Emil Sandu. Am umplut-o cu bani, cu monede de 15 și 25 de bani, ca să aibă greutate și să facă zgomot. Am înfășurat banii într-o hîrtie ca să nu zornăiască...

— Cu cine era Dan Ionescu la Groapa rea ? Pe cine ai mai văzut acolo care ar putea să depună mărturie ?

— Nu mai era nimeni acolo, absolut nimeni. El singur. Mi-a dat banii și mi-a spus noroc. Altceva n-am discutat.

— Cît era ora, foarte precis ? îl țintui iarăși Ion Roman.

— Șase și trei minute, absolut precis, și am un Patek, răspunse foarte sigur Emil Sandu. La șase și zece eram la Dorian.

— Mai ai altceva de adăugat ? întrebă grav bătrînul.

— V-am spus absolut totul, pe viața mea ! Dan Ionescu avea să-mi dea două mii de lei.

— Te-am întrebat dacă mai ai ceva de adăugat, repetă și mai sever Ion Roman. Și cred că e ultima dumitale șansă.

Emil Sandu trecea prin toate încercările iadului și parcă se lupta cu armate de draci.

— Nu era absolut nimeni în preajmă, răspunse fără voia lui. Avea să-mi dea bani și i-am luat. Două mii de lei...

— N-ai voie să părăsești hotelul ! îi spuse Ion Roman.

— Nici pînă acum n-am avut voie, mi se pare... răspunse tremurînd Emil Sandu, în timp ce porni spre ușă.

Cinci minute mai tîrziu, Ion Roman găsi într-un boschet o cutie de chibrituri plină cu monezi de 15 și 25 de bani.

6

Paul Soran izbutise să-și rezeme umerii și capul de speteaza patului, îmblînzită de o pernă mare și moale. Era palid, cu cearcăne pronunțate, dar se străduia din răsputeri să pară degajat și odihnit.

— Nu sînt chiar în cea mai bună formă, îi zîmbi el doctorului Tudor, dar înţeleg cît de necesară este această vizită. De aceea m-am şi ridicat puţintel... ca să nu aveţi tot timpul impresia că chinuiţi un bolnav. Vă stau la dispoziţie pentru orice întrebări... Medicul mi-a vorbit despre dumneavoastră...

Doctorul Tudor se aşează pe un scaun lîngă patul bolnavului, mulţumindu-i în gînd pentru gestul lui de a se fi ridicat în capul oaselor. N-ar fi putut suporta să privească de sus cum se mişcă buzele unei măşti galbene.

— Mulţumesc pentru primirea încurajatoare, îi spuse doctorul Tudor. Deşi aş fi preferat în locul unei convorbiri, un monolog. E mai puţin obositor şi voluntar... Prin urmare întuneric absolut. Nici măcar o presupunere, o bănuială, o idee ?

— Exact cum aţi spus, oftă Paul Soran. Întuneric absolut, ca în noaptea blestemată. Nici nu pot să-mi dau seama dacă şuşotitul, sau sîsîitul, cu care mi s-a răspuns era al unui bărbat sau al unei femei... Nu ştiu ce s-a întîmplat că m-a cuprins deodată frica. Şi cînd am simţit ascuţişul în spate, lovitura şi mai ales sîngele m-am pierdut de tot. Nu ştiu dacă am căzut singur, sau am fost doborît. Am mai simţit o lovitură în tîmplă, apoi negură. Mă îngrozesc cînd îmi aduc aminte şi întotdeauna mă năpădeşte un val de sudoare rece...

Fruntea lui Paul Soran era plină de broboane de sudoare.

— Cred că nu atît amintirea e îngrozitoare, spuse doctorul Tudor, cît gîndul care dublează amintirea, atunci cînd ea se produce : gîndul că momentul putea fi ireversibil...

— Exact ! se cutremură Paul Soran. Îmi începusem drumul spre moarte. Acum îmi dau seama. După un atentat neizbutit. Dacă n-ar fi apărut ca prin minune Vladimir Enescu puteam să mor din cauza unei lovituri de cuţit... Da, asta e groaza...

Doctorul Tudor clătină din cap : o vagă negaţie.

— E ciudat, spuse el. Tocmai ideile cele mai simple scapă uneori inteligenţelor. Nu te-ai gîndit, de pildă, că fără apariţia lui Vladimir Enescu nu s-ar fi redus totul la o simplă lovitură de cuţit ?... Pentru ce ai fost atras acolo ?... Ca să te mîngîie cineva cu cuţitul ?

Paul Soran îşi opri iarăşi un tremur :

— Fantastic ! şopti el. La asta nu m-am gîndit nici o clipă. Deşi, obiectiv vorbind, Vladimir Enescu m-a salvat de la moarte nu odată, ci de două ori...

— De ce crezi că s-a fixat întîlnirea lîngă fîntînă, la o oră atît de pustie ?... Oare nu pentru că locul oferea un anumit avantaj celui cu cuţitul ?

Paul Soran îşi acoperi ochii cu mîinile. Răsuflarea îi deveni gîfîit. Dar numai după cîteva clipe îşi reveni :

— Poate că a şi încercat să mă prăvălească înăuntru. Brrr ! Nu se vedea nimic din cauza întunericului. Cine m-ar mai fi scos de-acolo, şi după cît timp ?...

— Da... nu se vedea nimic, spuse doctorul Tudor. Numai o mişcare albă, cum zice ziaristul Vladimir Enescu : cea mai desăvîrşită ţintă pentru noaptea aceea...

Dar Paul Soran se gîndea la altceva :

— Abia acum pot să-mi imaginez ce s-a întîmplat acolo, datorită ideii dumneavoastră. Asasinul a lovit odată şi probabil că se mai pregătea să lovească. În nici un caz nu renunţase la alte lovituri, sau la ideea unei alte lovituri decisive...

— Aceasta ar fi o idee... încuviinţă doctorul Tudor.

— Ba nu ! Acesta e chiar adevărul ! se trezi Paul Soran. Haideţi să folosim imagini, după procedeul medicului nostru. Asasinul loveşte odată, se pregăteşte să lovească a doua oară, după ce cad, dar interveni ceva neaşteptat, o alarmă, nu pot să ştiu cum a acţionat ziaristul Vladimir Enescu. Şi fuge... Faptul că mai avea de gînd să lovească, pînă la ireversibil,

există : cuțitul care s-a găsit lîngă hotel, și pe care mi l-a arătat medicul nostru. Dacă s-ar fi mulțumit cu o singură lovitură, nu ar fi aruncat cuțitul în fîntînă ? Nu asta trebuia să fie prima lui grijă : să scape de corpul delict ?... Alarma lui Vladimir Enescu însă l-a surprins, și a fugit cu cuțitul fără să-și dea seama... Probabil că tot fără să-și dea seama l-a aruncat, sau l-a scăpat undeva la întîmplare...

Doctorul Tudor se uită plin de mirare spre Paul Soran :

— Asta e singura explicație logică, spuse el. Altminteri ar fi trebuit să arunce cuțitul în fîntînă, după prima lovitură, automat, sau conștient, mai degrabă conștient... Pentru că alegerea locului la fîntînă îi oferea un dublu avantaj asasinului : putea să se debaraseze și de cadavru și de cuțit !

— E un raționament strălucit ! îl felicită Paul Soran.

— Pe jumătate inspirat de dumneata... se retrase doctorul Tudor. Pentru că se ridică două întrebări. La jumătatea mea : de ce asasinul trebuia neapărat să se debaraseze de cadavru, după hecatomba comisă ?... La jumătatea dumitale : de ce trebuia să se debaraseze neapărat de cuțit, după ce luase măsuri ca să nu rămînă amprente ?

— Credeți că fiecare gest trebuie explicat printr-o logică exemplară ? întrebă Paul Soran. Există și o gîndire medie, care poate fi înțeleasă numai pe baza unei logici de toate zilele.

— Foarte adevărat, consimți doctorul Tudor. Numai că în cazul nostru nu avem de-a face cu o gîndire medie, ci cu o gîndire ieșită din comun. Nu trebuie să căutăm asasinul, sau asasinii, deși eu cred că există un singur creer, printre persoanele cu inteligență medie. Avem de-a face cu o inteligență redutabilă...

— Atunci se poate proceda prin eliminare ! sugeră Paul Soran. De altfel, e metoda cea mai uzitată...

— S-ar putea... Numai că în jurul nostru, printre cei care pot deveni suspecți, aproape toate persoanele dovedesc o inte-

ligență remarcabilă, și aceasta îi oferă un anumit avantaj asasinului, creerului... Chiar dacă întîlnim și actori : unii își ascund inteligența... alții și-o supraetalează... Trei crime înseamnă însă prea mult. Oricît de genial ar fi asasinul, nu se poate să nu fi făcut cîteva erori. Și la primul, și la al doilea asasinat și la tentativa neizbutită... datorită unei crude întîmplări. Mai ales la cel de al treilea asasinat se simt erorile... Să nu uităm : imediat după alarma lui Enescu a început vijelia și ploaia. La aceasta nu se putea gîndi asasinul. Ploaia șterge multe urme, dar și obligă să apară urme... Asasinul trebuie încadrat, obligatoriu, în zona hotel-pensiune. Cea de a treia crimă limita și mai mult zona : hotelul. Prin ușa din față a hotelului asasinul nu se putea înapoia, era păzită. Ușa din spate, care leagă hotelul de terasă printr-o scară de marmură, era liberă. Dar n-am găsit nici o urmă pe scară, nici de apă, nici de noroi. Această obligație a urmelor, din cauza vremii, asasinul n-a prevăzut-o ceea ce restrînge dintr-odată cîmpul suspecților... Știu, de la ferestrele etajului întîi, unde încep camerele, sînt doar trei metri pînă jos, pe terasă. E ușor de coborît, dar nu e tot atît de ușor de urcat...

— Înțeleg... spuse Paul Soran. Numai o persoană foarte agilă, un profesionist, ca să zic așa, ar putea să facă față mai ușor obstacolului... Sau... cu ajutorul unui complice... Dar vă înțeleg : și într-un caz, și în altul cîmpul suspecților se îngustează. Complicitatea se trădează cel mai lesne.

— Și nu cred că aceasta este singura eroare pe care asasinul a comis-o, cu sau fără voia lui...

— Dumneavoastră aveți convingerea netă că toate cele trei crime sînt legate între ele, că toate trei sînt emanația unui singur creer ? întrebă Paul Soran.

— Aceasta este însăși declarația sau dorința creerului ! răspunse doctorul Tudor. A semnat fiecare crimă printr-o sentință de condamnare la moarte...

— Să nu credeţi că v-am întrebat întîmplător, se agită Paul Sonan. Există un suspect, probabil singurul suspect, la unul din asasinate... fiindcă mi s-a spus şi mie că Radu Stoian a fost asasinat. Probabil că v-aţi gîndit şi dumneavoastră la singurul suspect, da, acesta pe care-l priviţi acum... Eu eram singurul care puteam să-l înec pe Radu Stoian, simulînd că-l salvez... Dacă ne-am înţeles amîndoi să facem o farsă, şi odată ajuns acolo, lîngă barcă, prefăcîndu-mă că-l caut, de fapt să-l ucid ?... Care ar fi situaţia mea dacă asasinatele n-ar fi legate între ele ? Două dintre ele în nici un caz nu puteam să le comit... Ori dacă primul este legat...

Doctorul Tudor îl întrerupse în stilul lui, cu un gest net. Apoi spuse :

— Fac foarte rar afirmaţii categorice, înainte de încheierea unui caz. Ceea ce-ţi spun acum este totuşi o afirmaţie categorică şi formală, care poate fi depusă de pe acum la dosar : nu l-ai ucis dumneata pe Radu Stoian. Radu Stoian a fost ucis în timp ce dumneata erai pe mal. Aici nu încape nici o urmă de eroare : mărturiile sînt nete, iar concluzia ştiinţifică, medicală e infailibilă... Şi nici nu sîntem eroii unui roman care am urmări printr-un astfel de artificiu : *salvare-crimă*, să inducem cititorii în eroare. În privinţa asta poţi să fii liniştit... dacă aşa ceva se poate numi linişte...

— Da... M-am apropiat foarte mult de Radu, deşi l-am cunoscut aici... se întristă Paul Soran. Vă jur că în clipa cînd m-am aruncat în apă mă gîndeam la un singur lucru : poate voi ajunge la timp, poate îl voi găsi imediat, poate îl voi salva...

— Şi totuşi, îşi aminti doctorul Tudor relatarea căpitanului Vintilă, prima dată l-ai scăpat. Abia mai tîrziu l-ai regăsit, după cîteva minute.

Paul Soran închise ochii şi faţa lui deveni albă ca varul. Îi fu necesar un lung moment pentru a-şi reveni :

— Da... m-a cuprins o groază nebună cînd l-am văzut lîngă mine. Probabil că-l adusese curentul. M-am repezit să-l scot, dar n-am fost în stare. Cred c-am leşinat, ca acum. Pînă m-a lovit ca un trăznet toată laşitatea şi frica... M-am uitat, dar îl luase iarăşi curentul. De astă dată eram însă decis. Şi l-am găsit... E o senzaţie groaznică să te loveşti de un înecat... Ca să nu vă mai povestesc prin cîte remuşcări am trecut. Nu puteam să scap de o obsesie : dacă aş fi avut puteri şi curaj şi l-aş fi scos din apă prima oară ? Oare nu eu îl omorîsem ?... Nu ştiu ce s-ar fi întîmplat dacă nu m-ar fi liniştit medicul. Mi-a spus cum a murit Radu... Dar tot a mai rămas o spaimă...

— Nu pot să fac altceva decît să repet ce am spus adineauri : Radu Stoian a fost ucis în timp ce dumneata erai pe mal...

— Vă mulţumesc... şopti cu glasul sfîrşit Paul Soran.

— A durat cam mult discuţia noastră şi, din păcate, n-a fost de loc lipsită de emoţii, se ridică doctorul Tudor în picioare. Ar mai fi cîteva întrebări... oarecum mai superficiale...

— Vă rog ! se oferi Paul Soran adunîndu-şi toate puterile. Nu uitaţi că sînt totuşi într-un spital, într-o anumită situaţie medicală, care oricînd se poate înrăutăţi. Cîteva minute în plus sau în minus, nu contează. Mai bine profitaţi de această primă întîlnire. Am prea mult sînge străin în mine. Am ajuns aici, mi se pare, cu un litru de sînge în tot corpul... Cine ştie cum va reacţiona pînă la urmă organismul ?...

— Cred că am exagerat, spuse doctorul Tudor. Dar dacă dumneata mă obligi... Bine... Ai fost chemat la întîlnire, printr-un bilet pe care l-am găsit la dumneata. Cînd şi unde l-ai găsit ? Ai mai primit vreo invitaţie asemănătoare ?

— L-am găsit într-un plic, pe noptieră, cînd m-am întors de la... de la nenorocire. Şi e primul pe care l-am primit...

— Ceilalţi nu ţi-au spus nimic despre invitaţiile lor ?

— Nu vă înţeleg ! răspunse Paul Soran. Cînd puteau să-mi spună ? Nu i-am văzut de dimineaţă... adică, dimineaţă, eri dimineaţă i-am văzut pe amîndoi pentru ultima oară. În orice caz, dimineaţă, cînd ne-am despărţit, nu mi-au spus nimic...

— Nici la telefon ? întrebă doctorul Tudor.

— Nici un cuvînt. De fapt eu am telefonat, ca să-i spun lui Dan că nu avem spectacol şi că deci voi fi după masă la pensiune... Voia cu orice preţ să vorbească nu ştiu ce cu mine... Nu mi-a destăinuit nici un cuvînt...

— Alte invitaţii, alte bilete nu au primit ?

— Nu-mi amintesc, şi dacă nu-mi amintesc înseamnă că niciunul nu mi-a vorbit despre asemenea invitaţii.

— Da... spuse doctorul Tudor. Acum, după ce invitaţia la fîntînă şi-a dovedit scopul, ai vreo vagă bănuială asupra identităţii autorului ?

— Încerc să mă gîndesc, sînt chiar foarte îndrăzneţ în fantezie, dar pur şi simplu nu pot să-mi imaginez cine poate fi. Cine ?... Şi mai ales nu înţeleg de ce ? De ce tocmai eu ?

— Dar înainte de întîlnirea pe care ai acceptat-o foarte senin, te-ai întrebat cine ţi-a trimis biletul ?

— Am impresia că mi s-a făcut rău, răspunse Paul Soran.

Capitolul V

1

Doctorul Tudor coborî în hol la ora opt. Dacă nu ar fi fost soarele, aprig, răzbunător, ca un incendiu nesăţios, cine ştie cînd s-ar fi trezit. La masa scundă din mijlocul holului, îl aşteptau, vădit nerăbdători : Ion Roman şi... Victor Marian. Îşi comandară micul dejun acolo ; era locul cel mai avantajos. Nimeni nu-i putea surprinde, nimeni nu-i putea auzi.

— Am făcut un adevărat tur de forţă ! începu Victor Marian, care nu închisese ochii o secundă. La 7 seara am plecat din Constanţa, la 11 am fost în Bucureşti, la 3 noaptea am plecat din Bucureşti şi la 7 dimineaţa am fost în Constanţa. Aici, sînt de jumătate de oră... Şi cred că am aflat tot ce se poate afla de la domnişoara Clarissa... pentru că Avarian încă nu are voie să primească vizite.

Victor Marian tăcu, ca un atlet înaintea clipei hotărîtoare. Parcă voia să simtă privirile şi să audă răsuflările spectatorilor.

— Dacă începi cu un moment de tăcere, îi oferi doctorul Tudor o parte din bucuria pe deplin meritată, înseamnă că vom auzi lucruri senzaţionale...

— Apropo de senzaţional ! spuse Victor Marian. În numărul de astăzi dimineaţă al „Mesagerului“ a apărut pe pa-

gina întîia un fel de nadă : li se anunţă cititorilor un foileton senzaţional care va cutremura toate inimile şi va interesa toate categoriile de cititori datorită personajelor implicate, unele celebre, altele în devenire *„într-o triplă şi monstruoasă tragedie a cărei relatare va dura tot sezonul şi care va fi la sfîrşit publicată în volum aparte şi special pentru abonaţi“*... Se vindea ziarul ca pîinea caldă.

— Altceva nimic ? se interesă doctorul Tudor. Localitatea, numele eroilor, numele autorului ?

— Nimic ! răspunse Victor Marian. Numai acest anunţ, în chenar, pe pagina întîia, pe cinci coloane... Îi ştiţi cum sînt. Mîine vor anunţa un nume, poimîine altul... într-o săptămînă se va tripla numărul abonaţilor, iar domnul Vladimir Enescu va căpăta aureola unui adevărat erou popular...

— În orice caz a început-o prudent, remarcă Ion Roman. Fără nici o aluzie concretă ca să nu ne încurce ţele. Numai să nu pornească ceilalţi represaliile... deşi după felul cum ziarul îşi face reclama va fi greu să nu mai apară foiletonul, dacă nu chiar imposibil... Guşterul ăsta de la Mesagerul se pricepe grozav să exploateze bombele... Deci am putea să ascultăm restul...

Victor Marian înţelese că ultima frază îi fusese adresată şi se supuse imediat şi lacom :

— Pe domnişoara Clarissa, foarte fidel pictată de ziaristul nostru, am prins-o la un bar. Cum am dat de ea şi cum am izbutit într-o oră şi jumătate s-o las fără amintiri, despre asta nu cred că e cazul să vorbesc. Atît : am fost cît se poate de legal şi de uman, dacă termenii nu se confundă cumva... Bun... Domnişoara Clarisa este exact ceea ce a spus domnişoara Elena : vînzătoare şi etcetera la Avarian. Acum înţelegeţi de ce am dat atît de repede de urmele ei. O pusesem sub supraveghere, imediat după spargere. La Mamaia a trimis-o Avarian cu un mesaj verbal pentru domnul Vicenzo Petrini. Trebuia să-i spună sicilianului cam aşa : lucrul căutat

se află în bună stare, împreună cu puişorii străini, *avec les poussins étrangers*, termenul ăsta trebuia să-l spună numai în franţuzeşte, ca un fel de cheie şi de parolă pentru întreaga discuţie, iar tranzacţia se poate face numai în americani şi începînd de la cinci sute de Seuri mari. Dacă Vicenzo Petrini răspundea că e interesat în tranzacţie, pe baza condiţiilor arătate, atunci ea putea să-i dea o carte de vizită cu numele lui Avarian, cu adresa şi cu o adăugire de mînă : sîmbătă, ora 4 p.m. Şi s-a întîmplat exact aşa. Cînd a auzit expresia franţuzească, domnul Petrini a înflorit şi a acceptat toate condiţiile. Asta a fost vineri după masă, primul act. Pauza cred că nu interesează...

Doctorul Tudor îi făcu semn să continuie.

— Sîmbătă la ora 4 foarte precis, Vicenzo Petrini a sosit în magazinul lui Avarian. Înăuntru nu se aflau decît Avarian şi Clarissa. Ceilalţi doi vînzători, de fapt un fel de detectivi particulari angajaţi de Avarian, patrulau discret în faţa magazinului. Avarian l-a poftit să urce la etaj, pe scara interioară, şi l-a lăsat primul. Cînd a ajuns sus, sicilianul s-a întors spre Avarian, care-l urma, rugîndu-l să se mai uite odată în stradă, pentru că i s-a părut că e urmărit de un bărbat şi o femeie : femeia înaltă, cu pălărie albă şi rochie vişinie, bărbatul cu părul alb şi barbişon şi cu ochelari cu ramă de aur. Avarian a coborît, s-a uitat cîteva minute la trecătorii din preajmă, a vorbit şi cu unul din detectivi, apoi a urcat cu Clarissa în camera safeului. L-au găsit pe sicilian cam agitat, privind ca un uliu pe fereastră şi au încercat să-l liniştească spunîndu-i că nici o pereche cu semnalmentele date nu se află în preajma magazinului. Domnul Petrini l-a chemat pe Avarian lîngă el şi i-a arătat un individ înalt şi spătos, rezemat de chioşcul de ziare din faţa magazinului : „Nu s-a mişcat nici o clipă de-acolo, i-a spus sicilianul şi se uită numai aici, la fereastră". Avarian l-a bătut pe umăr şi i-a mărturisit, rîzînd, că tipul în cauză e unul din detectivii

lui particulari. Abia atunci s-a calmat domnul Vicenzo Petrini şi s-a aşezat foarte voios în fotoliul în care-l invitase armeanul. A urmat o tocmeală, spune duduiţa Clarissa, cum numai între armeni şi italieni se poate auzi. Strigăte, jurăminte, crize de inimă, îmbrăţişări, pumni strînşi, ameninţări, pînă ce Avarian, exasperat, a deschis safeul şi i-a arătat un săculeţ. Sicilianul nici n-a vrut să se uite, şi-a pus mîinile la ochi şi s-a întors cu spatele. Avarian a închis safeul şi iar a început tocmeala. Vorbeau o limbă pe care duduiţa Clarissa nu prea o înţelegea. Iarăşi ameninţări şi rugăciuni, iarăşi Avarian a deschis safeul cerîndu-i sicilianului să stea undeva într-un colţ, dar cum a pus mîna pe săculeţ, cum italianul a fugit în fotoliu pentru a-şi acoperi ochii cu mîinile. Avarian a trîntit uşa safeului şi s-a răstit la domnul Petrini, aşa de rău că sicilianul s-a făcut roşu, gata, gata să sară cu mîinile în gîtul celuilalt. S-a calmat în ultima clipă, s-a aşezat în fotoliu şi a spus: „Bine! Atunci s-o văd!" Şi Avarian a deschis pentru a treia oară safeul „ultima dată" a răcnit el. În paranteză fie spus, de cîte ori deschidea safeul îi obliga pe ceilalaţi să stea într-un anumit colţ şi ascundea cu trupul lui cadranul cu literele alfabetului. Sicilianul nu s-a uitat niciodată înspre safe, mereu îşi acoperea ochii cu mîinile. În sfîrşit, după a treia tocmeală, Avarian a venit cu săculeţul la masă. Dar mai întîi s-a dus la fereastră pentru a vedea dacă oamenii lui sînt la posturi. Clarissa nu fusese niciodată pînă atunci în camera de sus şi nici nu ştia ce conţine casa de fier. Nici despre cifrul secret nu auzise nimic de la Avarian. Se uita tremurînd, molipsită de la cei doi, la bijuteriile care cădeau din săculeţ. Din păcate, se pricepe la bijuterii cum mă pricep eu la ritualurile boşimanilor. Ea zice că n-ar fi dat doi bani pe ceea ce a văzut: un colier format din opt pietre roşii, fiecare cam cît un ou de porumbel, avînd la mijloc o piatră incoloră, probabil un diamant, cam de aceeaşi mărime, apoi un inel cu o potcoavă în loc de piatră, bine-

înţeles o potcoavă strălucitoare, şi un alt colier, mai mic, format din cîteva sute de potcoave...

Victor Marian se opri un moment intrigat de atitudinea neîncrezătoare a lui Ion Roman.

— Dar, chiar aşa, continuă tînărul. Nu ştiu de ce nu mă credeţi. Un colier format din sute de potcoave minuscule, care i-a plăcut cel mai mult Clarissei, dar pe care sicilianul l-a aruncat ca pe o gînganie scîrboasă. În schimb i se holbau ochii după colierul cel roşu. Nici inelul nu l-a interesat pe sicilian. I l-a pus Clarissei în deget, dar Avarian s-a opus, spunînd că unei frumuseţi ca a ei nu i se potriveşte un puişor străin. Cam un sfert de oră a cîntărit domnul Petrini colierul cel roşu, parcă-l sugea cu degetele, aşa umbla cu el. Dar şi Avarian, după ce i l-a luat din mînă l-a cîntărit şi el vreun sfert de oră şi l-a cercetat cu vreo trei lupe. Nici măcar nu s-a scuzat. A făcut aluzii la tot felul de scamatori care se dau drept colecţionari şi asta l-a înfuriat cumplit pe sicilian. Armeanul s-a făcut că n-aude. A pus totul în săculeţ şi apoi a introdus săculeţul în casa de fier. Totul foarte simplu, fără nici o cheie. Apoi s-a întors către Vicenzo Petrini şi i-a spus că nu lasă nici un cent mai puţin. „Nici jumătate de cent, nici un sfert de cent“ ! a ţipat Avarian. Sicilianul s-a prefăcut că vrea să plece, dar Avarian nu l-a reţinut. Mereu striga : nici un sfert de cent. Pînă ce s-a bătut cu mîna pe frunte şi a spus pur şi simplu că nu-l mai vinde nici cu un milion de dolari. A simţit şi domnişoara Clarissa că Avarian luase o hotărîre definitivă. Probabil că a simţit şi domnul Vicenzo Petrini. Pentru că a rostit cîteva cuvinte apăsate şi a spus că vrea să plece. Mai ales un cuvînt, domnişoara Clarissa mi l-a redat cam aşa : *Malafariara*, l-a încremenit pe Avarian. Ea zice că părea o înjurătură, cam aşa a ieşit din gura sicilianului. Pe scurt, tranzacţia nu s-a încheiat. Dar imediat după plecarea lui Vicenzo Petrini, Avarian i-a făcut semn unuia dintre detectivi să-l urmărească.

Era cinci și jumătate. Pe la șase fără cîteva minute, detectivul a telefonat că sicilianul și-a scos un bilet clasa întîia pentru Constanța. Avarian i-a spus să-l urmărească pînă la Constanța, apoi a făcut un număr de telefon, și-a pus o batistă la gură...

— ...Și a strigat în receptor : Ni-co Ni-co-la e la Ma-ma-ia ! îl completă Ion Roman.

— Adică mesajul pe care l-am primit eu, reluă Victor Marian. Cam asta e tot ce-am putut să aflu de la domnișoara Clarissa, pînă la ora 2 și 40 de minute. Poate că și-ar mai fi amintit și altele, pentru că devenise foarte docilă, dar m-am gîndit că e mult prea important ceea ce am aflat, și ar fi fost păcat să pierd acceleratul de 3 noaptea. M-am trezit o singură dată la Ciulnița, unde se întîlnesc cele două accelerate și chiar am coborît pentru cîteva minute ca să înfulec două brînzoaice celebre. M-am uitat și în trenul de București, dar n-am văzut nici o față cunoscută. Și m-am trezit a doua oară exact în clipa cînd acceleratul a intrat în gară. Probabil că am dormit cel mai bine dintre toți. În orice caz cel mai mult...

— Atît ? întrebă doctorul Tudor cu o nuanță de ironie în voce. Nu te-a impresionat deloc istoria ?

— Aaaa ! Vă gîndiți la comentarii ? înțelese Victor Marian. Cred că am fost foarte obosit și nu prea am avut timp. Dar cîteva tot îmi trec prin cap. Din păcate, domnișoara Clarissa nu a înțeles întotdeauna limbajul celor doi negustori. Fiindcă este o întrebare care mă scurmă : cum a ajuns Avarian la Nico Nicola ? L-a recunoscut în sicilian pe Nico Nicola ?... Dar de ce nu l-a recunoscut de la început ?... Nu cred că există bijutier pe lumea asta care recunoscînd într-un amator oarecare pe Nico Nicola să se apuce să trateze cu el și încă să-i și etaleze cele mai prețioase piese...

— Poate că l-a amenințat cu Nico Nicola ! sugeră Ion Roman. Sau a scăpat, sau a rostit intenționat o expresie care

în anumite cercuri îl caracterizează, fără greș, pe Nico Nicola. Așa cum acei *puișori străini* rostiți în limba franceză deschid drumul unor tranzacții de milioane. Cum sau necum, Vicenzo Petrini sau altcineva, Nico Nicola a deschis casa de fier a lui Avarian. Acum e clar și sigur ! Minunea a fost săvîrșită de Nico Nicola. Și dacă Nico Nicola nu e una și aceeași persoană cu Vicenzo Petrini, ceea ce nu prea îmi vine să cred, atunci știu cine e Nico Nicola !

— Aștept ! îl invită doctorul Tudor. Aștept argumentele acestei afirmații, aștept *faptele* din care s-a desprins afirmația. Probabil că m-am sculat prea tîrziu...

— Nu, se scuză Ion Roman. Probabil că m-am culcat eu prea devreme. Dar n-am mai putut rezista.

— Prin urmare argumentele s-au cules aseară, pe două fronturi, poate chiar pe trei fronturi, spuse doctorul Tudor.

Ion Roman se străduí și reuși să nu omită nici un amănunt din discuțiile pe care le avusese cu Elena și cu Emil Sandu. Bomba explodă la sfîrșit :

— Am văzut cu ochii mei, la gîtul, de altfel foarte fin, al domnișoarei Elena, un colier dăruit nevinovat, luni la prînz, de domnul Vicenzo Petrini, un colier foarte ciudat, format din sute de potcoave strălucitoare.

— Dar e imposibil ! se opuse Victor Marian. Domnul Vicenzo Petrini n-a lipsit duminică noaptea. A fost la teatru cu toți ceilalți. Nu poate fi el Nico Nicola ! Nu putea să deschidă casa de fier a lui Avarian la București în timp ce se afla la teatru, aici la Constanța, sau se întorcea de la teatru. Nu vă amintiți ce scrie Vladimir Enescu ? Au fost și s-au întors împreună de la teatru. Și nu e numai jurnalul lui Enescu. E și depoziția îngrijitoarei care l-a văzut pe don Petrini *vizitînd-o* pe domnișoara Elena, după ce a ieșit Radu Stoian de la ea...

— Și mai e și contabilul expert, Ion Roman ! aminti bătrînul, care a stat la teatru în spatele lui Vicenzo Petrini.

Se uită mereu că duminică am fost şi eu aici şi că deci pot confirma sau nu însemnările lui Vladimir Enescu. De fapt, după seara asta de teatru l-am controlat pe ziarist şi mi-am dat seama că însemnările lui sînt foarte sigure în ce priveşte mişcarea persoanelor din zona noastră : hotel-pensiune. Jurnalul lui e un fel de dosar cu alibiuri. Deci : băieţii de la pensiune, sicilianul, fetele şi ziaristul au alibiuri clare şi inatacabile pentru seara şi noaptea de duminică. Cine n-a fost cu noi ? Marinó care a refuzat cu indignare invitaţia şi domnii Emil Sandu, Dorian şi Pascal...

— Trebuie să le cerem şi să le controlăm imediat alibiurile ! spuse Victor Marian. Unde au fost în seara şi în noaptea de duminică ? Dacă măcar Gilbert Pascal ar fi rămas la hotel, domnişoara Elena n-ar mai fi sărit pe geam... Am impresia că încep să se lămurească lucrurile...

Dar nu era şi părerea doctorului Tudor, care clătina într-una din cap.

— Aşa pare... spuse el. Dar se încîlceşte totul... şi mi se pare că uităm lucrurile cele mai grave, cele mai importante. Parcă s-au mai întîmplat şi altele aici, şi oricît ne-am strădui nu vom putea lega fără stridenţe şi opoziţii faptele din Bucureşti cu tragediile de aici.

— Eu revin la ideea mea ! sări Victor Marian. Băieţii au aflat ceva despre lovitura din Bucureşti. Dan, Radu, nu putem şti sigur, din păcate. Poate că Radu, care era şi funcţionar la societatea unde s-a asigurat acel X al lui Avarian. Băieţii au aflat ceva, s-a simţit, şi au fost condamnaţi la moarte. De ce Dan a vrut să vorbească neapărat cu Paul Soran după o anumită oră, adică după ora întîlnirii fatale ?... Nu vedeţi cum s-au organizat asasinatele ? Diabolic. Dan a fost asasinat pe tăcute, undeva unde nu putea fi găsit prea uşor, poate niciodată, în aşa fel ca Radu să nu afle nimic şi să se ducă şi el la *rendez-vous*-ul fatal. Sînt aproape sigur că Radu şi Dan au ştiut ceva şi s-au înţeles între ei... Iar Paul Soran,

revin la ideea mea, de aceea trebuia ucis : Pentru siguranţă. Morţii tac. Chiar dacă ipoteza că asasinului i-a fost teamă ca Paul să nu fi auzit ceva de la Radu în timp ce-l salva, cade, ideea rămîne totuşi valabilă. De unde ştia că băieţii nu i-au spus ceva la telefon, sau că nu i-au lăsat ceva scris ? Deci Paul Soran trebuia ucis împreună cu ceilalţi... El nu bănuieşte cine i-a trimis biletul ?

Doctorul Tudor le relată întoomai ultima parte a întrevederii cu Paul Soran, apoi finalul :

— Cînd l-am întrebat dacă şi-a făcut la început vreo idee asupra autorului biletului, mi-a răspuns textual : *„Am impresia că mi s-a făcut rău !"*.

— Un adevărat cavaler ! descoperi Victor Marian, dar cît de amarnic s-a înşelat !...

— Un lucru e cert, spuse doctorul Tudor. Există o legătură între evenimentele din Bucureşti şi cele de aici, dar e aproape imposibil de găsit. Se opun faptele, alibiurile...

— Le vom controla şi pe celelalte, care nu sînt redate colectiv, în jurnalul lui Enescu, se încăpăţînă Victor Marian. Pînă la minut, pînă la secundă, dacă va fi nevoie...

— Nici nu cred că e nevoie de atîta precizie, reveni doctorul Tudor. Trebuie controlate pînă la limita rezonabilă...

— Dar asasinatul lui Radu Stoian ? întrebă Victor Marian. Acolo e vorba de minute... şi mi se pare că toţi au alibiuri, se sperie el.

— Nu mai putem fi atît de siguri, interveni Ion Roman. Începînd de azi dimineaţă. Abia am aşteptat să ajungem aici... M-a sculat soarele prea devreme, şi pomenindu-mă singur am plecat spre plajă, cu gîndul că nu strică să mă mai uit odată prin locurile unde s-au întîmplat atîtea... Era un soare cum de mult nu mai văzusem, şi nu m-am mirat de loc că am întîlnit cîteva persoane pe plaja de la Ochiul cald, deşi ceasul nu trecuse de şase. O familie, tată, mamă, doi băieţi şi o fată îşi închipuiau că fac ultraviolete. Copiii mai cu-

rajoşi chiar încercau apa şi chiar se bălăceau ; acolo, în ochi nu e niciodată rece. Eu căutam prin locurile nenorocirilor, cînd deodată aud un ţipăt. Fata ţipase. Scăpase o minge, o minge albastră, care trecuse de bariera talazurilor şi părea că se duce spre larg. N-am ştiut la început despre ce este vorba, nici nu mi-am dat seama că e vorba de o minge. Obiectul pe care-l arăta fetiţa semăna cu altceva. M-am apropiat de fetiţă, şi-mi părea rău că nu sînt înotător ca să ajung la obiectul din larg. A vrut să se ducă bărbatul, dar femeia l-a oprit : „Nu e nevoie, a spus ea. O să iasă singură la mal". Şi s-a îndreptat cu fetiţa către Groapa mare. Mingea tocmai trecuse de barieră şi luase o direcţie cam ciudată. M-am dus şi eu după cele două şi am stat împreună pînă ce valurile au scos mingea la mal. A durat cam vreo jumătate de oră dar ştiam că merită. I-am cerut voie mamei, dar mai ales fetiţei, să mă uit la minge. Era o minge de culoare albastră, din material plastic mai gros, cu un dispozitiv simplu, o oarecare proeminenţă prin care se suflă ca să se umfle. Se putea umfla oriunde : pe pămînt, în aer, în apă, şi poate fi dusă, fără să fie văzută, în larg, ascunsă, de pildă, în costumul de baie. Şi acolo poate fi lăsată în voia valurilor. Am întrebat femeia de unde a cumpărat mingea. Mi-a răspuns că a cumpărat-o de la Constanţa. Am întrebat-o dacă mai sînt şi alte culori şi mi-a răspuns că există orice culoare : neagră, verde, galbenă, roşie, portocalie, culoarea mării, combinate, în felii, de toate. De ce m-a interesat atît de mult mingea aceea, încît i-am suportat toată odiseea ?... Pentru că auzisem fetiţa ţipînd şi văzînd încotro arată cu degetul, şi uitîndu-mă într-acolo, am crezut mai întîi că e vorba de un om pe cale să se înece. De la depărtare, mingea semăna întocmai cu o cască !...

Doctorul Tudor ascultase cu o atenţie nedisimulată relatarea lui Ion Roman. Chiar în timpul povestirii deschisese caietul negru al lui Enescu pentru a reciti cîteva pasagii care

descriau cutezanța căștilor în larg și întoarcerea lor prin bariera de la Pescărușul alb. Apoi închisese caietul și privi spre Ion Roman.

— Da... spuse el după un moment de maximă încordare. E aici un amănunt de o importanță covîrșitoare... și nu înțeleg cum de nu l-am remarcat pînă în clipa aceasta, pînă te-am ascultat pe dumneata, deși îi simțeam necesitatea... Da... Una din enigme se poate explica. E un amănunt absolut covîrșitor !

— Din clipa aceasta fiecare cască, fiecare înotător din larg devine automat suspect, sări Victor Marian.

— Exact ! întări Ion Roman. Niciunul nu mai are alibi. Toți devin suspecți...

— Toți devin automat suspecți... repetă îngîndurat doctorul Tudor. E un mod de a interpreta odiseea mingii de la Pescărușul alb. Toți devin automat suspecți... Eu voi interpreta altfel toată povestea. Din clipa aceasta rămîne un singur suspect... Da, din clipa aceasta rămîne un singur suspect !

2

Ion Roman și Victor Marian aveau misiunea de a controla alibiurile fiecăruia în noaptea de duminică spre luni. Doctorul Tudor trimise după avocatul Gilbert Pascal, apoi se instală la masa de consiliu, în apartamentul lui. Era atît de cufundat în gînduri că nici nu auzi ciocăniturile în ușă. Abia în momentul cînd văzu clanța mișcîndu-se, își aminti că-l chemase pe avocat și se ridică în întîmpinarea lui.

— Vă rog... îl invită doctorul Tudor la masă. Nu vă ofer scuze de circumstanță pentru că lucrurile sînt foarte grave.

— În cazul acesta, făcu avocatul un pas înapoi, nu voi scoate nici un cuvînt, decît în prezența reprezentantului meu, maestrul Larian. Urmează să sosească în cursul după amiezii...

Doctorul Tudor se așează obosit în fotoliu :

— Domnule Pascal ! Ați auzit vreodată expresia *les poussins étrangers* ? Așa cum o rostesc, în limba franceză.

Avocatul Gilbert Pascal mai făcu un pas înapoi :

— Nu accept nici o întrebare ! Calitatea și misiunea dumneavoastră este aceea de a sluji exemplar și impecabil legea !

— Domnule Pascal ! repetă încet și parcă indiferent doctorul Tudor. Unul din puișorii străini, colierul cu potcoave se află de luni la prînz în posesia domnișoarei Elena, dar ni l-a arătat numai aseară...

Avocatul Gilbert Pascal căută primul fotoliu și se prăbuși în el ca un halat.

— Desigur... reuși el să îngîne după un moment de tăcere și groază, desigur că nu e o farsă. Și totuși e imposibil ! Mai întîi vă rog să-mi dați voie să-l văd...

— Cred că e un lucru inutil, o simplă pierdere de timp, care în orice caz nu vă avantajează, spuse doctorul Tudor. Dar dacă țineți neapărat...

Avocatul Gilbert Pascal se lăsă iarăși în fotoliu. Parcă executa un exercițiu yoga.

— Probabil că e o pierdere de timp, începu el să-și revină, și ar apropia prea mult două crize... Vă mulțumesc...

Dar nu era o părere. Avocatul executa prin mișcări aproape insesizabile un ritual al stăpînirii și autocontrolului, și doctorul Tudor îi admiră puterea și luciditatea.

— Dar ne interesează mai puțin acești puișori străini, spuse doctorul Tudor, sau ne interesează numai în măsura în care există ca o parte a puișorilor veritabili... Domnule avocat ! Apariția acestor puișori străini aici în hotel, la foarte puțin timp după cambriolajul din București, și anumite indicii că tragediile care s-au petrecut aici sînt strîns legate

de evenimentele din Bucureşti, precum şi faptul că Avarian se află în imposibilitate de a vorbi, din cauza sănătăţii sale, toate acestea cred că vă dau dreptul de a ne dezvălui obiectul şi condiţiile speciale ale contractului dintre dumneavoastră şi domnul Avarian. Vreau să vă atrag atenţia că o clarificare mai rapidă a acestui capitol poate să grăbească enorm clarificarea celuilalt capitol care ţine de cea mai abjectă şi mai monstruoasă categorie umană. Cred că mă înţelegeţi. Nu vreau altceva decît să slujesc exemplar şi ireproşabil legea !

— Sînt absolut convins ! răspunse avocatul Gilbert Pascal cu un ton care se voia solemn. Şi vă stau la dispoziţie cu toată libertatea conştiinţei mele... Din păcate, nu pot să adaug nimic la cele ce v-am spus sau aţi aflat despre contractul dintre societatea noastră şi Avarian. E vorba de un contract orb, girat de personalităţi financiare solide, şi asigurat la rîndul lui în străinătate. Avarian ne-a prezentat safeul lui, cu certificatele de rigoare, obiectul contractului, cu cîteva mărturii de autenticitate care nu pot fi atacabile şi ne-a propus un contract. Noi l-am acceptat. Oral ştim ce conţine, sau ce reprezintă obiectul. Formal, scriptic figurează sub denumirea unui X. Valoarea contractului e într-adevăr imensă, dar imense sînt şi ratele plătite de Avarian, mai ales că am luat măsurile necesare pentru a nu fi foarte grav prejudiciaţi, din punct de vedere financiar, în cazul unui accident. Bineînţeles ca dacă n-am rezolva prin mijloace proprii consecinţele accidentului, am fi onoraţi din afară, pînă la ultimul ban, dar pagubele de prestigiu ar fi irecuperabile şi ar echivala cu o sinucidere. De aceea am apelat la giranţi autohtoni, fraţii Dorian, asiguraţi şi ei, cu tot disponibilul financiar, în străinătate. E un lanţ foarte solid ; pierderea în ultimă instanţă va fi suportată de un nivel atît de înalt, încît oricît de mare ar fi suma, nu se va simţi prea mult, acolo, sus.

— Aceasta e reţeaua social economică a contractului, se lămuri doctorul Tudor, dar...

Avocatul Gilbert Pascal pricepu rostul suspensiei :

— Da, continuă el, am vrut să vă redau cît mai exact cadrul, pentru a vedea în ce măsură acceptă un mobil, sau respinge orice mobil... Obiectul contractului este ceea ce e cunoscut în foarte puţine cercuri sub denumirea Scorpia roşie. Istoria e foarte veche, cel puţin de două secole. Scorpia roşie e unul din cele mai valoroase coliere ale lumii, care de două secole circulă clandestin. Nu se ştie cine a fost primul proprietar, şi din cauza aceasta, ca o lege sfîntă, dacă se poate folosi acest cuvînt, în nicio tranzacţie nu se foloseşte, nu se menţionează şi nu se ştie numele proprietarului. Oricine poate să-l vîndă oricui. În două secole nimeni nu a reclamat pierderea Scorpiei roşii. Sau poate că s-o fi întîmplat aceasta, dar nu se ştie şi nici nu se va şti niciodată. Pentru că un asemenea gest înseamnă, şi aceasta e cea de a doua lege sfîntă a Scorpiei roşii, moartea. Consemnul cu care se intră în tranzacţie îl constituie cele două cuvinte, rostite numai în limba franceză şi prin care se înţeleg celle două bijuterii însoţitoare, un colier format din potcoave şi un inel în formă de potcoavă, bijuterii fără valoare... Aceasta e tot ce ştiu despre Scorpia roşie. S-ar putea ca fraţii Dorian să cunoască mai multe amănunte, deşi mă îndoiesc... Scorpia roşie a ajuns la Avarian. Nu se ştie cum, aşa cum nu se va şti cum şi la cine a ajuns în momentul de faţă... dacă Avarian n-a simulat bineînţeles cambriolajul... Dar dispariţia puişorilor ar fi un argument în sensul schimbării proprietarului... Pentru că fiecare proprietar are obligaţia să schimbe puişorii şi să lanseze în cercurile interesate parola şi simbolul noilor puişori... Dacă vă interesează date precíse...

— Nu, spuse doctorul Tudor. Aveţi o idee vagă despre valoarea reală a acestei Scorpii roşii ?...

— Valoarea ei nu stă în carate, răspunse avocatul Pascal. Ci în convenţia care poate s-o urce la milioane de dolari, sau s-o coboare la sute de mii. Depinde de convulsiile din

lumea bijutierilor. Dar dacă vreţi cu orice chip... chiar vîndute aparte, rubinele şi diamantul central ar ajunge la sute de mii de dolari, ceea ce ar fi însă o crimă...

— Sînteţi foarte bine informat ! sesiză doctorul Tudor.

— Nu de domnul Avanian, răspunse avocatul. Am cunoscut foarte bine un alt proprietar al Scorpiei roşii... cum s-ar spune : o altă ştafetă a Scorpiei roşii, pentru că nici un proprietar n-o posedă prea mulţi ani... Şi nu uitaţi : oricine poate s-o vîndă oricui, cu oricît... Nimeni nu întreabă cine este şi de unde o are şi nu este întrebat niciodată...

— A fost şi furată vreodată ? întrebă doctorul Tudor aţîţat de un gînd neaşteptat.

— Numai de două ori în ultimii douăzeci de ani, şi se spune că în toată istoria ei n-a fost furată decît în aceşti ultimi douăzeci de ani.

— Numele celor care au furat-o sînt tot prohibite ?

— Nu, răspunse avocatul. Uu singur om a izbutit s-o fure în toată istoria ei. Un anume Nico Nicola.

3

Doctorul Tudor îşi privi pe furiş colaboratorii. Ion Roman era nervos, încruntat şi maltrata fără încetare un carneţel cu scoarţe de piele, în care nu trecea niciodată nimic ; îl afişa doar de formă pentru acei care se temeau de cuvintele scrise. Victor Marian, proaspăt ras, îmbrăcat într-un costum subţire, de vară, foarte elegant, părea un turist căruia începe să-i priască aerul de mare. El se hotărî să deschidă marea bătălie pentru alibiuri :

— Portarul, funcţionarul de la recepţie şi îngrijitoarea nu pot să spună nimic precis, deşi o concluzie precisă s-ar putea trage din impreciziile lor. Nu ştiu cînd au plecat şi nu ştiu cînd s-au întors cei trei... hai să-i numim : amatori de

senzaţii tari, adică domnii Emil Sandu, Gilbert Pascal şi Andrei Dorian. Îşi amintesc numai că nu i-au văzut în cursul nopţii... dar asta, după ei, înseamnă că puteau să fie şi să nu fie în hotel, din cauza uşii care dă spre terasă. Uşa se încuie noaptea, după ora zece, dar fiecare client primeşte odată cu cheia camerei şi o cheie specială pentru uşa terasei. Clienţii întîrziaţi sau însoţiţi intră de obicei pe acolo. Nu ne putem mulţumi decît cu faptul că nimeni, nici îngrijitoarea, nici portarul, nici recepţionerul, nu i-a văzut. În aceeaşi situaţie se află şi domnul Marinó : nimeni nu l-a văzut în cursul nopţii, dar sînt atît de obişnuiţi cu ciudăţeniile lui : să plece la plajă în zori, sau la miezul nopţii, să doarmă pe terasă, sau pe balcon, încît nu-i mai miră nimic din partea lui... După cum vedeţi nu am recoltat nici un alibi sigur, şi, la drept vorbind, nici nu m-am aşteptat...

Era rîndul lui Ion Roman, care discutase cu cei în cauză. Dar înaintea alibiurilor îl preocupa altceva :

— Acum, după ce v-aţi convins că Nico Nicola nu e o legendă, vă rog să ţineţi seama şi de ce v-am spus la început : în toată cariera lui n-a comis nici o violenţă, n-a lăsat în urmă nici măcar un geam spart, ca să nu mai vorbesc despre faptul că n-a lovit pe nimeni, niciodată... Ori aici e prea mult sînge, şi asta nu i se potriveşte lui Nico Nicola... Repet asta, ca să nu încercăm să legăm cu forţa întîmplările din Capitală cu asasinatele de aici...

— Timpul schimbă multe, zîmbi Victor Marian.

— Cum vreţi, se retrase bătrînul neputincios. Am vrut doar să amintesc deviza lui Nico Nicola : fără urme, fără violenţă... O amintesc pentru că totuşi cred în prezenţa lui Nico Nicola aici. El a deschis casa de fier a lui Avarian, altul nici n-ar fi încercat, şi a furat astfel pentru a treia oară Scorpia roşie... Acum să trec la alibiuri. Mai întîi, pactul cu declaraţia comună s-a dus, praful s-a ales din el. A rămas fiecare singur. Domnul Marinó m-a dat pe uşă afară,

bineînțeles, asigurîndu-mă că dacă îi mai calc odată pragul voi ieși pe fereastră...

— Sînt vreo trei metri pînă la pămînt, rîse tînărul.

— Domnul Emil Sandu, continuă Ion Roman, spune că s-a dus la un bal, la un fel de chermeză, tocmai la Mangalia. A băut, a dansat, a dat să înțeleagă că... mă rog... ca orice tînăr, n-a putut rezista unor tentații, dar n-a fost în stare să-și amintească nici un nume, nici o casă, nici o stradă, nimic care ar putea să ateste prezența lui la Mangalia în noaptea de duminică spre luni. Și mai susține că s-a întors la hotel, în zori, și a intrat bineînțeles pe ușa de la terasă... Domnul avocat Gilbert Pascal, nu poate, din motive de cavalerism, să spună unde și-a petrecut noaptea. De asemenea nici domnul arhitect Andrei Dorian. Tot ce am aflat de la amîndoi e că s-au întors la hotel dimineața, și au intrat tot pe ușa terasei...

— Eram sigur ! interveni Victor Marian. S-au dus și s-au distrat în împrejurimi, ha ! Și eu aș putea spune la fel. Dar numai în decurs de 12 ore, într-o singură noapte, am fost la București, am discutat două ore cu domnișoara Clarissa, am trecut pe acasă să mă schimb, și am ajuns dimineața, odihnit chiar, la hotel. De la 7 seara la 7 dimineața...

— Și cînd au premeditat totul, și unde au găsit scară, și cum au transportat-o ? întrebă nedumerit Ion Roman.

Doctorul Tudor ridică de pe masă caietul lui Enescu :

— Enigma scării ne-a fost dezvăluită aici, bine înțeles fără ca ziaristul să-și fi dat seama. V-am spus, mi se pare, că dispariția scării pleda în ultimă instanță pentru inexistența scării în afacerea Avarian, ceea ce ni s-a părut atunci o absurditate. Dar... iată-ne ajunși la aceeași concluzie : scara a dispărut pentru că n-a existat niciodată...

— Dar e imposibil ! auzi doctorul Tudor vocile amîndurora.

— Şi totuşi e aşa : scara n-a existat sub forma prin care ni se reprezintă de obicei o scară, de aceea a dispărut. Încercaţi să vă amintiţi prima zi de plajă din însemnările lui Vladimir Enescu, ziua accidentului, cînd descoperă înaintea tuturor ideea trambulinei. Toţi cei de pe plajă, inclusiv avocatul Pascal, Marinó, Vicenzo Petrini, Paul Soran, Silvia Costin, absolut toţi au văzut trambulina, hai să-i spunem : piramida umană de pe care se executau săriturile... Iată ideea scării care nu-i putea scăpa celui ce premedita cambriolajul din pasaj ! Nu trebuiau mai mult de trei oameni pentru a se realiza cea mai sigură şi mai fulgerătoare şi mai invizibilă scară. În cîteva secunde, cel din vîrful piramidei, cel de al treilea, putea să ajungă la celebra fereastră blindată a lui Avarian. Şi nu încape nici o îndoială că aşa s-a procedat, dar deocamdată ne interesează altceva : verificarea alibiurilor. Şi nu ne putem mulţumi cu simple negaţii !

4

Arhitectul Dorian nu renunţase nici o clipă la distincţia lui superioară. Acceptă invitaţia doctorului Tudor, dar nu fără a plasa un avertisment :

— Bineînţeles că nu vreau să stînjenesc mersul anchetei, spuse el imediat ce pătrunse în cameră. Dar nu voi accepta nici cea mai mică ofensă sau insinuare. Evident, voi face uz de toate rela...

— Vă rog ! îl întrerupse doctorul Tudor. N-are nici un rost să începeţi cu ameninţări... Doar cu cîteva ore mai înainte mi s-a prezentat o declaraţie colectivă care nu sprijinea foarte activ ancheta noastră.

— Asta e un fel de contra avertisment ! se îmbăţoşă arhitectul Dorian.

— Exact ! spuse doctorul Tudor. Şi încă unul foarte serios. Şi vreau să vă asigur, în vederea continuării discuţiei noastre, că nu vom fi zgîrciţi la riposte. Şi vreau să vă asigur, de asemenea, că sîntem dornici să purtăm o discuţie civilizată... şi că prin discuţie civilizată înţelegem, în primul rînd, şi în acest caz, un schimb de sinceităţi.

— Sinceritatea e un lucru foarte relativ ! descoperi plin de uimire şi de încîntare arhitectul Andrei Dorian.

— Ne vom permite şi noi o reflecţie... îl cîntări doctorul Tudor. Timpul trece foarte repede. Ceea ce e astăzi enigmă mîine poate fi adevăr. Şi mă refer la un mîine foarte concret, nu la o idee vagă. Mîine s-ar putea ca lumea să afle adevărul despre monstruozitatea de aici... dar întîrziind s-ar putea să i se prezinte numai enigma : faptele şi personajele, totul foarte conoret : Crimele petrecute aici şi numele celor de aici. Şi vă întreb, domnule arhitect Dorian, ce vreţi să se afle mîine : adevărul sau enigma ?... Mai devreme sau mai tîrziu ziarele vor izbucni, fiţi sigur de asta. Cum vreţi să fiţi tratat şi interpretat : ca un martor oarecare, nedreptăţit de hazard, sau ca un semn de întrebare, ţintit de amintiri şi de presupuneri ? Ştiţi cît de repede şi cît de lacom brodează fantezia mulţimii !... Noi nu vrem altceva decît să-i apărăm pe inocenţi, dar ce să facem atunci cînd ei înşişi ne pun piedici ?

Arhitectul Dorian părea zguduit de contradicţii, se vedea că duce o luptă aprigă cu sine însuşi şi parcă nu era capabil să ia o hotărîre.

— Se poate... spuse el după un moment greu. Mai bine un rău mic decît un rău mare. De fapt ce doriţi să aflaţi de la mine, dacă-mi este permisă întrebarea ?

— Unde şi cu cine v-aţi petrecut noaptea de duminică ? îl invită doctorul Tudor.

— Nu pot să răspund decît pentru mine ! anunţă el cu un ton foarte grav. Atît şi nimic mai mult !

— Nici n-am dorit altceva, îl liniști doctorul Tudor.

— Să nu vă închipuiți că ați obținut o victorie ușoară, continuă să se opună arhitectul. Sînt mîndru că am izbutit să vă impun legile cavalerismului : nu voi răspunde decît pentru mine !

— Vă stăm la dispoziție, spuse Ion Roman în timp ce-și pregătea carnetul. Și dacă se poate cît mai rar...

Victor Marian simți cum îl gîdilă rîsul lîngă urechi. De aceea se mulțumi numai cu răzbunarea lui Ion Roman.

— Duminică noaptea am fost într-o casă onorabilă, răspunse, în sfîrșit arhitectul. La Eforie, la doamna Miron. Cred că am fost mai multe persoane, cel puțin vreo cinci, dar nu-mi amintesc cum se numesc. Am stat pînă la șase dimineața...

— Nu vă amintiți adresa ? Unde la Eforie ? Nord ? Sud ?

— Asta n-aș putea să vă spun. Doamna Miron își petrece concediul la Mangalia și vine din cînd în cînd la Eforie Trage la diferiți cunoscuți, care uneori nu sînt acasă, așa cum s-a întîmplat duminică noaptea. Îmi amintesc doar o vilă cam modestă, cu un singur etaj și cu scară de piatră.

— Ați mai fost și altă dată acolo ? întrebă Ion Roman.

— Evident, nu. Am mai întîlnit-o odată pe doamna Miron, tot într-o vilă cu etaj, modestă și parcă fără scară de piatră. Doamna, v-am spus, locuiește la Mangalia, e soția ambasa... în sfîrșit, nu pot să calc legile cavalerismului. Din păcate, e tot ceea ce vă pot spune... Aaaa, da ! Vila de duminică avea parcă pe scară un leu decapitat...

Ion Roman abia aștepta să plece arhitectul :

— Trebuie să fie vorba de un tripou clandestin. Iar cucoana e soție de ambasador cum sînt eu cuc de Indochina. Vreo franțuzită care știe să-și exploateze ridurile.

Doctorul Tudor îl întrebă din priviri pe Victor Marian. Tînărul răspunse cu un surîs cam acru :

— Voi face tot ce se poate !... Hm... O scară cu un leu de piatră decapitat. Numai să nu fi vrut să cîştige timp, pînă ce-i soseşte avocatul...

— Şi cu alibiul lui Marinó ? întrebă Ion Roman.

— Invită-l afară, pe terasă, îi răspunse doctorul Tudor. Nu există nici uşi, nici ferestre, iar la scaune n-a făcut nici o aluzie...

Ion Roman primi gluma ca pe o surpriză plăcută. Era prima pe care o făcea doctorul Tudor de cînd sosise la hotel, şi era al doilea semn bun al zilei, după soarele de dimineaţă. Mai departe nu voia să se gîndească. Dar era cît pe-aci să se ciocnească în prag de ziaristul Vladimir Enescu. Îl lăsă în seama doctorului Tudor şi porni în căutarea lui Marinó.

— *Rara avis* ! îl primi doctorul Tudor pe Vladimir Enescu. Dacă mai întîrziai două minute te-aş fi căutat eu.

— Cred că un altul ar fi tremurat auzind acest cuvînt de bun sosit din partea dumneavoastră, răspunse ziaristul.

— Cum s-ar spune pledezi pentru inocenţă totală şi definitivă... îl înţelese doctorul Tudor. Au fost foarte multe întrebări, unele copleşitoare, mai sînt încă întrebări, care ne chinuie rău, ca focurile iadului. Cîteva răspunsuri le-am primit din jurnalul dumitale, şi sperăm că se vor mai ivi şi altele...

— Un duş rece, apoi altul cald... Numai să nu pregătiţi un al treilea de gheaţă şi pe urmă un al patrulea clocotit...

— Vor fi şi asemenea duşuri... spuse doctorul Tudor cu o voce schimbată în care se simţea siguranţă şi ameninţare. Da... însemnările dumitale ne-au fost de mare ajutor şi prin ceea ce n-ai spus direct, dar ai lăsat să se înţeleagă, sau mai bine zis prin reinterpretarea unor amănunte azvîrlite în fuga condeiului. E o întrebare hazardată aceasta : scrisul e un proces în permanenţă conştient ?

Uimirea ziaristului Vladimir Enescu ţinu doar o clipă :

— Întrebarea nu e de loc hazardată, numai răspunsul să nu fie arogant şi particular, se scuză el. Uneori, cînd recitesc fragmente uitate, mai vechi, ba chiar şi pasaje scrise doar cu cîteva zile în urmă, şi mă gîndesc şi la jurnalul acesta, am senzaţia stranie că nu le-am scris eu, ci altcineva... Dacă acesta poate fi un răspuns la întrebarea dumneavoastră...

— M-am aşteptat la acest răspuns, spuse doctorul Tudor. Dacă se va publica vreodată o relatare mai amplă a acestui caz, ar fi bine să se înceapă cu însemnările dumitale. Mai întîi pentru că sînt primele acte reale ale unei tragedii cumplite, în al doilea rînd pentru că voluntar sau ne, conştient sau ne, ai consemnat o sumedenie de fapte care pot deveni indicii şi răspunsuri într-o interpretare plenară, şi în al treilea rînd pentru că nimic nu prevesteşte tragedia, şi acest al treilea rînd are o dublă valoare : etică şi practică. Etică, pentru că sună ca un semnal de alarmă la adresa slăbiciunilor omeneşti, şi practică, pentru că ne-a ajutat pe noi să căutăm sursa tragediei.

— Numai s-o căutaţi ? deveni foarte interesat ziaristul.

— Poate chiar s-o aflăm... îi pricepu doctorul Tudor gîndul. Raţionamentul nu e numai simplu, e necesar : cînd nu găseşti ceva într-un loc, îl cauţi în altă parte.

— Nu mi-am închipuit că sînteţi chiar atît de departe. Dacă ştiam, vă ceream caietul mai de mult. Probabil că voi începe să public însemnările aşa cum sînt, schimbînd doar numele personajelor...

— Prin urmare, aceasta e cauza vizitei dumitale : caietul, spuse doctorul Tudor. M-am întrebat de cîteva ori de ce nu ni-l ceri. Probabil, pentru că l-ai considerat util în cercetările noastre. De altfel, dacă n-ar fi fost aşa ţi l-am fi înapoiat imediat. Un raţionament clar.

— Nu numai din cauza asta, ca să fiu sincer. Am avut şi alte preocupări care nu mai interesează jurnalul...

Doctorul Tudor îl întrerupse printr-un gest :

— Sau poate că sînt tocmai preocupările care interesează un jurnal, în înţelesul cel mai pur al cuvîntului.

— Şi n-am venit numai pentru a vă cere jurnalul, continuă ziaristul. Am şi eu nevoie de cîteva răspunsuri, şi mai cu seamă de un răspuns : bănuiţi cine sînt asasinii ?

— Nu e o întrebare, ci o provocare, spuse doctorul Tudor. Nu ai căutat o afirmaţie, sau o negaţie, ci un număr. Dacă aş fi răspuns *da* ai fi aflat că nu e vorba de un *singur* asasin ; dacă m-aş fi mirat, de pildă, şi aş fi întrebat la rîndul meu : *asasinii* ? ai fi aflat că e vorba de un singur asasin. Iată de ce cred că ai căutat un număr. Şi de la un număr : unu, sau doi, sau trei, de la un simplu număr se pot face raţionamente utile. Cu metoda eliminării, sau cu alte metode.

Vladimir Enescu era atît de uluit încît nu reuşi decît să clatine din cap. Logica doctorului Tudor îl fascina. Da. Era exact aşa : voise să afle un număr !

— Dar ar fi nedrept să nu-ţi satisfac dorinţa, continuă doctorul Tudor. Poate că e mai mult decît o dorinţă, poate că e o necesitate. La întrebarea dumitale răspund prin *da* !

5

Era un alt medic de serviciu la secţia de chirurgie, care-l informă pe doctorul Tudor că bolnavul cu numele Paul Soran din rezerva specială nu poate fi văzut. Cîţiva actori se strecuraseră în rezervă, mai de dimineaţă, şi-l obosiseră în aşa hal pe bolnav, încît vizita medicală constatase o înrăutăţire îngrijorătoare a stării sale.

— Numai dacă nu sînteţi dumneavoastră doctorul Tudor, îl cercetă medicul, şi răspunzîndu-i-se afirmativ adăugă : pen-

tru dumneavoastră avem dezlegare. De altfel, aceasta e şi dorinţa lui Paul Soran. Vă aşteaptă... iar noi vă rugăm să-l scutiţi, pe cît e posibil, de emoţii puternice. Numai un minut, să-l anunţ.

Doctorul Tudor îl găsi pe Paul Soran în aceeaşi poziţie, dar parcă mai tras la faţă, deşi încerca un zîmbet de satisfacţie.

— Am fost sigur că veţi reveni... după suspensiile de aseară. M-au cam zdrobit nemernicii, dar n-aveţi nici o teamă, că mai am ceva rezistenţă, chiar pentru întrebări rele.

— Poate că vor fi şi întrebări rele, dar nu din vina noastră, se scuză doctorul Tudor.

— M-am aşteptat la asta, dar numai după prima întîlnire de aseară, oftă Paul Soran. V-am simţit din prima clipă şi la sfîrşitul discuţiei am rămas fără nici un dubiu. Nu-i doresc nici unui asasin să aibă de-a face cu dumneavoastră. Nu cred că ar avea vreunul şanse de scăpare.

— Cel care ne interesează în cazul acesta nu va scăpa în niciun caz ! îl asigură doctorul Tudor.

— Prin urmare aveţi de-a face cu un singur asasin ! tresări Paul Soran.

— Cu jumătate de oră în urmă, ziaristul Vladimir Enescu a căutat printr-o întrebare abilă să afle un număr, şi pentru a nu-l nedreptăţi i-am răspuns.

— Care ar fi fost nedreptatea ? întrebă Paul Soran. Sau să consider cuvîntul o simplă figură de stil ?

— Nu e o figură de stil... Chiar în seara sosirii noastre, în noaptea sîngeroasă, ca să fiu mai precis, ziaristul Vladimir Enescu ne-a oferit, poate dintr-un elan, poate cu un scop definit, jurnalul lui cu însemnări. Jurnalul începe miercuri, dar de fapt marţi, şi se încheie luni pe la patru după amiază... Am găsit în el atîtea răspunsuri încît a nu-i satisface o întrebare ar fi însemnat o nedreptate.

— N-am ştiut nimic despre acest jurnal, păru că se miră Paul Soran. Nu mi-a suflat o vorbă... Probabil că exist şi eu în însemnările lui...

— Ca unul din personajele principale, şi foarte admirate. Din clipa sosirii dumitale şi pînă duminică seara, cînd ai făcut acea minune la teatru, Vladimir Enescu nu a încetat să-ţi aducă elogii...

— Deşi s-ar părea că m-a uitat, spuse oarecum visător Paul Soran. Sau... statuia a coborît din marmura ei de Carrara, şi astfel a uitat de toate... L-am prevenit de la început... Bănuiesc pentru ce aţi venit. Sînt aproape sigur. Totuşi n-aş vrea să încep eu...

Doctorul Tudor îl privi o clipă prin pleoapele semideschise. Apoi spuse cu voce şoptită :

— Am ştiut că-l cunoşti pe asasin... dar n-am fost sigur că-l vei trăda. Această invitaţie de a începe eu trebuie s-o interpretez astfel ?

— Nu ! Nu-l voi trăda ! răspunse Paul Soran cu ochii închişi. Ar fi un preţ prea mare, oferit poate pentru nimic. De ce să cred că l-aţi descoperit ?... De ce aveţi nevoie de mărturisirea mea, dacă îl cunoaşteţi ?

— Pur şi simplu pentru a simplifica lucrurile... răspunse doctorul Tudor cu voce obosită.

— V-am spus : trădarea în acest caz e un preţ foarte mare, atîta timp cît mai rămîne o urmă de nesiguranţă. Dacă îl cunoaşteţi într-adevăr pe asasin, trădarea dispare, încetează de a mai fi trădare, dar pot eu să cred lucrul acesta ? Nu ştiu dacă îmi înţelegeţi drama. Fac orice, dar nu pot să trădez pe *nimeni* ! Îmi este imposibil să rostesc numele, atîta vreme cît mai rămîne o cuantă de nesiguranţă... Amintiţi-vă ! Eram pe mal, împreună cu contabilul, cu colaboratorul dumneavoastră, Enescu se bălăcea nu ştiu unde pe la Groapa mare, ceilalţi erau toţi în larg, iar Dan Ionescu nu mai trăia, mi-a spus totul medicul legist. Vicenzo Petrini

ena în port, îl lăsasem acolo. În faţa noastră a fost ucis Radu Stoian. Dacă nu sînt eu ucigaşul, singurul care putea şi avea ocazia, simulînd că-l salvează, de fapt să-l ucidă, dacă nu sînt eu ucigaşul, atunci cine l-a ucis pe Radu Stoian ?

— Dumneata nu l-ai ucis pe Radu Stoian ! spuse doctorul Tudor. Aici nu mai avem ce discuta. Dar îţi voi răspunde printr-o parabolă recentă, căreia îi vei găsi, sînt absolut convins, sensul adevărat.

Doctorul Tudor îi relată întocmai, în cuvintele şi în nuanţele cu care i se povestise, fără nici o scăpare, fără nici o adăugire, întîmplarea banală la care asistase, dis-de-dimineaţă, Ion Roman la Ochiul cald : odiseea mingii.

Paul Soran încuviinţă tăcut, printr-o înclinare prelungă a capului. Parcă-l imita pe doctorul Tudor.

— Da... şopti el. Aproape jumătate de pas spre trădare. Mi-aţi indicat ideea unui asasin şi mai ales ideea unui asasinat. Dar oare asasinul pe care-l ştiu eu se confundă întru totul cu asasinul pe care-l ştiţi dumneavoastră ?... Aseară am fost mult mai aproape de trădare, nu ştiu de ce... Şi acum înţeleg de ce nu m-aţi întrebat direct cine m-a lovit, de ce nu m-aţi întrebat deloc cine m-a lovit. Era imposibil, v-aţi închipuit, să nu ştiu cine m-a lovit. Măcar după respiraţie, v-aţi spus probabil, trebuia să ştiu cine e. Dacă a ajuns să mă lovească trebuia să fie foarte aproape de mine. Se putea şi asta : să mă înjunghie în timp ce ne îmbrăţişam... Se putea orice. Dar eu eram obligat să ştiu ce s-a întîmplat, aşa v-aţi spus. Şi aţi vrut să rostesc chiar eu numele.

— Am ştiut de la început şi ştiu şi acum că va fi foarte greu, spuse doctorul Tudor. E cea mai grea jumătate de pas din viaţa dumitale, înţeleg foarte bine... Şi pentru a te convinge definitiv îţi voi spune o altă parabolă, mai bine zis o întrebare ante argumentată... Plec de la o realitate. În afară de dumneata, mai sînt şi alţi actori aici : domnişoara Elena, studentă totuşi la conservator, oscilînd între caboti-

naj şi fantastic, domnişoara Silvia Costin care putea să fie o mare vedetă...

— Absolut sigur !... şopti Paul Soran.

— Domnul Moni Marinó, probabil un mare artist de circ...

— Asta era ! tresări Paul Soran. Ştiam că-l cunosc de undeva. Îl mai văzusem undeva. Cine ştie unde şi cînd... ?

— Acesta ar fi cadrul, reluă doctorul Tudor. Dar mai bine să pregătesc întrebarea. Există o piesă, intitulată „Scaunele". Sub pretextul că manipulează nişte scaune, doi actori dau impresia unei săli care se umple, care se aglomerează, care se înăbuşă. Parcă ar exista sute de personaje pe scenă, aceasta e impresia pe care o provoacă cei doi actori. Vreau să reţii ideea, şi plecînd de la ea te întreb pe dumneata, actor profesionist : în drama care s-a jucat în jurul nostru, în această tragedie a noastră, un singur actor ar fi putut să interpreteze două sau trei roluri deodată ? Dar dacă interpretul în cauză, nu e actor, cum s-a întîmplat aici ? Cui se datorează, de fapt, reuşita marelui moment teatral ? Vreau să fie şi mai clar : cineva, actor sau ne actor, e pus să interpreteze două sau trei roluri deodată, şi reuşeşte să convingă, să dea împresia autenticităţii. În acest caz, care e cazul nostru, *de trei ori cazul nostru*, cui îi revine meritul ? Interpretului sau celui care i-a dat textul ?... Aceasta a fost cea mai mare enigmă a cazului nostru !... Iată de ce nu e nevoie să trădezi, iată de ce nu mai e nevoie să rosteşti vreun nume. Nu-ţi cer decît un singur răspuns, absolut voluntar : cui îi revine meritul autenticităţii ? cine este adevăratul geniu ?... Interpretul, ne actor, care a realizat momentul de geniu, sau autorul textului ?

— Acum totul e limpede, răspunse Paul Soran. Trădarea nu mai este trădare. Încă nu-mi este uşor, dar pot să rostesc chiar acum numele unuia dintre asasini, singurul nume pe care am dreptul să-l rostesc : cel al asasinului de la Pescă-

ruşul alb, de lîngă barcă, şi de la fîntînă, pentru că e vorba de unul şi acelaş... Dar prefer soluţia propusă de dumneavoastră : meritul adevărat, meritul de geniu, nu este al interpretului, ci al autorului textului.

— Am fost convins că acesta va fi răspunsul ! spuse cu voce înceată doctorul Tudor.

Paul Soran respira greu. Rezistase emoţiilor, dar oboseala încerca să-l doboare. Numai privirile îi deveniseră visătoare. Un vis umbrit de durere şi de regrete.

— Şi totuşi mă preocupă o întrebare, clătină el din cap. O întrebare care va fi, poate, şi a dumneavoastră : *Oare Vladimir Enescu m-a salvat de la moarte ?*

6

Ion Roman şi Victor Marian îl aşteptau pe doctorul Tudor în micul salon care devenise cameră de anchetă şi de consiliu. Şi după figurile pe care le arborau, veştile nu păreau prea favorabile.

— Marinó s-a baricadat în cameră ! îl întîmpină Ion Roman pe doctorul Tudor. Nu vrea să discute cu nimeni. Nici cu fiica lui. Spune că exersează un număr special de circ, o inovaţie senzaţională... şi nu iese din cameră pînă nu-l pune la punct... Un alibi are, unul singur : la două noaptea a ieşit pe balcon să fumeze o ţigară şi a fost văzut de fiică-sa... Aceasta e declaraţia profesoarei noastre. El ne-a trimis la dracu'. Zice, prin uşă, că în fiecare noapte oamenii au obiceiul să doarmă. Atunci de ce îl batem la cap ? Şi se aud tot felul de zgomote înăuntru... Poate dărîmă vreun perete şi va trebui să dea ochii cu noi...

Victor Marian avea altfel de rezultate, dar nu părea deloc încîntat :

— Nu știu dacă mai putem descurca ițele și lațunile astea... Am găsit vila cu leul decapitat, la Eforie sud, am găsit-o și pe doamna Miron, care e foarte neaoșă ca origine, și nu e trecută de 40 de ani. Capul leului parcă și l-a pus ea pe umeri, așa de impetuoasă e. Pînă la urmă s-a domolit. Domnii Gilbert Pascal, Andrei Dorian și Emil Sandu au fost, zice ea, acolo, duminică, de pe la șase seara pînă a doua zi la șase dimineața. Mi-a mai dat trei nume care pot să certifice povestea, cică s-a jucat un bridge nemaipomenit, și cu două din numele date am vorbit, pentru că sînt înscrise la cel mai elegant hotel din localitate : doi industriași care circulă prin ziare. De al treilea nu m-am ocupat, pentru că e vorba de fratele domnului arhitect Dorian. Aia au zis imediat că au fost împreună și au jucat un bridge fantastic. Dar că doamna Miron le-a telefonat, e mai sigur decît faptul că-mi stă capul pe umeri. Nu-s sigur însă dacă domnii de aici au luat contact cu doamna Miron, pentru că vila cu leul decapitat nu are telefon, iar doamna Miron stă acolo de opt zile. Putem oare să ignorăm alibiurile ?

Doctorul Tudor nu-i răspunse. Îl invită să continuie.

— Știți în ce situație ne aflăm ? se cam înfierbîntă Victor Marian. Pe Radu Stoian n-a avut cine să-l ucidă... pe Paul Soran n-a avut cine să-l atace... cambriolajul n-a avut cine să-l comită... numai pentru asasinatul lui Dan Ionescu există un suspect foarte suspect...

În clipa aceea pătrunse în apartament căpitanul Vintilă Vintilă. Parcă își lăsase crucea la ușă, dar la poziția de drepți nu izbuti să renunțe. Abia aștepta semnul doctorului Tudor.

— Mai întîi vă rog să mă iertați pentru întîrziere, începu el. N-am putut mai devreme. Pe la șase dimineața sculam al unsprezecelea cetățean, care a fost și cel mai de treabă : s-a mulțumit cu înjurături, dar n-a dezlegat cîinii. Am dat peste vagabond la Agigea, la un văr de-al doilea al unui

bunic de-al lui. Mi-a rezistat, are vreo cincisprezece ani, a şi făcut gură, a şi plîns, a şi urlat, pînă n-am mai putut şi i-am trăznit două peste bot. Mai întîi a leşinat, probabil ca să ajungă mai repede înger. Şi mi-a zis, citind parcă, următoarele : a plecat disdedimineaţă brambura pe plajă, de la Constanţa şi a ajuns în zona Ochiului cald după amiază pe la vreo şase fără un sfert, fără douăzeci. Dădea tîrcoale plajei, dar de la depărtare, ca să prindă momentul prielnic. Ştie ora, pentru că i-a spus-o un domn tînăr şi puternic, ca un atlet, pe care l-a întîlnit pe cărarea spre Groapa rea. S-a luat tiptil pe urmele atletului, fără îndoială Dan Ionescu, dar a făcut o escală de vreo zece minute, pentru a privi zona Ochiului cald, unde văzuse lume multă. Şi-a continuat apoi drumul spre Groapa rea, odată cu alt domn, cam slăbuţ şi îmbrăcat în costum de baie, care părăsise plaja de la Ochiul cald. Mergeau paralel spre Groapa rea, cam la vreo cincizeci de metri distanţă unul de altul. Vagabondaşul se ascundea prin tufişuri, iar domnul cel slăbuţ pe după dune. Au ajuns cam în acelaş moment în tufărişul de pe malul Gropii. Şi vagabondaşul a văzut cum domnul cel slăbuţ cotrobăieşte ca un scamator în nişte haine camuflate undeva printre scaieţi. După ce scamatorul cel slăbuţ cu cască verde a plecat, s-a apucat vagabondaşul să buzunărească, şi a găsit : un portofel gol, un pachet de ţigări, un creion mecanic şi o batistă, ceea ce i s-a părut prea puţin. De aceea a mai scotocit odată, peste tot, şi a pipăit un obiect tare, ascuns într-una din manşetele pantalonilor. A rupt imediat cusătura şi s-a pomenit în mînă cu acest inel în formă de potcoavă, pe care bineînţeles i l-am confiscat !

Căpitanul Vintilă puse pe masa de consiliu un inel gros cu o potcoavă lucitoare în loc de piatră : cel de al doilea puişor străin.

— Fantastic ! reacţionă imediat Victor Marian. Înseamnă că nici pe Dan Ionescu n-a avut cine să-l asasineze ! Nu mai

înțeleg nimic ! Cine a spart magazinul lui Avarian ? Cine l-a ucis pe Radu Stoian ? Cine l-a atacat pe Paul Soran ? Cine l-a ucis pe Dan Ionescu ?... Emil Sandu are la ora asta cel mai solid alibi : vagabondașul. Nu mai înțeleg nimic !

Și Ion Roman era năucit. Dar pe el îl frigeau alte întrebări, mai concrete :

— Ce caută inelul lui Avarian în manșeta lui Dan Ionescu ?... Și domnul Emil ce-a făcut acolo : a luat sau a pus ceva ?

— Da ! preîntîmpină căpitanul Vintilă întrebarea tuturor. Am luat vagabondașul cu mine și l-am dus la locul buzunărelei. A găsit și a lăsat hainele lui Dan Ionescu exact acolo unde le-am găsit noi. Prin urmare, la ora șase, Dan Ionescu nu mai era !

— Să recapitulăm ! spuse Ion Roman. În noaptea de duminică spre luni, la ora două, e cambriolat magazinul lui Avarian. Toți cei de aici au alibiuri. A doua zi, la ora șase după amiază, e ucis la Groapa rea Dan Ionescu, în manșeta căruia se găsește ascuns un inel provenit de la spargerea din București. Toți cei de aici au alibiuri. O oră mai tîrziu, la 7 și 4 minute, e ucis Radu Stoian, lîngă barca Pescărușul alb. Toți de aici au alibiuri. La ora 1 și cîteva minute, noaptea, e atacat cu intenții homicide cel de al treilea client al pensiunii, Paul Soran. Toți cei de aici au alibiuri... Ce trebuie să ignorăm : faptele sau alibiurile ?

Abia atunci se auzi vocea doctorului Tudor :

— Poate că totuși va trebui să ignorăm faptele...

Cineva ciocănea la ușă. Era Elena Pascal, cu colierul de potcoave strălucitoare în jurul gîtului.

— Mi s-a spus că m-ați căutat, se adresă ea doctorului Tudor. Am întîrziat nițeluș pentru că am fost și eu la spital, împreună cu Silvia, cu Emil și Vladimir... Vă interesează colierul ?

Doctorul Tudor îi arătă biletul cu scris foarte citeț, ca un model de caligrafie, prin care i se dădea întîlnire lui Dan Ionescu, la Groapă, la ora șase fix.

— Unde l-ați găsit ? tresări Elena. E scrisul lui Radu !

— Da ! își aminti Ion Roman. Acum știu unde am văzut scrisul acesta. În carnețelul cu numere de telefon...

Și iarăși se auzi, obosită, vocea doctorului Tudor :

— Poate că totuși va trebui să ignorăm faptele...

Dar doi oameni fuseseră uciși, iar al treilea, se anunțase telefonic, trăgea să moară.

CĂTRE CITITORI

În momentul acesta cititorul posedă absolut toate datele cazului „Pescărușul alb", precum și ideile după care pot fi ordonate și interpretate aceste date. E de la sine înțeles, și s-a spus aceasta deseori în paginile cărții, cîte indicii importante și cîte amănunte esențiale sînt cuprinse în însemnările lui Vladimir Enescu, indiferent dacă ziaristul le-a notat conștient sau involuntar. Pentru a veni și mai mult în sprijinul cititorului, amintim ajutorul activ pe care Victor Marian, în raportul său asupra cambriolajului din București, și Ion Roman, mai cu seamă în relatarea odiseei mingii de la Ochiul cald, i l-au dat doctorului Tudor. De fapt toate acestea reies foarte clar din ultima discuție pe care doctorul Tudor o poartă cu Paul Soran și care are o importanță hotărîtoare în elucidarea cazului. Insistăm asupra faptului că elementul *hazard* nu-și are locul în acest caz, ceea ce trebuie să îndemne cititorul, în dorința sa de deslegare a enigmei, nu la a înclina sentimental și la întîmplare spre soluții extravagante, nu la a încerca să descopere asasinii după inspirație sau printr-o suită completă de nume. O analiză logică rigu-

roasă, o judicioasă *ordonare* și *interpretare* a faptelor vor duce inevitabil la dezvăluirea asasinilor, la clarificarea mobilului și la reconstituirea cazului în toate aspectele lui. La toate acestea se pot adăuga urările de succes ale autorului și o indicație discretă, necesară, tot din partea lui : la cambriolajul din București au participat, obligatoriu, trei persoane...

EPILOG

Fuseseră invitaţi toţi în jurul mesei scunde din mijlocul holului. Nici unul nu îndrăznise să lipsească. Nici chiar domnul Moni Marinó, care părea că doarme şi visează într-un fotoliu apărat de umbre. Ceilalţi erau nevoiţi să înfrunte lumina de fotografie a lustrelor şi candelabrului: Silvia Costin, Gilbert Pascal, Elena Luscalu, Vladimir Enescu, Andrei Dorian şi Emil Sandu. Ascultaseră tăcuţi şi cu priviri neliniştite relatarea lui Ion Roman despre evenimentele petrecute, doar în cîteva zile, la Bucureşti şi pe litoral, şi unora li se părea o istorie stranie, o farsă tragică jucată cine ştie unde şi interpretată de cine ştie ce actori. Dar faptele erau nete şi crude, iar numele auzite erau chiar ale lor sau ale altora cu care-şi întretăiaseră respiraţiile.

— Şi dacă vreţi un rezumat al rezumatului, spusese Ion Roman închizîndu-şi carnetul din care nu citise nimic, atunci poftim : în noaptea de duminică spre luni, la ora două, magazinul lui Avarian este cambriolat, sustrăgîndu-se dintr-o casă de valori, considerată inexpugnabilă, acea faimoasă Scorpie roşie despre care v-am vorbit şi două bagatele, care au ajuns, cel mai tîrziu pînă luni la prînz, aici la hotel. Tot luni, la ora şase după amiază, este asasinat la Groapa rea profesorul Dan Ionescu, care purta într-una din manşetele pan-

talonilor acest inel cu potcoavă, însoţitor obligatoriu al Scorpiei roşii. Un ceas mai tîrziu, lîngă barca denumită „Pescărușul alb“, este ucis tînărul Radu Stoian, iar numai după cîteva ore, la unu noaptea, este atacat, lîngă o fîntînă părăsită, în apropierea hotelului, actorul Paul Soran, care e salvat de la moarte datorită unei întîmplări miraculoase. Acestea sînt faptele...

Ion Roman ar mai fi vrut să adauge ceva, îşi căuta cuvintele, şi mai căuta şi încuviinţarea doctorului Tudor, dar ca la un semnal, pe neaşteptate, explodă iadul : bubuituri şi urlete şi trăznete şi zbuciumul valurilor şi răpăitul ploii în sticlă şi fulgere rele lovind lumina ochilor. Vijelia... ! Toate hăurile turbaseră, ca în noaptea tragediilor. Se stinse şi lumina, brusc, iar spaima izbucni în exclamaţii fierbinţi, dar lumina se aprinse iarăşi, sau voia să se aprindă, pentru că rămînea bolnavă, pîlpîitoare, nesigură, împrăştiind umbre şi fiori de gheaţă. Dar nimeni nu îndrăznea să se urnească de la locul lui ; spaţiile din jur şi spaţiile imaginate păreau şi mai friscoase, şi mai pline de ameninţări. Lumina îşi mai sporise puterea, dar parcă anume pentru a trăda paloarea de pe feţe şi jarul din priviri. Era o aşteptare înconjurată şi traversată de primejdii..

— Da... se auzi vocea doctorului Tudor. Acestea sînt faptele, dar misterul din jurul lor este atît de sigur şi de apăsător, încît numai încercînd să le ignorăm vom putea înţelege ceva. Pare ciudat ceea ce spun acum : faptele *acestea* nu au putut fi comise, pentru că nu avea cine să le comită, dar pentru a ne apropia de adevăr trebuie să reţinem această idee *absurdă*, ca un fel de premiză care şi-a pus amprenta pe întreg textul evenimentelor. Poate că niciodată absurdul n-a dominat mai intens un caz, poate că niciodată n-a fost mai ostentativ şi mai agresiv ca în acest caz... Momentul care l-a născocit a fost, fără îndoială, un moment de concentrare maximă a gîndirii, dar ca orice *moment* aparţine unei legi

inexorabile, legea trecerii, legea dispariţiei. De aceea, toate aspectele acestui caz poartă pecetea improvizaţiei ; în sine, aproape fiecare aspect e uluitor ca îndrăzneală şi reuşită, dar împreunate dau o improvizaţie, care nu poate scăpa de tarele fatale ale improvizaţiei : idei fascinante, alături de scăpări groteşti, lumini alături de umbre. Nu e lumina calmă a unui focar sigur. Iată de ce avem *scene* extraordinare, dar nu o *piesă* extraordinară... Doi oameni au fost ucişi cu o siguranţă şi cu o abilitate care frizează geniul... dar de ce au fost condamnaţi la moarte şi executaţi ? Nu ni s-a lăsat nici o explicaţie, şi aceasta e una din consecinţele fatale ale improvizaţiei. Au fost organizate trei crime, atît de perfect, încît autorul lor, furat de perfecţiunea execuţiei, a uitat să le caute o cauză, oricît de neînsemnată, oricît de grotescă, oricît de stupidă... Bineînţeles, asasinul, sau asasinii, aveau motive să ucidă, altminteri nu ar fi ucis, dar au uitat să se întrebe că oamenii se vor întreba : de ce ?... Şi fiindcă n-am găsit răspunsul aici, în zona Pescăruşului alb, am fost nevoiţi să-l căutăm în altă parte, în Bucureşti, în locul de care s-a ferit cel mai mult asasinul. Şi n-am greşit căutîndu-l acolo. Am descoperit un mobil posibil, care putea dintr-odată să explice faptele atît de absurde de aici... bineînţeles în momentul cînd se puteau lega evenimentele de aici de cele din Bucureşti. Dar... această apropiere părea imposibilă, şi probabil că ideea imposibilităţii acestei relaţii i-a dat *creerului* libertatea de a cuteza orice, chiar de a se juca, de a comite *crime în sine*, neglijînd spectatorii şi întrebările lor terestre... Desigur, avea motive să ucidă, după evenimentele din Bucureşti şi după consecinţele lor, dar atunci cînd a inventat spargerea din Capitală, încă nu gîndise nici o crimă, şi nici nu putea să gîndească, *pentru că nu avea voie să gîndească violent*, aceasta era una din legile lui Nico Nicola, în slujba căruia se angajase. Momentul Bucureşti însemna însă începutul unui conflict care nu putea să nu-l ducă la crimă şi astfel ia naştere

marea tragedie : a lui şi a noastră. De la un exerciţiu de virtuozitate jucat cu succes la Bucureşti a fost nevoit, pentru *a se apăra*, să oficieze o adevărată virtuozitate a crimei. Şi a făcut totul pentru ca apărarea lui să fie fără cusur. Dacă toţi cei de aici i-ar fi cunoscut conflictul, ar fi fost în stare, pentru a elimina orice primejdie, să-i ucidă pe toţi, cu o perfecţiune diabolică, fără să lese o urmă compromiţătoare, şi ar fi fost atît de preocupat de securitate şi perfecţiune, încît n-ar mai fi fost capabil să înţeleagă că rămînînd din ce în ce mai singur îşi desena de fapt, una după alta, literele care-i alcătuiau identitatea... Poate că insist prea mult asupra acestei trăsături particulare a asasinului, dar am impresia că fără această introducere ne-am descurca mult mai greu... Dacă nu ar fi fost atît de însetat de perfecţiune, o perfecţine activă, care trebuia să-l scape de teama că ar putea fi identificat, dacă nu ar fi căutat cu sete perfecţiunea, nu ar fi imaginat aceste adevărate monumente ale crimei... uitînd însă că imaginîndu-le şi executîndu-le astfel : ideale, perfecte, nu se scoate din cauză numai pe sine, ci îi scoate şi pe ceilalţi. Atît de pasionat a slujit crima perfectă, încît a şi lăsat-o perfectă : adică fără autor !... Întîmplarea putea să-l favorizeze, să-i ofere un ţap ispăşitor, un X fără alibiuri, dar întîmplarea n-a intrat niciodată în calculele lui... şi deci nu putea să intre nici în calculele noastre... Fiecare fără de lege a lui era un fel de întrebare perfectă, dar o singură întrebare : Cine a făcut-o ? Şi noi nu puteam să nu primim provocarea, deşi înţelesesem că întrebările lui cereau răspunsuri la fel : perfecte. Dar aceasta ne obliga să-i folosim şi metoda, adică să singularizăm răspunsurile. Fiecărei întrebări, un răspuns, adică eram nevoiţi să studiem întrebarea în sine, fără nici o legătură cu altele, şi să dăm un răspuns în sine, fără nici o legătură cu altele. Nu am mai privit de la început totul, întregul, nici nu se putea de altfel, n-am mai căutat *disperaţi* o logică a întregului : mobil, stil, organizare, exe-

cuție, identitate, ci ne-am mulțumit și ne-am străduit să găsim o interpretare și o logică fiecărui moment și fiecărui fapt. Pentru că dacă am fi încercat să adunăm totul într-un întreg, de la început, ne-am fi pomenit cu o suită de evenimente absurde, ireale, centrifuge...

Doctorul Tudor făcu o pauză, pentru a-și ordona gîndurile, mai bine zis pentru a le da o expresie particulară, de care profită imediat Vladimir Enescu :

— S-ar putea subînțelege, din ceea ce ați spus pînă acum, că asasinul, sau, mă rog, creierul acestor performanțe tragice, este cu adevărat un creer, adică posedă o inteligență ieșită din comun, și în situația aceasta suspiciunile se pot reduce, sau se pot îndrepta spre foarte puține persoane...

— Eu cred că în orice om există un disponibil, ca un pachet de dinamită, cu fitilul pregătit, interveni Silvia Costin. Dacă întîlnește un moment cheie, sau o forță neașteptată și fascinantă se poate produce explozia, emanînd forțe pe care nimeni, poate nici cel în cauză, nu le-ar fi bănuit...

Imediat intră în vorbă și arhitectul Andrei Dorian :

— Cam tot același lucru înseamnă... Evident, sînt unele inteligențe manifeste, altele explodînd în anumite momente, altele timide, altele ascunse cu intenție...

— Pentru care categorie optați ? îl întrebă pe neașteptate Emil Sandu. Pînă acum nu v-aș fi întrebat...

— Pălăvrăgeală... se auzi vocea lui Marinó. Inteligența se simte și se constată numai în acțiune. În somn sau în meditații toți sîntem niște genii. Nu trebuie decît să visezi că zbori pe deasupra caselor, sau printre stele, să-ți închipui că porți în spate o mașină grozavă făcută de tine, și, gata ! ești un geniu !

— Atunci eu sînt ! spuse Elena. Eu mă visez în palate, dar în palate adevărate, pe Coasta de azur, sau în Florida, primind oaspeți și uimindu-i prin deșteptăciunea mea, nu ?

— Mai bine tăcerea... mormăi Gilbert Pascal. E o marcă mai posibilă a inteligenţei. În orice caz te fereşte de imbecilitate şi ridicol...

— La urma urmei, fiecare are dreptate... încercă să-i împace Ion Roman. Fiecare şi toţi la un loc.

— Nu ştiu dacă fiecare are dreptate, zîmbi Victor Marian, dar fiecare a dovedit... inteligenţă.

Doctorul Tudor clătinase încet din cap, după fiecare intervenţie, cu gîndurile însă în altă parte.

— Da... îşi regăsi el ideile. Am încercat să interpretăm şi să deslegăm fiecare moment în parte... S-a produs un cambriolaj în Bucureşti şi am descoperit că toţi cei de aici au alibiuri. Nu am mai căutat cu disperare o legătură între Bucureşti şi litoral, ci ne-am ocupat numai de momentul Bucureşti. Cum se putea produce o spargere perfectă ? Bineînţeles în condiţiile date. Cum se putea intra în magazinul lui Avarian ? Cum se putea deschide casa lui inexpugnabilă ?... Astfel am descoperit necesitatea unei scări umane cu care se putea ajunge la fereastra magazinului, doar în cîteva clipe şi fără riscuri, datorită calităţii ei de a se preface, în orice moment primejdios, în trei oameni întîrziaţi sau grăbiţi, după necesitate sau inspiraţie. Scara ne-a adus înapoi pe litoral, unde s-a compus prima dată ca idee... Tot astfel am acceptat necesitatea lui Nico Nicola, fără de care nu era posibilă spargerea din Capitală. Altcineva n-ar fi fost capabil de o asemenea performanţă. Nico Nicola ne-a adus iarăşi înapoi pe litoral, unde-şi alesese reşedinţa... Spargerea era un fel de întrebare perfectă, aşa ne-am imaginat-o. Şi ne-am străduit să-i dăm un răspuns perfect. Era necesar Nico Nicola în Bucureşti ? Perfect : atunci a fost. A descoperit cifrul safeului lui Avarian, a descuiat fereastra blindată şi probabil a tras zăvorul ferestrei de sticlă. N-a făcut-o din afară, pentrucă nu era un lucru perfect. Ci dinăuntru, din interiorul magazinului. Acolo, cu mîinile la ochi, a asistat la trei deschideri ale

safeului, şi din suma declicurilor a cules cifrul, cele şase litere care-l compuneau. Taina safeului încetase, şi un copil putea să-l deschidă, cu condiţia însă de a fi înăuntru. Dar asta, Nico Nicola a rezolvat-o din primul minut. Venise la Avarian cu ideea cambriolajului. N-a fost necesar decît să-l îndepărteze pe Avarian din cameră pentru două minute, şi l-a îndepărtat cu bănuiala că ar fi fost urmărit. Lui Avarian nu i-a fost teamă de cele două minute. Detectivii lui patrulau afară, casa de fier era absolut inexpugnabilă, iar Nico Nicola se numea Vicenzo Petrini, şi era un oarecare colecţionar din Palermo. În cele două minute, Nico Nicola a ridiculizat fereastra blindată. Pentru el, o asemenea operaţiune echivala cu a-i cere unui atlet să rupă o foaie de hîrtie. Mai greu a fost cu aflarea cifrului, dar e evident că în momentul cînd Vicenzo Petrini a făcut aluzie la Nico Nicola, problema cifrului nu mai exista. De ce a făcut aluzie ? nu ştim şi nici nu interesează. Spargerea fusese pregătită. Pentru executarea ei nu era necesară decît o scară specială, dar ea fusese găsită, încă atunci cînd spargerea era doar o idee ; şi în clipa aceasta pot să afirm că ideea cambriolajului, în aspectele ei perfecte, îi fusese dăruită lui Nico Nicola de un altul. Da, italianul ajunsese un oarecare actor în scena de la Bucureşti. Regizorul era altul, autorul era altul ; actorul Vicenzo Petrini urma doar să joace în piesa pe care o şi producea... Prin urmare, pentru executarea cambriolajului era necesară o scară umană, compusă din trei persoane. Perfect ! am spus noi. Această scară s-a compus şi a efectuat spargerea din Bucureşti. Cine ? Cum ? Cînd ? întrebările acestea nu ne-au mai interesat. Trei persoane au plecat de aici la Bucureşti, s-au transformat în scară şi au efectuat spargerea...

— Dar e absurd ! se opuse Silvia Costin. Toţi avem alibiuri, absolut toţi ! Şi ta... şi domnul Moni Marinó... pe care l-am văzut la ora două noaptea pe balcon, fumînd o ţigară...

— De ce spui : *absolut toţi ?* deveni agresivă Elena. Dacă l-ai văzut pe domnul Marinó, atunci numai el are alibi. Eu l-am văzut la ora două, de pildă, pe...

Avocatul Gilbert Pascal tresări violent, dar Elena îi observă mişcarea, şi continuă zîmbindu-i :

— ...pe papá... M-am dus să-i cer nişte aspirine. Mă durea capul îngrozitor...

Avocatul voi să se apere, dar doctorul Tudor îl opri :

— V-am spus că alibiurile încă nu ne interesau. Ne interesa doar reconstituirea perfectă a spargerii. Ştiu, părea absurd, dar absurdul amănuntului ne oferea logica întregului caz : mobilul. Crimele nu puteau să aibă alt mobil. Nu ne-am gîndit la Scorpia roşie, în sine, care era marea pasiune a lui Nico Nicola, răufăcătorul non violent, ci la răsplata concretă, probabil fabuloasă, acordată celor care l-ar fi reîmproprietărit cu Scorpia roşie. Aici se afla mobilul crimelor ! Întrebările foarte concrete care trebuiau să lege prin oameni şi mişcări spargerea din Capitală de zona Pescăruşului alb, încă nu erau oportune... Făcusem primul pas adevărat : descoperirea mobilului. Cineva, pentru a-şi apropria singur fructul operaţiunii : răsplata fabuloasă, sau pentru a se apăra, mai ales pentru a se apăra, trebuia să se descotorosească de anumite persoane care reprezentau mari primejdii. *Astfel trebuia să interpretăm crimele de aici...* Dar şi ele trebuiau studiate aparte, în datele lor perfecte, făcînd abstracţie de autorul, sau de autorii lor, de altfel inexistenţi. Iar enigma cea mai perfectă a crimelor o constituiau cele trei bilete ! Fiecare victimă fusese chemată la locul execuţiei printr-un bilet nesemnat, şi fiecare invitat se supusese, fără împotrivire, chemării, parcă atras de un magnet irezistibil. De unde această putere extraordinară a biletelor ? Şi de ce fiecare bilet era o adevărată enigmă ?... Să începem cu biletul adresat lui Dan Ionescu. Ni s-a părut prea lung, deşi autorul îl declara din capul locului foarte scurt. De ce aceste fraze : *unde ne-am*

înțeles, la Groapă, știi unde, nu? Aceste fraze lungeau cu o inutilitate violentă biletul. De ce nu se indica precis locul, fără *știi unde, nu*?, fără *unde ne-am înțeles*? De ce nu se indica precis locul întîlnirii, de pildă *Groapa rea*, mai ales că nu era locul unei simple întîlniri, ci locul execuției? Ora execuției exista în bilet; atunci cum putea să lipsească locul execuției? Cum de se indica ora, fără să se indice și locul precis al unei execuții oare, teoretic, trebuia să dureze cîteva secunde? De ce acea bîjbîială asupra locului? Era un singur răspuns: *pentru că asasinul nu știa unde îl va ucide pe Dan Ionescu.* Dar cum oare putea să știe ora execuției fără să știe locul execuției? Era o contradicție ireconciliabilă. Propoziția nu putea să existe decît prin ambii termeni. Lipsa unuia îl anula automat și pe celălalt. Deci propoziția nu putea să existe. *Deci asasinul nu știa nici ora la care va executa.* Și atunci e limpede că biletul nu-i fusese adresat lui Dan Ionescu!

— Cred că faceți o eroare! interveni Vladimir Enescu. Oare nu Dan Ionescu în persoană a primit plicul cu cele trei bilete, dintre care unul îi era adresat?

— Aici apare una din tarele improvizației, răspunse doctorul Tudor. Ideea biletelor în combinația crimelor era o idee strălucită, dar circulația acestor bilete mi s-a părut de la început o farsă primară. Biletele puteau să se găsească acolo unde s-au găsit și fără această circulație de operetă. De ce a procedat astfel asasinul? *Ca să lege neapărat cele trei crime între ele, ca ele să pară emanația unui singur creer aflat într-un spațiu străin...* Dan Ionescu primește un plic în care se află trei plicuri mai mici și nu reacționează în nici un fel. Nu se spune nimănui nimic, nu comentează ciudățenia, ceea ce e absurd. Iar dacă admitem ipoteza că biletul fatal nu-i era adresat, înseamnă că în plicul lui nu se afla nimic. Prin urmare și celelalte plicuri erau goale... Era pur

şi simplu o farsă absolut inutilă, născocită de fantezia supra solicitată a asasinului...

— Poftim ! ? spuse avocatul Gilbert Pascal. Dar aceasta duce la o anumită concluzie de-a dreptul stranie...

— Exact ! reluă doctorul Tudor. E primul act clar prin care Dan Ionescu se dovedeşte complicele asasinului. Deci cu atît mai mult asasinul nu putea să-i fixeze vreo întîlnire...

— Dar Paul Soran a primit biletul ! îşi aminti Silvia Costin. Şi a confirmat primirea chemării nu numai prin vorbe, ci prin însăşi situaţia în care se află acum...

— Da ! Paul Soran este singurul căruia i s-a destinat un asemenea bilet—sentinţă, şi este singurul care i-a respectat întocmai litera... Dar şi biletul lui sună cam ciudat, şi biletul lui e un bilet enigmă. Impresia pe care o dă lectura lui este aceea a unei întîlniri romantice, ispititoare, învăluită în misterele de după miezul nopţii. Dar de ce oare s-a fixat o asemenea întîlnire în apropierea unei fîntîni părăsite, care poate provoca nu numai oroare, ca idee, ci chiar o repulsie concretă ? N-ar fi fost oare mai romantic, şi n-ar fi slujit mai bine planul asasinului de a se descotorosi de Paul Soran fixîndu-se, de pildă, întîlnirea pe malul mării ?... Atunci ?... De bună seamă că fîntîna fusese aleasă ca loc de întîlnire pentru că-i era absolut necesară asasinului, îi dădea un anumit avantaj pe care în altă parte nu-l avea. Care putea fi acest avantaj special ? Siguranţa atacului ? Nu !... Atacul ar fi fost mult mai sigur în altă parte, de exemplu în camera victimei, sau pe malul mării. Atunci care era avantajul ?... Unul singur : fîntîna îi servea asasinului pentru a se debarasa de ceva. Fie de cadavru, fie de arma crimei... Dar găsirea cadavrelor făcea parte din planul asasinului, aceasta o dovedeşte în primul rînd însăşi ideea şi circulaţia biletelor. Rămînea celălalt răspuns : pentru a se debarasa de arma crimei... Dar arma crimei a fost găsită într-un boschet,

lîngă clădirea hotelului : un cuţit cu mînerul înfăşurat în vată, pentru a nu păstra amprente, şi cu urme de sînge provenind de la victimă. *Oricine putea să-l arunce acolo, după atac, în afară de victimă care zăcea lîngă fîntînă.* Faptul că arma a fost găsită şi felul cum a fost găsită : ca armă a crimei, fără să-l trădeze însă pe asasin, anulează, logic, necesitatea fîntînei ca loc de întîlnire. Atunci de ce s-a fixat totuşi întîlnirea la fîntînă ? Pentru că sîntem obişnuiţi cu absurdul putem să încercăm acelaş răspuns ca la primul bilet : dacă nici acesta n-a fost adresat victimei ? Putem să căutăm şi alte răspunsuri, dincolo de limita absurdului, dar la ideea că fîntîna îi oferea un avantaj asasinului, devenind astfel *obligatorie* ca loc de întîlnire, nu vom putea renunţa în nici un caz, şi din momentul acesta identitatea asasinului nu mai poate fi o problemă pentru nimeni...

— Dar domnul Paul Soran nu l-a văzut pe agresor ? se auzi vocea morocănoasă a lui Moni Marinó. Dacă ăla l-a văzut pe el şi a putut să-l lovească, atunci trebuie să fi văzut şi Paul Soran ceva...

— Era îmbrăcat în alb, ca o siluetă de fosfor... îşi aminti Vladimir Enescu. Putea să fie văzut, fără să vadă...

— Eu nu pot să-mi închipui că Paul Soran nu ştie cine e agresorul ! se încăpăţînă Moni Marinó.

— Ştie, de bună seamă, răspunse doctorul Tudor. Dar abia în ultima clipă, cînd nu mai era *logic* necesar, cînd a înţeles că n-ar mai fi comis nici o trădare, mi-a declarat că poate să-l spună...

— Agresorul lui e în acelaş timp şi asasinul, e una şi aceeaşi persoană cu asasinul tuturor ? întrebă arhitectul Dorian.

Un frison prelungit trecu prin cei prezenţi. Nu mai aveau curajul să se privească între ei. Numai Vladimir Enescu o căuta pe Silvia Costin, dar şi ea încremenise cu ochii închişi.

— Da ! răspunse doctorul Tudor. Agresorul lui e însăşi creierul, e asasinul care ne interesează, care *încă* ne mai interesează şi mă gîndesc mai ales la întrebarea pe care mi-a *dăruit-o* Paul Soran, înainte de a-l părăsi, la spital : *Oare Vladimir Enescu m-a salvat de la moarte ?*

În momentul acela se produse o dublă mişcare : Vladimir Enescu tresări atît de violent, că nimănui nu-i scăpă gestul, mai ales că repeta în neştire întrebarea lui Paul Soran, iar pe uşa hotelului pătrunsese, cam agitat, medicul Constantin Matei.

— Dacă vă întrerup, vă rog să mă scuzaţi, spuse noul venit. V-aş fi telefonat, dar circuitul telefonic a fost iarăşi deranjat de vijelie. Starea lui Paul Soran s-a înrăutăţit enorm. Din cauza vizitelor primite astăzi, din alte cauze ? Nu ştim şi nici n-avem timp să ne gîndim la cauze. Facem tot ce se poate pentru a-l salva, dar sînt nevoit, în calitatea mea de medic, să vă informez că şansele de salvare sînt practic nule...

Medicul plecă imediat lăsînd o tăcere grea în urma lui. Dar numai după cîteva secunde se auzi vocea arhitectului Dorian :

— Asta înseamnă că nu va mai rosti numele agresorului şi al asasinului. Nu va mai ajunge la trădare...

Doctorul Tudor se ridică încet în picioare. Părea obosit, dar vocea i se făcuse şi mai limpede :

— Deznodămîntul acestui caz atît de tragic şi de enigmatic se apropie. Au mai rămas puţine umbre... şi cred că e bine să le îndepărtăm şi pe acestea... Da, biletul găsit la Radu Stoian... în buzunarul costumului de baie. Era tot o chemare la întîlnire, deşi nu se putea citi nimic pe el ; apa transformase literele şi cuvintele într-o singură pată albastră. De la început ne-am gîndit că nimic nu justifica găsirea acelui bilet în buzunarul costumului de baie. Doar dacă-l

primise la plajă şi i-ar fi servit ca bilet de intrare în apă, ceea ce era absurd. Acum ştim că toate biletele au fost scrise de el, şi fiind aşa nu putea să-şi dea singur întîlnire undeva. Atunci de ce purta biletul în buzunarul costumului de baie ? Era un singur răspuns : pentru că nu ştia că-l poartă. I-l pusese altcineva acolo cu scopul ca să ajungă şi el la o destinaţie necesară, alta decît cea care părea. E evident acum că o anumită persoană îi sugerase lui Radu Stoian să scrie trei bilete prin care dădea întîlnire cuiva. Îi dictase şi textul celor trei bilete, convingîndu-l foarte uşor, probabil cam aşa : dacă nu va putea să vină la ora 6 la Groapă, atunci poate că va accepta la ora 7 lîngă barcă, la Pescăruşul alb, şi dacă nu va putea nici aici, atunci sigur, la 1 după miezul nopţii, va veni la fîntînă, cînd toţi vor dormi... În starea în care se afla Radu Stoian, după dramele de dimineaţă, nu mai voia decît un singur lucru : să se mai întîlnească odată cu o anumită persoană, şi s-a supus, fără ezitare, celui care-l sfătuia şi care se oferise intermediar între el şi persoana respectivă. Nici nu bănuia, sărmanul, că îşi scrie propria sentinţă de condamnare la moarte, dar nici asasinul nu bănuia că i se scrie sentinţa. Biletele făceau parte din planul lui de apărare şi trebuiau obţinute repede. Ele aveau o singură destinaţie : să ajungă în mîinile noastre ; noi, cei care anchetam, eram adevăraţii destinatari ai celor trei bilete. Pentru ce ni se ofereau, cu atîta ostentaţie, şi cu acea idee de bază : trei plicuri mici într-un plic mare, împărţite de Dan destinatarilor ? În primul rînd ca să fixeze imaginea unui *singur* asasin, *în afară*, şi în al doilea rînd pentru a fi reţinute ca probe materiale ale crimelor, bineînţeles *ca probe care îl scoteau pe asasin din cauză*. Cum puteau să-l scoată din cauză ? Îndemnîndu-ne să căutăm asasinul în altă parte şi asigurîndu-şi alibiuri. Deci probele materiale ale crimelor deveneau scuturi inatacabile pentru asasin. *Deci orice probă pe care*

ne-o lăsa creierul era o probă care-l disculpa pe el. Altfel nu ne-ar fi lăsat-o. Spargerea din Bucureşti, arma crimei, biletele, toate probele, chiar crima petrecută sub ochii noştri, toate erau farse, toate erau făcute cu scopul de a-l apăra, de a-l scoate din cauză, de a ne induce în eroare. *Iată de ce am fost puşi în situaţia de a ignora faptele!* Bineînţeles: faptele pe care ni le înfăţişa el. Nu! Spargerea n-a avut loc! biletele nu fuseseră scrise pentru acei cărora li se adresaseră şi la care le-am găsit, arma crimei nu era cea găsită de noi, crima petrecută sub ochii noştri nu era adevărata crimă, atacul de lîngă fîntînă nu era un atac adevărat! Dar dacă negam aceste fapte, şi eram obligaţi să le negăm, pentru că nu avea cine să le comită, cu ce le înlocuiam, cu ce trebuia să le înlocuim?... Numai cu adevăratele fapte! Spargerea n-a avut loc... dar ea totuşi se efectuase. Cînd? Cine?... Datele trebuiau schimbate. Spargerea n-a avut loc duminică, ci sîmbătă, în noaptea acelei chermeze care probabil n-a existat. Nico Nicola pregătise totul. Fereastra nu aştepta decît un bobîrnac pentru a fi deschisă, safeul nu aştepta decît un deget care să mişte nişte litere cunoscute. În timp ce Nico Nicola părăsea Capitala, la ora şapte, tot la aceeaşi oră părăsea litoralul şi scara umană. La Ciulniţa s-au întîlnit, aşa cum se înţeleseseră, pentru ca Nico Nicola să dezvăluie taina cifrului. Apoi fiecare şi-a continuat calea. La una din orele cele mai favorabile, după miezul nopţii, scara s-a înălţat, şi unul din cei trei a intrat pe fereastra descuiată în cameră. După toate probabilităţile, şi după proba găsită în manşeta pantalonilor, despre care asasinul nu putea să ştie, Dan a fost cel care a pătruns înăuntru. În două minute totul se terminase. În alt minut, aşa cum prevedea planul s-a făcut un nod oarecare la fereastră, un nod camuflat în care putea oricînd să pătrundă capătul unei sîrme. Apoi scara a dispărut, şi la ora trei se afla în trenul care o aducea înapoi pe litoral. Totul durase 12 ore. Şi nimeni nu ştia nimic despre

spargere în afara celor patru persoane. Lumea însă trebuia să afle, şi asta pentru ca spărgătorii să-şi asigure alibiurile. Dacă ideea perfecţiunii n-ar fi obsedat mereu *creerul*, spargerea ar fi rămas aşa cum era, şi poate că nimeni nu s-ar fi gîndit la scară şi la celelalte. Dar spargerea perfectă fusese fixată pentru duminică. Şi aici apare geniul asasinului, în amănuntele spargerii. O treime din scară plecase la Bucureşti pentru spargerea perfectă : Dan Ionescu. Ceilalţi îi asigurau alibiul la teatru, inventînd povestea fetei fără nume şi a băiatului fără nume, într-o improvizaţie genială, care-i acorda celui plecat la Bucureşti pentru efectuarea spargerii perfecte peste *o mie* de martori. Cine a mai avut vreodată un asemenea alibi ?... Dar şi la Bucureşti se petrecea un moment de geniu, în care meritul, trebuie să recunosc îi revenea autorului, regizorului, nu interpretului. Era un singur om în pasaj, care agăţase o sîrmă în nodul pregătit la fereastră cu o seară în urmă. Aştepta gardianul de serviciu, pentru a interpreta cu o singură frază trei roluri. Cînd gardianul s-a apropiat, prefăcîndu-se înspăimîntat, a spus : *„Fugi şi spune-i să sară !"* Aceasta este fraza genială care va dovedi oricui că erau acolo în pasaj trei persoane : una care pîndea, una care făcea legătura, una care efectua spargerea. A urmat apoi busculada, gardianul a fost doborît, iar agresorul a fugit spre fereastră pentru a prinde sîrma. Cînd gardianul s-a ridicat de jos, agresorul n-a făcut altceva decît să tragă de sîrmă pentru a lovi geamurile de perete şi a scoate nodul, simulînd totodată că se prăvăleşte la pămînt ca din săritură. Şi cu asta s-a terminat totul. Spargerea perfectă fusese săvîrşită. Interpretul avea un alibi mărturisit de o mie de persoane, iar la spargerea din pasaj participaseră trei persoane... Scorpia roşie fusese predată, răsplata fusese primită, dar conflictul abia începea... Însemnările lui Vladimir Enescu l-au sesizat, dar i-au atribuit altă sursă. Unul din cei trei n-a putut

suporta situaţia nouă, conflictul cu etica şi cu societatea. A vrut să se desfacă, într-un fel sau altul, de ceilalţi, devenind o ameninţare pentru ei. Creierul nu voia să riște nimic. A hotărît împreună cu celălalt suprimarea dizidentului, farsa de lîngă Pescărușul alb. Radu Stoian îi oferise creierului trei bilete de *rendez-vous*. I s-a spus că *rendez-vous*-ul de la ora 7 fusese acceptat şi Radu Stoian s-a dus, sau s-a oprit, lîngă barcă la ora şapte. Dar acolo îl aştepta unul din asasíni, în costumul lui de pescuit submarin, care nu-i fusese furat nici odată, ci ascuns undeva pe malul mării, aşa cum prevedea planul. Atacul asupra lui Radu Stoian a fost mai greu decît se aşteptau asasinii. În loc să se transforme în înec sau în accident s-a transformat în omor. Asasinul îşi aştepta liniştit complicele, acolo lîngă barcă, aşa prevedea planul pe care el îl executa, fără întrebări, fără să-şi închipuie că de fapt îşi aştepta călăul. Creierul îi hotărîse soarta, atunci cînd o hotărîse şi pe a lui Radu Stoian. În cele cîteva secunde pe care le-au petrecut la adăpostul bărcii, creerul l-a transformat fulgerător în cadavru, cu ajutorul unei arme pe care şi-o procurase lesne din cutia cu unelte a motocicletei, apoi l-a despuiat de sumarul costum de scafandru pentru a nu-l implica în moartea lui Radu Stoian. Nimeni nu trebuia să-şi închipuie că Dan Ionescu ajunsese la Pescărușul alb. Crima a fost văzută de pe vapor chiar în momentul cînd se săvîrşea, dar toţi şi-au închipuit că salvatorul găsise cadavrul lui Radu Stoian. Două asasinate se înfăptuiseră la Pescărușul alb, şi acum înţelegem de ce biletul găsit în camera lui Dan Ionescu nu preciza locul execuţiei. Dacă Ion Roman nu ne-ar fi povestit odiseea mingii de la Ochiul cald, nu am fi descoperit legea locului : orice obiect care ajunge la bariera talazurilor este împins de curenţi spre una din gropi. În clipa aceea ni s-a dezvăluit fulgerător şi pregnant identitatea asasinului. Erau prea multe date : imprecizia locului în biletul de exe-

cuţie adresat lui Dan Ionescu, calităţile de scafandru şi de înotător ale acestuia care-l indicau ca asasin posibil al lui Radu Stoian, posibilitatea întîlnirii dintre Paul Soran şi Dan Ionescu lîngă barcă şi la adăpostul bărcii. Asasinul nu putea şti în ce direcţie vor purta curenţii cadavrul complicelui său, nu ştia spre care Groapă, de aceea a bîlbîit şi a bîjbîit locul execuţiei în biletul adresat, de fapt, nouă. Ora era perfectă, locul era sugerat : una din gropi, şi acestea îi ofereau un alibi irefutabil. Cine putea să-l bănuiască tocmai pe el, care nu fusese nici o clipă în acea zi la nici una din Gropi, drept asasinul lui Dan Ionescu ? Singurul lui moment de mişcare, însă cu martori siguri : 15 minute, fusese dedicat salvării lui Radu Stoian. Făcuse o singură mişcare în perioada *crimelor*, pentru a salva, nu pentru a ucide : iată alibiul lui. Ajungînd la Pescăruşul alb, Paul Soran scăpase de orice primejdie, de orice ameninţare : complicii lui nu mai puteau să vorbească, aşa îşi închipuia. Mai rămînea o ultimă probă de virtuozitate, care să-l treacă şi pe el în rîndul victimelor : propria lui crimă. De aceea şi-a dat întîlnire la fîntînă. Ca să arunce unul din cuţite, mînjit cu puţin sînge, într-un boschet, pentru a dovedi imposibilitatea autorăniriii. Cum putea să se autorănească şi apoi să transporte cuţitul lîngă hotel, mai ales că avusese grijă să-şi atragă, la locul crimei, salvatorul, îmbrăcîndu-se în alb şi provocîndu-l la suspiciune încă din cameră, din convorbirea pe care o avusese cu el ?... La fîntînă, Paul Soran a interpretat un rol uşor, faţă de cel a lui Dan Ionescu la Bucureşti, un rol dublu nu triplu, apoi s-a rănit, provocînd acea lovitură ciudată, explicabilă dacă ne gîndim că el a luat cuţitul cu intenţia de a lovi, exact aşa cum îl ia orice om care ar vrea să lovească. Numai că autolovindu-se, mîna şi-a schimbat poziţia provocînd acea rană ciudată, făcută parcă de un stîngaci, de un începător, de cineva care nu ştie să se folosească de cuţit. Apoi a aruncat

cuţitul în fîntînă ! şi abia acum se poate înţelege şi explica real alegerea locului de întîlnire. Numai un simulant care vrea să-şi ascundă arma, s-o facă să dispară, îşi putea alege un asemenea loc de întîlnire... pentru ca arma cealaltă să indice aiurea agresorul şi să-l scoată pe el din cauză. O triplă măsură de apărare, purtînd şi ea amprenta unei fantezii extraordinare... La un singur lucru nu s-a gîndit şi nu l-a trecut în calcule, *la întîmplare*. Aruncîndu-se la pămînt, Paul Soran s-a lovit, probabil de bordura fîntînii, apoi s-a declanşat şi ploaia. Dacă Vladimir Enescu nu s-ar fi luat pe urmele lui... autorănirea s-ar fi transformat nu în sinucidere, pentru că arma urma să fie găsită lîngă clădirea hotelului, şi nimeni nu ar mai fi căutat-o în altă parte, ci în crimă, într-o crimă cu adevărat perfectă şi insolubilă. Ar fi devenit autorul inconştient şi involuntar al singurei crime perfecte care s-a comis vreodată.

— Şi toată istoria asta din cauza Scorpiei roşii ? întrebă nevinovată Elena. Oare ce s-o fi ales din Scorpia aia ?

— Probabil că se va întoarce la Avarian, răspunse doctorul Tudor. Vicenzo Petrini nu putea s-o ia cu el. A fost obligat să scape de ea la al doilea control în port. Şi întrucît nu s-a găsit nimic asupra lui, şi întrucît din toate obiectele care-i aparţineau unul singur a fost lăsat, ca dar, băieţilor de la pensiune, numai în acel obiect putea să fie ascunsă Scorpia roşie, bineînţeles înfăşurată şi protejată de celofan sau cauciuc. La un coniac Napoleon i-a sărăcit, voluntar, sicilianul, pe cei trei băieţi de la pensiune, pentru a-i atrage apoi în slujba lui. Dar soarta s-a răzbunat şi sticla l-a costat o avere...

— Am înţeles ! răspunse imediat căpitanul Vintilă, pregătindu-se să pornească spre pensiune după sticla de coniac.

— Dar de ce-a vrut Paul Soran să-l indice ca agresor pe... Vladimir Enescu, cu acea frază pe care v-a spus-o la despărţire ? întrebă Silvia Costin cu ochii plini de jar.

— A fost ultima lui sclipire de geniu... răspunse doctorul Tudor. A interpretat în clipa aceea două roluri. Întrebarea lui era fără ton şi putea să aibă două direcţii : *Oare Vladimir Enescu* m-a salvat de la moarte ?... Oare Vladimir Enescu *m-a salvat de la moarte* ?... Putea fi interpretată şi ca o indicaţie şi ca o decizie. Şi se pare că Paul Soran a hotărît că Vladimir Enescu *nu* l-a salvat de la moarte... E unul din oamenii care au puterea să se omoare fără arme. I-a şi spus aceasta lui Vladimir Enescu, dar folosind termeni opuşi cu o altă destinaţie. Dacă un om vrea să ajungă pe o stea, şi dacă-şi supune toată viaţa acestui gînd, cam aşa i-a spus el, nu se poate să nu ajungă acolo. Nu ştiu ce-a vrut Paul Soran în timpul vieţii, dar ştiu ce-a vrut în clipa despărţirii, şi am simţit că nimic nu-i va putea opri hotărîrea.

S f î r ş i t

Redactor : CONST. POPESCU

Tehnoredactor : ELENA CĂLUGĂRU

Hîrtie tipar înalt tip B de 63 g/m². Format 540×840/16 Coli ed. 15,31. Coli tipar 20. A. nr. 8439/1969 C.Z. pentru bibliotecile mari şi mici 859-31.

Tiparul executat sub comanda nr. 2849
la Intreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918"
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
Bucureşti.
Republica Socialistă România.

Vol. I, II și III Lei 28